

फक्त कार्यालयीन उपयोगाकरिता

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन

नांदेड जिल्हा

१९९१-९२

अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय
महाराष्ट्र शासन,
मुंबई.

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन

जिल्हा :- नांदेड

१९९१ - ९२

अनुक्रमणिका

विषय

पृष्ठ क्रमांक

भाग - १

१११ दृष्टीक्षोपात जिल्हा नांदेड
(सामान्य माहिती व
महाराष्ट्राशी तुलना)

१ ते ६

१२१ जिल्हा सामाजिक व
आर्थिक समालोचन

१ ते २३

भाग - २

१३१ जिल्हा सांख्यिकी भोणवारा
(विविध माहितीचे सांख्यिकी तक्ते)

१ ते २२३

भाग - १

आर्थिक समालोचन

१९९१ - ९२

अ.क्र.	बाब	परिमाण	नांदेड जिल्हा	महाराष्ट्र राज्य
१	२	३	४	५
१)	<u>प्राकृतिक रचना</u>			
अ)	<u>भौगोलिक स्थान</u>			
१)	उत्तर अक्षांश	अंश	१८°१५ ते १९°५५	१६°४ ते २२°१
२)	पूर्व रेखांश	अंश	७७°७ ते ७८°१५	७२°६ ते ८०°९
ब)	<u>हवामान (१९९१)</u>			
१)	किमान तापमान	सेल्सिअस	१३°०	५°४
२)	कमाल तापमान	सेल्सिअस	४०°२	४८°७
३)	पर्जन्य (सरासरी)	मिलीमीटर	६२९	उं.ना.
क)	<u>प्रासासकीय विकास (१९९३)</u>			
१)	तांबुके	संख्या	८	३०३
२)	पंचायत समित्या	"	८	२९८
३)	टंचाईग्रस्त तांबुके	"	८	२२६
४)	एकात्मिक ग्रामीण विकास प्रकल्प गट	"	८	२९८
५)	भांडरे	"	१३	३३६
६)	गावे (स्कूण) (१९८१)	"	१,४८१	४१८३३
१)	निर्जन	"	५६	२,४७९
२)	वस्ती असलेली	"	१,४२५	३९,३५४
७)	क्षेत्रफळ (१९९१)	चौकमी	१०५२८	३०७७३
२)	<u>प्रासासकीय संस्था (३१-३-९३)</u>			
१)	पंचायत समित्या	संख्या	८	२९८
२)	महा नगर पालिका	"	-	११
३)	नगर परिषदा	"	१३	२२८
४)	कटक मंडळे	"	-	७
५)	ग्राम पंचायती	"	१२९७	२५८४८
६)	पोलीस स्थानके	"	३२	८३३
७)	पोलीस आऊट पोस्ट	"	२१	१४२६
३)	<u>लोकसंख्या (१९९१)</u>			
१)	ग्रामीण लोकसंख्या	आकडे हजारत	१८२१	४८३९६
२)	नागरी लोकसंख्या	"	५०५	३०५४२
३)	स्कूण लोकसंख्या	"	२३२६	७९९८
४)	अनुसूचित जातीची लोकसंख्या	"	१९८१	१९९१
५)	अनुसूचित जातीच्या लोकसंख्येची टक्केवारी	टक्केवारी	१९८	८५५८
६)	अनुसूचित जमातीची लोकसंख्या	आकडे हजारत	१७८	७३१८
७)	अनुसूचित जमातीच्या लोकसंख्येची टक्केवारी	टक्केवारी	१०°१९	९°२७

१	२	३	४	५
८)	पुरुषा	आठे हजाराल	११९५	४०८२६
९)	स्त्रिया	"-" "	११३२	३८११२
१०)	स्त्री-पुरुष प्रमाण	१००० पुरुषांमागे	९४७	९३४
११)	घानता	स्त्रियांचे प्रमाण दर चौ.कि.मी. क्षेत्रातील लोकसंख्या	२३०	२५७
१२)	<u>साक्षरतेचे प्रमाण (अस्थायी)</u>		१९९१	१९९१
१)	एकूण	टक्केवारी	३८.६७	६४.०९
२)	पुरुषा	"-"	५१.८२	७६.५६
३)	स्त्रिया	"-"	२४.७९	५२.३२
४)	राज्यामध्ये जिल्हयाचा क्रमांक	संख्या	१९	-
४)	<u>कृषि (अस्थायी)</u>	१९८९	१९८९-९०	१९९०-९१
१)	भौगोलिक क्षेत्र	हजार हेक्टर	१०३६	३०७५८
२)	जंगल व्याप्त क्षेत्र व त्यांची भौगोलिक क्षेत्रासाठी टक्केवारी	"-" "	९८	५४१०
३)	<u>शेतीला उपलब्ध नसलेली जमीन</u>		(९.४५)	(१७.५९)
अ)	शेती वापराखालील जमीन	हजार हेक्टर	३५	११११
ब)	पडीत आणि लागवडीलायक नसलेली जमीन	"-" "	३१	१७१७
क)	एकूण (अ ब)	"-" "	५६	२८२८
४)	<u>पडीत जमीन व्यतिरिक्त लागवड न केलेली इतर जमीन</u>			
१)	कायम गुरे चरणे आणि इतर	हजार हेक्टर	४२	१५१९
२)	शाडेदुडे खालील जमीन	"-" "	५	१८०
३)	लागवडी योग्य परंतु पडजमीन	"-" "	३२	१०२८
५)	<u>पडीत जमीन</u>			
१)	घालू पड	हजार हेक्टर	५७	८७०
२)	इतर पड	"-" "	९	९८३
६)	<u>पिकाखालील क्षेत्र</u>		(१९८९-९०)	(१९९०-९१)
१)	पिकाखालील निष्क क्षेत्र	हजार हेक्टर	७३७	१७९४१
२)	दुसोटा क्षेत्र	"-" "	४७	३११२
३)	एकूण पिकाखालील क्षेत्र	"-" "	७८४	२१०५२
७)	<u>ओलित क्षेत्र</u>		(१९८९-९०)	(१९९०-९१)
१)	निष्क ओलित क्षेत्र	हजार हेक्टर	३२	२४३३
२)	एकूण ओलित क्षेत्र	"-" "	४७	३१७०
८)	महत्त्वाच्या पिकाखालील क्षेत्र (अन्धान्ये)	"-" "	३८५	१४३९९
९)	<u>वीडत धारण जमीन (अंतिम)</u>		१९८५-८६	१९९०-९१
१)	२ हेक्टर पेक्षा कमी	हेक्टर (००)	१७३२	५६००९
२)	२ ते १० हेक्टर	"-" "	६४४३	१२७३६१
३)	१० हेक्टरापेक्षा जास्त	"-" "	६७	२५८७८

१	२	३	४	५
१०)	जमीन महसूल कूल (१९९१-९२)	लाखा रुपये	१	४४११
११)	जिल्हा परिषदेचा उपकर	हजार रुपये	५२;५५	१५५४६२
१२)	पंचायत समित्यांचा उपकर	"-"	२२३४	६३८८८
५)	<u>पशुसंरक्षण</u>		१९८७	१९८७
१)	एकूण पशुधान	संख्या हजारात	१३९१	३४२५५
२)	गायी व बैल	"-"	७०६	१६९८३
३)	म्हशी व रेडे	"-"	१९५	४७५६
४)	बैट्या	"-"	५३	२८७३
५)	शेळ्या	"-"	३५२	९१९५
६)	होबड्या व बदके	"-"	३३४	२४८३९
६)	<u>सहकार (१९९१-९२)</u>			
१)	सहकारी संस्था	संख्या	३४३३	११२०२३
२)	प्राथमिक कृषि सहकारी पतसंस्था	"-"	९५१	१९७२९
३)	प्राथमिक कृषि सहकारी पतसंस्थांची सभासद संख्या	हजारात	३३२	८२७७
४)	दुग्धा शाळा संस्था	संख्या	६४३	१४०६९
५)	प्राथमिक कृषि पतसंस्थांनी दिलेली रकमेची रक्कम	रु. कोटीत	३७	७७५
७)	<u>जल सिंचन (३०-६-९१ रोजी)</u>			
१)	पूर्ण झालेले पाटबंधारे प्रकल्प व त्या खालील लाभक्षेत्रे			
१)	मोठे प्रकल्प	संख्या	३	२१
	लाभक्षेत्रे	हजार हेक्टर	१९६	उ.ना.
२)	मध्यम प्रकल्प	संख्या	१०	१७१
	लाभक्षेत्रे	हजार हेक्टर	२५	उ.ना.
३)	लघु प्रकल्प	संख्या	१७७	१५५०
४)	लाभक्षेत्रे	हजार हेक्टर	३०	उ.ना.
४)	सिंचन विहीरीखाली मिळणारे क्षेत्रे	"-"	१३	१२९५
८)	<u>उद्योग (१९९१ अखेर)</u>			
१)	नोंदणीकृत कारखाने	संख्या	२५५	२७४६५
२)	नोंदणीकृत चालू कारखाने	"-"	२०६	२४११९
३)	साखार कारखान्यांची संख्या	"-"	३	१४०
४)	साखार कारखान्यातील साखारेचे उत्पादन	"०००" मेट्रिक टन	७५	४१२४
५)	सर्व सुत गिरण्यांची संख्या	संख्या	३	१२२
९)	<u>वीज (३१-३-९२)</u>			
१)	वीज पुरवठा केलेली शाहरे व छोडी	संख्या	१४९२	३९६६१
२)	विद्युतीकरण झालेल्या गावांची संख्या	"-"	१४८१	३९४१३
३)	वीजपुरवठा केलेले पंचसंच (९१-९२)	संख्या हजारात	५२	१६१५
४)	गोबर गॅस सयंत्रे ३१-३-९२	संख्या	६०४	३४८३६

१	२	३	४	५
१०)	<u>सार्वजनिक आरोग्य (१९९१-९२)</u>			
१)	रुग्णालये	संख्या	१३	७६८
२)	दवाखाने	"	६०	१८९६
३)	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	"	५८	१६७२
४)	प्राथमिक आरोग्य पथके	"	६	८१
५)	एकात्मिक बाल विकास योजना गट	"	५	१३१
६)	अंगणवाडीत उपस्थित राहणारी मुले	"	उ.ना.	१५६९०३१
११)	<u>शिक्षण</u>		<u>१९८९-९०</u>	<u>१९९१-९२</u>
१)	सकूण प्राथमिक शाळा	संख्या	१९००	६०१८२
२)	एक शिक्षाकी शाळा	"	२१६	१३१८७
३)	प्राथमिक शाळेतील विद्यार्थी	संख्या हजारत	३२७	१०६५६
४)	प्राथमिक शाळेतील शिक्षक	"	७	२७२
५)	प्रत्येक शिक्षाकामागे प्राथमिक शाळेतील विद्यार्थी	संख्या	४४६	३९
१२)	<u>दुय्यम शिक्षण</u>			
१)	दुय्यम शाळा	संख्या	२६५	१०५२०
२)	शाळेतील सकूण विद्यार्थी	संख्या हजारत	१३१	६०१६
३)	शाळेतील शिक्षक	"	४	१८६
४)	प्रत्येक शिक्षाकामागे दुय्यम शाळेतील विद्यार्थी	संख्या	३३	३२
१३)	<u>उच्च शिक्षण (१९९१-९२)</u>			
१)	संस्था	संख्या	१५	११६६
२)	सकूण विद्यार्थी	संख्या हजारत	२२	११४१
१४)	अ) <u>प्रौढ शिक्षण (१९९१-९२)</u>			
१)	प्रौढ शिक्षण केंद्रे	संख्या	९६०	२०८०९
२)	प्रौढांची उपस्थिती	संख्या हजारत	२७	५०२
	ब) <u>तांत्रिक शिक्षण (८९-९०)</u>			
(१)	<u>औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था</u>			<u>१९८९-९०</u>
१)	शासकीय व शासन सहाय्यत	संख्या	५	११२
२)	इतर (खाजगी)	"	७	९९
(२)	शासकीय व शासन सहाय्यत औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांमध्ये मंजूर झालेल्या जागा	संख्या	१७६७	४२८४४
(३)	<u>तांत्रिक व व्यावसायिक शिक्षण संस्था</u>			
१)	शासकीय व शासन सहाय्यत	संख्या	६	१६६
२)	इतर (खाजगी)	"	२०	५९७
(४)	शासकीय, तांत्रिक व्यावसायिक शिक्षण संस्थांची प्रवेश क्षमता	संख्या हजारत	२	१५५
(५)	अभियंतृवर्गाची संख्या	संख्या	उ.ना.	उ.ना.

१	२	३	४	५
१५)	<u>परिवहन आणि दुरुणवण (३१-३-१९९२)</u>			
१)	स्कूण रेल्वे मार्ग लांबी	कि.मी.	२०८	५४४०
२)	रस्त्यांनी जोडलेली गावे	संख्या	८५१	उ.ना.
३)	स्कूण रस्त्यांची लांबी (पुष्ठांकित)	कि.मी.	७२०४	१७४४९४
४)	राष्ट्रीय महामार्गाची लांबी	कि.मी.	-	२९५९
५)	राज्य महामार्गाची लांबी	-	१२७१	३१०७६
६)	महत्त्वाच्या जिल्हा रस्त्यांची लांबी	-	१६२५	३८९८४
७)	इतर जिल्हा रस्त्यांची लांबी	-	८३७	३६३१६
८)	ग्रामीण रस्त्यांची लांबी	-	३४७१	६२२५९
१६)	<u>पिण्याच्या पाण्याचा पुरवठा</u>			
	कठीण गावांची संख्या (१-४-९१)	संख्या	२१२	१९१४
१)	<u>छोड्यांनी केलेला पुरवठा (१९९१-९२)</u>			
अ)	च्छावा पाणी पुरवठा	संख्या	९३	३५१
ब)	कुमनलिका	-	२८०	-
क)	विहीरी	-	५६	७०
ड)	विधान विहीरी	-	४३	१७७
२)	टँक्स किंवा बेलगाडीने पाणी पुरवठा केले जाणारी गावे	-	१७०	५६२०
३)	योजनेत समाविष्ट करावयाची गावे	-	उ.ना.	-
१७)	<u>घार बांधणी (१९९०-९१)</u>			
१)	झुपीहीन कामगारांसाठी बांधलेल्या झोपड्या	संख्या	२७१	१७००
१८)	<u>स्काॅटिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम</u>			
१)	दारिद्र्य रेखेखालील कुटुंबे (१९८२-८३) लाखात		०.७७	३४
२)	कुने लाभार्थी	संख्या	१४०५	उ.ना.
३)	नवीन लाभार्थी (१९९१-९२)	-	३१०५	उ.ना.
१९)	<u>रोजगार नियोजन (१९९१-९२)</u>			
अ)	रोजगार हमी योजना	कोटी मनुष्य दिवस	०.८२	११.९४
ब)	जवाहर रोजगार कार्यक्रम	-	०.२६	७.७१
२०)	<u>आदिवासी कल्याणकारी योजना (३१-३-९२)</u>			
१)	आदिवासींकरिता आश्रम शाळा	संख्या	१६	६०२
२१)	<u>मागासवर्गीयांसाठी कल्याणकारी योजना ९१-९२</u>			
१)	मागासवर्गीयांसाठी वसतिगृहे	संख्या	१४९	२२५७
२)	वसतिगृहात राहणारे विधार्थी	-	७४३६	१००२५०
२२)	<u>जिल्हा नियोजन (१९९१-९२)</u>			
१)	वार्षिक योजनेतील मंजूर तरतूद	रु. कोटीत	३४	२९६९
२)	अनुषोषा भास काढण्यासाठी तरतूद	-	४	नि.रं.

(सुटे चालू...)

१	२	३	४	५
२३)	<u>नागरी पुरवठा</u>			
१)	रास्त धावाची दुकाने १९९१-९२	संख्या	१८१४	३८७७६
२)	पुरविलेला रक्कण साठा	"०००" मे.टन	३३	उ.ना.
३)	भासकीय गुदामे	संख्या	४८	१२०१
४)	साठविण्याची क्षमता	"०००" मे.टन	उ.ना.	७४०

टीप :- उ.ना. = उपलब्ध नाही.

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक सपालोचन

जिल्हा = नांदेड

११५ नांदेड जिल्हा हा सुस्त्रातीपासूनचा पारंपारिक ऐतिहासिक महत्त्वाचा मानला गेला आहे. गोदावरी ही पवित्र नदी या शहरापासून वाहत जात असल्याने व तसेच शिवाछाट्यांचे देशातील खालसा पंथाचे शीवटचे धर्मगुरू श्री. गुरु गोविंदसिंहजी यांचे स्वरणार्थ बांधण्यात आलेला गुस्कारा हा नांदेड येथे असल्याने ह्या जिल्ह्याने देशाच्या नकाशात महत्त्वाचे स्थान धारण केले आहे. शिवाय गोदावरीच्या अनेक घाटावर एक एक असे सात गुस्कारा भोंदरे बांधलेली आहेत.

१२५ नांदेड जिल्हा दक्षिण भारताच्या पठाराच्या भागात वसलेला असल्यामुळे महाराष्ट्रातील समान सपाट जिल्ह्यांपैकी हा एक जिल्हा आहे. त्यामुळे या जिल्ह्यात विशेष स्थळ वर्णनाचे वेगळे नैसर्गिक कटोबंधा नाहीत. जिल्ह्याच्या दक्षिणेकडील भाग हलकी व माळरान जमीन असल्यामुळे धोडाफार वेगळा आहे. किनवट तालुक्यात उत्तर-पूर्व भाग डोंगरा, बंजर व शोतीसाठी अयोग्य जमिनीचा असल्यामुळे धोडा वेगळा आहे. जिल्ह्याचा उर्वरित मध्य भाग सपाट, सुपिक व आजेची जमीन असलेला आहे. जिल्ह्यात "भाग" अथावा "धानावरी" "रेज" या नावाने ओळखल्या जाणा-या प्रमुखा पर्वतराशी आहेत व त्या जिल्ह्याच्या उत्तर-पश्चिम ते दक्षिण-पूर्व भागातून गेल्या आहेत. या शिवाय भोकर व हदगांव तालुक्यात "वाखोड" पर्वतरांगा व कंधार व मुळोड तालुक्यात "बालाघाट" नावाने ओळखल्या जाणा-या लहान पर्वतरांगा आहेत. जिल्ह्याच्या एकूण भौगोलिक क्षेत्राच्या सुमारे ९५ टक्के क्षेत्र वनक्षेत्र आहे. या वनक्षेत्राचा बराच मोठा भाग (सुमारे ५९ टक्के) एकट्या किनवट तालुक्यात आहे.

१३५ नांदेड जिल्हा मराठवाड्यातील एकूण सात जिल्ह्यांपैकी एक असून महाराष्ट्राच्या दक्षिण-पूर्व सीमेली दक्षिणोत्तर बसलेला आहे व १८-१५^० ते १९-५५^० उत्तर अक्षांश व ७७-७^० ते ७८-१५^० पूर्व रेखांशांमध्ये स्थित आहे. नांदेड शहर गोदावरी नदीच्या डाव्या काठावर वसलेला आहे. नांदेड जिल्ह्याच्या उत्तरेस महाराष्ट्राचा यवतभाळ जिल्हा, उत्तर पश्चिमेस परभाणी जिल्हा व नैश्चत्येस लातूर जिल्हा आहे. जिल्ह्याच्या पूर्वेला व दक्षिण-पूर्व दिशेला आंध्र प्रदेशातील आदिलाबाद व निझामाबाद जिल्हे आहेत. जिल्ह्याच्या दक्षिणेला कर्नाटक राज्यातील बिदर जिल्ह्याचा संतपूर तालुका आहे.

१४५ जिल्ह्याचे एकूण क्षेत्रफळ १०,५०२ चौ.कि.मी. असून ते महाराष्ट्र राज्याच्या ३.४१ रकवे आहे. या क्षेत्रफळापैकी २११.१ (२.०१) टक्के चौ.कि. क्षेत्र नागरी भागात असून १०,२९०.९ (९७.९९) टक्के क्षेत्र ग्रामीण भागात येते. प्रवासाकीय सोयीचे दृष्टीने जिल्ह्याचे दोन महसुली उप विभाग होते व दिनांक २६-१-१९९१ पासून एक उप विभागाची निर्मिती करण्यात आली. एक उप विभाग नांदेड येथे असून या अंतर्गत (१) नांदेड, (२) भोकर व (३) कंधार तालुके आहेत. दुसरा उप विभाग देगलूर येथे असून त्याखाली (१) देगलूर, (२) बिलोली व (३) मुळोड हे तालुके आहेत. तर तिसरा उप विभाग किनवट येथे नवीन निर्माण केला असून

त्याखाली (१) किनवट व (२) हदगांव हे तालुके आहेत. प्रत्येक उप विभागाकीरता स्वतंत्रा असे एक उप-जिल्हाधिकारी कार्यालय आहे. तालुक्यातील ग्रामीण क्षेत्रा संघटनेत पंचायत समिती अंतर्गत असून अशा ८ पंचायत समित्या नांदेड येथील जिल्हा परिषदेच्या प्रशासकीय नियंत्रणाखाली आहेत.

॥ ५४ ॥ जिल्ह्यात एकूण १४८१ गावे असून त्यापैकी ५६ गावे ओसाड आहेत. एकूण १२२७ ग्रामपंचायती पैकी १११५ स्वतंत्रा व ११२ गट ग्रामपंचायती आहेत. जिल्ह्याच्या १३ नागरी क्षेत्रांपैकी नांदेड शहरासाठी "अ" वर्ग नगर पालिका असून बाकीच्या १२ म्हणजे मुळोड, वाघाळा, हदगांव, किनवट, उमरी, बिलोली, धामबाद, कोडलवाडी, देगलूर, मुळोड, कंधार आणि लोडा या "क" वर्ग नगर परिषदा आहेत. जिल्ह्यात एकूण १४ कृषि उत्पन्न बाजार समित्या असून त्यापैकी नांदेडला दोन, भोकर तालुक्यात दोन, देगलूर तालुक्यात दोन, कंधार तालुक्यात दोन व बिलोली तालुक्यात तीन आणि हदगांव, किनवट व मुळोड या तालुक्यात प्रत्येकी एक याप्रमाणे आहेत.

॥ ५५ ॥ नांदेड हे शहर जिल्हा मुख्यालय असून येथे केंद्र शासनाचे व राज्य शासनाची व तसेच अनेक निम-शासकीय मंडळांचे सर्व कार्यालय असून मराठवाडा विभागाचे उपकेंद्र आहे.

धू-विज्ञान

॥ ५६ ॥ या जिल्ह्याच्या धू-गर्भात महत्त्वाचे व उल्लेखनीय असे खनिज पदार्थ आढळत नाहीत. किनवट तालुक्याच्या काही भागात फक्त प्रतीच्या चुनखडीचे साठे आढळतात. ही चुनखडी एक सारख्या प्रतीची नसते व वाळू पिश्रीत असते. बांधकामासाठी लागणारी वाळू, वाळूचे मोठे गोटे व पिटांसाठी लागणारी विशिष्ट प्रकारची माती मात्र जिल्ह्यात आढळते.

उद्योग

॥ ५७ ॥ जिल्ह्यातून वाहणाऱ्या महत्त्वाच्या नद्या गोदावरी, मांजरा, मन्याड, सरस्वती, पेनगंगा, सिती व लेंडी या आहेत. गोदावरी ही नदी जिल्ह्यातील प्रमुखा नदी असून ती जिल्ह्यात पश्चिमेकडून प्रवेश करते व जिल्ह्याच्या पश्चिमांगातून पूर्वेकडे वाहते व आंध्र प्रदेशातील गिरीमाबाद जिल्ह्यात प्रवेश करते. गोदावरी नदीची सर्वांत मोठी उपनदी असलेली मांजरा नदी दक्षिणेकडून उत्तरेकडे वाहते व जिल्ह्याची व आंध्र प्रदेशाची हद्द पार करते, मन्याड नदी कंधार तालुक्यातून पश्चिमेकडून पूर्वेकडे वाहते व स्कीकडे मुळोड व देगलूर तालुक्याची नैसर्गिक हद्द कापते. तर दुसरीकडे जिलोली तालुक्याची हद्द बनते. सरस्वती नदी वाडोड पर्यंत राश्यातून उत्तरेकडून दक्षिणेकडे जिल्ह्याच्या पूर्वेकडील भागातून वाहते व माळकवठा गावाजवळ गोदावरी नदीत मिळते. पूर्वेकडे वाहणारी आसना नदी नांदेडपासून १ किलोमीटर अंतरावर गोदावरी नदीच्या डाव्या किनाऱ्यावर गोदावरी नदीला मिळते. लेंडी नदी देगलूर तालुक्यात पश्चिमेकडून पूर्वेकडे वाहते व ती आसना नदीला मिळते. सीपेबरोबर वाहते व नंतर धोडी उत्तरेकडे मार्ग बदलून

देगलूर तालुक्यातून वाहत जात सांजरा नदीला मिळते. पेनगंगा नदी जिल्ह्याची उत्तरेकडील हद्द कायम करते व पूर्वेकडून वाहत जाऊन यवतमाळ जिल्ह्यातील वर्धा नदीला मिळते कमी, महत्वाची सिता उत्तरेकडून निघून गोदावरी नदीला मिळते. जिल्ह्यातील बारमाही वाहना-या नद्या गोदावरी, सांजरा, मन्याड व पेनगंगा या आहेत. या जिल्ह्यात उल्लेखानिय असे तळे नाहीत.

हवामान व पर्जन्य

९) हवामानाचे दृष्टीने वर्षाचे तीन भाग पडतात. जून ते सप्टेंबर या महिन्यात हवा साधारण उष्ण असते तैरी पावसाळी वातावरणामुळे त्यात थोडा गरम असतो. ऑक्टोबर ते फेब्रुवारी ह्या महिन्यात हवा कोरडी व थंड असते. ऑक्टोबर महिन्यात सात्रा दिवसा उन तापते परंतु सायंकाळ पासून सकाळ पर्यंत हवा थोडी थंड असते. नोव्हेंबर ते जानेवारी या महिन्यात अंधान मधून कांही दिवस थोडीची लाट येते आणि तुरळक पाऊस पडतो. मार्च ते मे या महिन्याचे हवामान उष्ण व कोरडे असते. एप्रिल : या महिन्याच्या दुस-या पंधारवाड्यापासून तापमानात वाढ होते परंतु बारमाही महिन्यात रात्री त्या मानाने सुसह्य असतात. स्कंदरीत जिल्ह्याचे हवामान सुसह्य व उत्साहवर्क असते.

१०) नोंद घेथील केंद्रात तापमान व पर्जन्य मापक यंत्र बसविले असून १९९१ वर्षात तेथील किमान १३.० सेलिस तापमानाची व कमाल ४०.२ सेलिस अस तापमानाची नोंद करण्यात आली.

११) जिल्ह्यात लोकांचा शेती हा प्रमुखा धांदा असून बहुतांशा शेती ही पावसावर अवलंबून आहे. जिल्ह्यात स्कंदरीत पावसाचे प्रमाण कमी असून ते अनिश्चित असल्याने जिल्ह्यात अंधान मधून दृक्काळी परिस्थिती निर्माण होते. जिल्ह्यातील पावसाचे सरासरी प्रमाण १०२२ मी.मी. आहे. १९९१ या वर्षात जिल्ह्यातील जवळपास सर्व तालुक्यात जिल्ह्याच्या सामान्य पर्जन्या पेक्षा जास्त पावसाची नोंद झाली. जिल्ह्यात सर्वात जास्त म्हणजे १०१३ मि.मी. पावसाची नोंद बिलोली तालुक्यात तर सर्वात कमी म्हणजे ४२७ मी.मी. देगलूर तालुक्यात झाली.

जमीनीचा प्रकार

१२) जिल्ह्यातील जमीन सर्व साधारणपणे काळी, सुपीक व कसदार अशा स्वस्वामी आहे. जिल्ह्याच्या सर्व तालुक्यात काळीची जमीन आहे. या जमीनीत कॅल्शियम, मॅग्नेशियम व कार्बोनट्रसेचे प्रमाण अधिक आहे. परंतु नायट्रोजन, पोटॅश, फॉस्फेट व इयूमसेचे प्रमाण फार कमी आहे. या जमीनीत ओलावा व आद्रता टिकवून ठेवण्याची फार मोठी क्षमता असल्यामुळे जिल्ह्यातील कमी पावसाच्या भागात अशी जमीन उपयुक्त ठरते. उत्तम प्रतीची काळीची जमीन गोदावरी नदी व तिच्या उप नद्यांच्या काठाकाठाने असून आढळते. चांगल्या प्रतीची काळीची जमीन सांजरा व मन्याड नदीच्या काठाकाठाने बिलोली तालुक्यात आढळते. तर बिलोली तालुक्यात इतरत्र ती हलक्या प्रतीची व मो कल्या देगडाने झालेली अशा प्रकारची आहे. नांदेड तालुक्यातील जमीन मुख्यतः भारी काळीची व गळ सापलेली आहे. टेकड्यांच्या पायथ्याशी लागून असलेल्या भागात सात्रा काळीची जमीन दृष्टि असून तेथील जमीन

दुर्मिड असून तेथील फारच हलक्या प्रतीची आढळते. देगलूर तालुका जिल्ह्यातील सर्वात लहान तालुका असला तरीही उत्तम प्रतीची काळीची जमीन त्या तालुक्याला लाभलेली आहे. तालुक्याच्या पश्चिमेकडील थोड्याशा भागात व्यतिरिक्त तालुक्यातील सर्व जमीन उच्च प्रतीची व रब्बी पिकासाठी योग्य असते आहे. कंटारचा अर्धा तालुका काळीची व भारीची जमीन असलेला आहे. व त्या भागात रब्बीची प्रिके घेतली जातात. हदगांव तालुक्यातील जवळपास तीन चतुर्थांश जमीन विषो-षात. येनगणेच्या काठाजवळची जमीन सुपीक आहे. तालुक्याच्या दक्षिणेकडील टेकडीजवळच्या जमिनीत थोडा क्षारयुक्त पदार्थ मिश्रला असल्याचे आढळते. बाकीच्या भोकर व किनवट या दोन तालुक्यात ही टेकड्या व पांजरावाचा भाग वगळून इतर सर्व जमीन काळीची व भारीची आहे. मागील कांही वर्षात पर्जन्यमान कमी झाल्याने भूगर्भातील पाण्याची छापी छापी जात आहे. जिल्ह्यात जमिनीछापील पाण्याचा धार वेगवेगळ्या ठिकाणी; वेगवेगळ्या अंतरावर म्हणजे जमिनीपासून सर्वसाधारणपणे १८ फूटांपासून २०० फूटांपर्यंत आली जाते परंतु १९८९ साली पावसाची नोंद जिल्ह्याच्या सामान्य पर्जन्यमापयंत्रात बरीच जास्त झाल्याने पावसाची पाळी त्याहून छापी गेली नाही.

॥ २ ॥ लो क सं ख्या

॥ १३ ॥ जनगणना व वार्षिक अंदाज

१९९१ च्या जनगणनेनुसार नांदेड जिल्ह्याची लोकसंख्या २३,२६,१०० होती. तालुका निहाय लोकसंख्येची दस्तऐवजीय प्रमाणे (१) नांदेड - २४,८७ टक्के, (२) (२) हदगांव - ११.२९ टक्के, (३) किनवट - १०.४३ टक्के, (४) भोकर - ७.५४ टक्के, (५) बिलोली - १४.६६ टक्के, (६) देगलूर - ७.२८ टक्के, (७) मुखोड - ८.८० टक्के, व (८) कंटार - १५.१३ टक्के; १९८१ ते १९९१ या कालावधीमध्ये लोकसंख्या वाढीचा दहावर्षीक दर ३२.९७ होता.

धानता

॥ १४ ॥ नांदेड जिल्ह्याचे क्षेत्रांकु महाराष्ट्राच्या क्षेत्राच्या ३.४२ टक्के आहे, तर लोकसंख्येची टक्केवारी २.९५ येते. १९९१ च्या जनगणनेत जिल्ह्यात दर चौ. कि.मी. मागे २२० लोकसंख्या येते तर महाराष्ट्रात हेच प्रमाण २५६ आहे. जिल्हा अंतर्गत तालुका निहाय धानता पाडिली असता नांदेड तालुक्याची अधिकांश म्हणजे ५६६ व्यक्तीची आहे, व कमी धानता म्हणजे ११७ व्यक्ती किनवट तालुक्याची आहे. इतर तालुक्यांची धानता याप्रमाणे - देगलूर - २५०, मुखोड - २३४, बिलोली - २३४, कंटार - २१६, भोकर - १७० व हदगांव - १६९.

॥ १५ ॥ ग्रामीण व नागरी लोकसंख्या

जनगणना १९९१ प्रमाणे जिल्ह्यातील एकूण लोकसंख्येची १८.२१ लक्षा लोकसंख्या म्हणजे ७.२९ टक्के ग्रामीण भागात तर ५.०५ लक्षा लोकसंख्या म्हणजे २१.७१ टक्के नागरी भागात आहे. एकूण नागरी लोकसंख्येची ५४.३७ टक्के

नांदेड नगर पालिका हद्दीत येते; तर उर्वरीत २.३० लक्षा म्हणजे ४५.६३ टक्के लोकसंख्या उर्वरीत नागरी क्षेत्रात येते. नांदेडनंतर हदगांव, किंनवट, भोकर, बिलोली, देगलूर, सुडोड, कंधार आणि लोहा ह्या नागरी क्षेत्रात अनुक्रमे - ०.१६, ०.२२, ०.८, ०.४८, ०.३७, ०.२०, ०.१७ व ०.१५ लक्षा लोकसंख्या येते.

४१६४ स्त्री-पुरुष प्रमाण

महाराष्ट्रात दर हजार पुरुषांमागे ९३५ स्त्रिया हे प्रमाण १९९१ च्या जनगणनेप्रमाणे आहे तर नांदेड जिल्ह्यात ते दर हजार पुरुषांमागे ९४७ स्त्रिया असे आहे. नागरी व ग्रामीण भागाचा विचार करता नागरी भागात हे ९१४ स्त्रिया असे आहे तर ग्रामीण भागात ९५७ स्त्रिया असे प्रमाण आहे. ग्रामीण व नागरी भागातील दर हजार पुरुषांमागील स्त्रियांचे प्रमाणात उल्लेखनीय फरक आहे.

४१७४ अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमाती

जनगणना १९८१ प्रमाणे जिल्ह्यात अनुसूचित जातीची एकूण लोकसंख्या १ लक्षा ९८ हजार इतकी आहे. एकूण लोकसंख्येपैकी अनुसूचित जातीच्या लोकसंख्येची टक्केवारी ११.३० टक्के येते. महाराष्ट्रात अनुसूचित जातीच्या लोकसंख्येची टक्केवारी ७.१४ आहे. महाराष्ट्राची तुलना करता जिल्ह्यातील अनुसूचित जातीचे प्रमाण जास्त आहे.

अनुसूचित जमातीची १९८१ चे जनगणनेप्रमाणे जिल्ह्यात १ लक्षा ७८ हजार लोकसंख्या आहे. तिची टक्केवारी एकूण लोकसंख्येपैकी १०.१९ येते. महाराष्ट्राची टक्केवारी ९.१९ आहे. जिल्ह्यात सर्वात जास्त म्हणजे किंनवट तहसीलमध्ये अनुसूचित जमातीची लोकसंख्या ५१ हजार इतकी आहे. त्याचे प्रमाण २८.६५ येते.

४१८४ कामक-यांची संख्या

कामक-यांचे व्याख्येत १९८१ चे जनगणनेत पुन्हा बदल करून सिमांत कामकरी ही संज्ञा नव्याने निर्माण केली आहे. यामागे थोटी ज्योना वर्षाभार किंवा वर्षातील अधिक काळ काम मिळाले त्याला कामकरी ही संज्ञा वापरण्यात आली. अर्थात स्वयंरोजगार करणारे शेतकरी कुटीर उद्योगांत काम करणारे व्यापारी इत्यादींची गणना कामगारात झाली. ह्याउलट वर्षातील एक दिवस अथवा काही दिवस किंवा रोज काही वेळेत यामागे बदल्यात ज्याने काम केले त्याला सिमांत कामकरी धारण्यात आले.

जनगणना १९८१ प्रमाणे जिल्ह्यात एकूण ७.१० लक्षा कामकरी आहेत. म्हणजेच एकूण लोकसंख्येपैकी कामक-यांची टक्केवारी ४०.६० टक्के येते. सिमांत कामकरी ह्या गणनेप्रमाणे १.५३ लक्षा म्हणजे ८.७७ टक्के आहेत. महाराष्ट्रात कामक-यांची व सिमांत कामक-यांची टक्केवारी १९८१ चे जनगणनेप्रमाणे अनुक्रमे ३८.७१ व ३.८५ आहे.

जनगणना १९८१ मध्ये कामक-याचे ९ वर्गात वर्गीकरण न करता फक्त शेतकरी, शेतमजूर, धारगुती उद्योग वस्तु निर्माण प्रक्रिया सेवा व दुरुस्ती इत्यादी व इतर ज्यात पशुसंवर्धन, जंगलकाम, मच्छीमारी, शिकार, फळे-फळबागा, आणि तत्सम संबंधी क्षेत्र तसेच छापा व दगडकाम करणा-यांचा समावेश आहे. त्या प्रमाणे धांधाकाम, व्यापार व वाणिज्य, परिवहन, साठवण व वळणावळण, धारगुती उद्योग छोरीज वस्तु निर्माण, प्रक्रिया व दुरुस्ती व इतर धांधाचा समावेश आहे. असे चार वर्गातच वर्गीकरण करण्यात आलेले आहे. जिल्ह्यात शेतकरी व शेतमजुरांचे प्रमाण जास्त आहे. नांदेड शहरात शोधोड्याफार प्रमाणात लघु व कुटीर उद्योगां दे आहेत. जिल्ह्यातील एकूण मुख्य ग्रामीण कामक-यांची टक्केवारी अशी शेतकरी ४४.८९ टक्के, शेतमजूर ३९.९३ टक्के, धारगुती उद्योग, वस्तु निर्माण प्रक्रिया व दुरुस्ती १.९२ टक्के व इतर १३.२६ टक्के. नागरी विभागातील कामक-यांची हीच टक्केवारी अनुक्रमे ७.१४ टक्के, १६.०७ टक्के, ३.२४ टक्के व ७३.५४ टक्के येते.

७१.११ (वयोगटानुसार लोकांख्या

लोकांखेची वयोगटानुसार १९८१ जनगणनेप्रमाणे ८ अंदात कि-भागणी करण्यात आलेली असून त्यानुसार (१) ० ते १४ वयोगटामध्ये ४२.७३ टक्के, (२) १५ ते १९ वयोगटामध्ये ७.८६ टक्के, (३) २० ते २४ वयोगटामध्ये ७.८१ टक्के, (४) २५ ते २९ वयोगटामध्ये १२.३९ टक्के, (५) ३० ते ३९ वयोगटामध्ये ६.५५ टक्के, (६) ४० ते ४९ वयोगटामध्ये ९.१६ टक्के, (७) ५० ते ५९ वयोगटामध्ये ६.०९ टक्के, (८) ६० पे वर या वयोगटा मध्ये ६.७१ टक्के व राहिलेली ०.७२ टक्के लोकांख्या अनिर्दिष्टात वयोगटात मोडते. वरील विवरणावस्तु असे दिसून येईल की, १५ ते ५९ या वयोगटातील ४९.८६ टक्के लोकांख्या हे काम करण्यालायक असून ५०.१४ टक्के लोकांख्या काम न करण्यायोग्य आहेत.

साक्षरता प्रमाण

१२०१ जिल्ह्यात १९८१ च्या जनगणनेनुसार साक्षरतेची २९.७८ टक्के असून तीच महाराष्ट्राची ४७.१८ टक्के आहे. साक्षरतेचे प्रमाणात ग्रामीण व नागरी भागात फारच तफावत असून नागरी भागाची टक्केवारी ४८.९० टक्के असून ग्रामीण भागा-साठी ती २५.३७ टक्के अशी आहे. नागरी भागामध्ये साक्षरतेची सर्वात जास्त टक्केवारी नांदेड शहराची तर सर्वात कमी कुंजलवाडी येथील असून अनुक्रमे ५३.८९ टक्के व २७.१५ टक्के अशी आहे. ग्रामीण भागात सर्वात जास्त टक्केवारी नांदेड या तालुक्याची असून सर्वात कमी देगलूर तालुक्यामध्ये असून ती अनुक्रमे २९.०९ टक्के व २२.५० टक्के अशी आहे. ग्रामीण भागात पुरुषांची सर्वात जास्त टक्केवारी हदगांव या तालुक्यात असून सर्वात कमी देगलूर तालुक्याची असून ती अनुक्रमे ४२.७३ टक्के व ३४.४४ टक्के अशी आहे; तर स्त्रियांच्या बाबतीत ग्रामीण भागातील साक्षरतेची टक्केवारी सर्वात जास्त हदगांव तालुक्यात असून कमी पुढोड तालुक्यात आहे, ती अनुक्रमे १४.९६ टक्के व ९.७१ टक्के आहे. धांधाक्यात म्हणजे ग्रामीण भागातील साक्षरतेची टक्केवारी देगलूर तालुक्यात सर्वात कमी आहे.

निवासोपयोगी धारे व कुटुंबे

॥२१॥ जनगणना १९८१ प्रमाणे जिल्ह्यात निवासोपयोगी एकूण ३.०५ लक्षा धारे असून ह्या धारांपैकी ३.०८ लक्षा कुटुंबे राहात होती. १९७१ च्या जनगणनेप्रमाणे ८६.५६ टक्के कुटुंबे मालकीचे धारात व १३.४४ टक्के कुटुंबे भाड्याचे धारात राहात होती.

वृक्ष

॥२२॥ सन १९८९-९० या वर्षाचे ऋतू व पिके या अहवालानुसार जिल्ह्यात एकूण ९७९०० हेक्टर क्षेत्र जंगल व्याप्त असले तरी या मधील धोड्याकार क्षेत्रातील हलक्या प्रतीचे आहे. एकूण भौगोलिक क्षेत्राच्या विचार केल्यास जंगल व्याप्त क्षेत्र फक्त ९.४५ टक्के एवढे असून महाराष्ट्रातील जंगलव्याप्त १७.५६ टक्के क्षेत्रापेक्षा छुपच कमी आहे. पर्यावरणाचा संपत्ती राखाण्याच्या दृष्टीने जंगलव्याप्त क्षेत्र जवळजवळ २३ टक्के एवढे असून जंगलाढ्यातील क्षेत्र वाढविणे आवश्यक आहे. हे जंगलव्याप्त क्षेत्र वाढविण्याचे दृष्टीने वने आणि सामाजिक वनीकरण खाते हे प्रयत्न करित असले तरी अद्याप म्हणावी अशी वाढ झालेली नाही. किनवट तालुक्यात जंगलव्याप्त प्रदेशाची टक्केवारी जिल्ह्यात सर्वात जास्त असून ५८.५२ टक्के व त्या खालोखाल भाकर १३.४८ टक्के, हदगांव १२.१५ टक्के, नांदेड १.२२ टक्के, कंधार २.४५ टक्के, बिलोली ७.९६ टक्के, सुखोड ३.३७ टक्के व सर्वात कमी देगलूर तालुक्यात असून तेथे फक्त ०.८१ टक्के एवढे आहे. वरील आकडेवारीवरून असे दिसून येईल की, नांदेड, बिलोली, देगलूर, सुखोड व कंधार या तालुक्यातील जंगलवाढीचे विशेष प्रयत्न होणे आवश्यक आहेत.

॥२३॥ नांदेड जिल्ह्यातील जंगलापासून १९९१-९२ या वर्षात वन उत्पादनांच्या विक्रीपासून एकूण १ कोटी ३८ लाख ०२ हजार रुपयांचे उत्पादन मिळाले त्यापैकी मुख्य उत्पादन म्हणजे जाळी लाकडाच्या व इतर लाकडाच्या विक्रीपासून १२ लाख ७९ हजार रुपयांचे व गौण वन उत्पादने बांबू, गवत, विडीची पाने आणि इतर विक्रीपासून १ कोटी २५ लाख २३ हजार रुपयांचे उत्पादन मिळाले.

॥ ३ ॥ शेती

जमिनीचा प्रकार

॥२४॥ जमिनीच्या वापराबद्दलची व विपकाढ्यातील असलेले प्रत्यक्षा क्षेत्राची आकडेवारी प्रकाशनाच्या संदर्भात वर्षाकरीता लवकर उपलब्ध होत नसल्याने अस्थायी स्वरूपाची १९८९-९० या वर्षाची आकडेवारी वर्षसाठी विचारात घेण्यात आली आहे.

जिल्ह्याच्या एकूण १०.३६ लक्षा हेक्टर क्षेत्रापैकी ०.९८ लक्षा हेक्टर हे वनक्षेत्र असून त्याची एकूण क्षेत्रफळाची टक्केवारी ९.४५ टक्के आहे. शेती योग्य नसलेले एकूण क्षेत्र ०.५६ लक्षा हेक्टर असून पडीत जमिनी व्यतिरिक्त लागवडीलायक परंतु पडीत जमीन ०.७८ लक्षा हेक्टर चालू पड व इतर पड ०.६६ लक्षा

हेक्टर आणि निष्क कसलेले क्षेत्र ७.३७ लक्षा हेक्टर असे आहे. लागवडीलायक पडीत जमिनीपैकी जवळजवळ ०.४२ लक्षा हेक्टर क्षेत्र हे कायम गुरे चरण क्षेत्र असून जिल्ह्यात असलेल्या एकूण गो-जातीय पशुधान यांचे प्रमाण ०.४७ हेक्टर एवढे असून ते फारच कमी आहे. असे असले तरीही या जनावरांच्या बा-याचा प्रश्न इतर पडीत जमिनीपेक्षा थोड्या प्रमाणात सुटण्यास मदत मिळते. एकूण ७.३७ लक्षा हेक्टर निष्क लागवडीखालील प्रत्येक माणसीप्रमाणे ०.२५ हेक्टर असे पडते आणि सर्वसाधारण पिक परिस्थितीप्रमाणे व अवलंबण्यात येणा-या सुधारित शोती पद्धतीमुळे ते पुरेसे आहे असे वाटते. जिल्ह्यात पावसाचे प्रमाण जरी ठीक असले तरी ब-याच वर्षांनी पाऊस वेळेवर तसेच पुरेसा पाऊस नसल्यामुळे तसे ओलित क्षेत्राचे प्रमाण कमी असल्यामुळे दुबार पिकाखालील क्षेत्र कमी आहे. पाऊस वेळेवर सम-

पडीत धारणा केलेली जमीन व पडीत छातेदार

१९५५ सन १९८५-८६ च्या कृषि गणनेनुसार जिल्ह्यात ३,१२,३२४ छातेदार असून त्यांनी धारणा केलेली जमीन ८,२४,२५८ हेक्टर एवढी आहे. या छातेदारांपैकी एक हेक्टरचे आत जमीन धारणा करणारे एकूण ६६,२३३ छातेदार असून त्यांनी धारणा केलेली जमीन फक्त ३९,८२६ हेक्टर आहे. त्याचप्रमाणे १ ते २ हेक्टरपर्यंत जमीन धारणा करणारे एकूण ९१,९४९ छातेदार असून त्यांचेकडे १,३३,३७४ हेक्टर एवढी जमीन आहे. याचाच अर्ध असून की, जिल्ह्यात एकूण १,५८,१८२ अत्यल्प व अल्प भू-धारक असून त्यांनी १,७३,२८० हेक्टर जमीन धारणा केलेली आहे. अल्प व अत्यल्प भू-धारकांचे एकूण छातेदारांपैकी प्रमाण ५०.६४ टक्के त्यांचेकडे असलेल्या जमिनीचे प्रमाण फक्त २१.०२ आहे.

तक्ता क्रमांक - १

पडीत जमीन धारणा दाखविण्यास तक्ता व त्याचे प्रमाण

अ. क्र.	जमीन धारणा हेक्टर	एकूण छातेदार	एकूण धारणा केलेली जमीन	एकूण छातेदारांपैकी प्रमाण	एकूण जमिनीपैकी प्रमाण
१	३	३	४	५	६
	१.०० ते १.०	६६,२३३	३९,३०९	२१.२१	४.८४
	२.१.० ते २.०	९१,९४९	१,३३,३७४	२९.४४	१६.१८
	३.२.० ते ५.०	१,१४,३२३	३,४८,७०१	३६.६०	४२.३०
	४.५.० ते १०.०	३४,३४९	२,२९,६२३	११.००	२७.८६
	५.१०.० ते २०.०	५,२२३	६६,०१४	१.६७	८.०१
	६.२०.० पेक्षा जास्त	२४७	६,६५०	०.०८	०.८१
	एकूण :-	३,१२,३२४	८,२४,२५८	१००.००	१००.००

घरील तक्त्यावरून असे दिसून येईल की, ५ ते १० हेक्टर जमीन धारकांचे प्रमाण ११.०० टक्के असून त्यांनी धारणा केलेल्या जमिनीचे एकूण जमिनीपैकी प्रमाण जवळपास २८ टक्के आहे. तर १० ते २० हेक्टर धारकांचे प्रमाण १.६७ टक्के

व त्यांनी धारणा केलेल्या जमिनीचे प्रमाण ८.०१ टक्के आहे. जिल्ह्यात २० हेक्टर पेक्षा जास्त जमीन धारणा करणारे २४७ खातेदार असून त्याचे एकूण खातेदारांशी व धारणा केलेल्या जमिनीचे प्रमाण अनुक्रमे ०.०८ टक्के व ०.८१ टक्के असे आहे.

पिके व पीक पद्धती

१२६५ या जिल्ह्यात खारीप आणि रब्बी ही दोन्ही पिके घेतली जात असून खारीप हंगामाच्या संकीर्ण ज्वारी, बाजरी, तूर, मूग, उडीद आणि कापूस तसेच भुईमुग ही पिके प्रामुख्याने घेतली जातात तर रब्बी हंगामाच्या ज्वारी, गहू, हरभारा, करडी ही पिके प्रामुख्याने घेतली जातात. बारमाही पिकांच्या उसा आणि केळी ही पिके मुख्य असून जेथे ओलिताची सोय आहे अशा क्षेत्रात उन्हाळी भुईमुग, गहू, सुर्यफूल ही पिके घेतली जातात. भाजीपाला आणि फळे ही पिके जेथे पाण्याची सोय आहे, अशा ठिकाणी सर्वसाधारणपणे वर्षभर घेतली जातात.

१२७५ जिल्ह्यात १९८९-९० या वर्षी लागवडीखाली असलेल्या क्षेत्राचे अभ्यासा-वस्तू असे दिसून येते की, एकूण लागवडीखालील क्षेत्रापैकी ज्वारीचे ३०.६१ टक्के, गहूचे १.४६ टक्के, तांदूळाचे ३.६८ टक्के आणि बाजरीचे ०.१५ टक्के क्षेत्र होते. तर एकूण तुणाधान्ये खाली ३५.९७ टक्के क्षेत्र होते. एकूण कडधान्याचे क्षेत्र १३.१४ टक्के असे होते. एकूण खाधीपिकांचे क्षेत्र ५७.४४ असून कापूस ३५.६९ टक्के होते.

१२८५ व्यापारी पिकांच्या प्रामुख्याने कापूस आणि उसा ही पिके घेतली जात असून गेल्या काही वर्षांत साखार कारखान्यांची संख्या वाढत आहे.

पिक उत्पादन व मुख्य पिकांचे उत्पन्नाचे प्रमाण

१२९५ जिल्ह्यातील जमीन सर्वसाधारणपणे काळी, सुपीक व वसदार अशी स्वभावाची आहे. जिल्ह्याच्या सर्व तालुक्यांत काळीची जमीन आहे. पाऊस पुरेसा व मागील वर्षाचे तुलनेत व वेळेवर आल्याने उत्पन्नाचे प्रमाण चांगले वाढल्याचे दिसून येते. सन १९९१-९२ या वर्षी तुणाधान्ये उत्पादन २.०२ लक्षा मे.टन एवढे तर कडधान्याचे उत्पादन ०.३२ लक्षा टन एवढे झाले. कपाशीचे उत्पादन ७४४०० गासड्या तर उसाचे उत्पादन हेसड केनच्या स्वाभात ५५४५०० टन एवढे झाले आहे. उत्पादनाचे मुख्य पिकांचे दर हेक्टरी प्रमाण पुढीलप्रमाणे आहे. गहू ९५० किलो, ज्वारी ६७० किलो, तूर ३५३ किलो, कापूस (लिंग) ५४ किलो, उडीद २४८ किलो, मूग १८७ किलो, भुईमुग (रब्बी) ६२९ किलो, उसा ४६५९७ किलो असे असून ते महाराष्ट्राच्या सरासरी उत्पन्नाचे तुलनेत कमी आहे. गेल्या काही दिवसांमध्ये संकीर्ण बियाण्याचे आणि रासायनिक खाताचा वापर वायुचे उत्पन्नात वाढ झाली आहे असे दिसून येते.

पेंद्रिय व रासायनिक खातांचा वापर आणि विकसनक्षान

१३०५ जिल्ह्यात सन १९९१-९२ या वर्षी एकूण खात वाटप ६०७१० मे.टन करण्यांत आले आहे त्यापैकी (१) नत्र ३६०६३ मे.टन, (२) स्फुरद १३६८० व (३) पालाशा १०९६७ मे.टन व या सर्व खातांची किंमत १५८६.०१ लक्षा रुपये एवढी होती सन १९९०-९१ मध्ये ७६८९८ मे.टनाचे वाटप करण्यांत आले होते. त्यामानाने १९९१-९२

॥३१॥ पिक संरक्षणासाठी कृषि छात्यामार्फत योजना राबविण्यांत येत असून शेतकरी स्वतःपण या कामी पुढाकार घेऊन आपल्या पिकांचे संरक्षण किटक-नाशके औषधो वापरून करतात. या किटकनाशक प्प्रकारणीमध्ये कपाशीवरील प्रचारणीचेप्रमाणे जवळपास ८५ टक्के खवटे असतात अल्प व अत्यल्प भू-धारकांना किटक रोग प्रतिबंधक उपायासाठी पिकसंरक्षण औषधास ५० टक्के अनुदानावर देण्यांत येते.

वहारी व गुणन

॥३२॥ जिल्ह्यात एकूण १४ कृषि उत्पन्न बाजार समित्या असून त्या अनुक्रमे - (१) नांदेड, (२) सुखोड, (३) हदगांव, (४) किनवट, (५) भोकर, (६) उमरी, (७) धार्माबाद, (८) कुंडलवाडी, (९) नायगांव, (१०) देगलूर, (११) हावेगांव, (१२) सुखोड, (१३) कंधार व (१४) लोहा येथे आहेत. या कृषि उत्पन्न बाजार समित्यांमार्फत सन १९९१-९२ या वर्षी ६९५०० टन मालाची उलाढाल करण्यांत आली व त्याची एकूण किंमत ५२३.१८ लाखा रुपये खवटी होती. प्रासनातर्फे आधार-भूत किंमतीनुसार ज्वारी इ. कृषि उत्पन्नावी छारेदी करण्यांत येत असून त्या मालाच्या किंमतीचा वरील उलाढालीमध्ये संपावेश केला आहे. कापूस छारेदीसाठी एकाधिकार छारेदी तत्त्वावर कापसाची छारेदी कापूस महामंडळांमार्फत राबविण्यांत येत असून १९९१-९२ या वर्षी १२२२.९ किंवल कापसाची छारेदी करण्यांत आली त्याची एकूण किंमत ९५३६.८ लाखा रुपये होती.

॥३३॥ धार्याची साठवण करण्यासाठी वहार महामंडळाची नांदेड येथे १२ गोदामे असून त्यांची क्षमता २२ हजार मेट्रिक टन खवटी आहे. या शिवाय जिल्ह्यात प्रासकीय गोदामे, सहकार क्षेत्रातील गोदामे, मार्केट फेडरेशनची गोदामे महाराष्ट्र वहार महामंडळाची गोदामे व छाजगो आगो मिळून एकूण १८३ गोदामे ज्यांची साठवणीची एकूण क्षमता जवळपास ६८ हजार टनापर्यंत आहे. सर्वांत जास्त म्हणजे १०१ गोदामे हे सहकार क्षेत्रातील असून त्या छालोछाल ४८ प्रासकीय तर वहार महामंडळाची १२ गोदामे आहेत.

जिल्ह्यात एकूण १४ स्वतंत्र नियंत्रित बाजारपेठा असून त्यांच्याकडे स्वतःची १४ गोदामे व मार्केट आहेत. मार्केट समित्यांकून शेतमालाची साठवण व शेतकऱ्यांची धान्याची सोय, पिण्याच्या पाण्याची सोय इत्यादी सुविधा केली जाते.

भू-सुधार कार्यक्रम

॥३४॥ जिल्ह्यात मृद सुधारण विभागातर्फे सर्वकषण पाणलोट क्षेत्रा विकास योजने अंतर्गत जमिनीच्या बांधा बांधिस्तोची, नाला बांधींग, नाला सरळी करणे इ. कामे करण्यांत येत असून मोठ्या व मध्यम पाटखंडारे क्षेत्रात लाभक्षेत्रा विकास प्राधिकरणा विभागातर्फे जमीन दुसस्तीची कामे केली जातात.

दाखिलदारी निर्मूलन कार्यक्रम

॥३५॥ ग्राम विकास छात्याने केलेल्या पाहणीनुसार जिल्ह्यात ७६,५६१ कुटुंबे

दारिद्र्य रेषोखाली असून त्यांचेसाठी विविधा योजना राबविल्या जातात. यामध्ये कृषि विकास आणि जिल्हा परिषदांमार्फत अल्प भू-धारकांना वर्षाचे कालावधी-मध्ये प्रत्येक ताळुक्याप्रमाणे ७० कासाधारकांसाठी जमीन सुधारणा, शोतीची अक्कारे, बेलगाडी, दुभाती जनावरे, विहीर उदणे, विधुत पंप बसविणे इत्यादीं-साठी १६५० रुपये पर्यंत अनुदान दिले जाते. व्यापकांनी वीस कलमी कार्यक्रमांतर्गत जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणेकडून अल्प भू-धारक आणि भूमिहीन मजूर आणि दारिद्र्य रेषोखालील कुटुंबांना उद्योग व्यवसायासाठी, शोती सुधारणा, सिंचनाच्या सोयी उपलब्ध करण्यासाठी तसेच दुभाती जनावरे इत्यादी कार्यासाठी अर्धासहाय्य दिले जाते. या योजनेअंतर्गत १९९१-९२ या वर्षी ४५१० कुटुंबांना असे अर्धासहाय्य व अनुदान देण्यांत आले. या शिवाय अनुसूचित जाती/जमातींसाठी २० कलमी कार्यक्रमांतर्गत बीज भांडवल योजना व ५० टक्के अनुदान योजना इत्यादी या कार्यक्रमांखाली ११००६ लाभार्थ्यांना र्ज व अनुदानाच्या स्वरूपात अर्धासहाय्य देण्यांत आले. विशेष टाटक योजनेवर १९९१-९२ मध्ये रुपये २७१.०५ लाख खर्च करण्यांत आले.

सिंचन

॥३६॥ नांदेड जिल्ह्यात मोठ्या प्रकल्पांपैकी पूर्णा प्रकल्प २०००० हेक्टर क्षेत्र, मनार प्रकल्प २३३१० हेक्टर क्षेत्र आणि लोअर गोदावरी (विष्णुपुरी) प्रकल्प २८३४० हेक्टर क्षेत्र ओलिताखाली येते. या शिवाय १० मध्यम प्रकल्प असून, ८ मध्यम प्रकल्पांचे काम पूर्ण झाले आहे, २ मध्यम प्रकल्पांचे काम प्रगति पथावर आहे. या शिवाय ३३२ लघु पाटबंधा-यांची कामे पूर्ण करण्यांत आली असून १७७०९ हेक्टर ओलिताखाली निष्कट क्षेत्र होते, आणि ४६१० कूप नलिकांचा सिंचनासाठी उपयोग केला जातो. परंतु सन १९८९-९० या वर्षी ४६९३८ हेक्टर स्वटे क्षेत्र सिंचनाखाली होते. एकूण लागवडीखालील क्षेत्राशी हे प्रमाण ५.९८ टक्के स्वटे पडते. महाराष्ट्राचे १९९०-९१ काळातील हे प्रमाण १५.०५ टक्के स्वटे होते. गेल्या काही वर्षातील दुष्काळ परिस्थितीमुळे सिंचन प्रकल्पांद्वारे पुरेसे ओलित होऊ शकले नाही. वरील ४६९३८ हेक्टर ओलित क्षेत्रापैकी या प्रकल्पातून फक्त १८८९६ हेक्टर स्वटे ओलित झाले असून राहिलेले १२९४० हेक्टर क्षेत्र विहीरींपासून ओलित करण्यांत आले. एकूण ओलिताखालील क्षेत्रापैकी ५१.१९ टक्के क्षेत्र अन्नधान्य पिकांखालील असून आखाळी १७.७१ टक्के व्यापारीखाली १३.८० टक्के व राहिलेले क्षेत्र फळे, भाजीपाला व इतर पिकांखाली होते.

विशेष उपसा जल सिंचन

॥३७॥ लोअर गोदावरी (विष्णुपुरी) प्रकल्प ही एक मोठी उपसा जल सिंचन योजना असून ती नांदेड शहराचे वरच्या बाजूस अंदाजे ८ कि.मी. अंतरावर असून गावाजवळ येता. व जि. नांदेड येथे असून या प्रकल्पाखाली एकूण सिंचन क्षेत्र २८३४० हेक्टर येते. त्यापैकी नांदेड ६०९० हेक्टर, कंधार १८१७० हेक्टर व बिलोली ४०८० हेक्टर असे आहे. हा प्रकल्प जल सिंचनाच्या सर्वाधारणपणे उभारण्यांत येत असलेल्या प्रकल्पांपासून वेगळ्या पद्धतीने टोण्यांत आला आहे. जलाशयातील २३.२५ क्युमेक्स पाणी अगोदर ५५ मीटर उंचीवर ८५० अश्व शक्तीचे इलेक्ट्रीक पंपांनी उपसा करण्यांत येऊन ते पोलादाच्या मोठ्या आकाराच्या उत्थारण नलिकांमार्फत

५४५ पशु संवर्धन

१३८५ संन १९८७ चे पशु गणनेप्रमाणे जिल्ह्यात ३ वर्षावरील एकूण २.५६ (लक्षा) गायी होत्या. पैकी १.१० लक्षा गायी दुधा देणा-या होत्या. सुधारित म्हणजे संकीरित गायी १९८७ चे जनगणनेप्रमाणे ६ हजार होत्या. जिल्ह्यात दुधा व्यवसाय हा पुरक व्यवसाय म्हणून शेतकरी व शेतमजुरांना फिकावा म्हणून ग्रामीण विकास यंत्रणेमार्फत १९८१ पासून दुधाच्या गायींचे वाटप होत आहे. यापुढे सध्या दुधा उत्पादनात जिल्हा नुसताच स्वयंपूर्ण झालेला नाही तर जास्तीचे दुधा जिल्ह्याबाहेर जात आहे. याच गणनेप्रमाणे तीन वर्षावरील २.३७ लक्षा बैल होते. दर बैल जोडीमागे १९८९-९० ला वीहतीखाली एकूण होत्राचे प्रमाण ७.०४ हेक्टर येते. याच गणनेप्रमाणे एकूण म्हशी व रेड्यांची संख्या १.९५ लक्षा होती. पैकी ३ वर्षावरील रेडे ३ हजार व म्हशी १.१८ लक्षा होत्या. पैकी दुधा देणा-या ०.६९ लक्षा होत्या; जिल्ह्यात रेडे शोतीकामाला अगर वाहतुक कामाला वापरा यधी पद्धत नसल्यामुळे रेड्यांचे प्रमाण कमी आहे. या आधीच्या गणनेशी तुलना करता जिल्ह्यात एकूण गायी व म्हशींचे संख्येत ९.०५ टक्के वाढ दिसून येते.

याच गणनेप्रमाणे जिल्ह्यात एकूण ३.५३ लक्षा शोळ्या व ०.५३ लक्षा मेंढ्या होत्या. मेंढ्यांंचा व्यवसाय जिल्ह्यात मोठ्या प्रमाणात नाही. मात्र कास्तकार शोळ्या दुधाकरिता तसेच मांस मिळविण्याकरिता पाळतात. सर्वसाधारणतः बोकड एक वर्षाचिवर झाल्यानंतर विक्री केला जातो व तेथून पुढे तो कत्तलखान्याकडे रवाना केला जातो. जिल्ह्यात मेंढ्या मध्यम प्रतीच्या असून त्यांचेपासून फिकाणा-या लोकरीचे प्रमाण कमी आहे व लोकरीचा दुर्गा फारसा चांगला नसतो. गणनेप्रमाणे जिल्ह्यात कोंबड्या व बंदके ३.३४ लक्षा होती. कुक्कुटपालनाचा पुरक व्यवसाय जिल्ह्यात असून फारसा लोकप्रिय नाही. शेतकरी घारी अंडी मिळविण्याकरिता कोंबड्या पाळतात. सुधारित जातीच्या कोंबड्या पाळण्याचे प्रमाण जिल्ह्यात फारच कमी दिसते. उन्हाळ्यात रोग आल्यास कोंबड्यांचे मृत्यूचे प्रमाणपण जास्त आहे. मागील गणनेशी तुलना करता कोंबड्या व बंदके यांच्यात १५.०१ टक्क्यांची वाढ दिसून येते.

पशु उत्पादन

१३९५ वर उल्लेखिल्याप्रमाणे दुधा व्यवसाय हा पुरक व्यवसाय असून जिल्ह्यात एकूण ६४३ दुधा सहकारी संस्था आहेत. नांदेड येथील शासकीय दुधा डेअरीत या संस्थांमार्फत दुधा जमा होते. संन १९९१-९२ वर्षात एकूण ७ कोटी ३३ लाख किंमतीचे १ कोटी २४ लाख ३५ हजार लिटर दुधाची खारेदी सहकारी संस्थांमार्फत करण्यांत आली. याखोरीज धारगुती वापरात शेतकरी दुधा ठेवतात. तसेच बाहेरील जिल्ह्यातून दुधा संकलित केले जाते. शिवाय शहरातून व छोड्यातून छाजणी दुधा विकणारेही दुधाची विक्री करित असतात. नांदेडपासून जवळ असलेल्या धानेगांव येथे शासकीय दुधा योजनेअंतर्गत एक सेंट्रल डेअरी आहे. जिल्ह्यात १९ अधीकृत कत्तलखाने असून १९९१-९२ वर्षात १४४४१ जनावरे आणि १०३६६ शोळ्या-मेंढ्यांची कत्तल केली गेली.

जिल्ह्यात कुक्कुटपालन व्यवसाय मोठ्या प्रमाणावर चालत नाही. फक्त अर्धापूर येथे एक शासकीय कुक्कुटपालन केंद्र आहे. नांदेड शहराला लागणा-या अंड्यांचा पुरवठा हैदराबाद, आंध्रप्रदेशातून होतो.

पशु उपचार सोयी

॥४०॥ जिल्ह्यात पशु उपचार सोयी जिल्हा परिषदातर्फे पुरविण्यात येतात. नांदेड येथे शासकीय पशु वैद्यकीय शास्त्र विद्यालय आहे. जिल्हा परिषदेचे एकूण ७१ पशु वैद्यकीय प्रथमोपचार केंद्रे सन १९९१-९२ वर्षात होती व त्यांची एकूण ५.४० लक्षा जनावरांवर औषधांचा उपचार केले. याखोरीज जनावरांमध्ये साध्याचे रोगाचा प्रादुर्भाव झाल्यास लस टोचणीचा कार्यक्रम घेण्यात येतो. बैलांचे छाचपी-करणपण केले जाते. याखोरी. राज्य शासनातर्फे ग्रामीण उपचार केंद्रेही चालविली जातात व केंद्रांतून संकीरित गायी निर्माण करण्याकरिता कृत्रिम गर्भाधारणाचे काम केले जाते. तसेच वैद्यकीय सेवापण उपलब्ध केली जाते. सन १९९१-९२ वर्षात १३० केंद्रे कार्यरत होती. जिल्हा परिषद व ही केंद्रे मिळून २१६०८ गायींना, जनावरांना कृत्रिमरित्या गर्भाधारणा करण्यात आली व त्यांच्यापासून ५६७७ जनावरांची पैदास झाली. एकूण रुग्णालये, दवाखाने व मदत केंद्रे एकूण विचारात घेतल्यास १२४२२ जनावरांमध्ये एक संस्था असे प्रमाण पडते व ते अजून केंद्रे स्थापल्यास संख्या कमी होऊ शकेल परंतु आधारभूत केंद्रे व इतर केंद्रे विचारात घेतल्यास हे प्रमाण पुरेसे आहे.

विकास कार्यक्रम

॥४१॥ जिल्ह्यात विकास कार्यक्रमा अंतर्गत वैद्यकीय सेवा उपलब्ध करून देण्याकरिता पशु दवाखाने व उपचार केंद्रे यांची सतत वाढ केली जात आहे. तसेच जास्त दुधा उपलब्ध होण्याकरिता संकीरित गायी पैदासीचा कार्यक्रम मोठ्या प्रमाणावर घेतला जात आहे. गोठवलेल्या विर्याचा पुरवठा पुणे येथून होतो. खोरीज गोकुळ ग्रामीण योजना, ग्रामीण विकास यंत्रणा यांचे मार्फत गायी व म्हशीचा पुरवठा होतो. त्याच प्रमाणे वैरणा विकास कार्यक्रमही जिल्ह्यात राबविला जातो. दुधा संकलनाकरिता जिल्ह्यात दुग्धा संकलन मार्ग वाढविले जात आहेत. खोरीज शासकीय दुग्धा डेअरी योजना मार्फत नांदेड व नरसी येथे दुधा नासू नये म्हणून शिवात केंद्रे पण आहेत. नांदेड येथे भेषे विकास संस्थे मार्फत सुधारित मंदया उत्पादनाचा पुरवठ्याचा कार्यक्रम पण घेण्यात येतो. धानगरीचे लोकरीस योग्य भाव मिळावे म्हणून लोकर खोरेदी पण केली जाते. खारेदी केलेल्या लोकर वस्तू निर्मिती करता पुरविली जाते.

५. मत्स्य व्यवसाय

४२) जिल्ह्यात वाहत्या व संवयीत गोड्या पाण्यात मत्स्य व्यवसाय केला जातो. मोठ्या व मध्यम पकल्पात ही मत्स्यसंवर्धन करून मत्स्य उत्पादन केले जाते. वाहत्या पाण्यात मत्स्य पकडण्याचा व्यवसाय थोडे दिवसच चालतो. कारण बारा महि पाणी वाहणा-या नद्या जिल्ह्यात गोदावरी सोडल्यास इतर काही विशेष नाही. गोदावरी नदी पण काही ठिकाणी कोरडी पडू लागली आहे. म्हाया नद्यांची जिल्ह्यातील लंबी जवळ जवळ ७०० कि.मी. स्वढी आहे. शिवाय जिल्ह्यात सुमारे ४०३ जलाशय व तलाव असून जलक्षेत्र ४९७७ हेक्टर आहे. पुढील व ही वर्षात ३००० हेक्टरच्यावर.

अतिरिक्त जलस्रोत निर्माण होण्याची अपेक्षा आहे. जिल्ह्यात ६३ मच्छीमार सहकारी संस्था असून त्यांचे ३६३१ सभासद आहे. जिल्ह्यात कटला, रोहू, परत, शिंगाळा व साय प्रिस या प्रमुखा जातींचे मत्स्योच्च संवर्धन करून विक्री केली जाते. वर्षा १९९१-९२ मध्ये १९०५ मे. टन मत्स्य पकडली गेली त्याची किंमत ३८१ लक्षा रुपये होती.

विकास कार्यक्रम.

४३) जिल्ह्यात कटला, रोहू, मुगल, शिंगाळा व सायप्रिस या जातीचे मत्स्य बीज मत्स्य संवर्धन करिता वाढले जाते. या क्षेत्रे मत्स्य पकड्या करिता सुधारित बोटी व नाफ्लिन जाळी योच्च वाटप होते. वाळू व कासारखोडा मत्स्यबीज उत्पादन पकल्प हाती धोण्यात आले असून मत्स्य बीजाची उत्पत्ती पण जिल्ह्यात होणार आहे.

६ - विद्युतीकरण व पुरवठा

शाहर व छोडयोम विद्युतीकरण

४४) जिह्यामध्ये १९९१-९२ च्या अखेर पर्यन्त कोणत्याही प्रकारची विद्युत प्रकल्प स्थापन झालेला नाही. मात्र महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळा मार्फत विज पुरविली जाते. मार्च १९९० अखेर जिल्ह्यातील सर्व नागरी व सर्व गांवाची विद्युतीकरण झाले असून त्याची टक्केवारी १०० टक्के येते.

शेतती करीता पंपांचे विद्युतीकरण

४५) जिह्यात शेतती करिता विजेची मागणी वाढत्या प्रमाणावर आहे मार्च १९९२ अखेर ५१४३६ विद्युत पंप स्थापण्यात आलेले आहेत. पैकी जास्तीचे पंप विडीरीवर सर्व साधारण विस्तार कार्यमातून उपलब्ध पेशानुसार विद्युत पुरवठा पंपाना मागणीचे प्रमाण कमवारीने करण्यात येते.

विद्युत वापर

४६) वर्ष १९९१-९२ मध्ये एकूण ८९७९२ हजार कीलो वॅट तास वीज जिह्यात वापरता आली. वापरानुसार टक्केवारी येणे प्रमाणे धारुगुती वापर ४९.१६ टक्के शेतती ०.६७ टक्के, उद्योग व सार्वजनिक ३६.८६ टक्के व्यापार ११.७६ टक्के इतर १.५५ टक्के

७. छाणी व कारखाने

छाणी

४७) जिल्ह्यात उल्लेखानिय असे कोणत्याही प्रकारचे छाणीचे उत्पादन नाही परंतु किनवट तालुक्यातील कांही भागात हलक्या पध्तीच्या चुनछाणीचे साठे आढळतात ही चुनछाडी सख्या प्रतीची नसते व वाळू मिश्रीत असले वीट भाट्टया करीता माती, बांधकामाकरिता वाळू व छाडी करीता दगड या जिल्ह्यात उपलब्ध आहेत प्रथम महसूल छाण्या मार्फत दाखला दे वून वाटा करता माती व बांधकामासाठी वाळू, दगड ई. घेतली जातात.

कारखाने

४८) नांदेड जिल्ह्यात १९९१ मध्ये एकूण २५५ नोंदणी कारखान्या मधून ४९ कारखाने बंद होती व सर्व कारखान्यांमधून ७१४७ कामगार होते. महाराष्ट्रातील हयाच कामगारांशरि जिल्ह्यातील कामगारांची टक्केवारी ०.६१ टक्के येते.

कारखाने (चालू)

जिल्ह्यामध्ये दर लाख लोकसंख्येसाठी औद्योगिक कामगारोप प्रमाण ४०९ असून महाराष्ट्रामध्ये हेच प्रमाण १८४७ होते. १९९१ मध्ये सुरु कारखान्यांपैकी ७५ कारखाने ला कूड कापण्याचे होते. मात्र त्यात फक्त २७७ कामगार होते. त्या बालोखाल कापसाची सरकी काढणे गसड्या बांधणारे ४८ कारखाने होते. व त्या ८७३ कामगार होते. तसेच केपस पिंजणे सुत काढणे विणणे व कापड बनविण्याचे १२ कारखाने असून त्यात सर्वात जास्त म्हणजे ५१७ कामगार होते. त्यानंतर लोखंडाच्या सळ्या, पेंत्रे, सुया व धातूच्या भांडी बनविण्याचे ५ कारखाने असून त्यात ३२० कामगार होते. इंग आंगाची तत्संबंधी उत्पादन तयार करण्याचे ३ कारखाने होते. त्या मध्ये १०३ कामगार होते. साखार निर्माती व शुद्धीकरणाचे ३ कारखाने होती. त्यात एकूण १९६३ कामगार होते. या सर्व कारखान्यांमधून ३१५७९ लाख रुपयाचे मालोप उत्पादन झाले.

विकास कार्ये

४९) नांदेड जिल्ह्यात मराठवाडा औद्योगिक विकास मंडळाची नांदेड येथे ८१५ एकर जमीन असून मंडळातर्फे आता पर्यन्त एम.आय.डि.सी. क्षेत्रात उद्योजकांना २३८ प्लॉटचे वाटप करण्यात आले व त्यापैकी बऱ्याचपदा प्लॉट मध्ये कारखाने सुरु करण्यात आले. शिवाय सहकार उद्योग वसाहती नांदेड, लोहा, धामाबाद आणि देगलूर येथे आहे. मोठ्या उद्योगांच्या विकासाबरोबर लघू कुटीर उद्योगांची वाढ करण्यात दृष्टीने जिल्हा उद्योग केंद्रांमार्फत प्रयत्न केला जात आहे. स्वयंरोजगारासाठी, लघू व कुटीर उद्योगांच्या स्थापनेसाठी, जिल्हा उद्योग केंद्रांमार्फत सर्व प्रकारचे मार्गदर्शन मिळते व राष्ट्रीय कुतूब बँका मार्फत उद्योजकांना कर्ज मिळण्यासाठी शिफारसही केली जाते. जिल्ह्यात सहकार क्षेत्रातील नांदेड धामाबाद, लोहा व देगलूर येथे पक्षेकी एक अशा ४ सहकारी औद्योगिक व मराठवाडा विकास महामंडळाच्या २ लघू औद्योगिक वसाहती किनवट व उमरी येथे आहेत.

८ - रस्ते व हतूक व दळणावळणु

रेल्वे

५०) जिल्ह्यात दीक्षाणा मध्ये रेल्वी फक्त मिटरगेज लाईन जात आहे. काशीगुडा मनमाड रेल्वे लाइन मुदखेड आदिदाबाद लोहमार्ग जिल्ह्यातून जात असून त्याची एकूण लांबी २०८ कि.मी. आहे. नांदेड मनमाड पर्यन्त लाईनेचे ब्राडगेज मध्ये रयातराची कार्यक्रम हाती घेतलेला असून त्याची पौर पुर्ती उपलब्ध केल्या जाणा-या पध्यावरच आहे. तसेच मराठवाडाची सर्वांगीण विकास साधण्याच्या दृष्टीकोणातून नांदेड येथे रेल्वेच्या विभागाची कार्यालयाची स्थापना करण्यात आली आहे.

रस्ते

५१) जिल्ह्यात मार्च १९९२ अखेर वर्गिकृत रस्त्यांची लांबी ७२०४ कि.मी. आहे. त्यापैकी १२७१ कि.मी. राज्य महामार्ग आहे. १६२५ कि.मी. पसुळा जिल्हा रस्ते असून ८३७ कि.मी. इतर जिल्हा रस्ते आहे. शिवाय ४३ कि.मी. नगर पालिका हद्दीतील रस्ते आहे.

रस्ते (घाट)

छोड्यांच्या रस्त्यांची लांबी ३४७१ कि.मी. आहे. वरील सर्व रस्त्यांपैकी १५११ कि.मी. रस्त्यांची डांबरीकरण झालेले असून १७७४ कि.मी. रस्ते लाडोचे आहेत. ११९ कि.मी. रस्ते इतर माल वापरून तयार केलेले आहेत. एकूण सर्व रस्ते विवारात घेता जिल्ह्यात १०० चौकि.मी. मार्ग ६८.५९ कि.मी. रस्ते येतात. महाराष्ट्र राज्यात हीच आज्ञेवारी ५६.७१ कि.मी. येते.

पृष्ठांकित रस्त्यांनी जोडलेली छोडी (१.५ कि.मी.चे जात रस्ता)

१५२१ जिल्ह्यात एकूण छोड्यांपैकी मार्च, १९९२ अखेर ८५१ छोडी पृष्ठांकित रस्त्यांनी जोडलेले आहे.

नोंदणीकृत वाहने

१५३१ मार्च, १९९२ अखेर जिल्ह्यात एकूण २४८५८ स्वयंपालित वाहनांची नोंदणी करण्यात आली. वर्ष १९९१ साठी तुलना करता ही वाढ ८.०८ टक्के येते. एकूण वाहनांपैकी ७५.४२ टक्के वाहने दुचाकी, ७.७८ टक्के मालवाहू मोटारी, ४.६७ टक्के जीप्स व मोटारी, उर्वरित १२.१३ टक्के इतर वाहने होती.

माल वाहतूक

१५४१ जिल्ह्यात मीटरगेज रेल्वे असल्याने मालाची वाहतूक मालमोटारी मार्फत चालते. नांदेड शहर उद्योग धंध्यात विकसीत होत असल्याने मालवाहतुकीचा वेग वाढत आहे. नांदेड येथे १०० हून जास्त खाजगी मालवाहतूक यंत्रणा असून जिल्ह्याचे मुख्य ठिकाणी दररोज ५० ते १०० मालमोटारीने मालाची वाहतूक होते.

महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन

१५५१ महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन मंडळाच्या १९९१-९२ वर्षात नांदेड जिल्ह्यात एकूण ४१५ बस ४९५ मार्गावर धावत होत्या. रस्त्यावर धावणा-या गाड्यांची सरासरी संख्या ३६९ होती व प्रवाशांची दैनिक सरासरी १.९७ लाख होती. पावसाळ्यात काही मार्ग/रस्ते बरोबर नसल्याने कमी केले जातात.

टपाल कार्यालये

१५६१ जिल्ह्यात १९९२ या वर्षात एकूण ४५१ टपाल कार्यालये होती व ३४ तार कार्यालये होती. जिल्ह्यात सर्व छोड्यांना टपाल सेवा उपलब्ध केली गेली आहे. याकरिता काही फिरती टपाल कार्यालये आहेत तर काही ठिकाणी अर्धवेळ कार्यालये आहेत.

दूरध्वनी व दूरध्वनी संयोजन केंद्रे

१५७१ नांदेड जिल्ह्यात १९९२ अखेर २२ दूरध्वनी संयोजन कार्यालये आहेत. एकूण ६४११ दूरध्वनी बसवलेली असले तरी त्यापैकी ३६६४ दूरध्वनी नांदेड येथे आहेत. त्यानुसार बि लोली, किनवट, देगलूर, वंधार, भोकर, हडगांव येथे अनुक्रमे ६३४,

दूरीचित्रवाणी

५८५ नांदेड येथील दूरीचित्रवाणी प्रक्षोपण केंद्र हे १९८४-८५ पासून सुरु झाले आहे. जिल्ह्यात मार्च, १९९२ अखेर ३८ चित्रवाणी संघ सार्वजनिक संस्थांमधून आहेत.

५९ कामगार व रोजगार

कारखान्यांमधील वाढ पाद

५९० जिल्ह्यात १९८८ वर्षात फक्त ३ औद्योगिक संघांचे प्रकरण झाले ज्यापुढे रक्कण २४०० मनुष्य दिवस वाया गेले. दुर्घटनेपुढे मृत्यूचा कोणताही प्रकार न दाडल्याची नोंद आहे.

रोजगार

६०० सेवायोजन कार्यालयाचे आकडेवारीनुसार १९९१-९२ वर्षात ५८८२० व्यक्ती कामावर होत्या. पैकी २१५८४ व्यक्ती शासकीय कार्यालयात, स्थानिक संस्थांमधून अथावा निम-शासकीय कार्यालयात २३६०४ व्यक्ती कामावर होत्या. राहिलेले १३६३२ व्यक्ती खाजगी संस्थांमध्ये कामावर होत्या.

सेवायोजन कार्यालये

६१० नांदेड येथे सेवायोजन कार्यालय असून पदव्युत्तर अभ्यासक्रम पूर्ण केलेल्या उमेदवारांसाठी मराठवाडा विधीपीठात स्वतंत्र सेवायोजन कार्यालय आहे. मार्च, १९९२ अखेर सेवापटावर नोकरी मागणा-यांची नोंदवलेली संख्या ६५५०४ होती तसेच संदर्भ वर्षात नवीन नोंदणी केलेल्या उमेदवारांची संख्या १४३२४ आहे. तर ह्याच वर्षात ५०१ नोकरींना सेवायोजन कार्यालयाप्राप्त नोक-या मिळाल्या.

तांत्रिक शिक्षणाच्या सोयी

६२० नांदेड येथे १९९१ वर्षात एक शासकीय तंत्र निकेतन आणि दोन अभियांत्रिकी महाविद्यालये व एक औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था उघडल्या. हयाखेरीज धार्माबाद, हदगांव, भाकर आणि किनवट येथे शासकीय क्षेत्रातील प्रत्येकी एक औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था आहेत. तंत्र निकेतनमधून सिव्हील, मेकॅनिकल व इलेक्ट्रीकलच्या शाखाच्या शिक्षण सोयी आहेत. तसेच अभियांत्रिकी महाविद्यालयांमधून अग्रीकीमस्ट्री व इलेक्ट्रॉनिक इन्स्ट्रुमेंट शाखाच्या शिक्षण सोयी आहेत.

ग्रामीण भागातील पुरांना रोजगारी

६३० ग्रामीण भागात लोहार, सुतार यांना सर्वसाधारणतः ३५ ते ४० रुपये रोज तर चाभारांना ३५ रुपये रोज पडत होता. मात्र मोतमचुरांचे दरात हंगामानुसार बदल होत जातात. सर्वसाधारण पुरुषांना ३० ते २५ रुपये रोज तर स्त्रियांना १५ ते २० रुपये रोज पडतो.

रोजगार हमी योजना

१६४४ ग्रामीण भागात मागणीनुसार काम देण्याची हमी महाराष्ट्र शासनाने घोषित केली आहे. त्यानुसार ग्रामीण भागात तळे, लहान व मध्यम पाटबंधाऱ्यांचे काम भू-सुधार, वृक्षारोपण अशा उत्पादक कामे तसेच ज्या भागात अशा कामे तसेच ज्या भागात अशा कामे उपलब्ध नसतील तेथे रस्त्यांची कामे काढली गेली. ह्या कामावर मजुरांना ८१.६२ लक्षा मनुष्य दिवस काम १९९१-९२ मध्ये पुरविले गेले. ह्या कामावर २० रुपये पासून ते २४ रुपयेपर्यंत मजुरी मजुरांना केलेल्या कामाचे प्रमाणात मिळाली. वर्षा १९९१-९२ मध्ये रोजगार हमी योजनेवर १७३७ लाखा रुपये खर्च जिल्ह्यात झाला.

राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार योजना

१६५४ ग्रामीण भागात रोजगार निर्मितीकरिता केंद्र शासन पुरस्कृत जवाहर रोजगार योजना जिल्ह्यात राबविली जात आहे. ह्याकरिता ग्रामीण भागातील छोटी मोठी बांधकामे काढली गेली. सन १९९१-९२ वर्षात ६५५.२९ लाखा रुपये खर्चून २६.२६ लाखा मनुष्य दिवस रोजगार निर्मिती केली गेली.

१० खेड्यांकरिता

संस्था व सभासद

१६६४ जिल्ह्यात १९९१-९२ या वर्षी अखेर एकूण ३४३३ सहकारी संस्था होत्या व त्यांचे सभासद ५.३० लाखा होते. ह्या संस्थांपैकी ९७७ संस्था पतसंस्था होत्या. २४५६ संस्था इतर कार्य करणाऱ्या होत्या, पतसंस्थांची व इतर संस्थांची एकूण संस्थांशी अनुक्रमे टक्केवारी २६.४६ व ७१.५४ येते. पतसंस्थांमध्ये मुख्यत्वे शेतकरी पतसंस्था ग्रामीण भागात तर शहरी भागात पगारदारांच्या पतसंस्था होत्या. शेतकरी पतसंस्था व पगारदारांच्या पतसंस्थात अनुक्रमे ३.३२ व ०.३५ लाखा सभासद आहेत. त्यांना अनुक्रमे ३७२६ व ६८१ लाखा रुपये रकम वाटप करण्यात आले. शहर पतसंस्थांमध्ये एकूण सभासद १८१ हजार आहेत. संस्थांच्या संख्येप्रमाणे महत्त्वाच्या संस्था व त्यांचे सभासद येणेप्रमाणे :- दारबांधणी ६६८ संस्था सभासद ३७६९५, दुग्धा व्यवसाय संस्था ६४३ संस्था सभासद ३५६२५, मच्छीमार ६३ संस्था सभासद ३६३१, कामगार कंत्राट २१८ संस्था सभासद १४७६२ शिवाय जिल्ह्यात ३ सहकारी साखार कारखाने असून त्यांचे सभासद १७१५० आहेत. त्याचप्रमाणे ३ सहकारी सुत-गिरण्या असून त्यांचे सभासद १८७८६ आहेत. दारबांधणी संस्थांनी १७०० गावे बंधू बांधले, दुग्धा व्यवसाय संस्थांनी ७४९.०० लाखा रुपयांची दुधा विक्री केली तर मच्छीमार संस्थांनी ८.०० लाखा रुपयांची मच्छी पकडली, तीन साखार कारखान्यातून ६.९७ लाखा मेट्रिक टन जसाचे गाळण करण्यात आले.

जिल्ह्यात शेतकऱ्यांची पतमागणी पुरवण्याकरिता जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक असून तिदनांक ३०-६-१९९२ रोजी तिच्या १५८ शाखा कार्यरत आहेत. जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकेमार्फत चालू वर्षातील २४६८४ लाखा रुपये रकम वाटप करण्यात आले. जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक मुख्यत्वे करून शेतकऱ्यांना सहकारी संस्थांमार्फत लघु व मध्यम कंत्राटकारिता रकमपुरवठा करते. शेतकऱ्यांच्या जमिनी

सुचारुण्याकरिता दिर्घा कालीन कर्ज पुरवठा ऋण-विकासबँके मार्फत होतो. जिल्हा ऋणविकास बँकेच्या पंचम तहसिल मुख्यालयात शाखा आहेत सहकारी वर्ष १९९१-९२ मध्ये ११४/१ जिल्हा ऋणविकासबँके मार्फत शेतकऱ्यांना १९२१४३.०० लाखा रुपये कर्ज वाटप करण्यात आले.

व्यापारी व इतर बँका

अ) व्यापारी बँका

६७) जिल्ह्यात एकूण १६ व्यापारी बँका १९९१-९२ या वर्षात कार्यरत होत्या त्या बँकेच्या एकूण १२४ शाखा होत्या या शाखा पैकी २३ शाखा नांदेड येथे व २१ शाखा इतर नागरी क्षेत्रात तर ८० शाखा ग्रामीण क्षेत्रात होत्या. नागरी व ग्रामीण क्षेत्रातील व्यापारी बँकेची एकूण व ६४.५२ होती.

ब) सहकारी बँका

६८) जिल्ह्यात एकूण ७ सहकारी बँका १९९२ या सहकारी वर्षात कार्यरत असून त्या बँकेच्या एकूण शाखा १५८ होत्या त्यापैकी ३१ नागरी विभागात व १२७ शाखा ग्रामीण विभागात कार्यरत होत्या.

बँकेचा विस्तार

६९) सन १९९० मध्ये व्यापारी बँकेच्या एकूण २ शाखा उघडण्यात आल्या होत्या ग्रामीण भागात १ व नागरी भागात १ उघडण्यात आल्या तसेच १९९२ मध्ये सहकारी बँकेच्या १० शाखा उघडण्यात आल्या त्या पैकी सर्व शाखा ग्रामीण विभागात उघडण्यात आल्या.

दर बँकेमागील सरासरी लोकसंख्या

७०) जिल्ह्यात दर व्यापारी बँकेमागील लोकसंख्या १४१०७ येते. मात्र नागरी व ग्रामीण भागात दर बँकेमागे अनुक्रमे ७४५० व १७७६८ लोकसंख्या येते.

ठेवी व कर्जाचे प्रमाण

७१) जिल्ह्यात १९९१-९२ वर्षात वर्गीकृत बँकांच्या ठेवी १३११० लाखा रुपये होते. तर वाटप केलेले कर्ज रुपये ८२८३ लाखा रुपये होते. ठेवी कर्जाचे ६३ टक्के येते. अग्रक्रम विभागात कर्ज पुरवठा

७२) जिल्ह्यातील मार्ग दर्शा बँके मार्फत सर्व बँकांना अग्रक्रम कर्ज वाटपोच लक्षा दिले जाते. १९९२ वर्षात या बँका मार्फत २२१८३ लाखा रुपये वाटण्यात आले.

शाहक निर्देशांक

७३) नांदेड केंद्राचा १९८२ मायाभूत वर्ष घारल्यास मार्च १९९२ मध्ये कामगारोंचे शाहक किंमतीचा सर्व साधारण निर्देशांक २३४ होता तोच मार्च १९९३ करता २३० होता.

११ - शिक्षणाच्या सोयी

प्राथमिक व माध्यमिक

७७) जिल्ह्यात एकूण १९०० प्राथमिक शाळा २१८ माध्यमिक शाळा व ७७ उच्च माध्यमिक शाळा वर्ष १९८९-९० मध्ये होत्या. प्राथमिक शाळात ३२६९७७ विद्यार्थी होते. प्राथमिक शाळात चालू वर्षी ५३५ शिक्षक होते. म्हणजेच दर शिक्षकामागे ७७ विद्यार्थी होते. दर लाख लोकसंख्येमागे प्राथमिक शाळा व विद्यार्थींचे प्रमाण अनुक्रमे १०९ व १८६९१ स्वटे पडते. प्राथमिक शाळांचे मानाने माध्यमिक शाळांची संख्या कमी आहे. दर माध्यमिक शाळा मागे ९ प्राथमिक शाळा येतात. तसेच माध्यमिक शाळा मधील विद्यार्थीपणा कमी आहेत. प्राथमिक शाळा मधील विद्यार्थींची तुलना करता दर १०० प्राथमिक शाळातील विद्यार्थी मागे माध्यमिक शाळातील विद्यार्थी १३ येतात १९८९-९० या वर्षीत नांदेड जिल्ह्यात २१३ एक शिक्षकी शाळा होत्या.

उच्च शिक्षण

७८) मराठवाडा विद्यापीठाचे मुख्यालय औरंगाबाद येथे आहे. त्याच एक उच्च केंद्र नांदेड येथे कार्यरत आहे. नांदेड येथे विज्ञान, वाणिज्य, कला शाळांची महाविद्यालये आहेत, शिवाय वैधीक्य आयुर्वेद, अध्यापनात्मिकी महाविद्यालय व अध्यापक (बि.एड.) महाविद्यालय पण आहेत. जिल्ह्यात मोकर सोडून सर्व तालुक्याच्या ठिकाणी महाविद्यालये आहेत. जिल्ह्यात १९८९-९० मध्ये एकूण ७७ उच्च माध्यमिक शाळात ७७३६१ विद्यार्थी शिक्षण घेत होते. तसेच जिल्ह्यातील एकूण १५ महाविद्यालयात एकूण २२३१३ विद्यार्थी शिक्षित होते इतर शिक्षण कार्यक्रम.

७९) शासकीय धोरणांनुसार साक्षर नसलेल्या १५ ते ७५ वयोगटातील प्रौढांना साक्षर करण्यासाठी प्रौढ शिक्षणाचे वर्ग जिल्ह्यात चालू असून वर्ष १९९-९२ मध्ये ९६० वर्ग होते त्यात २६५१० प्रौढांची उपस्थिती होती छात्रांगी संस्था मार्फत कॉम्प्युटरचे, पशुशिक्षण वर्ग पण चालू आहेत.

१२ वैधीक्य व आरोग्य सेवा

वैधीक्य सेवा

७७) जिल्ह्यात वैधीक्य सेवा, शासकीय संस्था, स्थानिक संस्था (जिल्हा परिषद) स्वयंसेवाची संस्था व छात्रांगी संस्था मार्फत पुरविल्यात येतात. नांदेड येथे श्री. गुरु गोविंदसिंहजी स्वारक शासकीय रुग्णालय व आयुर्वेद महाविद्यालयाचे रुग्णालये आहेत. या दोन्ही रुग्णालयांमध्ये ६७७ छात्रांची सोय असून त्यांचा लाभ ६.७८ लाख रुग्णांनी चालू वर्षीत घेतला. त्या शिवाय शासनोपेक्षायरोग विकीत्सालये नांदेड येथे आहे. नांदेड येथे एक वैधीक्य महाविद्यालय आहे. जिल्हा परिषदेचे प्राथमिक आरोग्य केंद्र ५० असून त्यात अंतर्गणाक्षी ता ७२७ छात्रांची सोय आहे. तसेच प्राथमिक आरोग्य केंद्र मागे ग्रामीण लोक संख्येचे प्रमाण २७५०९ स्वटे पडते तर आदिवासी क्षेत्रासाठी आदिवासी ग्रामीण लोकसंख्येचे प्रमाण ५०६२ पडते त्याच प्रमाणे जिल्ह्यात ३३१ प्राथमिक आरोग्य उपकेंद्रे असून त्यांचे प्रमाण लोक संख्येची ७७९५ स्वटे पडते. शिवाय जि.प्र.अंतर्गत चालू वर्षी अलोपैथीक युनानी व आयुर्वेदिक दवाखाने ७ आहेत शिवाय जिल्ह्यात चालू वर्षी ११ ग्रामीण रुग्णालये चालू आहेत.

कुटुंब कल्याण केंद्र

७८) जिल्ह्यात कुटुंब कल्याण कार्यक्रम राबविण्याक रितता माघ १९९२ मध्ये
७९ कुटुंब नियोजनात होती. त्या पैकी १३ केंद्र नागरी भागात तर ५८ केंद्र
ग्रामीण भागात आहेत. कुटुंब कल्याण शाखा-द्वारा १९९१-९२ मध्ये १५६०१ कर्ष
करण्यात आल्या त्यापै की १५५६८ शाखाद्वारा सुलयावर करण्यात आल्या
त्यांची टक्केवारी ९९.२७ टक्के येते.

पाणी पुरवठा

७९) नांदेड जिल्ह्यात पावसाचे प्रमाण निदरसे निदर स कमी होत असल्यामुळे
सन १९९२ मध्ये कठीण गावाची संख्या २१२ होती. या पैकी ९३ गावांना कायम-
स्वसांची पाण्याची सोय केली आहे. संदीर्घ ९३ गावात कुपनलिका, न्योजना
व विहिरी या साधनांद्वारे पाण्याची टमाई दुर करण्यात आली सन १९९२
मध्ये ९३ गावापैकी कांहे गावांना ट्रॅकर व जेलगार्डि द्वारे पाणी पुरवठा करण्यात
आला.

इतर कार्यक्रम

माता बालसंगोपन कार्यक्रम

८०) नांदेड जिल्ह्यात माता बालसंगोपन कार्यक्रमांतर्गत १९९१-९२ वर्षात
लसटोचणी कार्यक्रमाद्वारे त्रीगुण तिलस (डी.पी.टी.), पेलीओ., बी.सी.जी.,
गोवर, त्रिगुणी (डि.टी.) व रूपा धानुर्वात लस अनुक्रमे ६२६७६, ६२४०१,
५५६६४, ५९७०७, ६०१५१ आणि १४१९३७ लस टोचण्यात आली होती.

दुर्बल धाटक

८१) जिल्हा नियोजनात दुर्बल धाटका करिता स्वतंत्र रिह्या कार्यक्रम राब-
विण्यात येतो. अनुसूचित जाती व जमाती करिता जिल्हा, ग्रामीण यंत्रणे
मार्फत तसेच इतर योजना मार्फत स्वतंत्र रिह्या कार्यक्रम राबवला जातो. दुर्बल
धाटकांना विहिरी छोदून देणे, विद्यार्थ्यांना वस्तीगृहे, धो माफी, शिष्यवृत्ती
गणवेशा वाटय व पुस्तकपट्या पुरविणे, धार बांधणी करीता कर्ष अनुदान,
धू-सुधारणा करीता कर्ष अनुदान, शासकिय तसेच स्थानिक व निमशा-
किय कार्यालयातून नेक-या पुरविणे इत्यादी बाबी उपलब्ध करून दिल्या जातात.
विशेष धाटक योजने अंतर्गत १९९१-९२ वर्षा करिता २८९.६६ लक्षा समयाची
तरतूद करण्यात आली होती. पण, प्रत्यक्षात १ २७१.०५ लक्षा समये छार्ची
पडले.

शासक वर्गीयासाठी वस्तीगृहे व आश्रमशाळा:

८२) नांदेड जिल्हा आदीदवासी जिल्हा म्हणून घोषणी करण्यात आला
आहे. जिल्ह्यातील आदीदवासी विकासा करीता छास आदीदवासी उपयोजना
राबविली जात आहे. सन १९९१-९२ मध्ये रु. ७८०.६६ लाखा या तरतूदीपैकी
रु. ७६०.३८ लाखा छार्च करण्यात आले त्या शिवाय माडा योजने छाली रु.
७.५४ लाखा तरतूदीपैकी ७.७३ लाखा छार्च करण्यात आले. तसेच न्युक्लीअस बजेट

रं ४.६१ लाखा तरतुदीपेकी ४.६१ लाखा छार्च करण्यात आले. आदिवासी विकास-
मातील लोकांचे जीवनमाणा उंचावण्याच्या दृष्टीने शासनाने शासकीय आश्रम शाळा,
वस्तीगृहे सेवायोजन, आदिवासी गृहनिर्माण संस्था स्वयंस्फूर्ती अनुदानीत आश्रम
शाळा तसेच कुदानावर आदिवासी कास्तकारास विजयपुरवठा ईत्यादी सोयी
उपलब्ध करण्यात आल्या आहेत. आणि ह्या सर्व सोयी सवलती मिळवून
देण्यासाठी प्रकल्पअधिकाारी सहात्मिक आदिवासी विकास कार्यालय, विजयपुर
हे कार्यालय कार्यरत आहे. जिल्ह्यात आदिवासी १६ आश्रम शाळा असून त्यातील
विद्यार्थी संख्या ४६५९ होती. तसेच मागासवर्गी योचा कल्याणकार्य योजना-
अंतर्गत वस्तीगृहांचे संख्या १४९ असून त्यात ७४३६ विद्यार्थी राहतात.

१३ - संकीर्ण

ग्रामपंचायती नगरपरिषदा व जिल्हापरिषदा

(३) जिल्ह्यात १९९२ मार्च अखेर १२९७ ग्रामपंचायती होत्या पेकी १११५ स्वतंत्र
ग्रामपंचायती होत्या तर १८२ ग्रामपंचायती आहेत. वर्षा १९९१-९२ मधील
ग्रामपंचायतीची एकूण मिळकत व छार्च अनुक्रमे १६२ लाखा व १७३ लाखा आहे.

जिल्ह्यात मार्च १९९२ अखेर १३ नगरपरिषदा होत्या ह्या सर्व नगर-
परिषदे १९९-९२ मधील उत्पन्न व छार्च अनुक्रमे १२१८ लाखा व १९७९ लाखा
मध्ये आहे. जिल्हा परिषद नांदेड अंतर्गत ८ पंचायत समित्या आहेत. जिल्हा-
परिषदेचे ९४५२ लाखा उत्पन्न आणि त्याच काळातील छार्च ९४.५३ लाखा स्वदा
होता.

धारबांधणी कार्यक्रम

(४) जिल्ह्यात सिडको व हाडको संस्था मार्फत लघू मिळकत कुटुंबाकरिता
व मध्यम उत्पन्न गटाकरिता धारांचे गाळे बांधण्याचा कार्यक्रम राबविण्यात
आलेला आहे. १९९-९२ वर्षात २० कलमी कार्यक्रमांतर्गत इंदिरा आवास योजनेत
२७१ धार बांधण्यात आली.

पोलीस व गुन्हे

(५) जिल्ह्यात ३२ पोलीस ठाणे व २१ पोलीस आजूट पोस्ट मार्च १९९२
अखेर आहेत. एकूण पोलीस दलाची संख्या १९९९ मध्ये १४५३ होती. त्यावर
४२६.२८ लाखा मध्ये छार्च करण्यात आला. वर्षा १९९२ मध्ये व्यायालयात
५५०० प्रविष्ट केलेले प्रकरणे नोंदविण्यात आले पेकी दखल पात्र गुन्हा रक्की न
नव्हता.

करमणूक

८६) जिल्ह्यात मार्च १९९२ अखेर कायम स्वसमाची २१ सिनेमागृहे आहेत. पैकी एकट्या नांदेड शहरात ८ आहेत. फिरत्या सिनेमागृहांची संख्या चालू वर्षात ११ हो ती. चित्रपटा खर करमणूक कराची. एकूण वसूली चालू वर्षात ७८.७८ लाखा खेय झाली. हया छोरीज नांदेड येथे छाले नाटयगृह कलामंदिर व, पतिमानाटय-मंदिरही असून त्यात नाटकाचे व गायणाचे कार्यक्रम होतात.

अल्प बचत

८७) सन १९९१-९२ या वित्तीय वर्षात नांदेड जिल्ह्यात अल्पबचत गुंतवणूकीस साठी ८५० लक्षा खयोच उद्विष्ट देण्यात आले होते. तथापि, निव्वळ गोळा केलेली रक्कम १०२०.१२ लाखा होती. त्यात प्राखुयोन टपाल कार्यालय बचत बँक, पनरावती ठेवी, राष्ट्रीय बचत पत्रे २ ते ७ मालिका छ इंदिरा विकास, पत्रे किसान विकासपत्रे व विकास पत्रे या खये रक्कम गुंतवणूक करण्यात आली होती. त्यात १६.४९ टक्के टपाल कार्यालय बचत खाते तसेच ३३.०७ टक्के पुनरावती ठेवीत गुंतविल्याचे आढळले.

१४. धार्मिक स्थळे व पर्यटन

८८) नांदेड हे शहर महाराष्ट्रातील प्रमुख नद्या पैकी एक असणा-या गोदावरी नदीच्या डाव्या काठावर वसलेले आहे. नांदेड येथील श्री गुरुसा विंद सिंदपीया गुरुद्वारा धार्मिक ह मह त वाच्य ट दृष्टीने भारतात अमृतसरच्या गुरुद्वारा-या नंतर दुस-या क्रमांकावर येतो. देशाच्या सर्व भागातून व परदेशातून बखरेखण ही शिळा सांप्रदायाचे लोक या गुरुद्वारा-याच्या दर्शनासाठी नांदेडला भोट देतात. विशेषतः-होळी व दसरा सणाच्या वेळी शिळा मोठया प्रमाणावर नांदेड येथे जमतात व नांदेड हया शहरातून त्यांच्या मोठ्या मिरवणूका (मेळे) निघतात.

या जिल्ह्यात किनवट तालुक्यात माहूर येथे रेणूक मातेये मंदिर व त्याचे जवळच माहूर गढ किल्ला ही आहे. पालकडून दत्त शिर येथे दत्तात्रायाय मंदिर व त्याचे पालकडून अनुसया मातेये मंदिर आहे. तसेच कंटार तालुक्यात मळिगां व येथे डांडोबाय मंदिर असून लक्षाधारण पणे मार्गशीर्ष मध्ये येथे यात्रा करते. या दोन्ही धार्मिक स्थळांना भोटी देण्यासाठी महाराष्ट्रातून व महाराष्ट्रा बाहेरून मोठया प्रमाणावर भाविक लोक देव दर्शनासाठी येतात.

शुभा ग - ३

जिल्हा सांख्यिकी गोणवारा

(विविध माहितीचे सांख्यिकी तक्ते)

१९९१ - ९२

जिल्हा सांख्यिकी गोष्टावारा

१९९१-९२

" विविध माहितीचे सांख्यिकीय तक्ते

तक्ता अ.क्र.	विषय	पृष्ठ क्रमांक
१	१. क्षोत्र व लोकसंख्या	३
१.१	१९८१ च्या जनगणनेनुसार तालुकानिहाय क्षोत्रफळ, घारे व लोकसंख्या	१
१.२	१९५१ पासून लोकसंख्येपध्दाल दशावर्षीय फरक	३
१.३	१९८१ च्या जनगणनेप्रमाणे लोकसंख्येच्या गटानुसार गांवांचे तालुकानिहाय वर्गीकरण	७
१.४	१९८१ च्या जनगणनेप्रमाणे लोकसंख्या गटानुसार बाहरींचे तालुकानिहाय वर्गीकरण	९
१.५	१९८१ च्या जनगणनेप्रमाणे काम करणारे व काम न करणारे यांची तालुकानिहाय संख्या	१०
१.६	१९८१ च्या जनगणनेनुसार लोकसंख्येचे वयोगटानुसार व धार्मीनुसार वर्गीकरण	१६
१.७	१९८१ च्या जनगणनेनुसार अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती व नक्कीद्वारा यांची आकडेवारी	१७
१.८	१९८१ च्या जनगणनेप्रमाणे भिंती/छप्परे यासाठी वापरलेल्या साधनांसाधुनीनुसार घरांचे वर्गीकरण	१९
१.९	१९८१ च्या जनगणनेनुसार आकार व मालकीच्या रिष्टातीनुसार ग्रामीण/नागरी क्षोत्रातील कुटुंबांचे वर्गीकरण	२१
१.१०	१९८१ च्या जनगणनेनुसार अपंगत्वानुसार अपंगांची संख्या	२३
१.११	१९८१ च्या जनगणनेप्रमाणे जिल्ह्यातील जनगणना घारे आणि त्याचा वापर	२४
	२. हवामान	
२.१	निवडक केंद्रातील पर्जन्य दिवसांची संख्या व एकूण पर्जन्य	२५
२.२	निवडक केंद्रातील कमाल व किमान तापमान	२८
	३. शेती	
३.१	तालुकावार जमिनीचा वापर (१९८५-८६) व (१९८९-९०)	२९
३.२	तालुकावार निरनिराळ्या पिकांखालील क्षेत्र (१९८५-८६) व (१९८९-९०)	३३
३.३	जिल्ह्यातील मुख्य पिकांचे दर हेक्टरी उत्पन्न व एकूण उत्पादन (९१-९२)	४१

१	२	३
३०४	तालुकावार विविध साधनांमि ओलिताखाली आणलेले क्षेत्र (१९८५-८६) व (१९८९-९०)	४२
३०५	तालुकावार निरीत्ररक्या पिकाखालील ओलिताचे क्षेत्र (१९८५-८६) व (१९८९-९०)	४३
३०६	अ) तालुकानिहाय सिंचन विहीरी व इतर विहीरी ब) कूपनलिका, हातपंप आणि विद्युत पंप १९९१-९२	४७ ४९
३०७	तालुकावार विहीरीखोरीज लघु पाटबंधा-यांची कामे (१९९१-९२)	५०
३०८	जिल्ह्यातील सोठे व मध्यम पाटबंधारे प्रकल्प (३० जून १९९२ रोजीचे)	५२
३०९	वहिले धारणा जमिनीची संख्या व त्यांचे क्षेत्रफळ (१९८५-८६)	६०
३१०	तालुकावार कृषि विषयक अकारे (पशुगणना १९८७ नुसार)	६२
३११	दुष्काळ, टंचाईसदृश्य परिस्थितीची माहिती	६३
३१२	तालुकानुसार टंचाईच्या पूर्व इतिहासानुसार कठीण व इतर टंचाईग्रस्त भाग ठरविण्या बाबतची माहिती ४० पशु संवर्धन, वने व मत्स्य व्यवसाय	६४
४०१	तालुकावार पशुधन (पशु गणना १९८७ नुसार)	६६
४०२	जिल्ह्यातील तालुकावार पशुवैधकीय आकडेवारी	७०
४०३	रोगांच्या प्रकारानुसार पशुंच्या मृत्यूंची संख्या	७२
४०४	अ) विविध पशुवैधकीय संस्थांचे कार्य	७३
४०५	तालुकावार मान्यताप्राप्त पशुव्यागृहे आणि प्रत्येक पशुव्यागृहात कत्तल केलेल्या पशुंची संख्या	७४
४०६	श्रेष्ठ जिल्ह्यातील वन क्षेत्र	७५
४०७	जिल्ह्यातील मुख्य व गौण वन उत्पादने	७६
४०८	जिल्ह्यातील भू-जल मत्स्य व्यवसाय	७७
	<u>५० उद्योग व उधोग</u>	
५०१	कारखान्यातील कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या	७८
५०२	चालू कारखान्यांचे कामगारांच्या संख्येनुसार वर्गीकरण	८२
५०३	कामाच्या दिवसांच्या संख्येनुसार कारखान्यांचे वर्गीकरण	८५
५०४	उद्योगांच्या महत्त्वाच्या बाबींची आकडेवारी	८७
५०५	रोजगार विनीमय केंद्रातील आकडेवारी	८९
५०६	व्यवसाय मार्गदर्शन कार्यक्रम	९१
५०७	कर्मचारी गणना, कर्मचा-यांची संख्या	९३
५०८	निरीत्ररक्या उद्योगातील रोजगार	९३
५०९	विधुतीकरण झालेल्या शहरांची व गावांची संख्या व त्यांची लोकसंख्या	९४
५१०	विजेचा वापर	९५
५११	१९८० च्या आर्थिक गणनेनुसार बिगर कृषि आस्थापना	९६
५१२	प्रमुखा उद्योग गटानुसार बिगर कृषि आस्थापनांची संख्या व सवसाधारणपणे नेहमी काम करणा-या कामगारांची संख्या	९७

१	२	३
५०१३	महत्त्वाच्या उद्योग गटानुसार बिगर कृषि आस्थापनांची संख्या	१८
५०१४	महत्त्वाच्या उद्योग गटानुसार बिगर कृषि आस्थापनातील कामगारांची संख्या	१९
५०१५	बिगर कृषि सहकारी आस्थापना	१००
५०१६	प्रमुख उद्योग गटानुसार सहकारी औद्योगिक संस्था व रोजगार यांची संख्या	१०१
५०१७	उत्पादन व दुरुस्ती सेवा या गटातील संस्थांची एकूण संख्या व काम करणा-या कामगारांची आकारमान गटानुसार संख्या	१०२
५०१८	घाऊ व किरकोळ व्यापार संस्थांची संख्या व काम करणा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या	१०३
५०१९	साप्ताहिक, सामाजिक व व्यक्तिगत सेवा संस्थांची संख्या व काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या	१०४
५०२०	सर्व उद्योग गट मिळून एकत्र संस्था संख्या व काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या	१०५
	६. सहकार	
६०१	जिल्ह्यातील विविध प्रकारच्या सहकारी संस्था	१०६
६०२	जिल्ह्यातील सर्व प्रकारच्या संस्थांची माहिती	१०८
६०३	जिल्ह्यातील सर्व प्रकारच्या सहकारी संस्थांची लेखा परीक्षण वर्गप्रमाणे वर्गवारी	१०९
६०४	जिल्ह्यातील राज्य व जिल्हा पातळीवरील सहकारी उच्च कार्य	११०
६०५	जिल्ह्यातील प्राथमिक कृषि सहकारी संस्थांचे कार्य	११३
६०६	जिल्ह्यातील शेतकरी सेवा संस्थांचे कार्य	११५
६०७	जिल्ह्यातील आदिवासी सहकारी संस्थांचे कार्य	११७
६०८	जिल्ह्यातील प्राथमिक कृषि सहकारी संस्थांनी दिलेली पीक कर्ज	११९
६०९	जिल्ह्यातील शेतकरी सेवा संस्थांनी दिलेली पीक कर्ज	१२०
६०१०	जिल्ह्यातील आदिवासी शेतकरी संस्थांनी दिलेली पीक कर्ज	१२१
६०११	जिल्ह्यातील बिगर कृषि पत संस्थांचे कार्य	१२२
६०१२	जिल्ह्यातील जिल्हा आणि पणन संस्थांचे कार्य	१२३
६०१३	जिल्ह्यातील उत्पादन संस्था आणि सामाजिक सेवा संस्थांचे कार्य	१२५
६०१४	जिल्ह्यातील उत्पादन संस्था आणि सामाजिक सेवा यांचे महत्त्वाचे कार्य	१२६
६०१५	जिल्ह्यातील नियंत्रित बाजारपेठांची माहिती	१२८
६०१६	जिल्ह्यातील सावकारांची संख्या आणि त्यांनी दिलेली कर्ज	१३२

१	२	३
---	---	---

७० वैधकीय व आरोग्य सेवा

७०१	तालुकावार सार्वजनिक व अर्धा सहाय्यत संस्थांमार्फत उपलब्ध असलेल्या वैधकीय सुविधांचो माहिती	१३३
७०२	तालुकावार नोंदणी केलेल्या जन्म व मृत्यूंची माहिती	१३५
७०३	जिल्ह्यातील विविधा कारणांनुसार मृत्यूंची माहिती	१३७
७०४	माताबाबत संगोपन कार्यक्रमांतर्गत लस टोचणी	१३८
७०५	तालुकावार कुटुंब नियोजन केंद्रांची संख्या	१४०

८० शिक्षा

८०१	१९८१ च्या जनगणनेनुसार तालुकावार साक्षरता	१४१
८०२	शैक्षणिक संस्था व शिक्षकांचो माहिती	१४२
८०३	पूर्व प्राथमिक, प्राथमिक, माध्यमिक व महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांची संख्या आणि मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांची वर्गवारी	१४३
८०४	इतर प्रकारच्या शैक्षणिक संस्थांची माहिती	१४५
८०५	आर्थिकदृष्ट्या मागासलेल्यांना मिळणारी मोफत शिक्षणाचो सवलत	१४६
८०६	प्राथमिक शिक्षणावरील खर्च	१४७
८०७	जिल्ह्यातील व्यवसाय मार्गदर्शन व तांत्रिक शाळा	१४८
८०८	जिल्ह्यातील प्रौढ शिक्षण केंद्र	१४९
८०९	जिल्ह्यातील शिक्षकाकरिता प्रशिक्षण संस्था	१५०

९० परिवहन, दळणवळण व वाहतुक

९०१	अ) रेल्वे मार्गाची माहिती	१५१
	ब) रेल्वे स्थानकांची तालुकावार यादी -	१५२
९०२	प्रकार व पृष्ठभाग यानुसार रस्त्यांची लांबी	१५३
९०३	वापरात असलेली मोटार वाहनांची संख्या	१५४
९०४	महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाची प्रवासी वाहतुक आकडेवारी	१५५
९०५	महत्त्वाच्या रस्त्यांवरील वाहतुक गणना	१५६
९०६	पोस्ट, तारघारे व दुरध्वनी सेवा यांची आकडेवारी	१६१

१०० स्थानिक संस्था

१००१	स्थानिक संस्थांचे उत्पन्न व खर्च	१६२
१००२	ग्राम पंचायतीचे उत्पन्न व खर्च	१६३
१००३	जिल्हा परिषदेचे बाबदार उत्पन्न व खर्च	१६५
१००४	महानगर पालिका/नगर पालिकांचे उत्पन्न व खर्च	१६७
१००५	जिल्ह्यातील नगर परिषद क्षेत्रातील इमारतींचो वापरानुसार संख्या तयारीची निवासेतर उपयोगात असणा-या इमारती व त्यांच्या भागावधेचे पालणा-या उद्योग/व्यवसायासंबंधी माहिती	१६९

(पुढे चालू.....)

१	२	३
	११. वार्षिक योजना	
११.१	विविधा विकास शीर्षाखालील झालेला योजनांतर्गत खर्च	१७२
११.२	योजनाखालील महत्त्वाची भौतिक साधने	१७३
११.३	रोजगार हमी योजनेबाबतची आकडेवारी	१७७
११.४	रोजगार हमी योजनेतील घेतलेली कामे, त्यावरील रोजगार खर्च	१७८
११.५	पिण्याच्या पाण्याच्या सोयी	१७९
११.६	अधिक उत्पादन देणा-या संकीरत व सुधारित प्रकारचे क्षेत्र	१८१
११.७	रासायनिक खातांचे वाटप	१८३
११.८	साखार कारखान्यांची आकडेवारी	१८४
११.९	दुग्धा संस्थांची माहिती	१८५
११.१०	अवर्षाप्रवण कार्यक्रमाची प्रगति	१८६
११.११	आदिवासी विकास कार्यक्रम, तरतूद व खर्च	१८७
११.१२	वीस क्लयी कार्यक्रम	१८८
११.१३	विशेषा टाटक योजना	१८९
११.१४	जिल्ह्याचा स्थानिक विकास कार्यक्रम	१९०
	१२. किंमती व निर्देशांक	
१२.१	निवडक शेतो मालाच्या सरासरी टाऊन किंमती	१९१
१२.२	जिल्हा मुख्यालयाच्या ठिकाणाच्या महत्त्वाच्या वस्तूंच्या सरासरी किरकोळ किंमती	१९२
१२.३	कामगारांचे ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक	१९६
	१३. पोलीस, गुन्हे आणि कारागृहे	
१३.१	जिल्ह्यातील पोलीस दलाची एकूण संख्या	१९७
१३.२	गुन्ह्यासंबंधी आकडेवारी	१९८
१३.३	तुरुंगात दाखल केलेले गुन्हेगार	१९९
१३.४	तुरुंगात दाखल झालेल्या गुन्हेगारांचे वयोगटानुसार व शैक्षणिक पात्रानुसार वर्गीकरण	२००
१३.५	दिव्याणगी व फौजदारी न्यायालयात निकालात काढलेली कामे	२०१
	१४. बँका, संयुक्त भांडवली संस्था व विभाषत्रे	
१४.१	बँका कार्यालये, वर्गीकृत बँकांची संख्या, त्यांच्या ठेवी व रजि	२०२
१४.२	संयुक्त भांडवली संस्था	२०३
१४.३	उत्तरवलेल्या विभाषत्रांची संख्या व विम्याची रक्कम	२०४

१	२	३
	१५० सैकीर्ण	
१५०१	चित्रापटगृहा विषयी आकडेवारी	२०५
१५०२	जिल्ह्यातील गोळा केलेली अल्प बचतीची रकम	२०६
१५०३	तालुकावार गोळा केलेला जमीन मद्दत	२०७
१५०४	छापखाने आणि छापलेली व प्रकाशित केलेली वर्तमानपत्रे व नियतकालिके	२०८
१५०५	स्वस्त धान्य दुकानांना पुरविलेले तांदुळ, गहू व साखर	२१०
१५०६	पागणी व वसूल केलेले धान्य	२११
१५०७	१९९१ मधील लोकसंख्या निवडणूक व १९९० मधील विधानसभेचा निवडणूक यासंबंधी आकडेवारी	२१२
१५०८	अधिकाारी व प्रवासी यांच्यासाठी असलेल्या बंगल्यांची तालुकावार यादी	२१५
१५०९	विशेष निर्माण केलेले कल्ले	२१७

तक्ता क्रमांक १*१

१९८१ च्या जनगणनेनुसार नांदेड जिल्ह्यातील ता. तुळजा जि. दाय. क्षेत्रात घरे व लोकसंख्या

अ. क्र.	जिल्हा/ता. तुळजा	एकूण गा. मी. नागरी	क्षेत्र (चौ. कि.मी.)	घरे चौ. कि. मी. मध्ये लोकसंख्या	घरे वस्तो अस्तित्वात	गा. मी. ची संख्या			एकूण लोकसंख्या	आ. के. हजेरीत लोकसंख्या		
						आ. म. रा. ची संख्या	ना. म. रा. ची संख्या	कुटुंबाची संख्या		पुरुष	स्त्रिया	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	
	नांदेड जिल्हा	एकूण	१०,५०२*०	१६७	१,४२५	५१	११	३,०५	३,०८	१७,४९	८,९२	८,५७
		गा. मी. नागरी	१०,२९०*९	१३८	१,४२५	५६	—	२,५०	२,५३	१४,२१	७,२२	७,००
		नागरी	२११*१	१,५५३	—	—	११	५५	५६	३,२८	१,७०	१,५७
	<u>ता. तुळजा</u>											
१*	नांदेड	एकूण	१,०२२*८	३७९	१८५	११*	२	६५	६६	३,८८	२,०१	१,८७
		गा. मी. नागरी	९९५*७	१८८	१८५	११	—	३२	३३	१,८५	९६	९१
		नागरी	२७*१	७,४२५	—	—	२	३३	३३	२,०१	१,०५	९६
२*	हदगांव	एकूण	१,५५६*६	१३७	१९७	३	१	३७	३७	२,०८	१,०६	१,०३
		गा. मी. नागरी	१,५३०*९	१२९	१९७	३	—	३५	३५	१,९७	१,००	९८
		नागरी	२५*७	४३३	—	—	१	२	२	११	६	५
३*	दिनवट	एकूण	२,०७६*९	९६	२३१	१३	१	३६	३६	१,९९	१,०१	९८
		गा. मी. नागरी	२,०६३*२	८८	२३१	१३	—	३३	३३	१,८३	९२	९०
		नागरी	१३*७	१,१९९	—	—	१	३	३	१६	९	९
४*	भोकर	एकूण	१,०३७*४	१३०	१३७	३	१	३७	३७	१,०३७	५३५	५०२
		गा. मी. नागरी	१,०२६*१	१२७	१३७	३	—	३३	३३	१,०२६	५३५	५०२
		नागरी	८*३	७९७	—	—	१	४	४	११	०	२

तकता क्रमांक ११ (समाप्त)

क्र.सं.	जिल्हा	तालुका	विकास क्षेत्र	ग्राम	एकूण	पुरुष	स्त्री	एकूण	पुरुष	स्त्री
५०	बिबोली	सकूप	१,४५५	२१६	४८१	४८	२,६६	१,३५	१,३१	
		ग्रामीण	१,२८०	२१६	४१	४१	२,२७	१,१५	१,१२	
		नागरी	१७५	०	७	७	३९	२०	१९	
६४	दुमर	सकूप	१,१५०	२१९	२३	२३	१,३०	६६	७४	
		ग्रामीण	६५०	१९	१८	१८	१,०२	५२	५१	
		नागरी	५००	१९०	५	५	२८	१४	१३	
७०	मुंडे	सकूप	१,८५१	१३५	२७	२८	१,५७	८०	७७	
		ग्रामीण	१,६२०	१३५	२५	२५	१,४३	७३	७०	
		नागरी	२३१	०	२	२	१४	७	७	
८६	दुधार	सकूप	१,६२५	२३०	४५	४६	२,६७	१,३६	१,३०	
		ग्रामीण	१,६२५	२२९	४३	४४	२,५४	१,३०	१,२४	
		नागरी	०	१	२	२	१३	६	६	

टीप : १) आठवे प्रश्नांकाने केवळ बरेज नुसार वाढीत.

२) जिल्ह्याच्या एकूण क्षेत्राच्या आठवेव्या रोचा आधार सर्व्हेवर जनरल ऑफ इंडिया असल्याने व तहसीलच्या सकूप

क्षेत्राच्या आधार निरीक्षक धुने व अभिषेक डी. आसल्याने तहसीलच्या ग्रामीण क्षेत्राची बरेज जिल्ह्याच्या

बरेजच्या आधारे

जाधार : भाग - २(अ), मालिका - १२, महाराष्ट्र भारतीय जनगणना १९६१ प्रकाशन

नादिह जिल्ह्याचा १९५१ पासूनचा लोकांख्ये मधील दशावार्षिक क्रम (लोक संख्या "०००")

अ. क्र.	जिल्हा / ता.गुका	वर्ष	एकूण व्यक्ती			पुरुष			स्त्रिया		
			एकूण	ग्रामीण	नागरी	एकूण	ग्रामीण	नागरी	एकूण	ग्रामीण	नागरी
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
१	नादिह	१९८१	१७,४९	१४,२१	३,२८	८,९२	७,२२	१,७१	८,५७	७,००	१,५७
		१९७१	१३,९८	११,७०	२,२८	७,१५	५,९५	१,२०	६,८३	५,७५	१,०८
		१९६१	१०,८०	९,२४	१,५६	५,४८	४,६७	८१	५,३२	४,५७	७५
		१९५१	८,८४	७,४५	१,३८	४,४६	३,७५	७१	४,३८	३,७०	६८
२	नादिह	१९८१	३,८८	१,८७	२,०१	२,०१	९६	१,०५	१,८७	९१	९६
		१९७१	२,७१	१,३७	१,३४	१,४२	७१	७१	१,२९	६६	६३
		१९६१	१,९६	१,०९	८८	१,०२	५५	४६	९५	५३	४१
		१९५१	१,६३	९२	७१	८३	४७	३७	७९	४३	३६
२	हदगाव	१९८१	२,०८	१,९७	११	१,०६	१,००	६	१,०३	९८	५
		१९७१	१,७०	१,६३	७	८६	८२	४	८४	८१	३
		१९६१	१,३७	१,३२	६	६९	६६	३	६८	६६	२
		१९५१	१,०९	१,००	९	५५	५०	५	५४	५०	४
३	किनवट	१९८१	१,९९	१,८३	१६	१,०१	९२	९	९८	९०	८
		१९७१	१,५६	१,४५	११	७९	७३	६	७७	७२	५
		१९६१	१,१७	१,१०	७	५४	५५	०	५९	५५	४
		१९५१	८८	८३	५	४४	४२	२	४४	४१	३

(पुढे चालू.....)

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
४० भोकर	१९८१	१,३४	१,२८	७	६८	६४	४	६६	६३	३	
	१९८२	१,१०	१,०५	५	५६	५३	३	५७	५३	३	
	१९६१	८८	८४	४	४४	४२	२	४४	४२	२	
	१९५१	७३	६८	५	३६	३३	३	३७	३७	२	
५० बिलोली	१९८१	२,६६	२,२७	३९	१,३५	१,१५	२०	१,३१	१,१३	१९	
	१९८२	२,२३	१,९३	३१	१,१३	९७	१६	१,१०	९५	१५	
	१९६१	१,७६	१,५३	२३	८८	७७	१२	८६	७६	१२	
	१९५१	१,५१	१,३०	२२	७५	६५	११	७६	६५	११	
६० देगलूर	१९८१	१,३०	१,०२	२८	६६	५२	१४	६४	५१	१३	
	१९८२	१,११	८९	२२	५७	४५	११	५७	४४	१०	
	१९६१	९०	७५	१५	४६	३८	८	४४	३७	७	
	१९५१	७२	६१	१२	३७	३१	६	३६	३०	६	
७० मुडोड	१९८१	१,५७	१,४३	१४	८०	७३	७	७७	७०	७	
	१९८२	१,३४	१,२५	९	६२	६४	५	६७	६१	६	
	१९६१	१,०१	९५	७	५२	४८	३	५०	४६	३	
	१९५१	८२	७६	६	४२	३९	३	४०	३७	३	
८० कंटार	१९८१	२,६६	२,५४	१२	१,३६	१,३०	६	१,३०	१,२५	६	
	१९८२	२,२२	२,१३	९	१,१४	१,०९	५	१,०८	१,०५	५	
	१९६१	१,७३	१,६७	७	९९	९६	३	८४	८१	३	
	१९५१	१,४५	१,३६	९	७४	६९	४	७१	६७	५	

स्तोत्र १०२ (चालू)

अ.क्र.	जिल्हा / तालुका	वर्ग	दर मधील लोक संख्या	दहा दाजी क फ रकाची टक्केवारी		
				सूचना	गामीण	बागरी
१	२	३	१३	१४	१५	१६
	नांदेड	१९८१	१६७	+ २५.१५	+ २१.५४	+ ४३.६८
	जिल्हा	१९७१	१३३	+ १९.४६	+ २६.६०	+ ४६.४०
		१९६१	१०४	+ २२.९६	+ २३.९६	+ १३.७०
		१९५१	८६	+ १२.६५	+ ५.२५	+ १८.४८
तालुका						
१. नांदेड	१९८१	३७९	+ ४३.०९	+ ३६.३८	+ ४९.९५	
	१९७१	२६५	+ ३८.१३	+ २६.१५	+ ५२.९७	
	१९६१	१९२	+ २०.२९	+ १७.७१	+ २३.६४	
	१९५१	१६०	-	-	-	
२. हदगाव	१९८१	१३४	+ २२.४२	+ २१.३०	+ ४६.५८	
	१९७१	१०९	+ ३४.१०	+ २३.५४	+ ३७.४७	
	१९६१	८८	+ २६.३२	+ ३२.०९	+ ३८.१२	
	१९५१	७०	-	-	-	
३. फिनपट	१९८१	९६	+ २७.५२	+ २५.४८	+ ५५.५१	
	१९७१	७५	+ ३३.१२	+ ३२.३३	+ ४६.७२	
	१९६१	५६	+ ३२.७९	+ ३२.१५	+ ४३.३९	
	१९५१	४२	-	-	-	

तकता क्रमांक १२ (समाप्त)

१	२	३	१३	१४	१५	१६
४०	भोकर	१९८१	१३०	+ २२*१६	+ २२*०२	+ २४*९०
		१९७१	१०६	+ २४*५९	+ २४*८७	+ १९*३८
		१९६१	८५	+ २१*१०	+ २३*३६	- ९*९५
		१९५१	७०	-	-	- ७*३६
५०	बिलोली	१९८१	१८२	+ १९*५२	+ १८*३४	+ २७*०३
		१९७१	१५२	+ २६*४२	+ २५*६९	+ ३१*२३
		१९६१	१२१	+ १६*३७	+ १७*९८	+ ६*९९
		१९५१	१०४	-	-	-
६०	देगल्लार	१९८१	१९२	+ १७*१५	+ १४*७४	+ २७*०५
		१९७१	१६४	+ २३*४२	+ १८*५४	+ ४८*५६
		१९६१	१३२	+ २४*७५	+ २४*१०	+ २६*३०
		१९५१	१०६	-	-	+ ३५*१७
७०	मुळोड	१९८१	१८०	+ १६*९०	+ १४*३६	+ ५१*३०
		१९७१	१५४	+ ३२*४६	+ ३१*९३	+ ४०*०५
		१९६१	११६	+ २३*६२	+ २५*३५	+ ३*३०
		१९५१	९४	-	-	- ६*१५
८०	वंधार	१९८१	१६४	+ १९*८०	+ १९*२०	+ ३३*५८
		१९७१	१३७	+ २८*३०	+ २७*८७	+ ३९*०८
		१९६१	१०६	+ १९*५८	+ २२*४६	+ २५*४२
		१९५१	८९	-	-	+ ४६*४१

टीप :- आकडे पूर्णकात दिल्याने बेरजा कदाचित् जुळणार नाहीत.

आधार :- १९७१ व १९८१ जनगणना प्रकाशन.

तकता क्रमांक १०३

१९८१ च्या जनगणनेप्रमाणे नांदेड जिल्ह्यातील गावांचे लोकांसंख्येच्या गटानुसार ता.नुकांनिहाय वर्गीकरण

(लोकांसंख्या "००")

अ. क्र.	जिल्हा/ तालुका	वस्ती असलेली गावे							
		२०० पेक्षा कमी		२०० ते ४९९		५०० ते ९९९		१,००० ते १,९९९	
१.	२.	३.	४.	५.	६.	७.	८.	९.	१०.
		संख्या	लोकांसंख्या	संख्या	लोकांसंख्या	संख्या	लोकांसंख्या	संख्या	लोकांसंख्या
	जिल्हा बेरोज	९७	९०,०	३२०	१,१७,७	५०२	३,६४,८	३८३	५,१६,३
	तालुका								
१.	नांदेड	२३	२,७	४६	१६,९	६०	४३,७	३६	५१,५
२.	हदगाव	१७	१,७	३६	१३,२	६३	४५,७	६१	८३,२
३.	किनवट	१६	१,९	७३	२५,८	८१	५७,८	५१	६८,१
४.	भोजर	६	७	३२	१३,०	५१	३६,१	३८	४८,३
५.	बिलोली	१३	१,७	३९	१३,५	७७	५५,७	७०	९७,१
६.	देगडार	९	१,१	१७	६,३	३६	२५,५	२६	३६,०
७.	पुडोड	४	४	२७	१०,२	४७	३६,०	४४	५८,७
८.	पंधार	७	६	५०	१८,६	८७	६४,६	५७	७६,३

(पुढे चालू...)

तकता क्रमांक १.३ (समाप्त)

क्र. सं.	जिल्हा/तासुका	वस्ती असलेली गावे								ओसाड गावांची संख्या
		२,००० ते ४,९९९		५,००० ते ९,९९९		१०,००० आणि त्याहून जास्त		एकूण		
		संख्या	लोकसंख्या	संख्या	लोकसंख्या	संख्या	लोकसंख्या	संख्या	लोकसंख्या	
		११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९
	जिल्हा बेरोज	११६	३,३२,४	८	५६,१	२	२३,८	१,४२५	१४,२१,५	५६
	तासुका									
१.	नांदेड	१९	५६,८	२	१५,३	-	-	१८५	१,८६,९	११
२.	अहमदाबाद	२५	३७,५	२	१६,१	-	-	१९४	१,९७,४	३
३.	बिनवट	१०	२८,९	-	-	-	-	२३१	१,८२,५	१३
४.	बोकर	६	१६,५	-	-	१	१३,०	१३४	१,२७,५	३
५.	बिलोली	१७	४९,५	२	१३,३	-	-	२१८	२,२७,५	१५
६.	देगडूर	११	३३,५	-	-	-	-	९९	१,०२,४	८
७.	मुळोड	१३	३७,८	-	-	-	-	१३५	१,४३,१	-
८.	वंधार	२५	७१,८	२	११,५	१	१०,८	२२९	२,५४,२	३

टिप :- आकडे पूर्णविकृत केल्याने बेरजा गुळपार नाहीत.

साधर :- १९८१ जनगणना प्रकाशन.

१९८१ च्या जनगणनेप्रमाणे नांदेड जिल्ह्यातील शहरांचे लोकसंख्येच्या गटानुसार तालुकानिहाय वर्गीकरण (लोकसंख्या "०००")

अ. क्र.	जिल्हा/तालुका	लोकसंख्ये प्रमाणे शहरांची संख्या														
		५,००० पेक्षा कमी	५,००० ते ९,९९९	१०,००० ते १९,९९९	२०,००० ते ४९,९९९	५०,००० ते १,००,०००	एकूण शहरे									
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	
जिल्हा बेरीज																
	तालुका	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५
१	नांदेड	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१
२	हदगांव	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१
३	फिनवट	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१
४	भोकर	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१
५	जिलोली	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१
६	देगलूर	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१
७	सुखोठ	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१
८	जुळार	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१

टीप :- आठवे पूर्णकात केवळाने बेरीजा जुळणार नाहीत.

आधार :- १९८१ जनगणना प्रकाशन

नांदेड जिल्ह्यातील १९८१ च्या जनगणनेनुसार काम करणारे व काम न करणारे यांची संख्या (आकडे वेळ्यात)

अ. क्र.	काम करणा-यांचा वर्ग	ग्रामीण नागरी एकूण	जिल्ह्याची एकूण			ता.नुके			हदगाव			किनवट		
			एकूण	पुरुष	स्त्रिया	एकूण	पुरुष	स्त्रिया	एकूण	पुरुष	स्त्रिया	एकूण	पुरुष	स्त्रिया
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३		
१. शेतकरी	ग्रामीण	२,५६,६	३४,८	२५,६	९,२	४६,५	३०,८	२५,७	३५,२	२५,१	१०,१			
	नागरी	६,४	१,४	१,२	२	५	४	१	५	५	१			
	एकूण	२,८५,०	३६,२	२६,८	९,४	५१,०	३१,२	२५,८	३५,७	२५,६	१०,१			
२. शेतक्यूर	ग्रामीण	२,४७,८	३०,२	१६,२	१४,०	४१,०	१९,०	२२,१	४१,२	१९,७	२१,५			
	नागरी	१५,४	१,८	१,०	७	१,४	७	८	१,५	१	५			
	एकूण	२,६२,२	३२,०	१७,२	१४,७	४२,५	१९,७	२२,८	४२,७	२०,७	२२,४			
३. घरगुती उद्योग, वस्तु-निर्माण प्रक्रिया, सेवा व दुस्तती इत्यादी	ग्रामीण	११,९	१,७	१,३	४	१,२	९	३	१,२	१	२			
	नागरी	२,९	१,८	१,१	६	१	१	-	१	१	-			
	एकूण	१४,८	३,५	२,४	१०	२,३	१,०	३	२,३	२,०	२			
४. इतर काम करणारे	ग्रामीण	८२,३	१२,२	११,२	१,०	५,७	६,९	८	५,६	६,६	१,०			
	नागरी	६५,८	४४,९	४१,१	३,८	१,७	१,६	१	३,०	२,८	३			
	एकूण	१,४८,१	५७,१	५२,३	४,८	७,४	८,५	९	१०,६	९,४	१,३			

(पुढे चालू...)

तकता कक्षाक १.५ (चा.).....

क्र.सं.	वर्ग	(२०२१-२२)	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
५. सड़ण सुखयतः काम करणारे	गोमीण	६,२०,६	७८,९	५४,३	२४,६	१६,५	५७,६	३८,८	८५,१	२५२,१	३३,०
	नागरी	८९,६	४९,८	४४,४	७,४	३,८	२,८	१,०	५,२	४,८	१,०
	सड़ण	७,१०,२	१,२८,७	९८,७	२९,९	१,००,३	६०,४	३९,०	१०,३	५६,२	३४,०
६. सिमांतिक काम करणारे	गोमीण	१,४८,३	१५,५	१,६	१३,९	११,७	१,६	१०,१	१,०	७	८,३
	नागरी	५,०	१,३	७	६	५	२	५	२	—	२
	सड़ण	१,५३,४	१६,८	२,३	१४,५	१२,२	१,६	१०,५	१,३	८	८,५
७. सड़ण काम न करणारे	गोमीण	६,५२,६	९२,४	३९,८	५२,६	८९,२	४०,६	४८,७	८८,३	३९,४	४८,९
	नागरी	२,३३,२	१,५०,१	६०,३	८९,८	६,८	२,९	३,९	११,१	४,३	६,८
	सड़ण	८,८५,८	२,४२,५	१,००,१	१,४२,४	९६,०	४३,४	५२,५	९२,४	४३,८	५५,७
८. सड़ण लोकांवा	गोमीण	१,४,३१,५	१,८६,९	९५,७	९१,१	१,९७,४	९९,८	९७,६	१,८२,५	९२,३	१०,२
	नागरी	३,२७,८	२,०१,१	१,०५,४	९५,८	११,१	५,८	५,३	१६,५	६,५	८,०
	सड़ण	१,५,४९,३	३,८८,०	२,०१,१	—	—	१,०५,६	१,९९,०	—	—	—
					१,८६,९	२,०८,५		१,०२,९		१,००,८	९८,३

पुटे पावू —

तकता-रूपांक १.५ (घातु)

क्र.सं.	लाभ करणा-यांचा वर्ग	शामोण नागरी			भोकर			ता.तुका जिलोली			देगडूर		
		एकूण	पुरुष	स्त्रिया	एकूण	पुरुष	स्त्रिया	एकूण	पुरुष	स्त्रिया	एकूण	पुरुष	स्त्रिया
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४
१	१०००	६६०	३००	३६०	२५,४	११,०	१४,४	२५,४	१२,६	१२,६	१५,८	१२,९	२,९
२	१०००	६६०	३००	३६०	२५,५	११,२	१४,३	२५,५	१२,७	१२,७	१६,०	१३,०	३,०
३	१०००	६६०	३००	३६०	२१,२	१०,३	१०,९	२१,२	१०,६	१०,६	२२,६	११,३	११,३
४	१०००	६६०	३००	३६०	२२,५	१०,६	१२,०	२२,५	१०,२	१०,२	२४,५	१२,२	१२,२
५	१०००	६६०	३००	३६०	१	५	२	१,५	१,६	८	१,०	५	२
६	१०००	६६०	३००	३६०	१	१	१	१,१	१,१	२	१,२	१	१
७	१०००	६६०	३००	३६०	१,०	८	२	१,१	१,१	१,२	१,२	८	२
८	१०००	६६०	३००	३६०	१,३	६,३	१,०	१,३	१,३	१,५	६,१	५,५	६
९	१०००	६६०	३००	३६०	१,२	१,१	१,१	१,२	१,१	१,१	५,१	४,५	३
१०	१०००	६६०	३००	३६०	८,५	५,४	१,१	८,५	५,४	१,१	११,२	१०,२	९

(पुढे भाग.....)

तक्ता क्रमांक १०५ (चालू)

१	२	३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२
५. एकूण मुख्य काम करणारे	गा.मो.प.	५५,५	३६,३	१९,२	१,०५,४	६७,५	३७,९	४५,५	३०,४	१५,१	
	ना.गरी	२,१	१,६	५	१३,६	१०,०	३,७	७,९	६,४	१,५	
	एकूण	५७,६	३७,९	१९,६	१,१९,०	७७,४	४१,६	५३,४	३६,८	१६,६	
६. विमानांतिक काम करणारे	गा.मो.प.	८,३	१,२	७,२	२८,६	५,०	२३,६	८,२	१,३	६,६	
	ना.गरी	१	—	१	१,५	१	१,४	८	२	५	
	एकूण	८,४	१,२	७,२	३०,१	६,१	२५,०	८,९	१,५	७,४	
७. एकूण काम करणारे	गा.मो.प.	६३,७	२३,९	३६,७	९३,५	४२,७	५०,८	४८,७	१९,८	२८,९	
	ना.गरी	४,५	२,०	२,५	२३,४	९,६	१३,८	१८,९	७,७	११,३	
	एकूण	६८,१	२८,९	३९,२	११६,९	५२,३	६४,७	६७,७	२७,५	४०,२	
८. एकूण लोकसंख्या	गा.मो.प.	१,२७,५	६४,५	६३,१	२,२७,५	१,१५,१	१,१२,४	१,०२,४	५१,५	५०,८	
	ना.गरी	६,६	३,६	३,०	२८,५	१९,७	१८,९	२७,६	१४,३	१३,३	
	एकूण	१,३४,१	६८,०	६६,१	२,६६,०	१,३४,८	१,३१,२	१,३०,०	६५,८	६४,२	

(पुढे चालू.....)

तकता क्रमांक १५ (वाल्मीकि)

क्र.सं.	काम करणा-वांचा वर्ग	ग्रामीण नागरी सकूण	तालुका					
			मुळोड			व्दार		
			सकूण	पुरुष	स्त्रिया	सकूण	पुरुष	स्त्रिया
२	३	२३	२४	२५	२६	२७	२८	
१	वेतपरा	ग्रामीण	२४,१	२०,८	३,३	५०,४	४०,६	९,८
		नागरी	५	४	१	२	२	—
		सकूण	२४,६	२१,२	३,४	५०,६	४०,८	९,९
२	वेतपुर	ग्रामीण	२०,२	१०,६	९,६	३१,१	१७,२	१३,९
		नागरी	१,०	६	४	९	५	४
		सकूण	२१,२	११,२	१०,०	३२,०	१७,७	१८,३
३	घरजोती उद्योग, धस्तू- निर्माण प्रक्रिया, शेवा कुस्तो इत्यादी	ग्रामीण	१,१	९	२	२,४	१,९	५
		नागरी	१	१	—	१	—	—
		सकूण	१,३	१,०	२	२,५	१,९	५
४	इतर काम करणारे	ग्रामीण	१०,०	९,०	१,०	१४,०	१३,२	१,१
		नागरी	२,१	२,०	१	२,३	२,०	२
		सकूण	१२,१	११,०	१,१	१६,३	१५,२	३,३
५	सकूण मुख्य काम करणारे	ग्रामीण	५५,४	४१,४	१४,०	९८,३	७२,९	२५,४
		नागरी	३,७	३,२	५	३,५	३,८	७
		सकूण	५९,१	४४,६	१४,६	१,०१,८	७६,८	३२,१

(मुळे चालू.....)

— १५ —
तकता क्रमांक १०५ (समाप्त)

१	२	३	२३	२४	२५	२६	२७	२८
६०	तिमांरिक काम	ग्रामोप	२३,४	३,५	१९,९	४३,६	५,९	३७,७
	करणारे	नागरी	६	१	४	१	-	१
		एकूण	२४,०	३,६	२०,४	४३,७	५,९	३७,८
७०	एकूण काम न करणारे	ग्रामोप	६४,३	२८,०	३६,३	१,१२,३	५०,९	६१,४
		नागरी	९,७	४,०	५,८	८,७	३,६	५,१
		एकूण	७४,०	३२,०	४२,१	१,२१,०	५४,५	६६,५
८०	एकूण लोखंड्या	ग्रामोप	१,४३,१	७२,८	७०,३	२,५४,२	१,२९,७	१,२४,५
		नागरी	१४,०	५,२	६,८	१२,३	६,४	५,९
		एकूण	१,५७,१	७८,०	७७,१	२,६६,५	१,३६,१	१,३०,४

टीप :- ४ खाते पधुसंकेत, नंगलकास, मच्छी मारी, शिकार, भेडे, फळवाग आणि तत्संबंधी क्षेत्र तसेच खाप व दगड काम करणाऱ्यांचा वसतिगृह बांधणे, त्याच प्रमाणे बांधकाम, व्यापार, वाणिज्य, धीरवेहन, साठवण व दळणवळण घरगुती खरेज वस्तुनिर्माण इत्यादी कामांकरिता इतर यांचा समावेश आहे.

१) याकडे पूर्णविराम केल्याने देरणा पुढेपार नाहीत.

जाधार :- १२८१ जनसंख्या

तद्वता क्रमांक १६

नांदेड जिल्ह्याचे १९८१ च्या जनगणनेनुसार (अ) व्योमटानुसार व (ब) धर्मानुसार वर्गीकरण
(अ) व्योमटानुसार लोकसंख्या (आकडे "००")

व्योमट	०-१७	१५-१९	२०-२४	२५-२९	३०-३९	४०-४९	५०-५९	६० व त्या वरील	कम अनिर्दिष्ट	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	
कुल	२३,४२,३	७,७७,३	१,३७,५	१,३६,७	२,१६,८	१,१७,६	१,६०,३	१,०६,६	१,१७,७	१५
पुरुष	१३,२३,५	६,०८,१	१,०६,९	१,०८,२	१,७७,३	९३,३	१,३२,४	८९,४	९८,२	१२
महिला	१०,१८,८	१,६९,२	३०,६	२८,५	३९,५	२४,३	२७,९	१७,२	१९,५	३

(ब) १९८१ च्या जनगणने प्रमाणे धर्मानुसार लोकसंख्या (आकडे "००")

धर्म	बौद्ध	ख्रिश्चन	सिद्ध	जैन	शिख	मुस्लिम	इतर
१	२	३	४	५	६	७	८
कुल	१३,४२,३	१,७२,१	२,४	१३,५५,५	४,९	५,८	२,०८,३
पुरुष	१३,२३,५	१,३७,५	१,२	११,६७,०	२,७	१,२	१,११,७
महिला	१०,१८,८	३४,७	१,२	१,८८,५	२,२	४,६	९६,६

टीप :- आकडे पूर्णांकित केल्याने बेरग्या सुधार नाद्वारेत.

संदर्भ :- १९८१ जनगणना प्रकाशन.

नांदेड जिल्ह्यातील १९८१ च्या जनगणनेनुसार अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती व नवजोड्य करिता सुधारित जावडेवारी (जावडे हजारत)

अ. क्र.	जिल्हा/ता.बुका	सकूण शा.शौ.ण ना.गरी	अनुसूचित जाती			अनुसूचित जमाती			नवजोड्य			सकूण		
			व्यक्ती	पुरुष	स्त्रिया	व्यक्ती	पुरुष	स्त्रिया	व्यक्ती	पुरुष	स्त्रिया	पुरुष	स्त्रिया	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५
१	नांदेड जिल्हा ता.बुका	सकूण	१९८	१००	९७	१७८	१०	८८	५	२	२	३८१	१९२	१८७
		शा.शौ.ण	१७७	९०	८८	१६१	८२	८०	४	२	२	३४२	१७७	१७०
		ना.गरी	२०	११	१०	१७	१८	८	१	०	०	३८	२०	१८
१	नांदेड	सकूण	२२	११	११	८	४	४	—	—	—	३०	१५	१५
		शा.शौ.ण	१४	७	७	५	३	२	—	—	—	१९	१०	९
		ना.गरी	८	४	४	३	२	२	—	—	—	११	६	६
२	हदगांव	सकूण	१५	८	८	३०	१५	१५	—	—	—	४५	२३	२३
		शा.शौ.ण	१४	७	७	२९	१५	१४	—	—	—	४३	२२	२१
		ना.गरी	१	१	—	१	०	१	—	—	—	२	१	०
३	दिनवट	सकूण	९	५	४	५१	२५	२५	—	—	—	६०	३०	२९
		शा.शौ.ण	७	४	३	५०	२५	२५	—	—	—	५७	२९	२८
		ना.गरी	२	१	१	१	०	०	—	—	—	३	१	१
४	भोकर	सकूण	१४	७	७	२१	११	१०	—	—	—	३५	१८	१७
		शा.शौ.ण	१३	६	६	२१	११	१०	—	—	—	३४	१७	१६
		ना.गरी	१	१	०	०	०	०	—	—	—	१	१	०

(पुढे पाहू.....)

सकता क्रमांक १७ (समाप्त)

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५
५०	बिलोली	सकूप	४४	२२	२२	३०	१६	१५	-	-	-	५४	३८	३५
		शांतीप	४१	२१	२०	२३	१२	११	-	-	-	६४	३३	३१
		नागरी	३	२	२	७	४	४	-	-	-	१०	६	६
६०	देगपुर	सकूप	२६	१३	१३	१३	६	६	-	-	-	३९	१९	१९
		शांतीप	२४	१२	१२	१०	५	५	-	-	-	३४	१७	१७
		नागरी	२	१	१	३	१	१	-	-	-	५	२	२
७०	मुळोड	सकूप	३६	१८	१८	१७	९	८	-	-	-	५३	२७	२६
		शांतीप	३४	१७	१७	१५	८	८	-	-	-	४९	२५	२५
		नागरी	२	१	१	२	१	१	-	-	-	४	२	२
८०	वंधार	सकूप	३२	१६	१६	९	५	४	-	-	-	४१	२१	२०
		शांतीप	३१	१६	१५	९	४	४	-	-	-	४०	२०	१९
		नागरी	१	X	१	X	X	X	-	-	-	१	X	१

टिप :- (१) आळे पूर्णकात केल्याने बेरधा कदाचित गुज्जार नाडोत. (२) नवलौद्याची आळेवारी ३.३५. ता. लुका निहाय उपलब्ध नसल्यामुळे जिल्ह्याची सकूप देण्यात आली आहे.

आधार :- १९८१ जनगणना प्रकाशन.

तक्ती क्रमांक १८

नांदेड जिल्ह्यातील भिंती/उपरे घाताठी वापरलेल्या साधन साधुग्री
नुसार घरांघे (१९८१ च्या जनगणनेनुसार) वर्गीकरण

क्र.	बाब	एकूण ग्रामीण नागरी	संख्या
१	२	३	४
	एकूण जनगणना प्रमाणे घरे	एकूण ग्रामीण नागरी	३,०५,९८५ २,५०,६७० ५५,३१५
<u>भिंतीची साधुग्री</u>			
१	गवत, पाने, वेळू व बांबू	एकूण ग्रामीण नागरी	४९,३३० ४३,६३५ ५,६९५
२	माती	एकूण ग्रामीण नागरी	१,०४,९१५ ८९,६०५ १५,३१०
३	कच्च्या विटा	एकूण ग्रामीण नागरी	११,४८० ४,४५५ ७,०२५
४	लाकूड	एकूण ग्रामीण नागरी	३,८५५ १,९३५ १,९२०
५	पकव्या विटा	एकूण ग्रामीण नागरी	३३,४२५ १५,७९० १७,६३५
६	गेल्व्हनाईज्ड लोखंडी जिंवा इतर धातूचे घरे	एकूण ग्रामीण नागरी	१,४४० ५८० ८६०
७	दगड	एकूण ग्रामीण नागरी	९७,१२५ ९२,५४० ४,५८५
८	सिमेंट काँक्रीट	एकूण ग्रामीण नागरी	२,९५० ९५५ १,९९५

(मुळे घातू.....)

तहसील क्रमांक-१८-(समाप्त)

१२. उल्लेखित वर उल्लेखित व्यतिरिक्त इतर साधुगो	एकूण	२,४७५
	ग्रामीण	२,१७५
	नागरी	३००
१३. पापरलेली साधुगो	एकूण	५५,०६०
गवत, पाने, पेठ, भाती, कच्च्या पिटा के	ग्रामीण	५०,५८०
विवा बांध	नागरी	४,४८०
१४. कौत, तकती दिराठ, एकर	एकूण	२,५०,५२६
	ग्रामीण	२,३५,६३०
	नागरी	१४,८९६
१५. पन्हाणेचे लोखंडी घरे, जस्ताचे विवा घातूचे घरे	एकूण	७२,७२५
	ग्रामीण	६८,६८०
	नागरी	४,०४५
१६. अस्बेस्टोस सिमेंटचे घरे	एकूण	२,७८५
	ग्रामीण	१,४८५
	नागरी	१,३००
१७. पिटा व पुना	एकूण	२,८५०
	ग्रामीण	२,५५०
	नागरी	३००
१८. दगड	एकूण	२६५
	ग्रामीण	२१०
	नागरी	५५
१९. प्रयोजित सिमेंट कॅम्बो	एकूण	२२,६४०
	ग्रामीण	२,१४०
	नागरी	१९,५००
२०. इतर वर उल्लेखित व्यतिरिक्त पापरलेली साधुगो	एकूण	११,२९५
	ग्रामीण	१०,१९५
	नागरी	१,१००

आधार :- १९८१, जनगणना प्रकाशन (भाग-आठ स व जी (१) घरबांधणी अड्याल

नांदेड जिल्ह्यातील आकार व मालकीच्या स्थितीनुसार गावीण/नागरी क्षेत्रातील कुटुंबांचे वर्गीकरण १९८१ जनगणनेप्रमाणे (संख्या):

अ.क्र.	बाब	गावीण	नागरी	एकूण
१	२	३	४	५
१.	१) एकूण कुटुंबे	२,५२,२२०	५५,७४०	३,०७,९६०
	२) घराच्या मालकीबाबतची स्थिती			
	अ) स्वतःची घरे असलेली	२,२४,६४५	२८,५४५	२,५३,१९०
	ब) भाड्याच्या घरात राहणारी	२६,०३५	२६,७४०	५२,७७५
२.	एक व्यक्ती कुटुंबे			
	१) एकूण कुटुंबे	१०,६९०	२,८७०	१३,५६०
	२) घराच्या मालकीबाबतची स्थिती			
	अ) स्वतःची घरे असलेली	७,१३५	८५०	७,९८५
	ब) भाड्याच्या घरात राहणारी	३,२८५	१,८००	५,०८५
३.	दोन व्यक्तींची कुटुंबे			
	१) एकूण कुटुंबे	१७,८९५	४,४२५	२२,३२०
	२) घराच्या मालकीबाबतची स्थिती			
	अ) स्वतःची घरे असलेली	१४,८७०	१,५८५	१६,४५५
	ब) भाड्याच्या घरात राहणारी	२,८३०	२,८४०	५,६७०
४.	तीन व्यक्तींची कुटुंबे			
	१) एकूण कुटुंबे	२६,६८५	५,८१०	३२,४९५
	२) घराच्या मालकीबाबतची स्थिती			
	अ) स्वतःची घरे असलेली	२२,९४०	२,२०५	२५,१४५
	ब) भाड्याच्या घरात राहणारी	३,४९०	३,६०५	७,०९५
५.	चार व्यक्तींची कुटुंबे			
	१) एकूण कुटुंबे	३६,७९०	७,३८५	४४,१७५
	२) घराच्या मालकीबाबतची स्थिती			
	अ) स्वतःची घरे असलेली	३२,१००	३,१००	३५,२००
	ब) भाड्याच्या घरात राहणारी	४,६९०	४,२८५	८,९७५

तकता क्रमांक १०९ (समाप्त)

१	२	३	४	५
६.	<u>पाच व्यक्तींची कुटुंबे</u>			
	१) एकूण कुटुंबे	४२,२५०	८,४२५	५०,६६५
	२) <u>घरांच्या मालकीबाबतची स्थिती</u>			
	अ) स्वतःची घरे असलेली	३७,९३५	४,०७५	४२,०१०
	ब) भाड्याच्या घरात राहणारी	४,०१०	४,३५०	८,३६५
७.	<u>सहा किंवा अधिक व्यक्तींची कुटुंबे</u>			
	१) एकूण कुटुंबे	१,१७,९१०	२६,८३५	१,४४,७४५
	२) <u>घरांच्या मालकीबाबतची स्थिती</u>			
	अ) स्वतःची घरे असलेली	१,०९,६६५	१६,७३०	१,२६,३९५
	ब) भाड्याच्या घरात राहणारी	७,८७०	१०,१०५	१७,९७०
८.	<u>निर्दीक्षित व केलेल्या व्यक्तींची कुटुंबे</u>			
	१) एकूण कुटुंबे	-	-	-
	२) <u>घरांच्या मालकीबाबतची स्थिती</u>			
	अ) स्वतःची घरे असलेली	-	-	-
	ब) भाड्याच्या घरात राहणारी	-	-	-

टिप :- ह्या तक्त्यातील एकूण कुटुंबांच्या संख्येत बेघर कुटुंबांच्या समावेश आहे, व संस्था कुटुंबांच्या समावेश नाही. त्यामुळे एकूण कुटुंबांची संख्या चुकीची राहिली आहे.

आधार :- १९८१ जनगणना प्रकौशन (भाग - आठ ए व बी) (२) घरबांधणी अडवाल.

१९८१ च्या जनगणनेनुसार नांदेड जिल्ह्यातील अपंगतेनुसार अपंगांची संख्या

अ. क्र.	जिल्हा/ तालुका	पूर्णतः अंधा	पूर्णतः पांगळे	पूर्णतः मूक	सकूण
१	२	३	४	५	६
	जिल्हा बेरीज	१,६४३	८८७	६१५	३,१४५
	सकूण	१,६४३	८८७	६१५	३,१४५
	ग्रामीण	१,४९९	८०१	५५६	२,८५६
	शाहरी	१४४	८६	५९	२८९
	- तालुका				
१	नांदेड	२३१	१८८	९८	५१७
	सकूण	२३१	१८८	९८	५१७
	ग्रामीण	१४७	१२०	६४	३३१
	शाहरी	८४	६८	३४	१८६
२	हदगांव	१७०	९३	६७	३३०
	सकूण	१७०	९३	६७	३३०
	ग्रामीण	१६९	९३	६५	३२७
	शाहरी	१	-	२	३
३	किनवट	२७२	८७	६९	४२८
	सकूण	२७२	८७	६९	४२८
	ग्रामीण	२६७	८४	६८	४१९
	शाहरी	५	३	१	९
४	भांकोर	१४०	४९	५६	२४७
	सकूण	१४०	४९	५६	२४७
	ग्रामीण	१३५	४९	५५	२३९
	शाहरी	५	-	१	८
५	बिलोली	२३७	१६२	१०६	५०५
	सकूण	२३७	१६२	१०६	५०५
	ग्रामीण	२१८	१५७	९२	४६७
	शाहरी	१९	५	१४	३८
६	देगलूर	१४४	४१	४४	२२९
	सकूण	१४४	४१	४४	२२९
	ग्रामीण	१२९	३७	४२	२०८
	शाहरी	१५	४	२	२१
७	मुळोड	१२७	८५	७५	२८७
	सकूण	१२७	८५	७५	२८७
	ग्रामीण	११८	८०	७२	२७०
	शाहरी	९	५	३	१७
८	कंटार	३२०	१८२	१००	६०२
	सकूण	३२०	१८२	१००	६०२
	ग्रामीण	३१६	१८१	९८	५९५
	शाहरी	४	१	२	७

आधार:- १९८१ च्या जनगणना प्रकाशन.

नांदेड जिल्ह्यातील जनगणना दारे आणि त्यांचा वापर (१९८१ ची जनगणना)

अ. संक्रमांक/	संक्रमांक	जनगणनेच्या सुरुवातीला	जनगणना दारांचा वापर	कारखाने	रेस्टॉरंट्स	पूजा इतर								
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५
ग्रामोणा नागरी	जनगणना दारे	रिमामी असलेली दारे	राहणे दुकाने आणि राहणे	यंत्राशाळा (कुटिराघोश्ट आणि राहणे)	हाटेल्स धार्मिक शाळा पब्लिक आणि दारे	अपहार दारे सोडून दुकाने	व्यवसाय दारे आणि लय	यंत्राशाळा कार्यालये	मिठाई दुकाने आणि अपहार	कुरमणूक पचायत दारे सांस्कृतिक केंद्रे इ.	पूजा स्थाने (दुकाने, घरे, मंदिरे, गुरुद्वारे वगैरे)	पूजा स्थाने (दुकाने, घरे, मंदिरे, गुरुद्वारे वगैरे)	पूजा स्थाने (दुकाने, घरे, मंदिरे, गुरुद्वारे वगैरे)	पूजा स्थाने (दुकाने, घरे, मंदिरे, गुरुद्वारे वगैरे)
संक्रमांक	४,०१,०८५	१९४३५	२८८१८५	३५६५	६७१५	३३०	९०१०	२२२०	४६३०	१४२५	१४०	३८९५	६१५३५	
ग्रामोणा	३३५४४०	१४९५५	२४०२५५	२७२०	५२६०	२००	५४००	१४६५	२९३०	८७०	४५	३४५०	५७८५०	
नागरी	६५६४५	४४८०	४४९३०	८४५	१४५५	१३०	३६१०	७५५	१७००	५५५	५५	४४५	३६८५	
नांदेड शहर	३४६२०	१८०५	२६१३०	६०५	१९५	६०	१९९५	४०५	९५५	२७५	२५	२१५	११५५	

आधारे:- १९८१ जनगणना प्रकाश टेबल एक - १ प्रमाणे.

तक्ता क्रमांक २१

नांदेड जिल्ह्यातील विविध केंद्रातील पर्जन्य दिवसांची संख्या व एकूण पर्जन्य १९९१ वर्षाकरिता (पर्जन्य मिलीमीटर)

अ. क्र.	महिना	केंद्र - नांदेड			केंद्र - हदगाव			केंद्र - किमट		
		सामान्य पर्जन्य	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य	सामान्य पर्जन्य	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य	सामान्य पर्जन्य	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
१)	जानेवारी	५	-	-	-	-	-	-	-	-
२)	फेब्रुवारी	१३	-	-	३	-	५	१	-	-
३)	मार्च	८	-	-	४	-	-	६	-	-
४)	एप्रिल	८	-	-	१८	२	२०	७	-	-
५)	मे	१३	-	-	२४	-	-	१९	-	-
६)	जून	१५४	१३	२०५	१६७	१२	१३६	२६१	१५	१७५
७)	जुलै	२१५	२०	२९७	२७४	१६	३२४	४०५	१६	१७९
८)	ऑगस्ट	१९५	७	२९	३४२	११	६६	४२१	१४	७६
९)	सप्टेंबर	२१५	५	१०	२०२	२	२	२५१	३	२३
१०)	ऑक्टोबर	४३	३	१८	७३	२	२२	९७	१	२
११)	नोव्हेंबर	१३	-	-	२४	१	१	१६	-	-
१२)	डिसेंबर	७	-	-	१५	-	-	१७	-	-
एकूण :		९०१	४८	६५९	१,१४६	४६	५७१	१,५०१	४९	४५४

(पुढे चालू...)

तक्ता क्रमांक २*१ (चालू)

महिना	केंद्र - सोकर			केंद्र - बिलोली			केंद्र - देगलूर		
	सामान्य पर्जन्य	पर्जन्य दिदव- सांची संख्या	पर्जन्य	सामान्य पर्जन्य	पर्जन्य दिदव- सांची संख्या	पर्जन्य	सामान्य पर्जन्य	पर्जन्य दिदव- सांची संख्या	पर्जन्य
२	१३	१३	१७	१५	१६	१७	१८	१९	२०
निवारी	३	-	-	४	-	-	६	-	-
बुधवारी	२	-	-	१७	-	-	१४	-	-
गुरुवार	८	-	-	५	-	-	८	-	-
शुक्र	२७	-	-	१४	-	-	१७	-	-
	१	१	३	२३	२	१३	२१	-	-
	१९२	१२	३३४	१७०	१०	३६३	१५९	११	३२३
	२७८	१३	३२३	२२१	१८	५०७	२०४	१३	२७१
ऑक्टोबर	२३७	८	४५	१७३	५	१८	१५६	९	५५
नोव्हेंबर	२२७	३	१९	१७१	७	८५	१६६	३	१७
डिसेंबर	९६	१	४०	३८	३	२६	५२	-	-
जानेवारी	१६	२	१६	२९	३	६१	२१	-	-
फेब्रुवारी	२०	-	-	५	-	-	५	-	-
T :-	१,२०९	४०	५५९	८७०	४८	१,०१३	८२९	३६	४२५

(सुद्धे चालू.....)

तक्ता क्रमांक २१ (समाप्त)

अ.क्र.	माहिना	केंद्र - सुकोड			केंद्र - व्हार		
		सामान्य पर्जन्य	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य	सामान्य पर्जन्य	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य
१	२	२१	२२	२३	२४	२५	
१)	जानेवारी	-	-	-	५	-	-
२)	फेब्रुवारी	२	-	-	१४	-	-
३)	मार्च	६	-	-	५	-	-
४)	एप्रिल	२३	१	१६	१२	-	-
५)	मे	२१	-	-	१६	-	-
६)	जून	१८३	७	११२	१५३	९	१५२
७)	जुलै	२१७	१६	४४५	२१३	२२	४७०
८)	ऑगस्ट	२२४	८	४०	१५०	८	२५
९)	सप्टेंबर	१५२	७	३४	१७३	६	२९
१०)	ऑक्टोबर	८३	१	६	३२	-	-
११)	नोव्हेंबर	८	१	२	१६	-	-
१२)	डिसेंबर	५	-	-	६	-	-
एकूण :-		१२४	४१	६५५	७९५	४५	६९६

आधार :- नांदेड जिल्ह्यातील सर्व तहसील कार्यालय

तदता क्रमांक २०२

नांदेड जिल्ह्यातील निवडक केंद्रातील क्वाल व क्वांटिटीचा ताबडान
१९९१ या वर्षाकरिता

(आकडे सेल्सअसमध्ये)

टप अ.क्र.	महिना	केंद्र - नांदेड	
		क्वाल	क्वांटिटी
१	२	३	४
१)	जानेवारी	३०*३	१७*४
२)	फेब्रुवारी	३४*४	१६*६
३)	मार्च	३७*१	१९*५
४)	एप्रिल	४०*२	२३*५
५)	मे	उ.ना.	उ.ना.
६)	जून	३४*१	२४*१
७)	जुलै	३१*३	२२*५
८)	ऑगस्ट	३१*७	२२*६
९)	सप्टेंबर	उ.ना.	उ.ना.
१०)	ऑक्टोबर	३५*१	१९*४
११)	नोव्हेंबर	३१*२	१६*९
१२)	डिसेंबर	२९*९	१३*०
वार्षिकी		४०*२	१३*०

टिप :- उ.ना. = उपलब्ध नाही.

आधार :- संचालक, विभागीय हवामान शास्त्र कार्यालय, पुणे.

नांदेड जिल्ह्यातील १९८५-८६ व १९८९-९० या वर्षांकरिता जमिनीचा वापर (क्षेत्र १०० हेक्टर)

अ.क्र.	जिल्हा/ता.पुका	वर्ष	एकूण क्षेत्र	जंगल क्षेत्र	श्रीतीला क्षेत्र	उपलब्ध नसलेले क्षेत्र	पडीत जमिनी क्षेत्र	व्यतिरिक्त लागवड नसलेले क्षेत्र	पडीत जमिनी क्षेत्र	व्यतिरिक्त लागवड नसलेले क्षेत्र	इतर क्षेत्र
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
	जिल्हा बेरीज	१९८५-८६	१०,३२,२	९२,२	४०,९	२१,३	६२,२	२४,६	६३,६	५,२	९३,४
	ता.पुका	१९८९-९०	१०,३५,७	९७,९	३५,२	२१,१	५६,२	३१,६	४२,१	४,९	७८,५
१)	नांदेड	१९८५-८६	१,००,०	१,२	५,६	१,०	६,५	२,०	४,३	२	६,६
		१९८९-९०	१,००,०	१,२	५,४	१,०	६,३	२,०	४,३	२	६,६
२)	हदगांव	१९८५-८६	१,५२,६	११,९	७,०	३,४	१०,४	३,७	१०,०	१	१३,९
		१९८९-९०	१,५२,६	११,२	७,५	३,३	१०,८	३,३	१०,२	१	१३,६
३)	विनवट	१९८५-८६	२,०१,२	५५,८	८,६	८,२	१६,८	११,६	९,८	१,१	२२,५
		१९८९-९०	२,०२,२	५७,३	६,५	६,०	१२,५	६,२	९,२	२,१	१७,६
४)	भाोकर	१९८५-८६	१,०८,२	१३,३	३,५	१,३	४,७	१,१	८,८	७	१७,७
		१९८९-९०	१,०८,२	१३,२	२,६	२,७	५,३	१,५	४,४	८	६,७

(पुढे चालू....)

तक्ता क्रमांक ३११ (पालु)

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
५. बिबली	१९८५-८६	१,४८,२	२,६	५,४	४,०	९,४	२,२	५,२	१,९	११,२	
	१९८९-९०	१,४४,८	५,८	२,९	१,५	५,४	१२,८	२,६	६	१५,८	
६. देगलूर	१९८५-८६	६५,५	०,९	१,९	५	२,४	१	१,८	-	२,४	
	१९८९-९०	६८,१	०,८	८	२,१	२,९	१,१	१,४	२	२,४	
७. सुखोड	१९८५-८६	९३,४	३,५	२,१	१,८	३,९	३,५	१०,४	५	१४,४	
	१९८९-९०	९५,४	३,३	१,८	१,८	३,६	१,३	४,५	६	६,५	
८. लटार	१९८५-८६	१,६२,२	१,०	६,९	१,१	८,०	४	११,४	६	१२,४	
	१९८९-९०	१,६४,५	२,४	६,४	२,६	९,३	३,४	५,४	३	९,४	

(मुळे चालू...)

क्र.सं.	जिल्हा/तालुका	वर्ष	पडीत जमीन			निव्वळ कमीले क्षेत्र	एकापेक्षा अधिकावेळा लागवड केलेले क्षेत्र	लागवडी-खालील एकूण क्षेत्र	लागवडीलाय (१९११-१२)
			चालू पडीत	इतर पडीत	एकूण (१३+१४)				
१	२	३	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९
१	जिल्हा बेरीज	१९८५-८६	२९,२	३१,७	६१,०	७,२४,३	८१,५	८,०५,९	८,१५,१
		१९८९-९०	५६,९	९,४	६६,३	७,३६,८	४७,५	७,८४,३	८,३९,६
<u>तालुका</u>									
१	नांदेड	१९८५-८६	३,२	१२,८	१६,१	६९,६	१९,९	८९,४	८७,९
		१९८९-९०	६,४	१,१	७,५	८९,९	७,८	९७,७	९९,६
२	हदगांव	१९८५-८६	७,३	२,९	१०,२	१,०६,१	६,३	१,१२,४	१,२०,२
		१९८९-९०	९,७	३	१०,०	१,१२,३	४,७	१,१७,०	१,२५,७
३	किनवट	१९८५-८६	१,०	१,४	२,४	१,०१,७	६,२	१,०७,९	१,१६,७
		१९८९-९०	६,८	२,३	९,१	१,०२,१	४	१,०२,५	१,१९,६
४	भोकर	१९८५-८६	१,४	-	१,४	४८,१	९,४	८७,५	८१,२
		१९८९-९०	१,९	२,७	४,६	४६,३	१,३	७७,६	८३,२

(पुढे चालू).....

१	२	३	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९
५०	बिलोली	१९८५-८६	७	-	७	१,२४,२	१०,१	१,३४,३	१,२८,९
		१९८९-९०	१,१	९	२,०	१,२९,७	१८,४	१,४८,१	१,४५,१
६०	देगपुर	१९८५-८६	३,८	३,४	७,२	५५,१	१४,६	६९,८	६२,४
		१९८९-९०	८,२	९	९,१	६१,८	९,७	७१,६	७२,२
७०	मुढोड	१९८५-८६	४,९	२,३	७,२	६४,४	७,०	७१,४	७५,६
		१९८९-९०	५,९	४	६,३	७७,१	३,९	८१,१	८५,३
८०	ळंगार	१९८५-८६	६,९	९,०	१५,९	१,२५,२	८,०	१,३३,२	१,४२,०
		१९८९-९०	१६,९	८	१७,७	८७,५	१,३	८८,७	१,०८,८

टिप :- १) १९८५-८६ चे आर्के अंतिम सुधारित असून, १९८९-९० चे आर्के अस्थायी स्वसोपे आहेत.

२) आर्के पूर्णांकित केल्याने बेरजा कदापित पुढण्णार नाहीत.

आधार :- १) कृषि संचालनालय, पुणे; (२) जिल्हा निरीक्षक, धूम्री अभिलेखा, नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील १९८५-८६ व १९८९-९० या वर्षांकरिता ताळकावार निरनिराळ्या प्रकारातील क्षेत्र

(क्षेत्र:हे)

अ. क्र.	जिल्हा/ताळका	वर्षा	ताळका	गहू	छारीप ज्वारी	रब्बी ज्वारी	सुकुण ज्वारी	बाजरी	मका	राळा	इतर पिका-धान्ये	सुकुण पिका-धान्ये
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
	जिल्हा बेरीज	१९८५-८६	३४८३४	२२५०१	२५८५५२	४५६५१	३०४२०३	७५८	१९८	-	७०४	३६३१९८
		१९८९-९०	२८९०२	११४६७	१८३७३८	५६३२८	२४००६६	११४६	४०४	-	१४०	२८२१२५
	<u>ताळका</u>											
१)	नांदेड	१९८५-८६	५६११	२०११	२२९०२	६८७७	२९७७९	६	१०९	-	८	३७५२४
		१९८९-९०	४२२०	४६१८	२५३३९	४८३४	३०१७३	-	३४१	-	-	३९३५२
२)	हदगांव	१९८५-८६	४४२५	३६४७	४३२१३	-	४३२१३	१३७	४४	-	६२१	५२०८७
		१९८९-९०	४२१०	२७५५	३९१५८	२३	३९१८१	-	२३	-	१२०	४६२८९
३)	क्लिवट	१९८५-८६	५३९९	२४८५	३०८९०	-	३०८९०	५५६	२०	-	२८	३९३७८
		१९८९-९०	४९२८	-	२९५३३	-	२९५३३	१११८	२५	-	-	३५६०४
४)	मोकर	१९८५-८६	४५२०	१४११	३६५६६	९५८	३७५२४	-	-	-	-	४३४५५
		१९८९-९०	३१०४	९७०	२६४४८	९५५	२७४०३	-	१३	-	-	३१४९०

(मुद्दे पालू.....)

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
५) बिलोली	१९८५-८६	५९५७	५७२६	२५२१८	२१५७०	७६५८८	-	-	-	-	-	५८४७१
	१९८९-९०	५०८१	६९२०	१९६८७	२८१३७	४७८२१	-	-	-	-	-	५४८२२
६) देगलूर	१९८५-८६	२५७१	१९४५	१२६३४	११०८१	२३७१५	४	-	-	-	९	२८२४४
	१९८९-९०	२७५०	५२३	११५०९	९६४१	२११५०	-	-	-	-	-	२४४२३
७) कुडोड	१९८५-८६	२२६७	२३२१	३०६१०	३०४४	३३६५४	-	२२	-	-	१५	३८२७९
	१९८९-९०	२१४०	४०३	१३५१५	१२७३८	२६२५३	-	-	-	-	-	२८७९६
८) जंठार	१९८५-८६	४०८४	२९५५	५६५१९	२१२१	५८६४०	५५	३	-	-	२३	६५७६०
	१९८९-९०	२४६२	२७८	१८५५२	-	१८५५२	२८	२	-	-	२०	२१३४९

(मुद्दे चाबू.....)

अ. क्र.	जिल्हा/तालुका	वर्ग	दरजारा	पूर	मूग	इतर कडधान्ये	रकूण कडधान्ये	रकूण अन्नधान्ये	ऊस	मसाल्याचे पदार्थ	फळे व भाजीपाला	संकीर्ण छाथपदा
१	२	३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३
<u>जिल्हा जेरोज</u>												
		१९८५-८६	१०७०८	४११२५	३६१२३	२४८८०	१२०८३६	४८४०३४	५७२५	१३१८९	६१०९	५५८
		१९८२-९०	६५४०	३५४१४	३४८३६	२३२६६	१०३०५६	३८५१८१	१००६५	१२९९०	७४८०	३४७९२
<u>तालुका</u>												
१)	नांदेड	१९८५-८६	१२३८	५४८२	१६४४	९६३	१२३२७	४९८५१	१३९७	७२०	२३३०	५५८
		१९८९-९०	८३३	४०५०	१६८६	६१०	७१७९	४६५३१	२५१२	६९६	५५२६	२३१७
२)	हदगांव	१९८५-८६	३६७७	४९५१	४००४	२००१	१६६२६	६८७१३	६०२	१६१६	६७९	-
		१९८९-९०	११७६	४३३९	२३१८	१६६३	९४९६	५५६८५	१६०८	६९२	५६५	६८९२
३)	जिवट	१९८५-८६	-	६१३०	२१३९	२७७०	११०३९	५०४१७	१८९	४४१	६९	-
		१९८९-९०	-	५६४९	४६४२	७२५	११०१६	४६६२०	८३८	६७२	१३४	२३२४
४)	भोकर	१९८५-८६	३४०	५४५०	१८५०	५६६	९२०६	५२६६१	३०३	७१०	५८२	-
		१९८९-९०	९०८	३८०२	२३२७	२३२७	९३६४	४०८५४	४६३	१६४	५३०	५०८

(पुढे चालू...)

१	२	३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३
५. बिलोली	१९८५-८६	३१२४	४४५६	१०६९३	११८६०	३०१३३	८८६०४	६११	४५५२	२६३	-	-
	१९८९-९०	१७१९	३१८२	१०८००	८१३२	२३८३३	७६६५५	९२४	८००८	१०१	१४५४७	-
६. देगलूर	१९८५-८६	१३९१	२२७५	७५९९	३२८३	१४५४८	४२७९२	५७३	३२७७	५२२	-	-
	१९८९-९०	१०१९	२४६५	८११०	५७९४	१७३८८	४१८११	१०११	११६४	३०४	-	-
७. सुडोड	१९८५-८६	७०३	५०४६	५०५८	१८४०	१३६४७	५१९२६	४४४	७६२	४०५	-	-
	१९८९-९०	५९४	४६९३	५२८२	३६४६	१३२१५	४३०११	७०१	७९८	११२	८२०४	-
८. आर	१९८५-८६	२३५	७३४२	३१३६	१५९७	१३३१०	७९०७०	१६०६	११११	१२५९	-	-
	१९८९-९०	२९१	७२३४	२६७१	१३६९	११५६५	३२९१४	२००८	७९६	२०८	-	-

अ.क्र.	जिल्हा/ तालुका	वर्ष	एकूण छात्रांपिके	कामुल	इतर तंतुपिके	एकूण तंतुपिके	धुईपुग	जवस	करडई	इतर गळितापी धान्ये	एकूण गळितापी धान्ये	तंबू छात्रां तंबाळू
१	२	३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०	३१	३२	३३
	जिल्हा बेरीज	१९८५-८६	५०९६१५	२३६४१३	६७६३	२४३१७६	१०२६३	७२७४	११५२५	२३३३६	५२३९८	२०८
		१९८९-९०	४५०५०८	२४९९१९	१३१८९	२९३१०८	५९११	२३७४	३१३४	२८९२८	४०३४७	-
	तालुका											
	१) नांदेड	१९८५-८६	५४८५६	२७७५८	५६२	२८३२०	२८४८	१६४	१५५८	१४७३	६०४३	-
		१९८९-९०	५७५८२	२७३२६	५९१	२७९१७	१३३२	२४	१२१	७२४	२२०१	-
	२) हदगांव	१९८५-८६	७१६१०	३८१४७	३२४	३८४६८	३३४	५२४	३१०	११७२	२३४०	-
		१९८९-९०	६५५४२	५३३४०	४०३	५३४४३	६४४	९४	१४८	२३६१	३२७७	-
	३) क्लिवट	१९८५-८६	५१११६	५४१८५	७४१	५४९२६	३५४	-	-	१३८५	१४३९	-
		१९८९-९०	५०५८८	५१७५५	५७२	५२३२७	४१७	-	-	१४२४	१८४१	-
	४) भोकर	१९८५-८६	५४२५६	२९१४८	५००	२९६४८	४७२	८५	१६२५	१४२०	३६०२	-
		१९८९-९०	४२५१९	३३६१३	२५०	३३८६३	-	३०	१६	६९२	४३८	-

(पुढे चालू.....)

१	२	३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०	३१	३२	३३
५) बिलोली	१९८५-८६	९४०३०	२७४८३	१६९३	२९१७६	४२२५	२४८४	१६९९	२४४४	१०८५२	२०८	
	१९८९-९०	१०२२३५	३९१७९	९०१३	४८१९२	२४१४	१५८२	९१५	४०२६	९१३७	-	
६) देगपुर	१९८५-८६	४७१६४	८९८२	२४६	९२२८	१४४२	३५२२	२८२१	५४७२	१३२५७	-	
	१९८९-९०	४४२९०	१२४००	१७९	१२५७९	२३१	४१७	१४३०	३६६७	६०४५	-	
७) मुडोड	१९८५-८६	५३५३७	११६४३	८६७	१२५१०	२२८	२५२	१५३९	२३४५	५३६४	-	
	१९८९-९०	५१८२६	१२११६	५०२	१९६१८	६०५	-	-	८२८४	८८८९	-	
८) टेंटर	१९८५-८६	८३०४६	३९०७०	१८३०	४०९००	३६०	२४३	१९७३	६६२५	९२०१	-	
	१९८९-९०	३५९२६	४३१२०	१६७९	४४८६९	२६८	२७	१७४	७७५०	८२१९	-	

(मु. व. व.)

अ.क्र.	जिल्हा/ तासुका	वर्ग	इतर औद्योगी व मादक पदार्थ	सकूण औद्योगी व मादक पदार्थ	चा-पाची पिके	संकीर्ण अद्याय पिके	सकूण अद्याय पिके	लागवडी छाली व सकूण होत्र	सकापेक्षा अधिकवेळा लागवडी- साठी अलंसे होत्र	लागवडी छाली निव्वळ हो
१	२	३	३४	३५	३६	३७	३८	३९	४०	४१
	जिल्हा बेरीज	१९८५-८६ १९८९-९०	१८ -	२२६ -	४४१ ३५४	- -	२९६२४१ ३३३८०९	८०५८५६ ७४४३१७	८१५१६ ४७५२६	७२४३४० ७३६७९१
	<u>तासुका</u>									
१)	नांदेड	१९८५-८६ १९८९-९०	- -	- -	२१६ ३५४	- -	३४५५९ ३०४५२	८९४३५ ९७६८९	१९८६५ ७७८९	६९५७० ८९९००
२)	हदगांव	१९८५-८६ १९८९-९०	११ -	११ -	- -	- -	४०८१९ ५७०२७	११२४२९ ११६९८१	६३०० ४७३०	१०६१२९ ११२२५८
३)	कामवट	१९८५-८६ १९८९-९०	- -	- -	७८ -	- -	५६४५३ ५४१६८	१०७५९ १०२५२२	६१९३ ३८०	१०१६६३ १०२१४१
४)	शोकर	१९८५-८६ १९८९-९०	- -	- -	- -	- -	३३३५० ३४६०१	८७५०६ ७७५८३	९३८८ १२५१	७८११८ ७६३३२

१	२	३	३४	३५	३६	३७	३८	३९	४०	४१	४२
५)	बिलौली	१९८५-८६	-	२०८	-	-	४०२३६	१३४२६६	१०११३	१२४१५३	
		१९८९-९०	-	-	-	-	५७३२९	१४८१४२	१८४४३	१२९६९९	
६)	देवपुर	१९८५-८६	-	-	११२	-	२२५९७	६९७६१	१४६२६	५५१३५	
		१९८९-९०	-	-	-	-	१८६२४	७१५९७	९७४९	६१८४८	
७)	मुडोड	१९८५-८६	-	-	२०	-	१७८९४	७१४३१	७०२३	६४४०८	
		१९८९-९०	-	-	-	-	२८५०७	८१०५६	३९०८	७७१४८	
८)	कंधार	१९८५-८६	७	७	१५	-	५०१२३	१३३१६९	८००८	१२५१६६	
		१९८९-९०	-	-	-	-	५३०८८	८८७४७	१२७६	८७४७१	

टिप्पणी :- १९८५-८६ के आठवें अंतिम पुस्तारों से आठवें व १९८९-९० के आठवें अस्थायी स्वस्मापे आहेत.

आधार :- १) कृषि संघालय, पुणे; (२) जिल्हा निरोधक, धुयी अभिलेखा, नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील मुख्यपिकांचे दरडेकरो उत्पन्न व स्फूप उत्पादन १९९१-९२ वर्षांकरिता

अ.क्र.	पिके	१९९१-९२	१९९१-९२
१	२	दर डेकरो उत्पन्न (किलोमध्ये)	उत्पादन (शेजार टनामध्ये)
१)	तांदुळ	३०१	१०,०
२)	गहू	९५०	१५,३
३)	ज्वारी	६७७	१,७५,२
४)	बाजरी	-	-
५)	बाली	८३३	५
६)	मका	८७५	७
७)	नावणी	-	-
८)	इतर धान्ये	-	-
९)	स्फूप धान्ये	६५२	२,०१,७
१०)	उरभारा	३८५	३,५
११)	तूर	३७३	१७,१
१२)	उडीद	२४८	३,७
१३)	मूग	१८७	४,४
१४)	मसूर	-	-
१५)	इतर कडधान्ये	१८८	३,४
१६)	स्फूप कडधान्ये	२८८	३३,१
१७)	जवस	११८	२
१८)	तीळ	१०२	१,२
१९)	भुईमूग (भोंग)	६२९	६,१
२०)	मोहरी व राई	-	-
२१)	सरंडी	५००	३
२२)	नारळ (००० नग)	-	-
२३)	जस (ड्रेसड केनच्या स्वस्मात)	४६,५९७	५,५४,५
२४)	कापूस (सरकी विरहीत गाठी)	५४	७४,४
२५)	ताग	५००	१
२६)	पेस्टा (०० गाठी)	३१६	९,३
२७)	तंत्राळू	१,०००	१
२८)	स्फूप औषधी व मादक द्रव्ये	-	-
२९)	सुंठ	१,०००	२
३०)	लाल पिरची	३२२	३,७
३१)	डळद	१,१५४	१,१०,६
३२)	बटाटे	२,९००	२,९

टिप :- १) जसाचे उत्पादन ड्रेसड केनच्या स्वस्मात आहे; (२) बाब क्रमांक २६ - पेस्टा १ गाठ = १८० किलोग्रॅम; (३) कापसाचे उत्पादन गाठीच्या स्वस्मात आहे, १ गाठ = १७० किलोग्रॅम

आधार :- कृषि संवालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

नांदेड जिल्ह्यातील विविध साधनांनी ओलिताखाली असलेले
ताबुकावार क्षेत्रे १९८५-८६ व १९८९-९० या वर्षांकरिता.

(क्षेत्रे व्हेलरात)

अ.क्र.	जिल्हा/ ताबुका	वर्षा	ओलिताखालील क्षेत्रे		ओलिताखालील निष्क क्षेत्र	ओलिताखा- लील शकूणा क्षेत्र
			पृष्ठभागीय	विहीरी		
१	२	३	४	५	६	७
	जिल्हा बेरीज	१९८५-८६	१४९२५	२३६२८	३८५५३	४७५८१
		१९८९-९०	१८८९६	१२९२०	३१८१६	४६९३८
	<u>ताबुका</u>					
१.	नांदेड	१९८५-८६	६८८०	६८२३	१३७०३	१५३८८
		१९८९-९०	६४६६	४९६०	११४२६	१९२१५
२.	हदगांव	१९८५-८६	२४०१	१९८८	४३८९	५८४३
		१९८९-९०	१९९६	२३१०	४३०६	९०३६
३.	जिजवट	१९८५-८६	५५६	१८२३	२३७९	२७७२
		१९८९-९०	११	-	११	११
४.	भोकर	१९८५-८६	४०१	७५०	११५१	१७५७
		१९८९-९०	३९२	२३८	६३०	१८८१
५.	बिलोली	१९८५-८६	२२१८	८८५४	११०७२	१३८८५
		१९८९-९०	७४९३	८४०	८३३३	८३३३
६.	देगलूर	१९८५-८६	११२६	११८२	२३७८	३२२७
		१९८९-९०	५८०	१६६२	२२४२	३०७०
७.	मुखेड	१९८५-८६	६५५	९९६	१६५१	२३४६
		१९८९-९०	१०७५	१२८०	२२८५	२८०९
८.	कंधार	१९८५-८६	६१८	१२१२	१८३०	२३६३
		१९८९-९०	९५३	१६३०	२५८३	२५८३

टिप :- १९८५-८६ चे आकडे अंतिम सुधारित असून, १९८९-९० चे आकडे अस्थायी स्वस्माचे आहेत.

आधार :- (१) कृषि संघालनालय, पुणे; (२) जिल्हा नि-रीक्षाक, भुपी अभिरक्षा, नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील १९८५-८६ व १९८९-९० या वर्षांकरिता निरनिराळ्या प्रकारातील, ओलिताचे ताळकावार क्षेत्र (क्षेत्र हेक्टर)

अ.क्र.	जिल्हा/ तालुका	वर्ष	तांदूळ	गहू	ठारोप ज्वारी	रब्बी ज्वारी	बाज- री	मका	इतर तण धान्ये	एकूण तण धान्ये	हर- भरा	सुग	इतर कड- धान्ये	एकूण कड- धान्ये	एकूण अन्न- धान्ये	जस	मुताब्याचे पदार्थ
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८
	जिल्हा बेरीज	१९८५-८६	८२८४	१००४५	-	-	-	६६	५९६	१८९९१	३०१	५४५१	-	७५२	१९७४३	५७२५	६८४२
		१९८९-९०	७७२९	१०५६३	२४३८	-	-	३४१	१७२	२१२४३	२१९४	५८९	-	२७८३	२४०२६	८१७१	११७
<u>तालुका</u>																	
१)	नांदेड	१९८५-८६	४८८३	२०११	-	-	-	-	-	६८९७	-	-	-	-	६८९७	१३९७	७२०
		१९८९-९०	४२२०	४६१८	१७८१	-	-	३४१	-	१०९६०	८३३	१६८	-	१००१	११९६१	२५१२	७०
२)	हदगांव	१९८५-८६	७८५	२०३४	-	-	-	४४	५९६	३५९	२६९	४५१	-	७२०	४१७९	६०३	२८३
		१९८९-९०	१०००	४२९८	-	-	-	-	१७२	५७७०	१३६१	४२१	-	१७८२	७२५२	१६९८	७
३)	जिजवट	१९८५-८६	-	६५९०	-	-	-	-	-	१५९०	-	-	-	-	१५९०	१८९	४४१
		१९८९-९०	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	११	-
४)	भोकर	१९८५-८६	८५	३३४	-	-	-	-	-	४१९	-	-	-	-	४१९	३०३	४७१
		१९८९-९०	-	१३५९	-	-	-	-	-	१३५९	-	-	-	-	१३५९	४६३	१३

पुढे वाचू.....

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७
										३५३३						
५) बिलोली	१९८५-८६	१९५१	१५८२	-	-	-	-	-	-						३५३३	६११
	१९८९-९०	५०८	१९२	६५७	-	-	-	-	-	१३५७					१३५७	९२४
६) देगलूर	१९८५-८६	७४	११७०	-	-	-	-	-	-	१२४८					१२४८	५७३
	१९८९-९०	२००१	५२	-	-	-	-	-	-	२०५३					२०५३	१००१
७) मुजोह	१९८५-८६	४२९	९८०	-	-	-	-	२२	-	१५०१	३२			३२	१५३३	४४४
	१९८९-९०	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			-	-	६२
८) लंथार	१९८५-८६	-	३४४	-	-	-	-	-	-	३४४					३४४	१६०६
	१९८९-९०	-	४४	-	-	-	-	-	-	४४					४४	१५००

कुटे पालु.....

अ. क्र.	जिल्हा/ तालुका	वर्षा	एकूण फळे	एकूण भाजी-पाला	एकूण छाथ पिके	कापूस	एकूण तंतुपिके	भुईसुग इतर गळि-ताची पिके	एकूण गळि-ताची पिके	तंबाखू इतर औषधी व मादक पदार्थ	एकूण औषधी व मादक पदार्थ	चा-याची पिके	एकूण अखाथ पिके	औषधी एकर			
१	२	३	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०	३१	३२	
<u>जिल्हा बेरीज</u>			१९८५-८६	३१९९	१०१४	३६५२३	४८३९	४८३९	५८८७	१०४	५९९१	२०८	१८	२२६	२	११०५८	४७५८
			१९८९-९०	३४७७	३६६	३६१५७	६४७६	६४७६	४३०५	-	४३०५	-	-	-	-	१०७८१	४६९३
<u>तालुका</u>																	
१) नांदेड			१९८५-८६	१९९५	२३६	११२४५	१७२३	१७२३	२३९१	-	२३९१	-	-	-	-	४११४	१५३५
			१९८९-९०	३३६२	१६३	१८०७५	८२	८२	१०४८	-	१०४८	-	-	-	-	११३०	१९२०
२) हदगांव			१९८५-८६	२१८	२९०	५५७२	२८९	२८९	-	-	-	-	११	११	-	३००	५८५
			१९८९-९०	४६	८	९०११	३५	३५	-	-	-	-	-	-	-	३५	९०९
३) जिनपट			१९८५-८६	३८	२४	२२८२	४१८	४१८	-	७२	७२	-	-	-	-	४९०	२४५
			१९८९-९०	-	-	११	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१
४) भोकर			१९८५-८६	२१७	७२	१४८३	-	-	२७४	-	२७४	-	-	-	-	२७४	१७५
			१९८९-९०	३०	१६	१८८१	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१८८

(पुढे चालू .....

१	२	३	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०	३१	३२
५) बिलोली	१९८५-८६	१६३	२८	८८८७	२४०९	२४०९	२३४९	३२	२३८१	२०८	-	२०८	-	४९९८	१३८८	
	१९८९-९०	११	८	२३१०	३६३९	३६३९	२३८४	-	२३८४	-	-	-	-	६०२३	८३३	
६) देगलूर	१९८५-८६	३७८	१२९	२४०२	-	-	८२५	-	८२५	-	-	-	-	८२५	३२२	
	१९८९-९०	३	३	३०७०	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	३०७०	
७) फुडोह	१९८५-८६	१४८	१०९	२२९६	-	-	४८	-	४८	-	-	-	-	५०	२३४	
	१९८९-९०	-	-	६२	२१४२	२१४२	६०५	-	६०५	-	-	-	-	२७४७	२८०	
८) कंटार	१९८५-८६	४२	१२६	२३५६	-	-	-	-	-	-	-	७	७	-	७	२३६
	१९८९-९०	१८	१६८	१७३७	५४८	५४८	२६८	-	-	-	-	-	-	८७६	२५८	

टिप :- १९८५-८६ के आकड़े अंतिम सुधारित आंकड़े व १९८९-९० के आकड़े अस्थायी स्वसमापक आंकड़े।

आधार :- १) कृषि संयोजनालय, पुणे; (२) जिल्हा निरीक्षक, भूमी अभिलेखा, नांदेड।

512

नांदेड जिल्ह्यातील १९८५-८६ व १९८९-९० या वर्षांकरिता तालुकावार सिंचन विहीरी व पंपविहीरींची संख्या

अ. क्र.	जिल्हा/तालुका	वर्ष	सिंचन विहीरींची संख्या	पंपविहीरींची संख्या	एकूण संख्या
१	नांदेड	१९८५-८६	३२०	३२	३५२
२	नांदेड	१९८९-९०	३२०	३२	३५२
३	नांदेड	१९८५-८६	३२०	३२	३५२
४	नांदेड	१९८९-९०	३२०	३२	३५२
५	नांदेड	१९८५-८६	३२०	३२	३५२
६	नांदेड	१९८९-९०	३२०	३२	३५२
७	नांदेड	१९८५-८६	३२०	३२	३५२
८	नांदेड	१९८९-९०	३२०	३२	३५२
९	नांदेड	१९८५-८६	३२०	३२	३५२
१०	नांदेड	१९८९-९०	३२०	३२	३५२
११	नांदेड	१९८५-८६	३२०	३२	३५२
१२	नांदेड	१९८९-९०	३२०	३२	३५२
१३	नांदेड	१९८५-८६	३२०	३२	३५२
१४	नांदेड	१९८९-९०	३२०	३२	३५२
१५	नांदेड	१९८५-८६	३२०	३२	३५२
१६	नांदेड	१९८९-९०	३२०	३२	३५२
१७	नांदेड	१९८५-८६	३२०	३२	३५२
१८	नांदेड	१९८९-९०	३२०	३२	३५२
१९	नांदेड	१९८५-८६	३२०	३२	३५२
२०	नांदेड	१९८९-९०	३२०	३२	३५२
२१	नांदेड	१९८५-८६	३२०	३२	३५२
२२	नांदेड	१९८९-९०	३२०	३२	३५२
२३	नांदेड	१९८५-८६	३२०	३२	३५२
२४	नांदेड	१९८९-९०	३२०	३२	३५२
२५	नांदेड	१९८५-८६	३२०	३२	३५२
२६	नांदेड	१९८९-९०	३२०	३२	३५२
२७	नांदेड	१९८५-८६	३२०	३२	३५२
२८	नांदेड	१९८९-९०	३२०	३२	३५२
२९	नांदेड	१९८५-८६	३२०	३२	३५२
३०	नांदेड	१९८९-९०	३२०	३२	३५२

(पुढे चालू.....)

१	२	३	४	५	६	७	८	९
५) बिलोली	१९८५-८६	१०२२	३६	३८७	३५	१०९०	८१०	३६
	१९८९-९०	१४२८	९१	४९३६	—	१४२८	९२१	९६
६) देगपुर	१९८५-८६	४९६	१९	३३८	२५२६	३२५	४१६	१९
	१९८९-९०	७३३	६	२८४०	३२५	७३३	३८२	६
७) सुढोड	१९८५-८६	८७०	१३९	३८१	६६	८७०	३९९	३७
	१९८९-९०	११२८	८	२८६७	७४	११२८	—	८
८) कंटार	१९८५-८६	३३९५	११९	२३३४	१९७	३३९५	९४१	१२५
	१९८९-९०	२९२७	३८३	८४२९	—	२९२७	—	३८३

टिप्पणी :- १९८५-८६ चे आकडे अंतिम सुधारित असून, १९८९-९० चे आकडे अस्थायी स्वस्माचे आहेत.

आधार :- १) कृषि संचालनालय, पुणे; (२) जिल्हा निरीक्षक, भूमी अभिलेखा, नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील तालुकावार कुपनिलका, हातपंप व विधुतपंप सन १९९१-९२ या वर्षाजिखोर

अ.क्र.	जिल्हा/ तालुका	एकूण यंत्रास्वी कुपनिलका	एकूण बसविलेले घालू हात पंप	विधुत पंप
१	२	३	४	५
	<u>जिल्हा बेरोज</u> <u>तालुका</u>	४,६१०	४,२५६	४४६
१)	नांदेड	६१८	५५८	६०
२)	हदगांव	६१५	५८४	५६
३)	किनवट	५५५	५२१	४२
४)	भोकर	३९९	३५५	४५
५)	बिलोली	७१५	६५३	६४
६)	देगलूर	३०९	२८०	३५
७)	मुळोड	४३७	४०३	३८
८)	व्हंजार	९६२	८५९	१०६

आधार :- १) वरिष्ठ भू-वैज्ञानिक, भू-जल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा, नांदेड

२) उप अभियंता, (यांत्रिकी), भू-जल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा, जिल्हा परिषद, नांदेड

नांदेड जिल्ह्यातील विहीरीबोरीज लघु पाटझंजा-याची कामे १९९१-९२ या वर्षाकरिता

अ.क्र.	जिल्हा/तालुका	उपयोगात नसलेली कामे				उपयोगात असलेली कामे			
		जिल्हा परिषद	राज्य	छाजगी व सहकारी	सकूणा	जिल्हा परिषद	राज्य	छाजगी व सहकारी	सकूणा
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
	<u>जिल्हा बेरीज</u>	२	१२	-	१४	२६०	७२	-	३३२
	<u>तालुका</u>								
१)	नांदेड	-	१	-	१	१०	३	-	१३
२)	हदगांव	-	२	-	२	२४	१३	-	३७
३)	विजय	१	२	-	३	२०	१४	-	३४
४)	धोकर	-	१	-	१	२६	१५	-	४१
५)	दिलोली	-	२	-	२	८७	२	-	८९
६)	देगडूर	१	३	-	४	३२	५	-	३७
७)	मुढोड	-	-	-	-	३३	५	-	३८
८)	व्हंजार	-	१	-	१	२८	१५	-	४३

(सुटे चालू.....)

अ.क्र.	जिल्हा/ताबुका	वापरातील कायदे तालाखी (डक्टर)				ओलिताखालील निष्कष क्षेत्र (डक्टर)			
		जिल्हा परिषद	राज्य	छात्रांगी व सहकारी	सकून	जिल्हा परिषद	राज्य	छात्रांगी व सहकारी	सकून
१	२	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८
	जिल्हा बेरीज	९,८९१	२४,९०३	१,४२४	३६,२२६	९,७७०	३,५१५	१,४२४	१४,७०९
	ताबुका								
१)	नांदेड	४९७	१,५८२	११२	२,१९१	४९७	४९७	११२	१,०७५
२)	हदगांव	१,२१४	५,६१५	-	६,८२९	१,२१४	९२८	-	२,१४२
३)	विजयपट	९८२	४,५६१	१४२	५,६८५	९२३	३९३	१४२	६,३५८
४)	भोकर	९७९	५,४८४	४५४	६,९१७	९७९	९५८	४५४	२,३९१
५)	जिलोली	१,९६६	६१३	३०	२,६०९	१,९६६	५३	३०	२,०४९
६)	देगुण	५२४	१,६४१	२४२	२,४०७	४५४	२८२	२४२	९५८
७)	मुळोड	२,०५६	१,५७९	६२	३,६९७	२,०५६	१४५	६२	२,२६३
८)	बंठार	१,६८१	३,८२८	३८२	५,८९१	१,६८१	३९०	३८२	२,४५३

आधारा :- १) कार्यकारी अधिकायता, नांदेड पाटबंधारे विभाग, नांदेड.
 २) कार्यकारी अधिकायता, लघु पाटबंधारे विभाग, जिल्हा परिषद, नांदेड.
 ३) जिल्हा उप निबंधक, सहकारी संस्था, नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील मोठे व मध्यम पाटझंकारे प्रकल्प (३० जून १९९२ चे)

अ.क्र.	बाब	मोठे प्रकल्प		
१	२	३	४	५
१)	प्रकल्पाचे नांव	मनार प्रकल्प, करवंट,	पूर्णा प्रकल्प, येलदरी,	लोअर गोददवरी (विष्णुपुरी
२)	प्रकल्पाचे स्थान	ता. कंधार	ता. जितूर आणि	प्रकल्प, मौजे असरजन, ता. नि
			सिद्धोशवरी, ता. विधीली	
३)	अ) काम पूर्ण होण्याचे वर्ष	१९७३	१९६८	—
	ब) अपूर्ण असल्यास पूर्ण होण्याचे संभाव्य वर्ष	—	—	१९९६-९७
	क) प्रकल्पाचा अंदाजे खर्च (लोक साधनात)	६०८.६७	१९.६१	१६९११.००
४)	धारणा	येलदरी धारणा व सिद्धोशवरी धारणा		
	अ) मध्यर झालेली जमी (मीटरमध्ये)	२७.४	५१.३६	३८.२६
	ब) पूर्ण झालेली जमी (मीटरमध्ये)	२७.४	५१.३६	३८.२६
५)	कालवा	मुख्य कालवा व शाखा कालवा		
	अ) संपूर्ण लांबी (कि.मी.)	२८२.२०	४४.८०	१७७.६०
	ब) पूर्ण लांबी (-)	२८२.२०	४४.८०	१७७.६०

(मुळे घालू ...)

१	२	३	४	५	
			मुख्य कालवा व शाखा कालवा		
६)	कमल क्षामता (द.ल.घा.मी.)	१२८.६८	९३४	२५१	८३.५०
७)	३१.३.१९९२ रोजीचा प्रत्यक्षा साठा (द.ल.घा.मी.)	१९.५०	९३४	२५१	४५.४९
८)	रहूणा लागूक्षेत्र (हेक्टर)	३५,९७०	-	१,१८,५४७	४१,९८४
९)	लागाक्षेत्रातील लागवड योग्य क्षेत्र (हेक्टर)	२६,८२१		९९,८५४	३७,७८५
१०)	प्रकल्प पूर्ण झाल्यावर आठ तांब्यातील घणारे क्षेत्र (हेक्टर)	२३,३१०		२०,००० फक्त (नांदेड जिल्ह्यात)	२८,३४०
११)	सध्या (१९९१-९२) ओढिलेला असलेले क्षेत्र (हेक्टर)				
	अ) बारमाही	५१४		२,३३४	५७१
	ब) हंगामी	७,४४८		६,६७९	८,९४९

(पुढे चालू).....

अ.क्र.	बाब	मध्यम प्रकल्प			
		१	२	३	४
१)	प्रकल्पाचे नांव	कुंदाळा	करडखोड	कुंदाळा	पेठवडज
२)	प्रकल्पाचे स्थान	डा-हाडी, ता. मुखोड	करडखोड, ता. देगपूर	कुंदाळा, ता. भोकर	पेठवडज, ता. कंधा
३)	अ) काम पूर्ण होण्याचे वर्ग	१९७१	१९७४	१९७५	१९७८
	ब) अपूर्ण अन्वयात पूर्ण होण्याचे संभाव्यवर्ष	—	—	—	—
	क) प्रकल्पाचा अंदाजे खर्च (लाखा स्वरूपात)	५८.९४	१००.९४	३९.६९	१४८.९२
४)	<u>धारण</u>				
	अ) मंजूर झालेली उंची (मीटरमध्ये)	१६.२०	१८.८०	१६.७०	१८.९०
	ब) पूर्ण झालेली उंची (")	१६.२०	१८.८०	१६.७०	१८.९०
५)	<u>कात्रवा</u>				
	अ) एकूण लांबी (कि.मी.)	२५.८४	४०.९०	१६.६०	३३.६१
	ब) पूर्ण लांबी (कि.मी.)	२५.८४	४०.९०	१६.६०	३३.६१

(पुढे चालू.....)

१	२	६	७	८	९
६) कपाल क्षमता (द.ल.घा.मी.)		१०.४१	११.०१	४.३५	९.०४
७) ३१.३.१९९२ रोजीचा प्रत्यक्षा साठा (द.ल.घा.मी.)		१.३०	२.८०	०.०७	०.९०
८) सडूणा लागूक्षेत्र (हेक्टर)		११,३०७	३१,३५३	५८३	३,६३७
९) लागूक्षेत्रा छान्नील लागवडी लागवड		१,०१२	२,५७०	४०५	१,९६५
१०) प्रकल्प पूर्ण झाल्यावर ओलिताखाली येणारे क्षेत्र (हेक्टर)		१,०१२	१,५८०	४०५	१,४५५
११) सध्या (१९९१-९२) ओलिताखाली असलेले क्षेत्र (हेक्टर)					
अ) बारमाही		३	३	४४	-
ब) हंगामी		५६०	४८०	२३०	७९५

(सुद्धे चालू.....)

अ.क्र.	शिव	मध्यम प्रकल्प		
		५	६	७
१	२	१०	११	१२
१)	प्रकल्पाचे नांव	महालिंगी	लोणी	नागझारी
२)	प्रकल्पाचे स्थान	महालिंगी, ता. व्हार	लोणी, ता. क्लिवट	नागझारी, ता. क्लिवट
३)	अ) प्रकल्प पूर्ण होण्याचे वर्ष	१९७७	१९८९	१९८५
	ब) अपूर्ण असल्यास पूर्ण होण्याचे संभाव्य वर्ष	-	-	-
	क) प्रकल्पाचा अंदाजे खर्च (लाखा स्वरूपात)	६२.८१	३३९.१४	५६.९५
४)	<u>धारण</u>			
	अ) मजूर झालेली उंची (मीटरमध्ये)	१४.३०	२१.६०	१७.३०
	ब) पूर्ण झालेली उंची (-" -)	१४.३०	२१.६०	१७.३०
५)	<u>कातवा</u>			
	अ) एकूण लांबी (कि.मी.)	१५.५०	३५.९५	१८.१६
	ब) पूर्ण लांबी (कि.मी.)	१५.५०	३५.९५	१८.१६

(पुढे चालू.....)

१	२	१०	११	१२
६)	कृषाल क्षमता (द.ल.घा.मी.)	४०७९	८०३८	६०५६
७)	३१.३.१९९२ रोजीचा प्रत्यक्षा साठा (द.ल.घा.मी.)	१०२५	१०६०	००६०
८)	रकूण लागूक्षेत्र (हेक्टर)	९०६	२,४४६	१,२९६
९)	लागूक्षेत्रा खालील लागवडीलायक क्षेत्र (हेक्टर)	५४	१,८३५	९६०
१०)	प्रकल्प पूर्ण झाल्यावर ओलिताखाली येणारे क्षेत्र (हेक्टर)	५४	१,३७५	९६०
११)	सध्या (१९९१-९२) ओलिताखाली असलेले क्षेत्र (हेक्टर)			
	अ) बारमाही	-	-	-
	ब) हंगामी	१४२	२३९	२६६

(सुटे चालू.....)

अ.क्र.	बाब	मध्यम प्रकल्प		
		८	९	१०
१	२	१३	१४	१५
१)	प्रकल्पाचे नांव	डोंगरगांव,	तऱणी	उधध मनार मध्यम प्रकल्प,
२)	प्रकल्पाचे स्थान	डोंगरगांव, ता.किनवट	मौ.तऱणी, ता.बिलोली	लिंबोटी, ता.कंधार.
३)	अ) काम पूर्ण होण्याचे वर्ग	१९८०	अपु-या निधीमुळे प्रकल्प	१९९६-९७
	ब) अपूर्ण अवस्थेत पूर्ण होण्याचे अंदाजित वर्ष	-	पूर्ण होण्याचे काम निश्चित करता येत नाही.	-
	क) प्रकल्पाचा अंदाजे खर्च (लाखा स्वरुपात)	२७२.००	५८०.४९	२०३६.००
४)	<u>धारणा</u>			
	अ) मंजूर झालेली रंची (मीटरमध्ये)	२२.००	१२.५०	३१.००
	ब) पूर्ण झालेली रंची (-"-)	२२.००	-	कापे चालू अडित.
५)	<u>कालवा</u>			
	अ) रकून लांबी (कि.मी.)	१२.४०	६.४०	६४.००
	ब) पूर्ण लांबी (-"-)	१२.४०	-	-

१	२	१३	१५	१५
६)	कमाल हायला (द.ल.घा.मी.)	८०३६	११,३२८	६८,०११
७)	३१.३.९२ रोजीचा प्रत्यक्षा साज (द.ल.घा.मी.)	१०९०	—	काही नाही.
८)	सूणा लागवडी क्षेत्र (हेक्टर)	१,४७५	२,५५८	७,७२४
९)	लागवडी क्षेत्रातील लागवडीलायक क्षेत्र (हेक्टर)	१,१०८	१,९३३	६,८४८
१०)	प्रकल्प पूर्ण झाल्यावर ओलिताखाली येणारे क्षेत्र (हेक्टर)	८३०	१,७४०	६,४७८
११)	सध्या (१९९१-९२) ओलिताखाली असलेले क्षेत्र (हेक्टर)			
	अ) बारमाही	—	—	—
	ब) हंगामी	२२१	—	—

- ४४) आधार :-
- १) कार्यकारी अध्यायता, नांदेड पाटबंधारे विभाग, नांदेड.
  - २) कार्यकारी अध्यायता, मध्यम प्रकल्प विभाग, नांदेड.
  - ३) कार्यकारी अध्यायता, विष्णुपुरी प्रकल्प, विभाग क्रमांक १, नांदेड.

१९८५-८६ च्या वृषी नुसार नांदेड जिल्ह्यातील वहीत धारण जमिनीची संख्या व त्याचे क्षेत्रफळ, ओढीताखील असलेली वहीत धारण जमीन आणि ओढीताखील निष्कस क्षेत्र व पीढीच्या प्रकारानुसार आणि श्रेणीनुसार वहीत धारण जमिनीची संख्या (क्षेत्रफळ हेक्टर मध्ये).

श्रेणी	क्षेत्रफळ श्रेणी	वैयक्तिक धारण		संयुक्त धारण		एकूण धारण		पूर्णपणे ओढीताखील		पूर्णपणे जिरायत	
		संख्या	क्षेत्रफळ	संख्या	क्षेत्रफळ	संख्या	क्षेत्रफळ	संख्या	क्षेत्रफळ	संख्या	क्षेत्रफळ
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
१)	०.५ पेक्षा कमी हेक्टर	२०,४२९	५,९०७	२८९	८४	२०,७१८	५,९९१	६९६	१३९	१९,५५९	५,६९१
२)	०.५ ते १.० हे. पेक्षा कमी	४५,०४६	३३,५६३	४६९	३५२	४५,५१५	३३,९१५	१२२	८१	४४,२०२	३२,३९९
३)	१.० ते २.० हे. -"	६१,२८२	१३२,४१२	६६७	९६२	६१,९४९	१३३,३७४	१२९	१५६	६१,७९३	१३३,५३०
४)	२.० ते ३.० हे. -"	६०,१८३	१४२,५२४	३६४	९३३	६०,५४७	१४३,४५७	१८	३४	६०,६२१	१४३,५९१
५)	३.० ते ४.० हे. -"	३२,५८६	१११,७७६	२२४	९२८	३२,८१०	११२,७०४	३	११	३२,८२१	११२,७१५
६)	४.० ते ५.० हे. -"	२०,७६१	९१,८०९	१३५	६११	२०,८९६	९२,४२०	४	१०	२०,९००	९२,४३०
७)	५.० ते ६.० हे. -"	१२,९३७	७०,५०९	१५३	८,५३	१३,०९०	७१,३६५	-	-	१३,०९०	७१,३६५
८)	६.० ते ७.० हे. -"	१२,०२२	८०,०३८	१३४	९३२	१२,१५६	८०,९७०	-	-	१२,१५६	८०,९७०
९)	७.५ ते १०.० हे. -"	९,०१६	७६,५२३	८७	७५५	९,१०३	७७,२७८	-	-	९,१०३	७७,२७८
१०)	१०.० ते २०.० हे. पेक्षा कमी	५,११४	६७,५१४	१०९	१,५००	५,२२३	६९,०१४	-	-	५,२२३	६९,०१४
११)	२०.० ते ३०.० हे. -"	२०३	४,६३४	४	११८	२०७	४,७५२	-	-	२०७	४,७५२
१२)	३०.० ते ४०.० हे. -"	२०	६६७	-	-	२०	६६७	-	-	२०	६६७
१३)	४०.० ते ५०.० हे. -"	८	३५२	-	-	८	३५२	-	-	८	३५२
१४)	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त	१२	८७९	-	-	१२	८७९	-	-	१२	८७९
एकूण (सर्व श्रेणीचे क्षेत्रफळ)		३,०९,६१९	८,१६,१७७	२,७०५	८,०८१	३,१२,३२४	८,२४,२५८	९७२	४३१	३,११,८९३	८,२३,७२२

(मुळे पाहू.....)

अ.क्र.	क्षेत्रफल श्रेणी	अंशतः ओलिताछालील	संपूर्ण मालकीचे	पूर्णपणे भाडे-पट्टीचे	अंशतः मालकीचे व	अंशतः भाडेपट्टीचे						
१	२	संख्या	एकूण ओलिता-छालील	संख्या	क्षेत्र	संख्या	क्षेत्र	संख्या	मालकीचे क्षेत्र	भाडे-पट्टीचे क्षेत्र	एकूण क्षेत्र	
१	२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३
०१)	०.५ पेक्षा कमी हेक्टर	४१२	१३८	७३	२०,५९७	५,९६८	१०	४	५	२	-	२
०२)	०.५ ते १.०	१,१९१	९०४	३६९	४५,३६३	३३,७९८	५६	४३	५६	२७	१६	४३
०३)	१.० ते २.०	४,२८०	६,२६१	१,७२३	९१,७५१	१३३,०७१	४१	६४	९९	११२	४७	१५९
०४)	२.० ते ३.०	३,६९२	८,८१९	१,९३१	६०,२९२	१४२,९०९	४१	९५	१२१	१८२	११५	२९७
०५)	३.० ते ४.०	२,८६०	९,६५५	१,६६०	३२,६५७	१११,९७८	६५	२३७	१०२	१८४	१७८	३६२
०६)	४.० ते ५.०	१,९३६	८,३०५	१,१२२	२०,७१२	९१,६१६	१५	६३	१२०	३६२	१७३	५३५
०७)	५.० ते ६.०	१,३८७	७,२५४	८६२	१२,९९७	७०,८५४	३३	१८०	५०	२१४	६२	२७६
०८)	६.० ते ७.५	१,५५८	९,९४१	१,०५९	१२,००२	७९,९३७	५१	३४८	९७	४२२	२२९	६५१
०९)	७.५ ते १०.०	१,३१४	१०,६५९	९७४	८,९६१	७६,०८३	३४	३०२	९९	४८७	३२६	८१३
१०)	१०.० ते २०.०	७५८	९,०३०	८३४	५,०५२	६३,८३४	१४	१८५	१२९	८१३	८५८	१,६७१
११)	२०.० ते ३०.०	२७	६२९	१३८	२०१	४,६०४	-	-	-	-	-	-
१२)	३०.० ते ४०.०	-	-	-	१६	५३८	-	-	-	-	-	-
१३)	४०.० ते ५०.०	-	-	-	५	२२४	-	-	-	-	-	-
१४)	५०.० हेक्टर व त्यापेक्षा	-	-	-	५	३९०	-	-	-	-	-	-

एकूण (सर्वश्रेणीचे क्षेत्रफल) : १९,४१५ ७१,५९५ १०,७४५ ३१०,६११ ८१५,८०४ ३६०३ १,५२१ ८७८ २,८०५ २,००४ ४,८०९

टिप :- संस्थांचे धारणा (संख्या व क्षेत्रफल) च्या माहितीचा समावेश व्यक्तिक धारणांमध्ये केला आहे.

आधार :- कृषि गणना, १९८५-८६.

१९८७ च्या पशुगणनेप्रमाणे नांदेड जिल्ह्यातील तालुक्यांनि हाय कृषि अफरारे

अ.क्र.	जिल्हा/ तालुका	नांगरांपी लढ्या		गाड्यांपी लढ्या	जसाचे पराक	ओलिता- साठी तेल वर चाल- णारे पंप	ओलिता- साठी विधुत पंप	ट्रॅक्टर	तेलघाणी		
		लाकडी	लोखारी						५ किमी व त्यापेक्षा अधिक	५ किमी त्यापेक्षा कमी	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
	<u>जिल्हा बेरीज</u>	१,०४,८२१	१४,५५३	३३,९२५	१३८	९१	१,८३३	१६,८५०	१७७	३५	६
	<u>तालुका</u>										
१)	नांदेड	१२,६४९	१,५९५	५,४२४	३६	२३	२३८	५,२३२	६८	१४	-
२)	हदगाव	१५,०४७	२,१२७	६,४४०	१३	२	२३५	३,२५२	३३	-	२
३)	फिजक	१५,३५७	१,६१५	३,८८५	२१	६	२५०	१,१७१	१	८	-
४)	शोकर	१०,६१८	१,१३१	५,०३५	४	५	१७४	१,४४०	६	-	१
५)	जिलोली	१६,७३२	२,११५	३,४१६	१२	२८	३०६	७४५	३०	-	-
६)	देगूर	५,८४२	८६६	१,६०९	-	३	८४	७१८	११	२	१
७)	मुडाड	९,९९१	९४६	२,३८६	१८	१९	१३०	१,१२३	१	४	-
८)	व्हार	१८,५८५	४,१५८	५,७३२	३४	५	४१४	३,१६७	२७	७	२

टिप :- पशुगणना - १९८७ (अस्थापयी)

आधार :- जिल्हा पशुसंरक्षण अधिकाारी, जि.प., नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील दुष्काळ टंकाईसद्वय परिस्थितीची माहिती सन १९९१-९२ या वर्षाकरिता

अ. क्र.	बाब	जिल्हा		तालुका						
		डोंरीज	नांदेड	हदगांव	किनवट	भोकर	बिलोली	देगडूर	मुढोड	तंजा
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
अ) दुष्काळ व तीव्र टंकाई										
१)	तालुक्यातील एकूण गावांची संख्या	१५१४	२०९	१९५	२४०	१३८	२३५	१०८	१३३	२५२
२)	ग्रस्त गावांची संख्या	१५१४	२०९	१९५	२४०	१३८	२३५	१०८	१३३	२५२
३)	छुट्याची आकडेवारी	-	-	-	-	-	-	-	-	-
४)	जमीन मळसुलाभपे पूर्ण निलंबन दिलेल्या गावांची संख्या	१५१४	२०९	१९५	२४०	१३८	२३५	१०८	१३३	२५२
५)	अंदाजित हानी (समवेत)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
६)	अ) पीक न येणे (क्षेत्रा हेक्टर)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ब) पशुधन मालमत्ता ई. हानी	-	-	-	-	-	-	-	-	-
७)	मदतीची हातो घेतलेली कामे	८९६	३३	१३२	१८१	४६	१३५	५९	१२१	१८१
८)	कामावर घेतलेल्यांची संख्या	५६९५१	१५२१	५८५८	३२६१	२३४९	५५३४	४४८९	१०८६५	२०८६५
९)	केलेला छाप (समयांत)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
१०)	शेतजमीन अधिनियमाखाली दिलेल्या टंकाईची रक्कम (समयांत)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ब) अपर्जाणसद्वय परिस्थिती	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक
	१ ते १०	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक
	क) पूर १ ते १०	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक

आध्याय :- सर्व तहसील कार्यालय, नांदेड जिल्हा.

नांदेड जिल्ह्यातील टंघाईच्या पूर्वतिहासानुसार कठीण व इतर टंघाईग्रस्त भाग ठरविण्याबाबत महिती १९९१-९२ या वर्षा करिता.

अ. क्र.	जिल्हा	मंडळ	मंडळातील गावांची संख्या	ग्रस्त गावांची संख्या १९९१-९२
१	२	३	४	५
	जिल्हा	बेरीण	१,५१४	१,५१४
	तालुका			
१.	नांदेड	नांदेड	१६	१६
		विष्णूपुरी	२३	२३
		तुप्पा	२७	२७
		लिंबगांव	३७	३७
		अधर्मापुर	२७	२७
		मालेगांव	२३	२३
		मुदखोड	२८	२८
		बारड	२८	२८
		एकूण	२०९	२०९
२.	हदगांव	हदगांव	२४	२४
		तळणी	२३	२३
		मनाठा	२२	२२
		पिंपरखोड	२०	२०
		तामसा	२७	२७
		आष्टी	२७	२७
		हिमायतनगर	२६	२६
		जळगांव	२८	२८
		एकूण	१९७	१९७
३.	किनवट	किनवट	२८	२८
		बोधाडी	३१	३१
		इस्लापूर	२५	२५
		भिरावनी	२४	२४
		माहूर	२९	२९
		सिंदखोड	४४	४४
		मांडवी	३२	३२
		वानोळा	२७	२७
		एकूण	२४०	२४०

१	२	३	४	५
४०	धोकर	धोकर उमरी विष्टी मातुड किरी	२८ २५ २२ २६ २६	२८ २५ २६ २६
		सकूण	१३८	१३८
५०	बिलोली	बिलोली कोडवाडी मजिरम नायगाव (बा) धामबाद करखोली सगराळी आदमपुर लुटरी बडबडी	२६ २३ २६ २६ २१ २६ २२ २६ १९ २६	२६ २३ २६ २६ २१ २६ २२ २६ १९ २६
		सकूण	२३५	२३६
६०	देगलूर	देगलूर माटोपुर मरखोली हानगाव	२४ २६ २२ २५	२४ २६ २२ २५
		सकूण	१०८	१०८
७०	मुळोड	मुळोड पाडोळी जाहिर अनिहाळी मुकमबाद	२९ २६ २९ २५ २६	२९ २६ २९ २५ २६
		सकूण	१३३	१३३
८०	जंजार	जंजार पठवडण बास लोहा माळकोळी करळा सीनोड दगंबर (बु) उस्माननगर कापसी	२७ २६ १९ २६ १८ २६ २२ २६ २५ २५	२७ २६ १९ २६ १८ २६ २२ २६ २५ २५
		सकूण	२६२	२६२

आधार :- सर्व तहसील कार्यालय, नांदेड जिल्हा.

नांदेड जिल्ह्यातील ताबुकावार पशुधन (१९८७ च्या गणनेप्रमाणे)

क्र. सं.	जिल्हा/ताबुका	विदेशी/संकीर्ण गाई-बैल								
		अडीच वर्षांवरील बैल				अडीच वर्षांवरील गाई				
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	
		केवळ पैदाशी संकीर्णता ठेवलेले	पैदाशी व कामावरिता उपयोगात जाणलेले बैल	केवळ कामावरिता उपयोगात आणलेले बैल	पैदाशीसाठी अथवा कामासाठी उपयोगात न आलेले बैल	एकूण बैल (३ ते ६)	कुमत्या	एकदाही न व्यालेल्या व आटलेल्या	इतर	एकूण गाई
<u>जिल्हा बेरीज</u>		६२	१५६	१,२२७	१२७	१,६७६	३,५३४	२,१६२	८१	५,७७७
<u>ताबुका</u>										
१)	नांदेड	२०	५५	४६२	६४	६०१	२०२	५६८	१७	१,४२४
२)	हदगाव	११	३१	१४५	९	१८६	२५६	२६४	५	५२५
३)	जिनवट	१	५	३४	-	४०	७२	९८	४	१७४
४)	भोकर	६	११	९८	८	१२३	३०३	१५८	२	४८६
५)	विजोली	११	२१	१३४	२४	१९०	४५३	२७२	१४	७४९
६)	देगपुर	६	२०	२१६	११	२५३	६२१	३३५	२०	६७६
७)	भुडोड	७	१३	७२	५	१०४	२२२	१६७	५	४०१
८)	पेठार	७	१०	१२९	३	१४९	६९१	२७३	१४	९५८

(सुद्धे पाहू...)

अ. क्र.	जिल्हा/ तालुका	विदेशी/ संकीरत अडीच वर्षा-पर्यंतचे वासरे	एकूण विदेशी/ संकीरत गाई व बैल	तीन वर्षा वरील बैल				एकूण तीन वर्षा वरील बैल	तीन वर्षा परील गाई			एकूण गाई
				केवळ पेंदाशी करिता वापरलेले वू बैल	पेंदाशी व कामा करिता उपयो- गात आणलेले बैल	केवळ कामा करिता वापरलेले बैल	इतर		कुमत्या	आटलेल्या व एकदाही न व्यालेल्या	इतर	
१	२	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	२०	२१	२२	
<u>जिल्हा बेरीज</u>		५,६४५	१३,०६८	१,७०७	४,५६७	२,२२,००९	८,२५८	२,३७,३४१	१,०९,९१६	१,४२,६३६	३,२०८	२,५५,७६६
<u>तालुका</u>												
१)	नांदेड	१,५३२	३,६२७	१४२	६१६	२७,११६	१,१५०	२९,०२४	१३,७९७	१०,९७५	३८६	२५,१५५
२)	हदगांव	५०६	१,२१७	१७९	४८३	३६,४९७	१,०१३	३८,१५२	१४,९६१	२०,३०९	२१३	३५,४८८
३)	दिनवट	१४१	३५५	२४८	९७७	३४,५५८	८६४	३६,६४७	११,७१०	३०,९९३	७१८	४३,४२२
४)	भोकर	४४४	१,०५०	१८१	२५०	२२,७२१	७३४	२३,८८६	९,९१२	१४,०७३	१८३	२४,१६८
५)	बिलोली	५७७	१,५१३	३२४	९२०	३१,५९३	१,५६९	३४,४०६	२०,०६९	२०,७२१	४४३	४१,२३५
६)	देगपुर	१,००१	२,२३०	१७८	४६३	१२,०२८	८८५	१३,५५४	६,३२४	६,०१४	५७०	१२,९०८
७)	सुखोड	४५०	९५५	१४०	३९८	२०,३२२	७१७	२१,५४७	१२,०२७	१४,२९२	३५५	२६,६८४
८)	वर्धा	९९४	२,१२१	३१५	४६०	३७,९७४	१,३२६	४०,०७५	२१,११६	२५,२५६	३४०	४६,७१२

(घुटे पाणू.....)

क्र. सं.	जिल्हा/तासुका	तीन वर्षा व त्या खाशेली देणी वास्तरे	सकूण देणी गाई व बैल	तीन वर्षा व देणी सकूण गाई व बैल	तीन वर्षांपरीत रेंडे				सकूण रेंडे	तीन वर्षांपरीत म्हशी				
					केवळ पैदाशी साठी उचलेले	पैदाशी साठी व का-भासाजी ठेवलेले	फक्त कामा-साठी	इतर		दुभत्या	आटलेल्या व न व्यालेल्या	इतर	सकूण म्हशी	रेडके ३ वर्ष त्याख
१	२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०	३१	३२	३३	३४	३५

जिल्हा	बेरीज	१९९९७९	६९३०८०	७०६१७८	९१९	२५७	५२८	८५०	२५०४	६९१२९	४७४०५	१०२६	११७५६०	७५४१
तासुका														
१)	नांदेड	२२८६८	७७०५०	८०६७७	१७५	४	३३	८०	२९२	१३८६५	६३७८	१५३	२०६६६	१२७४
२)	हदगांव	२८६०१	१०२२५६	१०३४७३	११०	३१	८५	१०३	३२९	५२७१	४३७५	२१	९६६७	६३८
३)	किनवट	२७७०९	१०७७८०	१०८१३५	१२९	५१	१२९	१०४	४१३	३८८०	४९५८	७६	८९३४	४७१
४)	भोळर	३०९२५	६८९७९	७००२९	१०७	२५	१६	९९	२४७	४८३१	४३९७	६७	९२९५	५४८
५)	बिलोली	३२५५५	१०८१९७	१०९७०७	१२६	६८	१०३	४२८	४२५	१०६४३	७९२३	१२२	१८३७८	११९९
६)	देगवूर	१०९१६	३७३७८	३९६०८	४८	२९	५५	३७	१६९	७६४७	४५६२	३२६	१२५५२	९१३
७)	मुळोठ	१९२२३	६७४७४	६८४२९	८७	२४	८२	४६	२३९	८९९८	५५०७	१३९	१४६४४	९२७
८)	व्यार	३७१८२	१२३२६९	१२६०९०	१३७	२५	२५	२०३	३९०	१३९९७	९००५	१२२	२३१२४	१५६७

अ. क्र.	जिल्हा/तासुका	एकूण मंडी व रेडे	एकूण गोजातीय	मेट्या	बक-या	घोडे व शिंगरे	इतर पशुधन	एकूण पशुधन	एकूण कोंबड्या	एकूण कुकुरादी
१	२	३६	३७	३८	३९	४०	४१	४२	४३	४४
	जिल्हा बेरीज	१९५४७६	९०१६२४	५३४७०	३५२२००	७१५	८३३०१	१३९१३१०	३३२९४१	३३४२७९
	तासुका									
१)	नांदेड	३३७०४	११४३८१	३३७२	३६०७२	६७	१२७३८	१६६६३०	३२६६७	३२८०५
२)	हदगांव	१६३८५	११९८५८	२४७	४७३७५	९३	८३८०	१७५९५३	३५५४३	३५३७७
३)	जिनवट	१४०६४	१२२१९९	२७६१	५४५६९	५८	९२१३	१८८८००	७६४३२	७६९९६
४)	भोकर	१५०२२	८५०५१	१४६२	३१५१५	२६	८००१	१२६०५५	२१४६७	२१६००
५)	बिसोली	३१०९५	१४०८०२	२११५५	५१५०५	१७९	१३७४०	२२७४२१	५३५९५	५३६४७
६)	देगुलर	२२८५१	६१४५९	१४६८९	२७३४०	१२०	६४४२	११००५०	२२७६०	२२८१५
७)	मुळोड	२४१६२	६२५९१	४८७६	४०१४८	८४	१०२४९	१४७९४८	३५६६२	३५८००
८)	व्हाार	३९१९३	१६५२८३	४९०८	६३६७६	८८	१४४९८	२४८४५३	५४८१५	५४९२

टिप :- पशुधना (१९८७) अत्याची.

आधार :- जिल्हा पशुसंरक्षण अधिकारी, जि.प., नांदेड.

नांदेड जिल्हयातील पशुवैधकीय संस्थांची ताबुकावार संख्या सन १९९१-९२ या वर्षाकरिता

क्र.सं.	जिल्हा/तालुका	पशु-वैधकीय शास्य-वैधकीय त्सालय	पशुवैधकीय दवाखाने राज्य-स्तर	स्थानिक-स्तर	पशु-वैधकीय प्रथमो-पयस्तरकेंद्र	पशु-रोग अन्वेषण प्रयोगशाळा राज्य-स्तर	विभा-गीय	फिरते पशुरोग-नियंत्रण पथके	फिरते पशुवैध-कीय दवाखाने	द्वारा पथके	कृत्रिम रेतन प्रशिक्षण केंद्र	विभागीय कृत्रिमरक्त केंद्र
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
	<u>जिल्हा वेरोज</u>	१	-	४०	७१	-	-	-	१	१	-	-
	<u>तालुका</u>											
१)	नांदेड	१	-	५	६	-	-	-	-	-	-	-
२)	हदगांव	-	-	४	११	-	-	-	-	-	-	-
३)	किनवट	-	-	६	७	-	-	-	१	१	-	-
४)	नांदेड	-	-	४	९	-	-	-	-	-	-	-
५)	बिलोली	-	-	७	१२	-	-	-	-	-	-	-
६)	देगडूर	-	-	२	५	-	-	-	-	-	-	-
७)	मुढोड	-	-	५	६	-	-	-	-	-	-	-
८)	कांसार	-	-	७	१५	-	-	-	-	-	-	-

(पुढे पान .....)

अ.क्र.	जिल्हा/तालुका	पशुवैश्विकीय संस्थोचा प्रकार		कृत्रिम रेतन केंद्रे		पशुपैदास होत्रा	सधन कुक्कुट विकासगट	मेळपैदास होत्रा	शोडीपैदा होत्रा	
		जिल्हा	आधाररूत ग्रामकेंद्र (स्थानिक)	जिल्हा परिषदा कडील	आधाररूत ग्रामकेंद्रा-खालील					कृत्रिम रेतन केंद्राखालील
१	२	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२
<u>जिल्हा बेरीज</u>		१	३	११४	१६	-	-	१	-	-
<u>तालुका</u>										
१)	नांदेड	१	-	१२	-	-	-	१	-	-
२)	हदगांव	-	-	१५	-	-	-	-	-	-
३)	हेळमट	-	१	१३	६	-	-	-	-	-
४)	भोकर	-	-	१३	-	-	-	-	-	-
५)	बिलोली	-	-	१९	-	-	-	-	-	-
६)	देगपुर	-	१	८	१०	-	-	-	-	-
७)	मुळोड	-	-	११	-	-	-	-	-	-
८)	व्हार	-	१	२३	-	-	-	-	-	-

टीप :- व्हार तालुक्यातील आधाररूत ग्रामकेंद्र ही राज्यस्तरीय संस्था आहे.

- आधार :- १) जिल्हा पशुसंर्धान अधिकाारी, जिल्हा परिषद, नांदेड.
 २) जिल्हा पशुसंर्धान उपसंचालक, नांदेड.

(७२) लक्ष्मी क्रमांक ४३

नांदेड जिल्ह्यातील रोगांच्या प्रकारानुसार पशुंच्या मृत्यूंची संख्या
सन १९९१-९२ या वर्षाकरिता

संसर्जन्य व बांडगुळजन्य रोग	१९९१-९२	
	प्रमाण	मृत्यू
१) <u>सकूण पशुंदांनाची मृत्यू संख्या :-</u>	१६१	१५
१) <u>गायी व म्हशी :-</u>		
१) घाटसर्प	२२	९
२) लाल्या	६	४
३) फया	१३३	२
४) पसा	-	-
५) इतर	-	-
सकूण	१६१	१५
२) <u>भेंढ्या व बक-या :-</u>		
१) घाटसर्प	-	-
२) बोकळाड्या	-	-
३) देवी	-	-
४) आंतर विषार	-	-
५) निल जिव्हा	-	-
सकूण	-	-
३) <u>बोकळाड्या :-</u>		
१) राणीबोट (मानमोडी)	-	-
२) देवी	-	-
३) बोकळाडी	-	-
४) इतर	-	-
सकूण	-	-

आधार :- १) जिल्हा पशुसंरक्षण अधिकारी, जिल्हा परिषद, नांदेड.
२) जिल्हा पशुसंरक्षण उपसंचालक, नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील विविध पशुवैद्यकीय संस्थांचे कार्य सन १९९१-९२ या वर्षाकरिता.

अ.क्र.	जिल्हा/ तालुका	उपचार केलेल्या जनावरांची संख्या	छाप्पीकरण केलेल्या गुरांची संख्या	कृत्रिम गर्भा- धारणा केलेल्या जनावरांची संख्या	कृत्रिम गर्भाधारणेतून जन्मलेल्या वासरांची संख्या	स्तंभ ६-(अ) पैकी संकरित वासरांची संख्या	सर्वा जनावरांची संख्या
१	२	३	४	५	६-(अ)	६-(ब)	७
	जिल्हा बेरीज तालुका	५,४०,११६	४२,८८८	२१,६०८	५,६७७	४,३४२	९,२८,४५७
१)	नांदेड	७४,७४३	४,४०५	४,३७७	१,०२५	१,००३	९०,२१५
२)	हदगांव	५६,१४०	४,३०९	१,९६०	३९५	२४६	९०,४५५
३)	जिल्हा	५७,५५७	४,४८०	१,०१९	२०८	१४२	१,५६,०१९
४)	नांदेड	५०,९०४	४,५६३	१,५७६	३२६	२३९	५७,६०४
५)	विलोली	९९,२०१	८,१८४	२,७४८	८५७	५३१	१,४५,०६०
६)	देगलूर	५१,९४६	४,७७४	३,०३३	९६१	८१२	१,३५,८८१
७)	मुळीढ	५१,६२९	३,९४२	१,१६७	३४५	२३५	१,०४,१५४
८)	कटार	९७,९९६	८,२३१	५,७२८	१,५६०	१,१३४	१,२९,०४६

आधार :- १) जिल्हा पशुवैद्यकीय अधिकारी, जिल्हा परिषद, नांदेड.
२) जिल्हा पशुवैद्यकीय उप संचालक, नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील ताबुजा निडाय मान्यताप्राप्त पशुकागृहे आणि प्रत्येक पशुकागृहात कत्तल केलेल्या पशुांची संख्या १९९१-९२ या वर्षाकरिता.

जिल्हा/ताबुजा पशुकागृहाचे नाव		कत्तल केलेली जनावरे							
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
जिल्हा	जेरीज	गुरांची संख्या	गायी/बेल	म्हशी/रेडे	मेंढ्या	शोक्या	डुकरे	इतर	एकूण
जिल्हा	जेरीज	१९	१३,१३७	१,३०७	१,१२२	९,२७७	-	-	२४,८०३
ताबुजा									
१)	नांदेड	२	८,१७१	१५२	-	४,६७१	-	-	१२,९९४
२)	हदगांव	४	१,७९७	७१९	-	९३८	-	-	३,१५४
३)	फिनवट	१	२१०	-	-	९२७	-	-	१,१३७
४)	धोकर	१	५७९	९२	-	-	-	-	६७१
५)	बिलोली	५	२,२९०	२५४	२२	३११	-	-	२,८७७
६)	देगूर	१	१६०	२२	१,१००	२,४००	-	-	३,६८२
७)	मुळोड	१	७७	-	-	-	-	-	७७
८)	कटार	४	१८३	६८	-	-	-	-	२५१

आधार :- १) जिल्हा पशुसंरक्षक अधिकारी, जिल्हा परिषद, नांदेड; (२) नांदेड जिल्ह्यातील सर्व नगर परिषदा.

नांदेड जिल्ह्यातील कक्षोत्र १९९१-९२ या वर्णांकरीता

(क्षेत्र :- पी.कि.पी.मधे)

अ.क्र.	विभाग	राखीव	संरक्षित	अवगीकृत	संकुण
१	२	३	४	५	६
१)	संकुण	९११*३२	१*६०	२५९*९७	११७२*८९
२)	महसूल	-	-	-	-
३)	कम	९११*३२	१*६०	२५९*९७	११७२*८९

आधार :- मुख्य वन संचालक, महाराष्ट्र राज्य, नागपूर

नांदेड जिल्ह्यातील मुख्य व गौण उत्पादने १९९१-९२ वर्षासाठी

(समूह हजारात)

अ.क्र.	कन उत्पादन	परिमाणु	१९९१-९२ चे उत्पादन एकूण उत्पादन	विक्री केलेले उत्पादन	एकूण विक्रीचे मूल्य (मागील वर्षातील उत्पा- दनांसाठी)
१	२	३	४	५	६
१)	ईमारतीचे लाकूड	हजार घनमीटर	४०६.६९८	४०६.६९८	१२,२०
२)	जडावू लाकूड	" "	१३.७०८	१३.७०८	२
३)	चंदन	" "	५५.०००	५५.०००	५५
४)	<u>गौण कन उत्पादने</u>				
	अ) बांबू	-	-	-	-
	ब) गवता इत्यादी	किंमती	६०५०	६०५०	६,२९
	क) विडी पाने	गोणी	३३,९१२	३३,९१२	१,१७,३३
	ड) डिक	किंमती	२१५	२१५	१,६२
	इ) इतर				
	१) आपटा पाने	किंमती	निरंक	निरंक	निरंक
	२) मोडाची पाने	" "	" "	" "	" "
	व. फळे				
	३) छाणी व	" "	" "	" "	" "
	छानिजे				
	४) धिरडा	" "	" "	" "	" "
	५) बा आंबा	" "	" "	" "	" "
	६) बिंबा	" "	१.५०	१.५०	(३००)
	क) एकूण गौण उत्पादने	-	-	-	१,२५,२३
५)	एकूण किंमत	-	-	-	१,३८,०२

टीप :- १) ( ) कंसातील आकडे हे प्रत्यक्षात समये आहेत.

२) मागील वर्षाचे कोणातही कन उत्पादने शिाल्लक नसल्यामुळे उपरोक्त वर्गाविक्रीचे कन उत्पादने व त्यापासून मिळालेला कन महसूल सन १९९१-९२ वर्षासाठी समजण्यात यावा.

आधार :- उम कन संरक्षक, नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील तासुकावार झूजल मत्स्यव्यवसाय १९९१-९२ वर्षाकीरता.

अ.क्र.	जिल्हा/ तासुका	नदीची लांबी (कि.मी.)	मत्स्यव्यवसायासाठी अनुकूल क्षेत्रा/तळी, सरोवर व जलाशय यांचे एकूण क्षेत्रा (हेक्टर)	मत्स्यव्यवसाया- साठी आणलेले एकूण क्षेत्रा (हेक्टर)	झूजल मत्स्य उत्पादन (मेटन)	पकडलेल्या माशांची उत्पादकाला मिळालेली किंमत (रु. लाखात)	मत्स्यव्यवसायाचे क्षेत्रासाठी वापरलेले मत्स्यबीज (लाखा रु. लाखात)
१	२	३	४	५	६	७	८
	<u>जिल्हा बेरोज</u>	७००	४,९४७	४,९४७	१,९०५	३८१	९३,९५
	<u>तासुका</u>						
१)	नांदेड	७०	२०	२०	२४५	४९	४,३१
२)	हदगांव	१२२	५५५	५५५	३६०	५२	२७,२०
३)	दिवळ	१५१	५८३	५८३	३६०	५२	१२,३५
४)	होळ	३३	४९५	४९५	११५	२३	६,३२
५)	जिजाती	१४२	५६	५६	२५५	५१	९,२२
६)	देगूर	५७	३४२	३४२	६५	१३	५,८२
७)	मुळोड	४०	३५१	३५१	५५	१५	७,१०
८)	कंधार	६५	२,३२५	२,३२५	४३०	८६	२१,६३

आधार :- जिल्हा मत्स्य व्यवसाय विकास अधिकारी, नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील कारखान्यातील कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या १९९१ या वर्षाकरिता

अ.क्र.	उद्योग अथवा त्याचा संकेतार्थ	संख्या		स्तंभ ५ मधील कामगार			काम केलेल्या दिनांची संख्या	प्रयत्न पाठविल्याचे पत्रे	स्तंभ १० मधील कामगार
		नोदणी झालेले कारखाने	बंद कारखाने	सूचना पुरवणारी	पुरुष	स्त्रिया			
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
१)	०३३ - शोतीचे पदार्थां तसेच पशुजन्य पदार्थांचा र्जा ठरविण्याविषयक उत्पादन	२	-	२	३३	८	२५	४३६४	-
२)	०३९ - शोती सेवा विषयक धान्याची मळणी करणे, पाणी देणे वगैरे	२	-	१	११०	६५	४५	११६७३	१
३)	२०० - छाटोळ काम/मटन तयार करणे व विकणे	१	-	१	७१	३३	३८	११००५	-
४)	२०१ - दुधाचे पदार्थां बनविणे, उदा. लोणी, मलाई, छांवा वगैरे	२	-	१	१९९	१९६	३	७२५२९	१
५)	२०४ - धान्य गिरणी उत्पादन	११	४	२	१९	१३	६	४९९३	५
६)	२०६ - साखार निर्मिती (साखार कारखाने व शुद्धीकरण निर्मात्या साखार कारखाने)	३	-	३	१९६३	२९६२	१	५३२४२०	-
७)	२११ - इतर छांधतेल आणि चरबी यांचे उत्पादन (उदा. मोहरी, शेंगदाणे, तीळ वगैरे तेल)	२३	७	५	५५	४१	१४	९५४८	११

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
८)	२१६ - बर्फाचे उत्पादन	३	-	-	-	-	-	-	३	३१
९)	२१७ - पशुपक्ष्यांचे छाया तयार करणे	१	-	-	-	-	-	-	१	१०
१०)	२३० - कापसाची सरकी काढणे, साफ- सफाई करणे, गासड्या बांधणे.	४८	२५	५	२६८	१५२	११६	२७२३५	१८	६०५
११)	२३५ - गिरणीमध्ये सुती कापड तयार करणे/प्रक्रिया करणे.	१२	-	४	३११	२८२	२९	१११२००	८	२०६
१२)	२७० - लाकडापासून फळ्या बनविणे.	७७	८	३२	१०८	१०८	-	२७५२१	३४	१५८
१३)	२७३ - लाकडी बेत, बांबू वगैरेपासून पेट्या, पिंपे, करंड्या बनविणे.	१	-	१	८	८	-	२४११	-	-
१४)	२७६ - लाकडी फर्निचर, फळ्या इ. बनविणे	१	१	-	-	-	-	-	-	-
१५)	२८० - लंगदा, कागद, वर्तमान पत्राचा कागद, पुठठा वगैरे बनविणे.	२	१	१	३३	२२	११	१०१५६	-	-
१६)	२८२ - लंगदा, कागद व कागदी पुठठ्याच्या वस्तुची निर्मिती	१	१	-	-	-	-	-	-	-
१७)	२८४ - वर्तमान पत्राची छाई व प्रकाशन	१	-	-	-	-	-	-	१	२०
१८)	२८९ - छाई व प्रकाशन क्षेत्रातील इतर उद्योग (उदा. लहोटे छापणे, रबरी शिकळे बनविणे इ.)	१	१	-	-	-	-	-	-	-
१९)	३०१ - मॅक पॅलस्टीक व रबर पासून प्राथमिक स्वसाधे पादत्राणे तयार करणे	२	-	१	२३९	२३८	१	७७६१६	१	५०
२०)	३०४ - इंग, औषधी वस्तुच्या उत्पादने	३	१	२	१०३	८७	१६	३२३३५	-	-
२१)	३०९ - रासायनिक पदार्थांचे उत्पादन	१	-	-	-	-	-	-	१	५०
२२)	३११ - रासायनिक छाते व ब्रिडल नात्राके, द्वय तयार करणे.	३	-	-	-	-	-	-	३	३०

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
२३)	३२० - चिक्क मातीच्या वस्तु घाडीविणे	२	-	२	६९	२६	४३	१२९४२	-	-
२४)	३२३ - चिक्कीमातीच्या वस्तु बनावणे	१	-	१	११६	११६	-	२९२७०	-	-
२५)	३२६ - दगड घाडीविणे अगर दगडाच्या वस्तु बनावणे	४	-	१	१६	१	१५	३४३६	३	१५
२६)	३२७ - अँस्त्रेस्टास सिमेंट आणि सिमेंटच्या वस्तु बनावणे	१	-	-	-	-	-	-	१	२०
२७)	३२९ - संकीर्ण आधातू व खानिज पदार्थांचि उत्पादन (उदा. दगडी पाट्या, सिलिकाच्या वस्तु इ.)	६	-	६	२६६	२०३	६३	७५१६२	-	-
२८)	३३१ - लोखांड व पोलादाच्या सळ्या व पत्रे वेगळे बनावणे	३	-	१	२०३	२०३	-	६३६५२	२	१००
२९)	३३६ - रीझक तयार करणे	१	-	-	-	-	-	-	१	५०
३०)	३४० - धातूच्या पत्र्यापासून कोणात्याही वस्तु बनावणे (उदा. पिमें, बादल्या व इतर प्रकारच्या धातूच्या वस्तु)	२	-	१	१२	१२	-	३५५०	१	५
३१)	३४१ - इमारत बांधकामाला लागणारे धातूचे सामान बनावणे	४	-	३	२९	२६	३	८९५७	१	५
३२)	३४२ - धातूचे फर्निचर/लोखांडी फर्निचर तयार करणे	२	-	२	१६	१६	-	४८८०	-	-
३३)	३४५ - धातूला गिलावा करणे (पालीशा, कॅल्डई)	१	-	१	२३१	२३१	-	७२२५७	-	-

(पुढे चालू.....)

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
३४)	३४६ - धातुंची भांडी तयार करणे. (लढई, सुरया भांडी).	१	-	१	८	७	१	२४९२	-	-
३५)	३५९ - विधुत व्यतिरिक्त यंत्रासाधुगीचे उत्पादन व दुस्तो.	१	-	१	६	६	-	१५६०	-	-
३६)	३९८ - जड मोटार, ट्रक दुस्तो.	९	-	८	८३५	८२८	७	१९४१६८	१	५०
३७)	४०१ - धाराला, कारखान्याला आणि व्यापार उद्योगाला विधुत पुरवठा.	२	-	१	१४	१३	१	४६७२	१	२०
३८)	६१४ - पेट्रोल, डिझेल, मोबाईलऑईल	१	-	१	६	६	-	२०३०	-	-
३९)	६८२ - किरकोळ पेट्रोल पंप व्यापार (पेट्रोल वगैरे).	१५	-	८	४९	४९	-	१४४९१	७	३७
४०)	९७४ - मोटार सायकल, स्कूटर्स दुस्तो.	१	-	१	३५	३५	-	१०५६८	-	-
एकूण :-		२५५	४९	१००	५४३१	४९९३	४३८	१४३८९९३	१०६	१७१६

आधार :- मुख्य निरीक्षक कारखाने, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

नांदेड जिल्ह्यातील चालू कारखान्यांचे कामगारांच्या संख्येनुसार उद्योगनिहाय वर्गीकरण १९९१ वर्षाकरिता

अ.क्र.	मुख्य उद्योग व त्याचे सैक्रांक	१० कामगारांपेक्षा कमी		१० ते १९ कामगार		२० ते ४९ कामगार		५० ते ९९ कामगार		१०० ते ४९९ कामगार		५०० ते ९९९ कामगार		१००० ते ४९९९ कामगार		५००० व अधिक		एकूण	
		अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब
१	३	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०
०१)	०३ - शोतीविषायक सेवा	-	-	३	४८	-	-	-	-	१	११०	-	-	-	-	-	-	४	१५
०२)	२०-२१ - अन्नपदार्थांचे उत्पादन	१२	६२	१०	१११	४	८१	३	१७१	२	५८५	२	१५७७	-	-	-	-	३३	२५८
०३)	२३ - सुती कापडाचे उत्पादन	७	३३	१	१०	११	२४४	१५	८०४	१	२१२	-	-	-	-	-	-	३५	१३९
०४)	२७ - लाकूड व लाकूडाच्या वस्तु फर्निचर बनावणी यांचे उत्पादन	६६	२५४	-	-	१	२०	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	६७	२७
०५)	२८ - कागद व कागदाच्या वस्तु बनावणी, आई, प्रकाशान व संलग्न उद्योग	-	-	-	-	२	५३	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	२	५

-(पुढे चालू.....)

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०
०६)	३० - रबर, प्लॅस्टीक, पेट्रोलियम आणि कोळशापासूनच्या पदार्थांचे उत्पादन.	-	-	-	-	१	३८	३	१६५	१	२३९	-	-	-	-	-	-	५	४४८
०७)	३१ - रसायन आणि रासायनिक पदार्थांचे उत्पादन (पेट्रोलियम, कोळशापासूनचे पदार्थांचे वगळून).	२	१०	-	-	१	२०	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	३	-
०८)	३२ - उद्योगातून व खानेज वस्तूच्या पदार्थांचे उत्पादन.	४	२४	१	१६	५	१५७	३	१८९	१	११६	-	-	-	-	-	-	१४	५०
०९)	३३ - मूल धातू व संमिश्र धातू उद्योग.	-	-	-	-	-	-	३	१५०	१	२०३	-	-	-	-	-	-	४	३५
१०)	३४ - यंत्र सामुग्री व परिवहन सामुग्री वगळता धातूची व सुट्या भागाची निर्मिती.	७	५१	२	२४	-	-	-	-	१	२३१	-	-	-	-	-	-	१०	३०
११)	३५ - पत्रे व पत्रांची इत्यारे व यंत्रांचे सुटे भागांनी निर्मित (विद्युत सामुग्री वगळून).	१	६	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१	-

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०
१२)	३९ - झाडवली वस्तुंची दुस्ती	-	-	-	-	४	१८०	३	१५७	२	५४८	-	-	-	-	-	-	९	२७५
१३)	४० - वीज पुरवठा	-	-	१	१४	१	२०	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	२	३०
१४)	६१ - लाकूड, कागद, कातडे, चामडे, पेट्रोल घाऊक व्यापार	१	६	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१	६
१५)	६८ - इतर किरकोळ वस्तुंचा व्यापार	१४	७६	१	१०	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१५	८६
१६)	९७ - दुस्ती सेवा	-	-	-	-	१	३५	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१	३५
एकूण :-		११४	५२२	१९	२३३	३१	८४८	३०	१६३६	१०	२३३१	२	१५७७	-	-	-	-	२०६	७१४५

टिप :- अ = कारखान्यांची संख्या व ब = कामगारांची संख्या.
 आधार :- मुख्य निरीक्षक कारखाने, महाराष्ट्र राज्य मंडळ.

नांदेड जिल्ह्यातील वामाच्या शिद्वसांच्या संख्येनुसार कारखान्याचे वर्गीकरण १९९१ वर्षाअखेर

अ.क्र.	मुख्य उद्योग गट	उत्पादने	दि. ६० दिवस		दि. ९१ ते १२०		दि. १२१ ते १५१		दि. १५२ ते १८२		दि. १८३ ते २१३		३०० हून अधिक		एकूण		
			अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब			
१)	०३ - शोती विषयक सेवा				१	२१०	२	३३							३	१४३	
२)	२०-२१ - अन्नसंसाधन			२	२०	२	४५७	२	२३	४	१६०२	२	२०५	१२	२३०७		
३)	२३ - शोती कापडपि उत्पादन			१	३६	३	१५८	१	७४				४	३११	९	५७९	
४)	२७ - तंत्रयंत्र लाकूड व लाकडाच्या वस्तू, फर्निचर, कोळ्याचे उत्पादन				२	५	४	८	४	११	१४	४९	९	४१	३३	११६	
५)	२८ - कागद व कागदाच्या वस्तू बनविणे, स्मॉई, प्रकाशासूचक तत्सम धांदे												१	३३	१	३३	
६)	३० - शिंकर, प्लॅस्टिक, पेट्रोलियम आणि कोळसा-उत्पादनाच्या वसाधिकांचे उत्पादन											१	६५	२	२७७	३	३४२
७)	३१ - अधोत्तु व निज							२	५५	७	३४३	१	६९	१०	४६७		
८)	३३ - मृदा-धतू व लोहयंत्र													१	२०३	१	२०३

(पुढे चालू...)

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८
१)	३४ - धातूच्या वस्तु व सुटे भाग बनविणे (यंत्रसामुग्री व वाहतुकीचे साहित्य सोडून)	-	-	-	-	-	३०	३२	३३	३४	३५	३६	३७	३८	३९	४०	४१
१०)	३५ - यंत्रसामुग्री व यांत्रिक इत्यारे व त्यांचे सुटे भाग याची निर्मिती (विधुत यंत्रसामुग्री वगळून)	-	-	-	-	-	३१	३३	३४	३५	३६	३७	३८	३९	४०	४१	४२
११)	३६ - झांडवली वस्तुंची दुरुस्ती	-	-	-	-	-	३२	३३	३४	३५	३६	३७	३८	३९	४०	४१	४२
१२)	४० - वीज पुरवठा	-	-	-	-	-	३३	३४	३५	३६	३७	३८	३९	४०	४१	४२	४३
१३)	६१ - लाकूड, कागद, कातडे, चीमडे, पेट्रोल घाऊक व्यापार	-	-	-	-	-	३४	३५	३६	३७	३८	३९	४०	४१	४२	४३	४४
१४)	६८ - इतर किरकोळ वस्तुंचा व्यापार	-	-	१	५	-	३५	३६	३७	३८	३९	४०	४१	४२	४३	४४	४५
१५)	१७ - दुरुस्ती सेवा	-	-	-	-	-	३६	३७	३८	३९	४०	४१	४२	४३	४४	४५	४६
एकूण :-		-	-	४	६१	६	२७५	९	५७२	८	८९	३२	२३४९	४१	२०८५	१००	५४३१

टिप :- अ = कारखान्यांची संख्या; ब = कामगारांची संख्या.
 आधार :- मुख्य निरीक्षक कारखाने, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

नांदेड जिल्ह्यातील उद्योगांच्या मूहत्त्वाच्या बाबींची आकडेवारी १९९०-९१ वर्षाकरिता
(समये हजारात)

अ. क्र.	उद्योगाचा वर्गीकरण	उद्योगाचे वर्णन	स्थिर भांडवल	ढोळते भांडवल	सर्व कामगारांची संख्या	सर्व कर्मचाऱ्यांची संख्या	कामगारांचे वेतन
१	२	३	४	५	६	७	८
१)	२०-२१	अन्न पदार्थांचे उत्पादन	६,२०,१४	५,११,१४	६८०	९५४	१,२१,८
२)	२३	सुती कापडाचे उत्पादन	४,०८,५२	८,४६,८४	३,४९८	३,९७५	६,३८,९
३)	३०	खर, प्लॅस्टिक, पेट्रोलियम व दगडी कोळशांचे उत्पादन	४४,०७	२,४९,२९	२०२	२५४	३८,८
४)	३३	मूळ धातू व सीमिअ धातू उद्योग	१०७,०२,४२	१२,१९,१९	२३६	४५३	७४,६
५)	३९	भांडवली वस्तुंची दुरुस्ती सेवा	१३,३१	२,१९	५०७	६२२	१,४८,७
६)	-	इतर	३,२९,४२	३,२६,७९	३,१५९	३,७४६	२,११,५
		जिल्हा बेरीज :-	१२०,१७,८८	३१,५५,४४	८,२८२	१०,००४	१२,३४,५

(पुढे चालू)

अ. क्र.	उद्योगाचा क्र.	उद्योगाचे वर्णन	एकूण मिळकत	एकूण उत्पादन	एकूण निविष्टी	उत्पादनामुळे मुल्यवृद्धी
१	२	३	९	१०	११	१२
१)	२०-२१	अन्न पदार्थांचे उत्पादन	२,२१,६२	२१,७६,७५	१७,१६,८२	४,०४,२५
२)	२३	सुती कापडाचे उत्पादन	९,०६,२१	३१,८५,४९	२८,५६,६७	२,९१,८३
३)	३०	रबर, र्लस्टीक, पेट्रोलियम व दगडी कोळशांचे उत्पादन	७२,६४	३२,१६,९५	१७,९८,०५	४,१७,०३
४)	३३	मूळ धातू व सांमिश्र धातू उद्योग	१,८०,८८	२१३,३३,३७	१९०,१९,७५	१८,५३,४५
५)	३९	भांडवली वस्तुंची दुरुस्ती सेवा	१,९४,५९	३,१९,५९	१,२४,१७	१,९४,५९
६)	-	इतर	३,१९,२२	२३,४६,६९	१९,३७,३६	३,७१,७५
जिल्हा बेरीज :-			१८,९५,१६	३१५,७८,८४	२७४,५२,८२	३५,३२,९०

टिप :- उद्योग गटनिहाय माहिती मोठ्या कारखान्यांसाठी दिली असून लहान कारखान्यांची (नमूना निवडीवर) माहिती "इतर" समोर देण्यात आली आहे.

आधार :- अर्था व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.

नांदेड जिल्ह्यातील रोजगार विनिमय केंद्रातील आकडेवारी सन ३१ मार्च, १९९२ रोजी संपन्ना-या वर्षाकीरता.

अ.क्र.	बाब	वर्षा अखेर ३१.३.१९९२
१	२	३
१)	जाहीर केलेल्या स्किाम्या जागांची संख्या	१,०३३
२)	सेवा योजनाचा उपयोग करणारे मालक	१९३
३)	संदर्भा वर्षात नवीन नोंदणी केलेल्या उमेदवारांची संख्या	६४,३२४
४)	पटावरील अर्जदारांची संख्या	६५,५०४
५)	<u>नोकरी दिलेल्या उमेदवारांची संख्या</u>	५०१
	अ) छाजगी होत्र	२४
	ब) सार्वे जनिक होत्र	४७७
६)	<u>नोकरी मिळालेल्या उमेदवारांची संख्या</u>	
	अ) अनुसूचित जाती/अनुसूचित जमाती	२४०
	ब) इतर	२६१
	क) एकूण	५०१
७)	<u>राष्ट्रीय वर्गीकरणानुसार व्यक्साय</u>	
१)	<u>व्यावसायिक तांत्रिक आणि संबंधित कामगार</u>	
	अ) नोंदणी केलेले	४८२
	ब) नोकरी दिलेले	११८
२)	<u>प्रशासकीय, प्रशास्त्रीय आणि व्यवस्थापकीय कामगार</u>	
	अ) नोंदणी केलेले	-
	ब) नोकरी दिलेले	-
३)	<u>लेखानिक आणि तत्संबंधीचे कामगार</u>	
	अ) नोंदणी केलेले	१,५६९
	ब) नोकरी दिलेले	८
४)	<u>विक्री कामगार</u>	
	अ) नोंदणी केलेले	-
	ब) नोकरी दिलेले	-
५)	<u>शेतकरी, मत्स्य व्यक्साय, भिजारी व संबंधित कामगार</u>	
	अ) नोंदणी केलेले	६७२
	ब) नोकरी दिलेले	२१२

(पदे चालू.....)

१	३	२
६) <u>छापा कामगार</u>		
अ) नोंदणी केलेले		६८२
ब) नोकरी दिलेले		४
७) <u>वाहतूक व दळणवळण व्यवसायातील कामगार</u>		
अ) नोंदणी केलेले		६२२
ब) नोकरी दिलेले		१८
८) <u>क्राफ्टसमनउत्पादन प्रक्रिया कामगार</u>		
<u>इतर ठिकाणी वर्गीकरण न झालेले कामगार</u>		
अ) नोंदणी केलेले		६४२
ब) नोकरी दिलेले		४२
९) <u>सेवा, खोल व तत्सम कामगार</u>		
अ) नोंदणी केलेले		९१८
ब) नोकरी दिलेले		-
१०) <u>इतर ठिकाणी वर्गीकरण न केलेले कामगार</u>		
अ) नोंदणी केलेले		८,५५७
ब) नोकरी दिलेले		९९
११) <u>एकूण</u>		
अ) नोंदणी केलेले		१४,३४४
ब) नोकरी दिलेले		५०१

आधार :- अय प्रादेशिक सेवायोजन अधिकारी, नांदेड

नांदेड जिल्ह्यातील व्यक्साय मार्गदर्शन कार्यक्रम १९९१-९२ या वर्षाकरिता.

अ.क्र.	बाब	परिमाण	वर्ष
			१९९१-९२
१	३	३	४
१)	<u>सेवायोजन केंद्रातील व्यक्साय मार्गदर्शन घाटक</u>		
१)	वैयक्तिक मार्गदर्शन/व्यक्तिज्ञा: अगर गटामध्ये सल्ला दिलेल्यांची संख्या.	संख्या	-
२)	सेवायोजन केंद्रामध्ये दुरुप्यांत आलेल्या गटांशी चर्चा	संख्या	०३
३)	मार्गदर्शन केलेल्या अर्जदारांना नोकरीवर/ प्रशिक्षणासाठी/उमेदवारीसाठी दिलेल्यांची संख्या	संख्या	३७७
२)	<u>विधवा विभागातील सेवायोजन माहिती</u>		
१)	वैयक्तिक मार्गदर्शन/व्यक्तिज्ञा: अगर गटामध्ये सल्ला दिलेल्यांची संख्या.	संख्या	-
२)	सेवायोजन केंद्रामध्ये दुरुप्यांत आलेल्या गटांशी चर्चा.	संख्या	-
३)	मार्गदर्शन केलेल्या अर्जदारांना नोकरीवर/ प्रशिक्षणासाठी/उमेदवारीसाठी दिलेल्यांची संख्या.	संख्या	-

आधार: १) उप प्रादेशिक सेवायोजन अधिकारी, नांदेड.

२) उपप्रादेशिक सेवायोजन अधिकारी, विधापीठ, सेवायोजन माहिती व
व मार्गदर्शन केंद्र, औरंगाबाद.

९२ - तदता क्रमांक ५०७

कर्मचारी गणना - १९९१

नांदेड जिल्हयातील कर्मचा-यांची संख्या

बाल	शासकीय	जिल्हा परिषद	नगर परिषद
१	२	३	४
वर्ग १	२७७	१६	१
वर्ग २	७१६	२६८	२२
वर्ग ३	१०५६७	१०४७१	८२१
वर्ग ४	७९१०	१७२७	१६५४
एकूण १ ते ४	१६४६३	१२४८२	२४९८
इतर वर्ग ५ ते ९ व ०	६४९३	१२७१	३१४
एकूण १ ते ९ व ०	२२९५६	१३७५३	२८१२

टिप :- १) वर्ग-५ मध्ये कार्यव्ययी आस्थापनेवरील कर्मचा-यांचा समावेश होतो.

२) "इतर" या मध्ये आकीस्मक खार्चातून रोजगार दिले जाणारे, रोजंदारीवरील, अंशकालीन, मानसेवी आणि वरील वर्गात समाविष्ट न झालेले कर्मचारी यांचा समावेश होतो.

आधार :- अर्धा व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

नांदेड जिल्ह्यातील निरनिराळ्या उद्योगातील रोजगार, ३१ मार्च, १९९१
या रोजी संपणा-या वर्गाकरिता

अ.क्र.	उद्योगचे नाव	राष्ट्रीय उद्योग संकेतांक	मगिहती देणा-या आस्था-पनाची संख्या	शासकीय	कर्मचारी वर्गाची संख्या	निम-शासकीय	छाजगी	सकूण
१	२	३	४	५	६	७	८	
१)	कृषि	०३	२७	१५८४	१९१	-	१७७५	
२)	छाणाकाम	१०	-	-	-	-	-	
३)	वस्तु निर्माण	२०-२१	३८	२४०४	१५२०	५७५१	९६७५	
४)	टिंक निर्मिती, गॅस, पाणी व सांडमाणीसेवा	४०	६	-	२०२९	-	२०२९	
५)	बांधाकाम	५०	२८	५८३८	१५९२	-	७४३०	
६)	घाऊक किरकोळ व्यापार व हॉटेल व्यवसाय	६०	३३	-	९७	१५७३	१६७०	
७)	परिवहन व गुदामे आणि वळणाकण	७०	७	१०७४	३०१२	-	४०८६	
८)	वित्त पुरवठा, विमा, स्थावर मालमत्ता आणि व्यापार विषयक सेवा	८०	८१	१४२०	१५	१६७६	३१११	
९)	सामूहिक, सामाजिक आणि व्यक्तिगत सेवा	९४	२७१	९२६४	१५१४८	४६३२	२९०४४	
सकूण :-		-	४९१	२१५८४	२३६०४	१३६३२	५८८२०	

आधार :- उप प्रादेशिक सेवायोजन अधिकारी, नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील विभूतीकरण झालेल्या शहरांची व गावांची संख्या व त्यांची लोकसंख्या ३१ मार्च, १९६१, ३१ मार्च, १९७१, ३१ मार्च, १९८१, ३१ मार्च, १९९१, ३१ मार्च, १९९२ या वर्षांमध्ये.

वर्णना	३१ मार्चला संवणारे वर्ष	जिल्ह्यातील संख्या		विभूतीकरण झालेली गावे		विभूतीकरण झालेली शहरे		एकूण विभूतीकरण	
		गावे	शहरे	संख्या	लोकसंख्या	संख्या	लोकसंख्या	संख्या	लोकसंख्या
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
१) महाराष्ट्र राज्य विभूत मंडळ, नांदेड	३१.३.१९६१	१,३८८	११	उ.ना.	उ.ना.	४	१,६४,०००	४	१,६४,००
	३१.३.१९७१	१,३८६	११	४४५	४,२७,९८२	११	१,५५,८६८	४५६	५,८३,८५
	३१.३.१९८१	१,३८८	११	१,२८१	१०,५२,६१८	११	२,२८,०००	१,२९५	१२,८०,६१
	३१.३.१९९१	१,४८१	११	१,४८१	१४,२१,४८५	११	३,२७,८४९	१,४९२	१७,४९,३३
	३१.३.१९९२	१,४८१	११	१,४८१	१४,२१,४८५	११	३,२७,८४९	१,४९२	१७,४९,३३
२) खोजगी	३१.३.१९६१	-	-	-	-	-	-	-	-
	३१.३.१९७१	-	-	-	-	-	-	-	-
	३१.३.१९८१	-	-	-	-	-	-	-	-
	३१.३.१९९१	-	-	-	-	-	-	-	-
	३१.३.१९९२	-	-	-	-	-	-	-	-
३) एकूण	३१.३.१९६१	१,३८८	११	उ.ना.	उ.ना.	४	१,६४,०००	४	१,६४,००
	३१.३.१९७१	१,३८६	११	४४५	४,२७,९८२	११	१,५५,८६८	४५६	५,८३,८५
	३१.३.१९८१	१,३८८	११	१,२८१	१०,५२,६१८	११	२,२८,०००	१,२९२	१२,८०,६१
	३१.३.१९९१	१,४८१	११	१,४८१	१४,२१,४८५	११	३,२७,८४९	१,४९२	१७,४९,३३
	३१.३.१९९२	१,४८१	११	१,४८१	१४,२१,४८५	११	३,२७,८४९	१,४९२	१७,४९,३३

टिप :- ३१.३.१९९१ व ३१.३.१९९२ ची गावे, शहरे आणि लोकसंख्या १९८१ च्या जनगणनेप्रमाणे जाईल.
 आधार :- अधीनस्थ अभियंता, महाराष्ट्र राज्य विभूतीकरण मंडळ, नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील विकासा वापर १९९१-९२ या वर्षाकरिता

(हजार कि.पेट ता.

अ.क्र.	निर्मितीचा प्रकार	विकासा वापराचा प्रकार							संजंटा (व्याज)
		धारगुती	व्यापारी कामासाठी व लघु शक्ती-साठी वोज	औद्योगिक	सांख्यिक	कृषि	इतर	सकुणा	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
१)	धारमल	४,४१,४०	१,०५,६०	२,७४,५०	५६,५०	६,०५	१३,८७	८,९७,९२	१,९९,३०
२)	हायड्रो	-	-	-	-	-	-	-	-
३)	इतर	-	-	-	-	-	-	-	-
सकुणा :-		४,४१,४०	१,०५,६०	२,७४,५०	५६,५०	६,०५	१३,८७	८,९७,९२	१,९९,३०

टिप :- धारमल, हायड्रो आणि इतर यांची वेगवेगळी माहिती उपलब्ध नाही.

आधार :- अधीक्षक अभियंता, महाराष्ट्र राज्य विद्युत संकल, नांदेड.

२६ - तद्वत्तर क्रमांक ५०११

आर्थिक गणना १९८०

बिगर कृषि आस्थापना

आस्थापना व स्वकार्यस्त उद्योग सङ्घः जिल्हा :- नांदेड

बाब	गा.मी.प	नागरी	एकूण
१	२	३	४
(एक) सर्व प्रकारच्या आस्थापनासकत्र	२७,५३५	१२,७५१	४०,२८६
१.१ आस्थापनांची संख्या	६,०१५	४,५४८	१०,५६३
१.२ आस्थापनांची मालकीच्या प्रकारानुसार संख्या			
अ) सहकारी	४८७	२९८	७८५
ब) ताकजिनक	३,४७०	१,०४५	४,५१५
क) खाजगी	२,०५८	३,२८५	५,३४३
१.३ मालकांचा विशेष सामाजिक गट (एकूण संख्येची टक्केवारी)			
अ) अनुसूचित जाती	१०.१६	४.७६	८.४५
ब) अनुसूचित जमाती	३.५०	२.०५	३.०५
१.४ जागेविरहीत कार्यान्वित असलेल्या संस्थांची एकूण संख्येची टक्केवारी	२२.७५	१९.०२	२१.५७
१.५ अतीवर घालणी-या संस्थांची एकूण संस्थांची टक्केवारी	१७.९७	१७.७२	१७.८९
(दोन) सर्वसाधारणपणे काम करणा-या कामगारांची संख्या			
अ) एकूण कामगार	५१,६७१	४७,८३३	९९,७०४
ब) वेतनावर काम करणारे कामगार	२०,५७५	३१,४५१	५२,०२६
क) वेतनावरील कामगारांची एकूण कामगारांची टक्केवारी	३९.६६	६५.७५	५२.१८
ड) कामगारांची प्रतिस्थापना सरासरी संख्या	५	९	७

आधार :- आर्थिक गणना, १९८०

१९८० च्या आर्थिक गणनेनुसार नांदेड जिल्ह्यातील प्रमुख उद्योग
गटानुसार बिगर कृषि आस्थापनांची संख्या व सर्वसाधारणपणे
नेहमी काम करणा-या कामगारांची संख्या

अ. क्र.	बाब	गावोग		नागरी		एकूण	
		आस्था	कामगार	आस्था	कामगार	आस्था	कामगार
१	२	३	४	५	६	७	८
०१	खोर्णकाम	८३	१७६	३०	५९	११३	२३५
०२	उत्पादन व दुस्तो सेवा	१०५३०	२१,२३१	३,३०५	१२,८०९	१३,८३५	३४,०४०
०३	वीज, गॅस व पाणी	१०८	१२७	१५	४१	१२३	१६८
०४	बांधकाम	२९१	४६०	९५	२८१	३८६	७४१
०५	घाऊक व किरकोळ व्यापार	९,११५	११,७४७	५,६१३	११,३२९	१४,७२८	२३,०५६
०६	निवातगृहे व उपाहार गृहे	१,१७२	२,२९९	८१९	३,१५८	१,९९१	५,४७७
०७	वाहतूक	८३	४२०	४७७	१,२५८	५६०	१,६९८
०८	साठवणूक व पखार	१०४	२४७	९३	१८४	२००	४३१
०९	दणवण	२११	४२०	३८	४२७	२४९	८४७
१०	अर्थ सुरक्षा, विमा; आश्वासना व धंदेविषयक सेवा	४२०	१,२८१	४४४	२,३४३	८६४	३,६२४
११	समा सामूहिक, सामा-जिक व व्यक्तीगत सेवा	५,४१५	१३,४६२	१,८२२	१५,९०४	७,२३७	२९,३६७
१२	इतर	-	-	-	-	-	-
१३	सर्व प्रमुख उद्योगगट	२७,५३५	५१,८७१	१२,७५१	४७,८३३	४०,२८६	९९,७०४

आधार :- आर्थिक गणना, १९८०

१९८० च्या आर्थिक गणनेनुसार नांदेड जिल्ह्यातील महत्त्वाच्या
उद्योग गटानुसार विंगर कृषि आस्थापनाची रकमा

अ. क्र.	उद्योग गट	उद्योग गट संकेतांक	ग्रामीण	नागरी	एकूण
१	२	३	४	५	६
०१	खाद्य पदार्थांचे उत्पादन	०५	१,४९२	५४०	२,०३२
०२	इतर वस्त्र निर्माण उद्योग	२७	२,१२८	७२८	२,८५६
०३	लाकूड व लाकडाचे उत्पादन	२९	२,८२९	३५५	३,१८४
०४	चामडे व चामडेयांच्या वस्तू तयार करणे	३२	५६०	१०५	६६५
०५	अधातूजनाच्या पदार्थांचे उत्पादन इतर वर्गीकृत न केलेले	४०	१,४१७	१९२	१,६०९
०६	धातू उद्योग आणि त्याचे भाग संरक्षणागुणे व सासुणी वगळता	४३	६६५	१८२	८४७
०७	दुस्तती सेवा	४८	४३४	३३७	७७१
०८	किरकोळ व्यापार	५९	९,०६९	५,३३३	१४,४०२
०९	उपाहार गृहे व कॅफे	६०	१,०९०	७३४	१,८२४
१०	सार्वजनिक प्रशासन	८८	१,०९०	४२३	१,५१३
११	पैक्षणिक सेवा	९०	१,६३०	२७६	१,९०६
१२	आर्थिक व कल्याणकारी सेवा	९४	४६८	१५२	६२०
१३	खाजगी प्रकारच्या सेवा	९८	१,७९७	५४८	२,३४५
एकूण :-		—	२४,६६२	९,९०५	३४,५६७

आधार :- आर्थिक गणना, १९८०

१९९१

१९९१-९२

शुद्धि क्रमांक ५३४

१९९१-९२

क्र.सं.	विवरण	१९९१	१९९२	१९९३
०१	खाद्य प्रदायक प्रकल्प	०९	३,५२५	२,०९४
०२	विजेच्या जागीवर सुतो कापड	३०	१,२५२	१,१८१
०३	सुती फांपडाचे उत्पादन	१३	३,५९३	२,८१९
०४	इतर वस्त्रनिर्मण उद्योग	३५	३,५२५	५,१६३
०५	साकड व साकडाचे उत्पादन	३९	४,२५०	५,१६९
०६	अधातुजन्य खनिज पदार्थाचे उत्पादन इतर व वर्गीकृत न केले	४०	३,५८०	५,०५२
०७	धातु उद्योग आणि त्याचे भाग यंत्रसामुग्री व सामुग्री वर्गजाती	५३	११,०९१	११,५०२
०८	खोखळ व्यापार	५८	१,५०	१,३९९
०९	किरकोळ व्यापार	५९	११,५९५	१०,०३०
१०	उपाहारगृहे व कॅफे	६०	२,०६५	२,८३८
११	हॉटेल	६०	४०९	९९०
१२	इतर परतस्था	७५	८०१	५०३
१३	सार्वजनिक प्रशासन	८८	३,५५३	८,५२१
१४	शैक्षणिक सेवा	९०	५,५०३	३,५९१
१५	वैद्यकीय व आरोग्य सेवा	९२	५२२	१,३१९
१६	आजगी प्रकारच्या सेवा	—	२,५३१	९५३
एकूण :-			४५,०३८	४०,००४

आधार :- आर्थिक गणना, १९८०

१९८० च्या आर्थिक गणनेनुसार नांदेड जिल्ह्यातील जिंगर
कृषि सहकारी आस्थापनाः
(सर्व उधो गट एकत्र)

अ. क्र.	बाब	गांभीष	नागरी	एकूण
१	२	३	४	५
१)	सहकारी औद्योगिक संस्थांची संख्या	४८७	२१८	७०५
२)	विद्येवर चालपा-या संस्थांची एकूण संस्थेसो टक्केवारी	३.२८	४.१३	३.५५
३)	सहकारी औद्योगिक आस्थापनात सर्वसाधारणपणे काम करणारे कामगार			
	अ) एकूण संख्या	३,११४	२,११७	५,२३१
	ब) प्रती आस्थापना कामगारांची संख्या	६	९	७

टिप :- सहकारी उद्योग या सहकारी व संस्था आहेत कारण सहकारी प्रकाराखाली
स्वयंकार्यरत उद्योग नाहीत.

आधार :- आर्थिक गणना, १९८०.

१९८० च्या आर्थिक गणनेनुसार नांदेड जिल्ह्यातील प्रमुख उद्योग गटानुसार सहकारी औद्योगिक संस्था व रोजगार यांची संख्या

अ. क्र.	उद्योग गट	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
		आस्था	रोजगार	आस्था	रोजगार	आस्था	रोजगार
१	१९९	११७	८९९	११९	२४९	२३६	४८५
२	२५६	३७०	४९४९	५६०९	६९३	७	६
१११	छाणकाम	२९६	७२	२९६	७२	-	७
००७	दगडकाम	००६	०७	००९	०९	-	२
२	उत्पादन व दुसुती सेवा	१९९	१,७४२	२३६६	५५६७	४३	२,३४५
३	वीज, गॅस, पाणी पुरवठा	८६३	९६	६९९	८	-	९७-०६
४	बोधाकामाशी संबंधित उद्योग	१६४४	९६	२००७	४९	-	२,०५३
५	घाऊक किरकोळ व्यापार	७९	१५१	६७	२२६	१४६	३५७
६	उपाहारगृहे व हॉटेल्स	१	१	१०९९	१२०	१	११०१
७	वाहतूक	२	१३	-	-	२	१३
८	साठवणूक व व्हार	३८	७५	५	१२	४३	८७
९	कण कण	५	६	-	-	५	६
१०	वित्त व्यवस्था इत्यादी सेवा	३०५	९४६	२८	१,०१४	४०३	१,९६०
११	सांघुहिक, सामाजिक व छाजगी सेवा	३८	१३३	३४	१७९	६२	३१२
१२	इतर	००९	०	००९	०	-	०
एकूण :-		४८७९	३,११४	२१६	२,०१७	७०५	५,१३१

टिप :- सहकारी उद्योग व सहकारी संस्था आहेत कारण सहकारी प्रकारची स्वयंकार्यरत उद्योग नाहीत

आधार :- आर्थिक गणना, १९८०

१९८० च्या आर्थिक गणनेनुसार नांदेड जिल्ह्यातील उत्पादन व दुसऱ्या सेवा या गटातील संस्थांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणाऱ्या कामगारांची आकारमान गटानुसार संख्या.

रोजगारांचा आकारमान गट(संख्या)	गांधीनगर		नागरी		एकूण	
	आस्थापनांची संख्या	नेहमी काम करणाऱ्या व्यक्तींची संख्या	आस्थापनांची संख्या	नेहमी काम करणाऱ्या व्यक्तींची संख्या	आस्थापनांची संख्या	नेहमी काम करणाऱ्या व्यक्तींची संख्या
१	२	३	४	५	६	७
१-२	५४९	८८७	२६३	४९१	८१२	१,३७८
३	६९	२०७	१४६	४३८	२१५	६४५
४	३३	१३२	१९७	३८८	१३०	५२०
५	२०	१००	६०	३००	८०	४००
६-९	४८	३३४	१२४	८७९	१७२	१,२१३
१०-१९	३४	४३२	५६	८००	९०	१,२२२
२०-४९	७	१९३	२१	६२२	२८	८१५
५० व त्यापेक्षा जास्त	१५	४,००७	१९	४,४२१	३४	८,४२८
सर्व आकारमान गट	७७५	६,२८२	७८६	८,३३९	१,५६१	१४,६२१

आधार :- आर्थिक गणना, १९८०

१९८० च्या आर्थिक गणनेनुसार, नांदेड जिल्ह्यातील धाऊक व किरकोळ व्यावारी संस्थांचो एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कामगारांचो आकारमानगटानुसार संख्या.

रोजगारांचा आकारमान गट (संख्या)	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
	आस्थापनाची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींचो संख्या	आस्थापनाची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींचो संख्या	आस्थापनाची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींचो संख्या
१	२	३	४	५	६	७
१-२	६२१	१,१४४	६१४	१,१८८	१,२३५	२,३३२
३	१९३	५७९	४७८	१,३४४	६४१	१,९२३
४	५४	२१६	२३३	९३२	२८७	१,१४८
५	३६	१८०	१५८	७९०	१९४	९७०
६-९	३३	२३२	१७९	१,२५६	२१२	१,४९०
१० ते १९	९	१०४	४३	५३४	५२	६३८
२० ते ४९	-	-	६	१४१	६	१४१
५० व त्यापेक्षा जास्त	-	-	-	-	-	-
सर्प आकारमान गट	९४६	२,४५५	१,६८१	६,१८७	२,६२७	८,६४२

आधार :- आर्थिक गणना, १९८०.

१९८० च्या आर्थिक गणनेनुसार नंदेश जिल्ह्यातील सांख्यिक, सामाजिक व व्यक्तिगत सेवा संस्थांचा एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कामगारांचो आकारमान गटानुसार संख्या.

रोजगारांचा आकारमान गट (संख्या)	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
	आस्था-पनाची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	आस्था-पनाची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	आस्था-पनाची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या
१	२	३	४	५	६	७
१-२	२,०१०	२,९०६	३५३	५७६	२,३६३	३,४८२
३	३८२	१,१४६	१०६	३१८	४८८	१,४६४
४	१२९	५१६	५१	२०४	१८०	७२०
५	९६	४८०	७३	३६५	१६९	८४५
६-९	२८८	२,०७७	१३७	९८५	४२५	३,०६२
१०-१९	१४२	१,९५३	१७०	२,३१८	३१२	४,२७१
२०-४९	४४	१,१६९	१३३	४,००१	१७७	५,१७०
५० व त्यापेक्षा जास्त	२	११३	६०	६,०१२	६२	६,१२५
सर्व आकारमान गट	३,०९३	१०,३६०	१,०८३	१४,७७९	४,१७६	२५,१३९

अर्थानुसार :- आर्थिक गणना, १९८०.

१९८० च्या आर्थिक गणनेनुसार नांदेड जिल्ह्यातील सर्व उधीगट
मिळून एकत्र संस्थांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या
कामगारांची आकारमान गटानुसार संख्या

संस्था आकारमान गट (संख्या)	गावीण		नागरी		एकूण	
	आस्था- पनाची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	आस्था- पनाची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	आस्था- पनाची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या
१	२	३	४	५	६	७
१-२	३,९०७	६,०५४	१,५३५	२,७९५	५,४४२	८,८४९
३	८६८	२,६०४	८६१	२,५८३	१,७२९	७,१८७
४	३२८	१,३१२	५११	२,०४४	८३९	३,३५६
५	२०९	१,०४५	३८४	१,९२०	५९३	२,९६५
६-९	४२९	३,०४५	६०१	४,२७१	१,०३०	७,३१६
१०-१९	२०२	२,७००	३७७	५,०१७	५७९	७,७१७
२०-४९	५३	१,४२९	१९२	५,७०६	२४५	७,१३५
५० व त्यापेक्षा जास्त	१९	४,४४३	८७	११,२९१	१०६	१५,७३४
सर्व आकार- मान गट	६,०१५	२२,६३२	४,५४८	३५,६२७	१०,५६३	५८,२५९

आधार :- आर्थिक गणना, १९८०.

नांदेड जिल्हयातील विविध प्रकारच्या सहकारी संस्था ३०-६-९२
ला संपणा-या वर्षाकीरता.

अ.क्र.	संस्थेचा प्रकार	संस्थांची संख्या
१	२	३
(१)	<u>सहकारी पतसंस्था</u>	९७७
१.१	जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँका	१
१.२	प्राथमिक कृषि सहकारी संस्था	९५१
१.३	शेतकरी सेवा संस्था	१
१.४	लॅम्प्स सहकारी संस्था	२४
१.५	धान्य बँका	-
१.६	इतर (आदिवासी सेवा संस्था)	-
(२)	<u>बिगर शेतकी पत संस्था</u>	१९८
२.१	प्राथमिक सहकारी बँका	२
	अ) नागरी बँका	२
	ब) कर्मचारी पतसंस्था	-
२.२	इतर बिगर शेतकी पत संस्था	१९६
	अ) कर्मचारी पत संस्था	१६४
	ब) नागरी पत संस्था (ध्यासी, ध्याष्ट आणि	३२
	क) इतर पत संस्था)	-
	इतर	-
(३)	<u>पणन संस्था</u>	२२
३.१	जिल्हा पणन संस्था	१
	अ) सर्वसाधारण उद्योग	१
	ब) विप्लोड उद्योग	-
३.२	प्राथमिक पणन संस्था	२१
	अ) सर्वसामान्य (तातुका छारेदी विक्री संघ)	९
	ब) विप्लोड	११
३.३	अ इतर	१

(पुढे चालू.....)

१	२	३
(४) उत्पादन संस्था		१,१५२
४.१ साखर कारखाने		६
४.२ इतर वृषि प्रक्रिया संस्था (धात/तेल/जिनिंग मिल वगैरे)		२४
४.३ पिणकर सहकारी संस्था (हातवाग व कंसावाग)		४५
४.४ सुत गिरण्या		३
४.५ इतर औद्योगिक संस्था		३२३
४.६ दुग्ध संस्था		६४२
४.७ दुग्ध संस्था		१
४.८ मत्स्य व्यवसाय संस्था		६३
४.९ भोती संस्था		-
४.१० लिफ्ट इरिगेशन संस्था (सिंचन संस्था)		२८
४.११ वन कामगार संस्था		१७
४.१२ इतर		-
(५) सामाजिक संस्था		१,०८४
५.१ ग्राहक भांडार		४०
५.२ गृह निर्माण संस्था		६६८
५.३ कामगार वंशाटदार संस्था		२१८
५.४ परिवहन संस्था		१२
५.५ इतर		१४६
सकूण सर्व प्रकारच्या संस्था		३,४३३

आधार :- जिल्हा उप निबंधक, सहकारी संस्था, नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील सवे प्रकारच्या संस्थांची माहिती ३०-६-१२ ला
संयोजित व वर्गीकरिता (समये आणि सभासद संख्या हजारात)

अ.क्र.	बाब	संख्या
१	२	३
१)	संस्था	३,४३३
२)	एकूण सभासद	५,३०
३)	भारणा झालेले भाग भांडवल	२४,१२,३६
४)	वरील पैकी सरकारी भाग भांडवल	१,५५,१८
५)	स्वतःचा निधी	२२,५७,१८
६)	ठेवी	१२,४८,३४
७)	ढोळते भांडवल	३,०३,१६,२७
८)	निष्क दिलेले र्ज	७५,३०,१६
९)	छारेदीची किंमत	६,७५,६७
१०)	विक्री किंमत	१२,६८,१२
११)	<u>नफा मिळालेल्या</u>	
	अ) संस्था	६१२
	ब) रक्कम	१,४४,१५
१२)	<u>तोट्यातील</u>	
	अ) संस्था	१,७०७
	ब) रक्कम	४,७७,७०

आधार :- जिल्हा उम निबंधाक, सहकारी संस्था, नांदेड

नांदेड जिल्ह्यातील सर्व प्रकारच्या सहकारी संस्थांची लेखापरीक्षा वर्गानुसार वर्गीकरण ३०-६-१९९२ तम संपणा-या

अ.क्र.	जिल्हा/तालुका	लेखापरीक्षा वर्ग				वर्गीकरण न केल्या	लेखापरीक्षा न झालेल्या	एकूण सहकारी संस्था
		अ	ब	क	ड			
१	२	३	४	५	६	७	८	९
	<u>जिल्हा क्षेत्र</u>	४७	३२३	८७२	८	५५	१,२९५	२,६००
	<u>तालुका</u>							
१)	नांदेड	२६	१०१	१७६	२	१४	५४९	८६८
२)	हंदगाव	४	३३	८४	१	१	३७	१६०
३)	किनवट	-	२५	११४	-	२५	२८	१९२
४)	भाोळर	४	८	१०९	२	१	१३३	२५७
५)	बिलोली	७	५३	१२६	-	६	१४८	३४०
६)	देगलूर	२	२६	७०	७	४	७६	१९१
७)	मूळोड	१	२८	६४	-	३	१२२	२१८
८)	ळार	३	३२	१२९	-	१	२०२	३७७

आधार :- जिल्हा विधोष लेखापरीक्षाक, वर्ग, सहकारी संस्था, नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील राज्य आणि जिल्हा पातळीवरील सहकारी बँकांचे कार्य ३०-६-१९९२ ला संपणा-या वर्षात
(समये हजारात)

अ.क्र.	बँकाचा प्रकार	बँकाच्या शाखा	संस्था	सभासद वैयक्तिक	भाग-भांडवल	राज्यीय व इतर निधी	ठेवी	ढोळते भांडवल
१	२	३	४	५	६	७	८	९
१)	नांदेड जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक लि., नांदेड.	१५८	१६२५	११३	८,९२,००	४,३६,३७	८५,७१,७०	१७४,९५,३८
२)	सद्वाराष्ट्र राज्य सहकारी कृषि व ग्रामीण विकास बँक लि., नांदेड.	८	१३४	४८,७८३	१४६,५०,००	-	-	-

(सुटे चालू....)

अ.क्र.	बँकाचा प्रकार	अल्प मुदतीची कर्जे			स्था-१२ पेकी	मध्यम	दीर्घा
		रोखा पत (कॅसा ट्रेडीट)	वटीवलेली बिले (डिस्टा- उटेड बिल्स)	एकूण कर्जे (१०+११)	शोतीच्या हंगामी कामासाठी दिलेली कर्जे	मुदतीची कर्जे	मुदतीची कर्जे
१	२	१०	११	१२	१३	१४	१५
१)	नांदेड जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक लि., नांदेड	२१२,०६,७४	३४,७५,०१	२४६,८३,७५	१४,३४,४२	६,७०,०४	४८,२४
२)	महाराष्ट्र राज्य सहकारी कृषि व ग्रामीण विकास बँक लि., नांदेड	-	-	-	-	-	१९२१,४३,००

(पुढे चाबू.....)

अ.क्र.	बैंकाचा प्रकार	येणे र्क			टाकलेले र्क		
		अल्प मुदतीचे	मध्यम मुदतीचे	दीर्घा मुदतीचे	अल्प मुदतीचे	मध्यम मुदतीचे	दीर्घा मुदतीचे
१	२	१६	१७	१८	१९	२०	२१
१)	नांदेड जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक लि., नांदेड.	९३,६६,३६	२९,९७,४३	३,४४,००	१९,८५,६६	९,६७,८४	९,६९
२)	महाराष्ट्र राज्य सहकारी कृषि व ग्रामीण विकास बँक लि., नांदेड.	-	-	१९२१,४३,००	-	-	१६३,७२,००

- आधार :- १) व्यवस्थापक, नांदेड जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक लि., नांदेड.
 २) व्यवस्थापक, महाराष्ट्र राज्य सहकारी कृषि व ग्रामीण विकास बँक लि., नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील प्राथमिक कृषि सहकारी संस्थांचे कार्य ३०-६-१९९२ या दिवशी संपणा-या वर्षाकीरता

(समये हजारत)

अ. क्र.	जिल्हा/तासुका	संस्थांची संख्या	एकूण खातेदारांची संख्या	सभासद				भाग-भांडवल	सभा राखीव सरकारी भाग-भांडवल	संस्था व इतर निधी	संस्थेने घेतलेली एकूण रक्क	ढोळते भांडवल
				एकूण	लढान खातेदार सभासद	पोठे खातेदार सभासद	इतर सभासद					
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
जिल्हा बेरीज तासुका		९५१	३,३२,४२३	३,३२,४२३	१,४५,२८०	१,५६,९९४	३०,१४९	८,९३,२३	२४,२१	१,०१,३०	३७,२५,८१	७६,१९,
१)	नांदेड	१२३	३३,८७४	३३,८७४	१५,६५८	१५,२५२	२,९६४	१,२८,२२	३१	१७,२६	४,१०,०९	१२,३३,
२)	हदगांव	९४	४७,८०३	४७,८०३	१७,५८८	३०,२१५	-	१,६२,५१	४	११,५३	५,९२,४८	१२,२२,
३)	किसवट	११९	४२,६७५	४२,६७५	२७,६११	१२,४५७	२,६०७	३९,५०	२४	५,१९	४,५२,७०	४,९८
४)	धाोकर	१०८	४८,६६१	४८,६६१	१२,०७५	३५,०४९	१,५३७	८७,४२	४०	७,६१	३,६८,१३	१०,२०,
५)	बिलौली	१६४	४४,५०९	४४,५०९	२१,४९९	९,८८६	१३,१२४	१,३८,२३	१३,८७	२८,८१	४,३१,०६	११,३३,
६)	देगलूर	८१	२८,५८४	२८,५८४	१४,३५८	९,४९५	४,७३१	७४,४१	२,५४	१७,६८	३,५७,४०	७,१०,
७)	मुखीढ	९५	३१,८६३	३१,८६३	१५,२७७	१५,९००	६८६	९९,६४	१,२२	६,२०	४,७१,०७	७,७५,
८)	कंधार	१६७	५४,४५४	५४,४५४	२१,२१४	२८,७४०	४,५००	१,६३,३०	५,६२	७,०२	६,४२,८८	१०,२५,

(पुढे चालू.....)

अ. क्र.	जिल्हा/ तालुका	एकूण दिलेली कर्जे (अल्प, मध्यम व दीर्घ मुदतीची)		येणे कर्जे (अल्प, मध्यम व दीर्घ मुदतीची)		एकूण कर्जाची धाकबाकी (अल्प, मध्यम व दीर्घ मुदतीची)		३ वर्षांपेक्षा कमी वर्षा कर्जाची धाकबाकी		३ वर्षांपेक्षा अधिक वर्षा कर्जाची धाकबाकी	
		कर्जदार	कर्जाची रक्कम	बाकी असलेले सभासद	रक्कम	धाक्याची दार	रक्कम	धाक्याची दारांची संख्या	रक्कम	धाक्याची दार	रक्कम
१	२	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३
<u>जिल्हा बेरीज</u>		१,००,७७९	३७,२५,८१	१,७७,४७९	५७,७०,६४	७६,७००	२७,८८,२५	५४,६०४	२०,५५,७७	२२,०९६	७,३३,४८
<u>तालुका</u>											
१)	नांदेड	८,९०५	४,१०,०९	१६,५६४	९,०४,७९	७,६५९	४,९४,७०	६,३८४	३,७१,८५	१,२७५	१,२२,८५
२)	हदगाव	१५,७३४	५,९२,४८	२८,३३५	१०,३७,८४	१२,६०१	४,००,८१	४,७८९	१,४८,६९	७,८१२	२,५२,१२
३)	किनवट	१४,५५०	४,५२,७०	२४,४००	३,२२,७०	९,८५०	८३,०४	८,८५५	७२,९२	९९५	१०,१२
४)	धोळर	७,५१५	३,६८,१३	१४,८४२	८,६७,७९	७,३२७	५,०५,४२	५,३९२	४,०१,४७	१,९३५	१,०३,९५
५)	बिलोली	१०,४५२	४,३१,०६	२४,०१२	६,९०,७४	१३,५६०	४,०४,०९	९,२९८	३,०१,७७	४,२६२	१,०२,३२
६)	देगलूर	१३,२८६	३,५७,४०	१८,७७४	५,४४,३०	५,४८८	१,९६,९०	४,५०२	१,७१,७३	९८६	२५,१७
७)	मुळोड	१२,६१७	४,७१,०७	२०,७३५	६,११,८४	८,११८	२,३८,२०	३,९०२	१,४२,५०	४,२१६	९५,६०
८)	कटार	१७,७२०	६,४२,८८	२९,८१७	७,८०,६४	१२,०९७	४,६५,०९	११,४८२	४,४४,८४	६१५	२०,२६

आधार :- जिल्हा उप निबंधक सत्कारी संस्था, नांदेड

नांदेड जिल्ह्यातील भोतकरी सेवा संस्थेचे कार्य ३०-६-९२ या दिवशी संपणा-या वर्षाकरिता

(समये हजारत)

अ.क्र.	जिल्हा/संस्थांची तालुका संख्या	संस्थांची संख्या	सकूण खाते- दारांची संख्या	सकूण	सभासद लहान खातेदार संभासद	सकूण संभासद	सकूण संभासद	भाग- भांडवल	भाग- भांडवल	संभा ९ पैकी सर- कारी भाग- भांडवल	राखीव व इतर निधी	संस्थेने घेतलेले सकूण	जोळते भांडवल कर्ज
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	
जिल्हा बेरोज		१	२,१४६	२,१४६	७०३	७००	७४३	७,४८	५०	३	४०	१३,०४	
तालुका													
१)	चांदेड	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
२)	हदगांव	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
३)	किनवट	१	२,१४६	२,१४६	७०३	७००	७४३	७,४८	५०	३	४०	१३,०४	
४)	भोकर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
५)	बिलोली	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
६)	देगलूर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
७)	मुळाड	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
८)	कंधार	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	

(पुढे चालू.....)

अ.क्र.	जिल्हा/ तालुका	एकूण दिलेली कर्जे (अल्प, मध्यम व दीर्घ मुदतीची)		येणे कर्जे (अल्प, मध्यम व दीर्घ मुदतीची)		एकूण कर्जाची धाकबाकी (अल्प, मध्यम व दीर्घ मुदतीची)		३ वर्षांपेक्षा कमी वर्षा कर्जाची धाकबाकी		३ वर्षांपेक्षा अधिक वर्षा धाकबाकीदार	
		कर्जदार	कर्जाची रक्कम	बाकी असलेले	रक्कम	धाकबाकीदार	रक्कम	धाकबाकी-दारांची संख्या	रक्कम	धाकबाकी-दार	रक्कम
१	२	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३
<u>जिल्हा बेरीज</u>		१९०	४०	१,२५३	८,३५	१,०६३	४,४०	१,०६३	४,४०	-	-
<u>तालुका</u>											
१)	नांदेड	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
२)	हदगांव	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
३)	किन्नवट	१९०	४०	१,२५३	८,३५	१,०६३	४,४०	१,०६३	४,४०	-	-
४)	धोकर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
५)	त्रिलोपी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
६)	देगूलर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
७)	मुर्गेड	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
८)	कटार	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

आधार :- जिल्हा उप निबंधक सहकारी संस्था, नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील आदिवासी सहाकारी संस्थांचे कार्य ३०-६-१९९२ या दिवशी संपणा-या वर्षाकरिता (समये हजारात)

अ. क्र.	जिल्हा/ तालुका	संस्थांची संख्या	एकूण खातेदार	सभासद			भाग-भांडवल	संस्था १ पैकी सरकारी भाग-भांडवल	राखीव व इतर निधी	संस्थाने घेतलेले एकूण रकम	खोऱे भांडवल	
				एकूण	लहान	मोठे						
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
<u>जिल्हा बेरीज</u>												
		२४	३५६०	३५६०	६६०	१९६५	९३५	१९३	-	४	२९८	४०६
<u>तालुका</u>												
१) नांदेड		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
२) हदगांव		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
३) किनवट		२४	३५६०	३५६०	६६०	१९६५	९३५	१९३	-	४	२९८	४०६
४) धोकर		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
५) बिलोली		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
६) देगलूर		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
७) मुळोड		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
८) कंधार		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

(पुढे चालू.....)

अ० जिल्हा/ क० तालुका	एकूण दिलेली कर्जे (अल्प, मध्यम व दीर्घ मुदतीची)		येणे कर्जे (अल्प, मध्यम व दीर्घ मुदतीची)		एकूण कर्जांची धाकबाकी (अल्प, मध्यम व दीर्घ मुदतीची)		३ वर्षांपेक्षा कमी वर्षा कर्जांची धाकबाकी		३ वर्षांपेक्षा अधिक वर्षा धाकबाकीदार		
	कर्जदार	कर्जाची रक्कम	बाकी असलेले सभागसद	रक्कम	धाकबाकीदार	रक्कम	धाकबाकीदारांची संख्या	रक्कम	धाकबाकीदार	रक्कम	
१	२	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३
<u>जिल्हा : बिरोज</u>		१२०	२९८	२१५	२९८	९५	२५	९५	२५	-	-
<u>तालुके</u>											
१)	नांदेड	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
२)	हदगांव	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
३)	किनवट	१२०	२९८	२१५	२९८	९५	२५	९५	२५	-	-
४)	भाोकर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
५)	विलोली	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
६)	देगपुर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
७)	मुळोड	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
८)	कंधार	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

टिप :- "लार्न साईज मल्टीपर्पज सोसायटी".

आधार :- जिल्हा उप निबंधक सहकारी संस्था, नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील प्राथमिक कृषि सडकारी संस्थांमार्फत दिलेली पिके र्क ३०-६-९२ ला संपणा-या वर्षाकीरता
(समये हजाराल)

अ. क्र.	जिल्हा/ तालुका	अन्नधान्य					बिगर अन्नधान्य					
		गहू	धान	ज्वारवर्गीय धान्य(ज्वारी, बाजरी, मूका इत्यादी)	डाळी	ईतर	कापूस	गळिताची धान्य	जस	ताण आणि मेस्टा	ईतर	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
जिल्हा												
	इरीज	२२,३९,७६	२५,८८	१६,६४	७,१२,७९	७३	९५,५६	६,४३,२५	७०,९२	४,६६,५५	१,०६,२९	१,०१,४५
तालुका												
१)	नांदेड	२,५५,५६	-	-	१४,१२	१७	-	१,३८,९३	-	१,०२,३४	-	-
२)	हदगांव	३,६९,७१	-	-	९९,७८	-	८५,४०	१,७५,७६	-	८,७७	-	-
३)	विनवट	२,०६,९०	-	-	७४,८०	-	-	१,३२,१०	-	-	-	-
४)	धोळर	१,९१,०७	-	-	३०,१२	५६	-	६०,१५	-	१,००,२४	-	-
५)	बिलोली	३,२७,९७	१८,७३	१६,६४	१२,२०	-	-	१४,६८	६२,३५	-	१,०६,२९	९७,०८
६)	देगलूर	१,८८,८३	७,१५	-	७४,९७	-	१०,१६	८९,१७	८,५७	२८,८१	-	-
७)	मुळोड	३,०८,८०	-	-	१,१७,९८	-	-	२०,४६	-	६५,९९	-	४,३७
८)	कंधार	४,९०,९२	-	-	३,१८,५२	-	-	१३,००	-	१,६०,७०	-	-

आधार :- जिल्हा उप निबंधक, सडकारी संस्था, नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील शेतकरी सेवा सहकारी संस्थांमार्फत दिलेली विक्रम ३०-६-९३ ला संपणा-या वर्षाकरिता
(समये हजारात)

अ.क्र.	जिल्हा/सकूण ताबुला	३	४	५	अन्नधान्य			बिगर अन्नधान्ये				
					गहू	धात	ज्वारवर्गीय धान्य(ज्वार- रो, बाजरी, मुका इत्यादी)	डाळी	इतर	कामूस	गळिताची अन्न धान्य	ताग आणि मेस्टा
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
	जिल्हा बेरीज ताबुला	२९	-	१०	-	-	-	१९	-	-	-	-
१)	नांदेड	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
२)	हदगांव	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
३)	विनवट	२९	-	१०	-	-	-	१९	-	-	-	-
४)	झोकर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
५)	बिलवेरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
६)	देगडूर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
७)	मुर्झोड	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
८)	व्याार	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

आधार :- जिल्हा अ निबंधक, सहकारी संस्था, नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील आदिवासी सहकारी संस्थामार्फत दिलेली पिके वर्ष २०-६-२२ ला संपणा-या वर्गाकीरता

(समये हज.)

अ.क्र.	जिल्हा/ तालुका	सकूण	अन्नधान्य					बिगर अन्नधान्य				
			गहू	धान	ज्वारवर्गीय धान्य (ज्वारी, बाजरी, मका इत्यादी)	डाळी	इतर	कापूस	गळिताची दाख	जस	ताग आणि मेस्ता	इतर
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
जिल्हा बेरीज		२१	-	-	८	-	-	१३	-	-	-	-
तालुका												
१)	नांदेड	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
२)	हदगांव	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
३)	फिनवट	२१	-	-	८	-	-	१३	-	-	-	-
४)	भोकर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
५)	बिलोली	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
६)	देगहूर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
७)	मुखोड	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
८)	ळ्यार	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

आधार :- जिल्हा उप निबंधक, सहकारी संस्था, नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील बिगर शोती सहकारी पत संस्थांचे कार्य ३०-६-१९९२ ला संपन्न-या वर्णांकरीता (समय हजार)

अ.क्र.	प्रकार	संख्या	समाप्तद	भांग- भांडवल	राखीव व इतर निधी	ठेवी	खोळते भांडवल	अग्रिम	कूल हालिले	कणे येणे	टोके
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
<u>प्राथमिक सहकारी संस्था:</u>											
१)	नागरी बँका	२	६१७९	३९९५	८५०६	७६१९८	१०६५७१	७७५०५	३५८०३	६६६६२	३५५
२)	कर्मचारी पतपेढी आणि इतर	१६२	३५३२१	२६२७७	७१८२	११६७३	१२९६७९	६८०७८	६८०७८	६६८९६	११७८
<u>इतर बिगर शोती</u>											
१)	नागरी बँका	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
२)	कर्मचारी पतपेढी आणि इतर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
३)	इतर नागरी पतपेढी	३२	९७०७	२२२३	९५	१७७६	१६७७५	१७०७२	१७०७२	६१८९	१६८

आधार :- जिल्हा अ. निबंधक, सहकारी संस्था, नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील जिल्हा जाणिवा प्राथमिक पणन संस्थांची कार्ये ३०-६-१९९२ ला संपणा-या वर्षाकरिता.

(समये उजारात)

अ.क्र.	जिल्हा/ तालुका	संस्थांची संख्या	संस्था- संख्या	छोटे भांड- का	खरेदीची किंमत			विक्रीची किंमत			कृषि उत्पन्नाची विक्री (अडते व मा लक म्हणून)		
					कृषि उत्पा-	शेतीच्या गरजेच्या वस्तू	उप- भोग्य वस्तू	मालक मह- णून	आडत्या म्हणून	स्कूण	भात व तांदूळ	गहू	इतर अन्नधान्य
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४
१)	जिल्हा पातळी- वरील संस्था	१	१२५५१	१०६३०	४५६	२८०४६	५१२८	-	३०४५५	३०४५५	-	४७१	-
२)	प्राथमिक पणन संस्थांची संख्या जिल्हा बेरीज तालुका	९	१७८३७	५३५४४	२४९	९२४२५	१८३६२	-	१००४६४	१००४६४	-	-	-
१)	नांदेड	१	२०१८	१०३८५	४२	१९७९१	-	-	२००८८	२००८८	-	-	-
२)	हदगांव	१	६३४६	२२६५६	-	३१७०५	५६३५	-	३७५१९	३७५१९	-	-	-
	किंमत	१	१७५	३०४०	-	९६३६	-	-	१५५३६	१५५३६	-	-	-
३)	भोकर	१	३२३२	३७९३	-	१२४५०	३३९६	-	२८५८	२८५८	-	-	-
५)	बिबोली	२	१६५७	२७६२	१०७	१७४५	४२४०	-	२२१३	२२१३	-	-	-
६)	देगलूर	१	१४७	१२३३	१००	४२७६	१५२१	-	५५३२	५५३२	-	-	-
७)	मुजोड	१	२२५	१६११	-	८५१६	३३३९	-	-	-	-	-	-
८)	संजारा	१	४०५५	८२८४	-	४३०६	२३१	-	१६७१८	१६७१८	-	-	-

(पुढे चालू.....)

अ.क्र.	जिल्हा/ तालुका	कृषि उत्पन्नाची विक्री (आडते व मालक म्हणून)					शोतीला आवश्यक वस्तुची विक्री (आडते व मालक म्हणून)					उप-जो वस्तुची स्कूणा
		कापूस	गळ- ताची धान्ये	हानी	इतर	स्कूणा	छाते	बियाणे	कृषि अवजारे	इतर	स्कूणा	
१	२	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५
१)	जिल्हा पात- जीवसेल संस्था	-	-	-	-	४७१	१९६२५	५३१	९३३८	४९०	२९९८४	५१७७
२)	प्राथमिक पणान संस्थांची संख्या	२४०३४	-	-	-	२४०३४	४७५३३	७११६	१०९४८	१०८३३	७६४३०	२६९७५
	जिल्हा बेरीज											
	तालुका											
१)	नांदेड	-	-	-	-	-	१२७६९	६६८	६४३३	२१८	२००८८	-
२)	हदगाव	-	-	-	-	-	२२१७३	३१२०	३४३४	८७९२	३७५१९	६७६९
३)	लिनवट	११०९८	-	-	-	११०९८	१००३	११२५	१०८१	१२२९	४४३८	१०७१७
४)	फोकर	-	-	-	-	-	१०७०	१२५५	-	५३३	२८५८	३५०५
५)	बिलोली	-	-	-	-	-	२२१३	-	-	-	२२१३	४२५१
६)	देगहूर	११२८	-	-	-	११२८	३७०५	६३८	-	६१	४४०४	१७३३
७)	मुळोड	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
८)	व्हार	११८०८	-	-	-	११८०८	४६००	३१०	-	-	४९१०	-

आधार :- जिल्हा उप निबंधक, सहकारी संस्था, नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील उत्पादक संस्था आणि सामाजिक सेवा संस्थांचे कार्य ३०-६-९२ ला संपणा-या वर्षाकरिता (समये हजारोंत)

अ.क्र.	संस्थेचा प्रकार	संस्थांची संख्या	सभासदांची संख्या	भाग भांडवल (समये हजारोंत)	राखीव आणि इतर निधी (रु. हजारोंत)	ढोळते भांडवल (रु. हजारोंत)
१	३	३	४	५	६	७
१) उत्पादक संस्था						
१*१	साखार कारखाने	३	१७,१५०	८,१८,१८	१४,९६,१३	६३,१८,५२
१*२	इतर शोती प्रक्रिया संस्था	२२	१०,७६४	२७,८५	५,००	१,२९,९०
१*३	विणकर संस्था	४५	४,१८१	१२,४४	२,२३	६३,३३
१*४	सुत गिरण्या	३	१८,७८६	१,३९,५३	१,७७,५०	७,१६,४१
१*५	इतर औद्योगिक संस्था	३१६	१२,४००	१९,९४	२,६१	७१,९२
१*६	दुग्धा व्यक्साय संस्था	६४२	३५,२११	५,१९	८४	२१,९३
१*७	दुग्धा व्यक्साय संघटना	१	४१४	१,३४	७,९४	२२,६५
१*८	मत्स्य व्यक्साय संस्था	६३	३६३७	२,७७	१०	९,७२
१*९	शोती संस्था	—	—	—	—	—
१*१०	अपसा जलसिंचन संस्था	२८	९०२	८५	५१	६,५३
१*११	का कामगार संस्था	१७	१,९२६	७४	२	९४,६१
१*१२	इतर (पशुसंरक्षण)	५१	१,३११	४,७१	३	४,४६
२) सामाजिक सेवा संस्था						
२*१	ग्राहक भांडार	४०	२०,२०७	१०,८८	६,८६	७१,२८
२*२	गृह निर्माण संस्था	६६८	३७,६९५	२९,४५	९,०५	८,९०,६१
२*३	कामगार कंत्राटदार संस्था	२१८	१४,७६२	२८,४०	१,१३	३,५२,८६
२*४	इतर परिमहन संस्था	१२	१३२	३७	७	२६,४८
२*५	इतर (अभंग, महिला, शिक्षा व प्रेस)	८१	१,१८३	९,९०	२७	११,३६

आधार :- जिल्हा उप नि-बंधाळ, सहकारी संस्था, नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील उत्पादक संस्था आणि सामाजिक सेवा संस्था यांचे महत्त्वाचे कार्य ३०-६-९२ ला संपणा-या वर

अ.क्र.	संस्थेचा प्रकार	बाब	परिमाण	साध्य	
१	२	३	४	५	
१)	साखार कारखाने	अ)	गाळलेल्या उसाचे वजन	हजार टन	६९७
		ब)	गाळलेल्या उसाची किंमत	लाखा रुपये	२१,३३,५८
		क)	उत्पादित साखारेचे वजन	हजार टन	७५
		ड)	उत्पादित साखारेची किंमत	लाखा रुपये	५२,३०*२०
२)	प्राथमिक सहकारी संस्था	अ)	चालू भाग	संख्या	७
		ब)	सुत छारेदी	लाखा रुपये	१८*००
		क)	उत्पादन	लाखा रुपये	१६*००
		ड)	विक्री	लाखा रुपये	८०*१०
३)	सुत गिरण्या	अ)	चात्यांची संख्या	संख्या शंभारांमध्ये	१२०
		ब)	उत्पादित सुत	हजार टन	१
४)	इतर औद्योगिक संस्था	अ)	कच्चा माल छारेदी	लाखा रुपये	६*४०
		ब)	उत्पादन	लाखा रुपये	११*४५
		क)	विक्री	लाखा रुपये	१२*७४
५)	दुग्धा व्यक्ताय संस्था	अ)	छारेदीची किंमत	लाखा रुपये	६,८९*००
		ब)	विक्रीची किंमत	लाखा रुपये	७,०३*००
६)	दुग्धा व्यक्ताय संघटना	अ)	छारेदीची किंमत	लाखा रुपये	४४*००
		ब)	विक्रीची किंमत	लाखा रुपये	४६*००

(पुढे चालू...)

१	२	३	४	५
७)	मत्स्य व्यवसाय संस्था	अ) पकडलेल्या माशांची किंमत ब) विक्रीची किंमत	लाखा समये लाखा समये	७००० ८०००
८)	मत्स्य व्यवसाय केंद्रिय संस्था	अ) पकडलेल्या माशांची किंमत ब) विक्रीची किंमत	लाखा समये लाखा समये	— x — x
९)	शोती संस्था	अ) वसलेले क्षेत्र ब) उत्पादन	१०० हेक्टर लाखा समये	— x — x
१०)	उपसा जलसिंचन संस्था	अ) मिजलेले क्षेत्र	१०० हेक्टर	५
११)	का कामगार संस्था	अ) दिलेली कामे ब) का उत्पादनाची किंमत	संख्या लाखा समये	उना १६००
१२)	घाऊक ग्राहक भांडारे	अ) छारेदीची किंमत ब) विक्रीची किंमत	लाखा समये लाखा समये	६६०० ७३००
१३)	प्राथमिक ग्राहक भांडारे	अ) छारेदीची किंमत ब) विक्रीची किंमत	लाखा समये लाखा समये	८००० ८०००
१४)	गृह निर्माण संस्था	अ) बांधलेल्या घारांची किंवा गाळ्यांची संख्या	संख्या १०० मध्ये	१७
१५)	कामगार कंत्राटदारे	अ) वर्सात हाती घेतलेली कामे ब) हाती घेतलेल्या कामांची अंदाजे किंमत क) दिलेली मजुरी	संख्या लाखा समये लाखा समये	१५० २७९८० १११९१

टिप :- x अक्षा प्रकारची संस्था नाही.

आधार :- जिल्हा उप निबंधक, सहकारी संस्था, नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील बाजारपेठांची तालुकावार माहिती ३०-६-१९९२ ला संपणा-या वर्षाकरिता
(परिमाणू टनामध्ये, मूल्य हजारात)

अ. क्र.	बाजारपेठेचे नांव	तालुका	बाजारपेठेचा प्रकार	उपबाजारपेठांची संख्या	वार्षिक आवक									
					गहू	ज्वारी	बाजरी	मका	तूर	परिमाणू	मूल्य	परिमाणू	मूल्य	परिमाणू
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५
१)	नांदेड	नांदेड	---	२	२७५२	१२४०१	३०५२	१०९३०	३	८	१४	५४	१३१४	१३६२
२)	मुढोड	नांदेड	---	---	३१	१३६	१४४	४२३	---	---	६	२१	२	२
३)	हदगांव	हदगांव	सिमेंटी	७	९३	३९६	६०१	२१९७	---	---	---	---	२२०	२११
४)	किमवट	किमवट	सिमेंटी	६	६१	२९७	१०५	२५८	---	---	---	---	२५६	२५३
५)	झोकर	झोकर	बाजार	२	३३०	१६९६	११६१	४०५५	२	६	१२०	४१४	६७३	६२७
६)	उमरी	झोकर	बाजार	---	११८	५५२	६४१	२२०२	---	---	---	---	३०२	३००
७)	धायबाद	बिलोली	बाजार	२	११८	५६२	११५६	५३८९	---	---	३८८	१३२६	७६४	७७७
८)	कोंडलवाडी	बिलोली	बाजार	३	१३	५९	३१९	१५५९	---	---	---	---	३५५	४०३
९)	नायगांव	बिलोली	बाजार	४	१८९	१०२७	९३५	३५८३	---	---	---	---	२१२	२०९
१०)	देगलूर	देगलूर	बाजार	४	२५	१२०	२२३	२१७७	---	---	---	---	७६१	७९२
११)	हानगांव	देगलूर	बाजार	१	---	---	७४	१२५	---	---	---	---	११	१२
१२)	मुढोड	मुढोड	बाजार	४	५५	२६१	९२५	३०८३	१	४	---	---	१४१	१४४
१३)	लोहा	लोहा	बाजार	११	१३९	६०९	५७४	१८४७	---	---	---	---	१५४	१८६
१४)	कंधार	कंधार	बाजार	३	२४	१०४	३८८	११६३	---	---	---	---	७	---
जिल्हा बेगीज				४९	३९४८	१३२७०	१०२९८	३९१९१	६	१८	५२८	१८१५	११७२७	५२९१

(सुटे चालू.....)

अ.क्र.	बाजारपेठेचे तालुका		बाजार- पेठेचा प्रकार	उपबाजार- पेठाची संख्या	वार्षिक आवक							
	नांव				प. चना	म.	प. उडीद	म.	प. सुग	म.	प. गूळ	म.
११	३	३	४	५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३
१)	नांदेड	नांदेड	-	२	२१६	१३८९	१८७	१३८४	४६०	३५४९	१२०२	४९२
२)	मुळोड	नांदेड	-	-	-	-	१	६	-	-	११०	४१
३)	हदगांव	हदगांव	बाजार समिती	७	१०	५७	६	४५	६	३५	९४	३१
४)	किनवट	किनवट	-	६	७	४३	१७	१२२	१	७	-	-
५)	भाोकर	भाोकर	-	२	६९	३९८	१३५	९९२	५८	४८१	९५	४०
६)	उमरो	भाोकर	-	-	२०	१२८	२५४	१७६४	११	८०	२	-
७)	धार्माबाद	बिलोली	बाजार समिती	२	३४६	२१८१	२२९३	१६०४५	१२१	९७७	-	-
८)	कोंडलवाडी	बिलोली	बाजार समिती	३	१६	१०१	२४५	१६८४	२५	२०२	-	-
९)	नाकांवा	त्रिलोली	बाजार समिती	४	६७	४१२	५८७	३६५३	३०५	२२८७	-	-
१०)	देगलूर	देगलूर	बाजार समिती	४	४२	२६८	२५८७	१५२८२	९३६	७३९७	१९७	२९
११)	हानेगांव	देगलूर	बाजार समिती	१	-	-	९३	५५९	९५	५६८	-	-
१२)	मुळोड	मुळोड	बाजार समिती	४	७५	४६३	१६८	११६७	१५२	११८८	२	-
१३)	लोढा	लोढा	-	११	१८	१०३	१८	१२५	२०	१६४	११३	७५
१४)	कंधार	कंधार	-	३	६	३२	८	५८	२	११	-	-
जिल्हा बेरीज				४९	८९२	५५७५	६५९९	४२८८६	२१९२	१६९४६	१८१५	७५१

प. = परिमाण; म. = मूल

(सुटे चालू.....)

अ.क्र.	बाजारपेठेचे नांव	बाजारपेठेचे ताबुका नांव	बाजारपेठेचा प्रकार	उपबाजारपेठांची संख्या	वार्षिक आवक							
					कापूस		भुईमुग		करडी		जवस	
१	२	३	४	५	प. २४	म. २५	प. २६	म. २७	प. २८	म. २९	प. ३०	म. ३१
१)	नांदेड	नांदेड	-	२	२८९७	२२५३१	३९४१	४१४८१	४	४२	१	१२
२)	मुढोड	नांदेड	-	-	२१२	१६२६	१	८	-	-	-	-
३)	हदगांव	हदगांव	-	३७	५३३०	४१०९१	-	-	-	-	-	-
४)	लिणवट	लिणवट	बिलोली	६	१२३३	९५३५	३३	३२०	-	-	-	-
५)	भोकर	भोकर	बिलोली	२	६१३	३७५८	१९	१७६	-	-	-	-
६)	उपरी	भोकर	बिलोली	-	१३२	१३५६	-	-	-	-	-	-
७)	धार्माबाद	बिलोली	बिलोली	२	-	-	४४१	४०६८	-	-	३	१३
८)	कोंडलवाडी	बिलोली	बिलोली	३	१३२	१०१६	१	१२	-	-	-	-
९)	नायगांव	बिलोली	बिलोली	४	४११	४२०३	८०२	८१२	१	११	-	-
१०)	देगलूर	देगलूर	बिलोली	४	११०	११२८	(५)	(४७२५)	-	-	-	-
११)	हानिगांव	देगलूर	बिलोली	१	-	-	-	-	-	-	-	-
१२)	मुढोड	मुढोड	बिलोली	४	२	१६	२२	२०७	५	३०	-	-
१३)	लोढा	लोढा	-	११	५५५	४३६२	२३७	२८८८	(२)	(१६२२)	-	-
१४)	ळंगार	ळंगार	-	३	६०२	४७२६	-	-	-	-	-	-
जिल्हा बेरीज				४९	१२२२९	९५३६८	५४९७	५६७६१	१०	८३	२	२५

प. = परिमाण; म. = मूल्य.

(मुढे चालू.....)

अ.क्र.	बाजारपेठेचे नांव	तालुका	बाजार-पेठेचा प्रकार	उपबाजार-पेठाची संख्या	वार्षिक आवक					
					तीळ	इतर	एकूण	परिमाण	मुल्य	परिमाण
१	२	३	४	५	३२	३३	३४	३५	३६	३७
१)	नांदेड	नांदेड	-	२	(४)	(६१६६)	१२३८०	९१८६५	२८४२३	२०४१९८
२)	मुदखोड	नांदेड	-	-	-	-	६	२९	५१३	२६८१
३)	हदगाव	हदगाव	सिद्धी	७	-	-	४८४	२८४५	६८४४	४९०९६
४)	किनवट	किनवट	सिद्धी	६	१	१६	-	-	१७१४	१३१२८
५)	झोकर	झोकर	सिद्धी	२	१	१६	५८३	३८०६	३८५९	२२४९३
६)	उमरी	झोकर	सिद्धी	-	-	-	१४५	७४२	१६२५	९८३७
७)	धार्माबाद	बिलोली	उत्पन्न बाजार	२	१९०	२८७१	३७६६	५३७८	६५८४	९७५८४
८)	कोंडलवाडी	बिलोली	उत्पन्न	३	-	-	-	-	११०६	८६५२
९)	नायगाव	बिलोली	उत्पन्न	४	-	-	२०९६	२२०४	५६०५	४६२७२
१०)	देगलूर	देगलूर	उत्पन्न	४	-	-	१२१	१५६६	५००२	३६८५३
११)	हानेगाव	देगलूर	उत्पन्न	१	-	-	-	-	२७३	१३८०
१२)	मुखोड	मुखोड	-	४	१०	९०	१७०	५७८	१७२८	८५४४
१३)	लोहा	लोहा	-	११	-	-	३५९	३८०३	२१८७	१६२२३
१४)	कंधार	कंधार	-	३	-	-	-	-	१०३७	६१५७
जिल्हा बेरीज				४९	२०२	२९९३	२०११०	१८२८१८	६९५००	५२३११८

टीप :- ( ) कंसातील आकडे प्रत्यक्षा दिवटल व समये आहेत.
 आधार :- नांदेड जिल्ह्यातील सर्व वृष्टि उत्पन्न बाजार समित्या.

नांदेड जिल्हयातील नो-एण्डर डेलेले संपत्कार व त्यांनी दिलेले कर्जे
३०-६-१९९२ ला संपणा-या वर्गीकरिता

(समये हजारत)

अ.क्र.	जिल्हा/तालुका	संपत्काराची रकमा	त्यापस-पाना दिलेली कर्जे	व्यापस-पान-धितरिक्त दिलेली कर्जे	एकूट
१	२	३	४	५	६
<u>जिल्हा केरीज</u>		५९	५५,२,५५	५९,६२	५,४२,२५
<u>तालुका</u>					
१)	नांदेड	२३	१,५४	३२	१,८६
२)	हदगेश्व	३	-	-	-
३)	क्लिपट	-	-	-	-
४)	भोकर	३	१५,७९	-	१५,७९
५)	दिलोली	२	-	-	-
६)	देगलूर	३०	५,८४,३०	५२,३२	६,३६,६२
७)	सुखोड	५	८१,००	१,५२	८२,५२
८)	कंधार	५	-	५,६६	५,६६

आधार :- जिल्हा उ. निबंधक, सडकरी संस्था, नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील सार्वजनिक व अर्धा सहाय्यित संस्थांमार्फत उपलब्ध असलेल्या वैद्यकीय सुविधांची ताबुकावार माहिती १९९१ या वर्षाकरिता.

जिल्हा/तालुका	संख्या						छाटांची संख्या		
	संघालये	दवाखाने	प्रसुतिगृहे	प्राथमिक आरोग्यकेंद्रे	डॉक्टर व वैद्य	परिवारिका	स्कूण	त्यापिकी स्थानासाठी	मुलासाठी
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
जिल्हा बेरीज	१३	६०	१३	५८	२२९	६४२	१,३१९	६६२	२४९
तालुका									
१) नांदेड	२	९	२	१०	५६	२४०	६७४	३४९	१२०
२) हदगांव	१	८	१	७	२३	५६	७८	४३	८
३) किमवट	३	५	२	११	३५	८७	१३०	७०	२७
४) अंगोकर	१	७	२	४	१८	३८	७०	३३	२०
५) बिलोली	२	९	२	८	२९	७१	११४	६०	१९
६) देगलूर	१	६	१	३	१५	३३	८२	३२	१५
७) मुळाड	१	९	१	६	२३	३८	४५	२०	१०
८) कंधार	२	७	२	९	३०	७९	१२६	५५	३०

(पुढे चालू.....)

जिल्हा/ तालुका	उपचार केलेले आंतर रग्णा (संख्या शांभारात)			उपचार केलेले बाह्यरग्णा (संख्या शांभारात)		
	पुरुषा	स्त्रिया	मुले	पुरुषा	स्त्रिया	मुले
१	११	१२	१३	१४	१५	१६
<u>जिल्हा बेरीज</u>	१,०१,५	८८,२	५४,८	६,३१,४	५,६५,३	५,२१,६
<u>तालुका</u>						
१) नांदेड	८२,७	७३,३	४५,८	१,७२,१	१,५१,८	१,५१,९
२) हदगांव	१,१	१,२	१,१	६१,०	६३,१	४३,७
३) क्लिपट	१,९	६,९	१,८	६९,५	८३,१	७५,१
४) भातकोट	१,२	१,८	१,१	३५,०	३४,८	२५,६
५) खालोली	२,४	३,१	६,५	५९,८	७५,५	७६,५
६) देवघूर	१,१	१,५	१,०	२४,८	२९,१	१८,२
७) मुळोड	१,०	१,५	१,२	५१,६	५५,८	५०,२
८) कंधार	१०,१	३,०	६,७	५५,६	४३,१	६२,१

- आध्या. :- १) जिल्हा शाल्य चिकित्सक, नांदेड; (२) अध्यापिका, शासकीय आयुर्वेद संगणालय, नांदेड;
 २) जिल्हा आरोग्य अधिकाारी, जि.प., नांदेड; (४) जिल्हयातील सर्व वैधकीय अधिकाारी, ग्रामीण रग्णात
 ५) वैधकीय अधिकाारी, क्षयरोग केंद्र, नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील तालुका निहाय नोंदणी केलेल्या जन्म-मृत्युंची संख्या-१९८९ वर्षाकरिता.

अ. क्र.	जिल्हा/ तालुका	स्कूण/ ग्रामीण/ नागरी	नोंदलेल्या जन्मांची संख्या			नोंदलेल्या मृत्युंची संख्या			बाल मृत्युंची संख्या		
			पुरुष	स्त्रिया	स्कूण	पुरुष	स्त्रिया	स्कूण	पुरुष	स्त्रिया	स्कूण
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
	जिल्हा बेरीज	स्कूण	१६८२८	१४५३३	३१३६१	४३४०	३१४०	७४८०	३११	२३२	५४३
		ग्रामीण	९४२०	८१८५	१७६०५	२८८७	२३२६	५२१३	२१३	१७२	३८५
		नागरी	७४०८	६३४८	१३७५६	१४५३	८१४	२२६७	९८	६०	१५८
	<u>तालुका</u>										
१)	नांदेड	स्कूण	५९०१	५०७९	१०९८०	१४५४	८८६	२३४०	११०	६०	१७०
		ग्रामीण	१०००	८१९	१८१९	३५१	२६२	६१३	२२	१०	३२
		नागरी	४९०१	४२६०	९१६९	११०३	६२४	१७२७	८८	५०	१३८
२)	हदगांव	स्कूण	१०८८	९९१	२०७९	३९०	२८३	६७३	२७	२१	४८
		ग्रामीण	९९४	९२८	१९२२	३६७	२७६	६४३	२७	२१	४८
		नागरी	९४	६३	१५७	२३	७	३०	-	-	-
३)	किनवट	स्कूण	१४४५	११९०	२६३५	४४६	३३३	७७९	४२	४१	८३
		ग्रामीण	१२६५	१०६३	२३३१	४०२	३२०	७२२	४२	४१	८३
		नागरी	१८०	१२७	३०४	४४	१३	५७	-	-	-
४)	झोकर	स्कूण	१०३३	९१०	१९४३	३१४	२६०	५७४	२६	१७	४३
		ग्रामीण	८८५	७९३	१६७८	२९१	२३९	५३०	२३	१७	४०
		नागरी	१४८	११७	२६५	२३	२१	४४	३	-	३

(पुढे चालू.....)

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
६०	दिलोली	स्कूण	१८८७	१५७८	३४६५	५४१	४३२	९७३	२९	२१	५०
		ग्रामीण	१३१८	१०६८	२३८६	४१५	३५८	७७३	२५	१७	४२
		नागरी	५६९	५१०	१०७९	१२६	७४	२००	४	४	८
६०	देगलूर	स्कूण	१७५८	१४९२	३२५०	२९२	२७०	५६२	२२	१५	३७
		ग्रामीण	७५४	६००	१३५४	२५५	२४१	४९६	३२	१५	३७
		नागरी	१००४	८९२	१८९६	३७	२९	६६	—	—	—
७०	मुळोड	स्कूण	१३८०	१२३४	२६१४	३७४	२८१	६५५	२२	२५	४७
		ग्रामीण	१३४८	१२१८	२५६६	३४०	२७५	६१५	२२	२५	४७
		नागरी	३२	६६	४८	३४	६	४०	—	—	—
८०	कंधार	स्कूण	२३३६	२०५९	४३९५	५२९	३९५	९२४	३३	३२	६५
		ग्रामीण	१९५६	१६९३	३५४९	४६६	३५५	८२१	३०	२६	५६
		नागरी	१८०	३६६	८४६	६३	४०	१०३	३	६	९

आधार :- उप संचालक, आरोग्य सेवा संचालनालय, पुणे.

१३७

तकता क्रमांक ७३

मंडळ जिल्ह्यातील विविध कारणांनुसार १९६२ बी. व. निरसाठी मृत्यूची संख्या

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६
अ. हिवताप	पटकी	देवी	क्षय	न्यूमोनिया	अमांशा	हृदय	विषाम	कर्करोग	शक्ती	आत्म-हत्या	अमघात	इतर	एकूण		
					अति-सार	विकार	ज्वर								

१)	१	२८३	११६	२८	२५३	२४	१००	२००	६१	१२५	११६	६१०४	१७५८०
----	---	-----	-----	----	-----	----	-----	-----	----	-----	-----	------	-------

आधार :- उप संचालक, आरोग्य सेवा संचालनालय, पुणे

नं. ६६ जिल्ह्यातील माता बाल संगोपन कार्यक्रमांतर्गत लस टोचणी,
सन १९९१-९२ या वर्षाकरिता.

अ.क्र.	जिल्हा/ तालुका	ग्रामीण नागरी एकूण	त्रिगुणितस (तिसहा डोस) (डी.पी.टी.)	पोलियो	बीसीजी	गोवर
१	२	३	४	५	६	७
	<u>जिल्हा लेरीज</u>	ग्रामीण	५१,०९३	५१,५५३	४१,९१०	५०,८०१
		नागरी	११,५६३	१०,८४८	१३,७५४	९,७०६
		एकूण	६२,६५६	६२,४०१	५५,६६४	५९,५०७
	<u>तालुका</u>					
१	नांदेड	ग्रामीण	७,७३५	८,०६२	६,६२३	७,१०३
		नागरी	८,८१३	८,०७४	१०,१५४	६,७०२
		एकूण	१५,८४८	१६,१३६	१६,७७७	१३,८०५
२	हदगाव	ग्रामीण	५,९७३	६,१७६	४,६३२	६,११८
		नागरी	४६३	४८७	४४२	५४७
		एकूण	६,४३६	६,६६३	५,०७४	६,६६५
३	किनवट	ग्रामीण	६,४३३	६,८७३	६,११९	६,६३७
		नागरी	३२३	३२३	४०२	५८३
		एकूण	६,७५६	७,१९६	६,५२१	७,२२०
४	भोकर	ग्रामीण	४,८३२	४,७७६	३,३५४	४,७२६
		नागरी	३७२	४०६	५०९	५३२
		एकूण	५,२०४	५,१८२	३,८६३	५,२५८
५	बिलोली	ग्रामीण	२,०७६	२,००२	७,२३५	८,२०६
		नागरी	३२८	२२६	२९८	२१६
		एकूण	२,४०४	२,२२८	७,५३३	८,४२२
६	देगवूर	ग्रामीण	३,६०८	३,५५४	२,६७८	३,८३३
		नागरी	६४२	६०३	१,०३७	५६०
		एकूण	४,२५०	४,१५७	३,७१५	४,३९३
७	मुळोड	ग्रामीण	५,२७७	५,३९८	४,३३२	५,३८९
		नागरी	३८१	३७७	५१७	२७२
		एकूण	५,६५८	५,७७५	४,८५६	५,६६१
८	कंधार	ग्रामीण	८,८३२	८,६९२	६,९३०	७,९८९
		नागरी	३४१	३५०	३९५	२८७
		एकूण	९,१७३	९,०४२	७,३२५	८,२७६

(पुढे पाहू.....)

अ.क्र.	जिल्हा/ तालुका	ग्रामीण नागरी एकूण	दिवुणी (डी.टी.)	धानुर्वीत लस		
				१० वर्ष	१६ वर्ष	गरीबर स्त्रिया
१	२	३	४	५	६	७
जिल्हा बेरीज	ग्रामीण		५१,४०१	३६,५२०	३०,४२३	५०,१४६
	नागरी		८,५५०	६,५८२	०६,०३७	१२,०८९
	एकूण		६०,१५१	४३,१०२	३६,५३०	६२,२३५
ता. नंदेड	ग्रामीण		७,९२०	५,५३३	४,७५२	७,४७६
	नागरी		५,५६१	४,३०४	४,०४१	९,०२७
	एकूण		१३,५५१	९,८३७	८,८९३	१६,५०३
२. हदगांव	ग्रामीण		५,६८७	४,५४३	३,७७१	५,३६३
	नागरी		४७०	३२२	३०९	४२२
	एकूण		६,१५७	४,८६५	४,०८०	५,७८५
३. किवट	ग्रामीण		६,०३९	५,१६८	४,२५६	६,९७१
	नागरी		३७०	४०८	३९५	५९४
	एकूण		६,४०९	५,५७६	४,६५१	७,५६५
४. भोकर	ग्रामीण		४,३२२	३,२२०	२,६२७	४,३९९
	नागरी		५९३	३६०	२४०	४३१
	एकूण		४,९१५	३,६५०	२,८६७	४,८३०
५. बिलोली	ग्रामीण		९,५०५	५,८८०	५,५८०	८,६२४
	नागरी		१९९	१३७	१३०	२८८
	एकूण		९,७०४	६,०१७	५,७१०	८,९१२
६. देगलूर	ग्रामीण		३,५६४	२,१०१	१,८२०	३,२८७
	नागरी		७०९	४६१	३५६	२७६
	एकूण		४,२७३	२,५६२	२,१७६	३,५६३
७. मुळोठ	ग्रामीण		५,२२०	३,६१२	३,४२४	४,९७४
	नागरी		४५४	३६७	४०८	६२९
	एकूण		५,६७४	३,९७९	३,८३२	५,६०३
८. कंटार	ग्रामीण		९,०७४	६,४६३	५,१७३	९,०५२
	नागरी		३९४	२२३	१५८	४२२
	एकूण		९,४६८	६,६८६	५,३३१	९,४७४

आधार :- जिल्हा आरोग्य अधिकारी, जिल्हा परिषद, नंदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील तालुकानिहाय दुग्धनियोजन केंद्रांची संख्या ३१-३-१९९२ रोजीची.

अ. क्र.	जिल्हा/तालुका	सकूण/ग्रामीण/नागरी	३१ मार्च रोजी असलेल्या केंद्रांची संख्या	निर्बीजीकरण केल्याची संख्या	पुरुषा नसबंदी	स्त्रियांची नसबंदी	सकूण (आय.यु.सी.डी.) संख्या	सकूण (आय.यु.सी.डी.) संख्या	सकूण (आय.यु.सी.डी.) संख्या
१	२	३	४	५	६	७	८	९	
	जिल्हा बेरोज	सकूण	५२	११३	१५५६८	१५६८१	२२०४	२०१६८१	
		ग्रामीण	५८	५४	१०८१५	१०८६९	५९४५	१५९४४५	
		नागरी	१३	५९	३७५३	४८१२	३२५९	४३२०६	
	नांदेड	सकूण	१४	५२	३७८२	३८४१	३०६५	४८३१६	
		ग्रामीण	१०	३०	१४६४	१४८४	८६१	२२५२६	
		नागरी	३	३९	२३१८	२३५७	२२०४	२५७९०	
२	हदगाव	सकूण	८	२६	१६०९	१६३५	७८९	२०१३४	
		ग्रामीण	७	२६	१४४९	१४७५	६८३	१८७९४	
		नागरी	१	—	१६०	१६०	१०६	१९४०	
३	किनवट	सकूण	१२	११	१७९२	१८०३	११४७	१९१९८	
		ग्रामीण	११	३	१४९०	१४९३	९९२	१७०४९	
		नागरी	१	८	३०२	३१०	१५५	२१४९	
४	भोकर	सकूण	५	४	१३४७	१३५१	५७५	१५८०२	
		ग्रामीण	४	४	१०३४	१०३८	४४५	१४५१२	
		नागरी	१	—	३१३	३१३	१३०	१२९०	
५	बिलोली	सकूण	३०	७	२१४९	२१५६	११२७	३०५००	
		ग्रामीण	७	—	१३९६	१३९६	७४५	२५३२०	
		नागरी	३	७	७५३	७६०	३७७	५१८०	
६	देगलूर	सकूण	४	५	१०७७	१०८२	४३७	१५२२८	
		ग्रामीण	३	—	६३८	६३८	३४९	१३१३१	
		नागरी	१	५	४३९	४४४	८८	२०९७	
७	सुखोड	सकूण	८	—	१५५४	१५७४	७६४	१८६२२	
		ग्रामीण	७	—	१२८९	१२८९	६४३	१६५१२	
		नागरी	१	—	२६५	२६५	९१	२११०	
८	व्हार	सकूण	१०	१	२३०८	२३०९	१३०५	३३२८१	
		ग्रामीण	९	१	२०५५	२०५६	११९७	३१६३१	
		नागरी	१	—	२५३	२५३	१०८	१६५०	

आधार :- जिल्हा आरोग्य अधिकारी, जिल्हा परिषद, नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील १९८१ च्या जनगणनेनुसार तालुकावार साक्षरता.

अ. क्र.	जिल्हा/ तालुका	एकूण ग्रामीण नागरी	साक्षरताची संख्या (हजारत)			साक्षरतेची टक्केवारी		
			पुरुष	स्त्रिया	एकूण	पुरुष	स्त्रिया	एकूण
१	२	३	४	५	६	७	८	९
जिल्हा बेरीज	एकूण		३८७	१३४	५२१	४३.३३	१५.६७	२९.७९
	ग्रामीण		२८३	७८	३६१	३९.१६	११.१५	२५.३७
	नागरी		१०४	५६	१६०	६०.९२	३५.८०	४८.९०
तालुका								
१. नांदेड	एकूण		१०६	४९	१५६	५२.८५	२६.४२	४०.१२
	ग्रामीण		३	१०	४९	४०.०२	११.४६	२६.०९
	नागरी		१०३	३९	१०७	६४.५१	४०.६५	५३.१५
२. हदगांव	एकूण		४६	१६	६२	४३.३६	१५.५६	२९.६४
	ग्रामीण		४२	१५	५७	४२.७३	१४.९६	२९.०१
	नागरी		४	१	५	५४.०९	२६.५९	४०.९५
३. किनवट	एकूण		५१	१४	६६	४१.११	१४.३२	२७.९०
	ग्रामीण		३७	१२	४९	३९.९४	१२.८५	२६.५६
	नागरी		१४	२	१७	५३.७४	३०.९८	४२.७५
४. भोकर	एकूण		२६	७	३३	३८.०४	१०.८८	२४.७३
	ग्रामीण		२४	६	३०	३६.८३	१०.०७	२३.६०
	नागरी		२	१	३	६२.७९	२७.५६	४६.५८
५. बिलोली	एकूण		५३	१५	६७	३९.०२	११.२०	२५.३०
	ग्रामीण		४३	१०	५४	३७.५३	९.२०	२३.५४
	नागरी		१०	५	१३	४७.७५	२३.१२	३५.६९
६. देगलूर	एकूण		२६	१०	३६	४०.१६	१४.९१	२७.६९
	ग्रामीण		१८	५	२३	३४.४४	१०.४०	२२.५०
	नागरी		८	५	१३	६०.७६	३२.१०	४६.९३
७. सुखोड	एकूण		३१	९	३९	३८.५५	११.१९	२५.१३
	ग्रामीण		२७	७	३४	३६.७१	९.७१	२३.४५
	नागरी		४	२	५	५७.०६	२६.५४	४२.३१
८. कंधार	एकूण		५७	१५	७२	४२.०२	११.३०	२६.९९
	ग्रामीण		५३	१३	६६	४१.०५	१०.१४	२५.९१
	नागरी		४	२	६	६१.६३	३५.८२	४९.३१

आधार :- १९८१ जनगणना नुसार.

नांदेड जिल्ह्यातील शैक्षणिक संस्था, शिक्षकांची व विद्यार्थ्यांची संख्या सन १९८९-९० (३०-९-८९) अखेर.

अ.क्र.	शैक्षणिक संस्थेचा प्रकार	संस्थांची संख्या	शिक्षक		विद्यार्थ्यांची संख्या		
			एकूण	प्रशिक्षित	ए	ब	
१	२	३	४	५	६	७	
अ)	पूर्व प्राथमिक शाळा	२९	५७	(५५)	३	(३४)	२७५४
ब)	प्राथमिक शाळा						
	१) एक शिक्षाळी शाळा	२१६	२१७	(१)	२१०	(—)	७९२०
	२) कनिष्ठ प्राथमिक शाळा	१०८५	२९४७	(५४२)	२६००	(३८८)	१२६८३१
	३) उच्च प्राथमिक शाळा	५९९	४२२७	(२५५)	३९०६	(८६२)	१९२२२३
	एकूण :-	१९००	७३८५	(१५१८)	६७१६	(१३५०)	३२६९७४
क)	माध्यमिक शाळा	२१८	२६९७	(४१८)	२४२२	(३६७)	८६५९९
ड)	उच्च माध्यमिक शाळा	४७	१२१०	(१५५)	११७६	(१५१)	४७३६१
इ)	सामान्य शिक्षाणाचे महाविद्यालय (कलाशास्त्र, वाणिज्यशास्त्र)	१५	७२९	(५)	—	(—)	२२३१३
	एकूण :-	२२०९	१२०७५	(२२२४)	१०३४९	(१८०२)	४८३००१

टोप :- वृत्तांत आढे स्त्री शिक्षकांची संख्या दर्शविताना.

आधार :- शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

नांदेड जिल्ह्यातील पूर्व प्राथमिक, प्राथमिक, माध्यमिक व महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांची इयत्ताप्रमाणे संख्या आणि मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांची वर्गवारी ३०-९-१९८९ या वर्षाकीरता.

अ. क्र.	शैक्षणिक अवस्था	संस्थातील विद्यार्थ्यांची संख्या									
		पूर्व प्राथमिक		प्राथमिक		माध्यमिक		सामान्य शिक्षणाची महाविद्यालये		एकूण	
		एकूण	मुली	एकूण	मुली	एकूण	मुली	एकूण	मुली	एकूण	मुली
३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२		
१.	पूर्व प्राथमिक	२७५४	१६३४	३७८८	१६८८	-	-	-	-	६५४२	२८२२
२.	इयत्ता ६ ते ४	-	-	२७०५५८	१२१९६६	१६५८९	५६५४	-	-	२८७१६७	१२७६२०
३.	इयत्ता ५ ते ७	-	-	५२६२८	१९३६५	४४०२४	१७५०५	-	-	९६६५२	३३८७७
४.	इयत्ता ८ ते १०	-	-	-	-	६१९२७	१६७४३	-	-	६१९२७	१६७४३
५.	इयत्ता ११ ते १२	-	-	-	-	८४१०	१४३८	१००४२	१६६०	१८४५२	३०९८
६.	उच्च माध्यमिक नंतर	-	-	-	-	-	-	१२२७६	२१६९	१२२७६	२१६९
एकूण :-		२७५४	१६३४	३२६९७४	१४३०१९	१३०९६०	३८३४०	२२३१३	३८२९	४८३००१	१८६३२२

(पुढे चालू...)

अ. क्र.	शैक्षणिक अवस्था	मागासवर्गीय विद्यार्थी							
		अनुसूचित जाती		अनुसूचित जमाती		इतर मागासवर्गीय		एकूण मागासवर्गीय	
		एकूण	मुली	एकूण	मुली	एकूण	मुली	एकूण	मुली
१	२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०
१)	पूर्व माध्यमिक	२२०	३८७	७६२	३७७	१२५७	५६७	२९३९	१३३१
२)	इयत्ता १ ते ४	६१२९६	२७१८२	३४१०७	१४२२७	६६८६०	२८४६९	१,६२,२६३	६९८७८
३)	इयत्ता ५ ते ७	१९५३२	६२७२	८२२७	२३८४	२२६८५	७३४९	५०,४४४	१,६०,०५
४)	इयत्ता ८ ते १०	१२७८५	३०२९	४२४६	८४५	१,४६,६४	३४८६	३१,६९५	७३,६०
५)	इयत्ता ११ ते १२	४०६७	५५८	८३६	७९	४०८४	४९८	८९८७	११,५५
६)	उच्च माध्यमिक नंतर	२५०४	२७१	४६४	५३	२२,७६	२७७	५२,४४	६०१
एकूण :-		१०,११,०४	३,७७,१९	४,८६,४२	१,७९,६५	१,११,८२६	४०,६४६	२,६१,५७२	९६,३३०

आधार :- शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

नांदेड जिल्ह्यातील इतर प्रकारच्या शैक्षणिक संस्था १९८९-९० (३०-९-८९ अखेर) या वर्षाकीरता.

अ. क्र.	संस्थांचे प्रकार	संस्थांची संख्या	अनुसूचित जाती		अनुसूचित जमाती		विद्यार्थ्यांची संख्या				एकूण शिक्षा					
			इतर मागास-सुवर्गीय जाती		एकूण मागास-वर्गीय जाती		बिगर मागास-सुवर्गीय जाती		एकूण		एकूण					
			एकूण	मुली	एकूण	मुली	एकूण	मुली	एकूण	मुली	एकूण	मुली				
१)	शिक्षण विभाग	२	३३	२	९	१	६०	४	१०२	७	१०७	४२	३०२	४९	१८	३
२)	पिंपरी पदवी महाविद्यालय	१	३०६	८	२८	१	४७३	७७	८०७	३६	१३७६	१०८	२१८३	१४७	२५	१
३)	वैद्यकीय महाविद्यालय	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
४)	आयुर्वेदिक महाविद्यालय	१	४६	२७	७	२	२८	१०	८१	२९	२१७	१२४	३२८	१५२	५१	९
५)	अभियांत्रिकी महाविद्यालय (३०-९-९० मधील)	२	१३५	१६	७३	२	१५३	८	३५१	२६	१२९३	१३३	१६४५	१४९	११२	८
६)	इतर															
अ)	तंत्रानिकेतन (३०-९-९०)	२	५७	२	५८	२	७७	-	१८९	४	३१८	४१	५०७	७५	२९	-
ब)	आयटीआय (३०-९-८८)	४	११३	-	२५	-	८७	१	२२५	१	३०७	११३	५३२	६७	५७	-
क)	डी.ए.ई.	५	७१	१९	३७	६	११८	२९	२२३	४६	११३	१४१	६८६	११७	२३	-
७)	श्री साहाय्यी पदवी महाविद्यालय (३०-९-९०)	१	६	-	६	-	७	-	१२	-	१२३	१४	२३२	१४	६	१

टिप :- आय.टी.आय.संस्थेची ८९-९० वर्षाची माहिती उपलब्ध नसल्यामुळे ८८-८९ ची वर्षाविषयांत आली आहे.
 आधार :- शिक्षण विभाग, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

नांदेड जिल्ह्यातील आर्थिकदृष्ट्या मागासलेल्यांना मिळणारी मोफत शिक्षणाची सवलत सन १९८८-८९ व १९८९-९० या वर्षात

वर्ष	लाभार्थींची संख्या								प्रत्यक्षात (समये हजारत)
	माध्यमिक	कनिष्ठ महाविधा- लये (११ वी व १२ वी)	उच्च शिक्षण	अध्या- यांत्रिकी	वैधकीय	इतर महा- विधालये	इतर संस्था	स्कूण	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
१९८८-८९ (प्रत्यक्षा)	४६०७९	६३१९	४६२०	३१५	६०	१८७	३२५	९७९०५	४१८८
१९८९-९० (अंदाजित)	९०५५८	६८४०	५२५०	३५०	७५	२२५	३२५	१०३५२३	४३७५

आधार :- शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

नांदेड जिल्ह्यातील प्राथमिक शिक्षणावरील खर्च १९९०-९१ वर्षा कीरता.

(समये हजारत)

यंत्रणा	योजनेतर			योजनांतर्गत			एकूण		
	आवर्ती	बांधाकाम अनुदाना व्यतिरिक्त अनावर्ती खर्च	एकूण	आवर्ती	बांधाकाम अनुदाना व्यतिरिक्त अनावर्ती खर्च	एकूण	आवर्ती	बांधाकाम अनुदाना व्यतिरिक्त अनावर्ती खर्च	एकूण
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
१) जिल्हा परिषद	१७०३८०	-	१७०३८०	२०१५	७	२०२२	१७२३९५	७	१७३४०
२) नगर परिषद	१७१६	-	१७१६	-	-	-	१७१६	-	१७१६
३) कटक मंडळ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
४) महानगर पालिका	-	-	-	-	-	-	-	-	-
५) बांधाकाम अनुदाना व्यतिरिक्त इतर खर्च	-	-	-	-	-	-	-	-	-
एकूण :-	१७१७९६	-	१७१७९६	२०१५	७	२०२२	१७३८११	७	१७३८११

आधार :- १) शिक्षणा संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.
२) सर्व नगर परिषदा, नांदेड जिल्हा.

नांदेड जिल्ह्यातील व्यवसाय मार्गदर्शन (कनिष्ठ विधालय) व तांत्रिक शाळा (आठवी ते बारावी) १९९१-९२ या वर्षाची

अ.क्र.	बाब	परिमाण	वर्ष १९९१-९२
१	२	३	४
१)	शाळांची संख्या	संख्या	३१
२)	<u>पटावरील संख्या</u>		
	अ) मुले	संख्या	१,५१२
	ब) मुली	संख्या	१७६
	(सकूण अ + ब)	संख्या	१,६८८
३)	सकूण खर्च	रुपये	३१,५८,३५३

आधार :- जिल्हा व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण अधिकारी, नांदेड

नांदेड जिल्ह्यातील प्रौढ शिक्षाण केंद्रे, १९९१-९२ या वर्षात कारिता

अ.क्र.	जिल्हा/ तालुका	प्रौढ शिक्षाण केंद्रांची संख्या	पटावरील प्रौढांची संख्या
१)	नांदेड	—	—
२)	हदगांव	—	—
३)	किर्नाट	—	—
४)	भोकर	—	—
५)	बिलोली	३३०	८३२७
६)	देगडूर	१४३	४०४२
७)	मुळोड	४७७	१४९४१
८)	कंधार	—	—

आधार :- जिल्हा प्रौढ शिक्षाणाधिकारी, नांदेड

नांदेड जिल्ह्यातील शिक्षणाकरिता प्रशिक्षण संस्था वर्षा ३०-९-१९८९ अखेर

अ.क्र.	बाब	परिमाण	माहिती
१	२	३	४
१)	<u>शिक्षणाकरिता प्रशिक्षण संस्थांची संख्या</u>		
	अ) पदवी स्तर	संख्या	२
	ब) पदवी पूर्व स्तर	संख्या	६
	क) शाळा स्तर	संख्या	—
२)	<u>प्रतापरील संख्या</u>		
	अ) पदवी स्तर	संख्या	३०९
	ब) पदवी पूर्व स्तर	संख्या	७७४
	क) शाळा स्तर	संख्या	—
३)	<u>शुद्ध ठाणे (३१-३-१९८८ अखेर)</u>		
	अ) पदवी स्तर	समये	उपलब्ध नाही
	ब) पदवी पूर्व स्तर	समये	
	क) शाळा स्तर	समये	

आधार :- शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

नांदेड जिल्ह्यातील रेल्वे मार्गाची लांबी ३१ मार्च, १९९२ या वर्षाअखेर

अ.क्र.	रेल्वे मार्ग	लांबी किलोमीटर मध्ये ३१.३.१९९२
१	२	३

१) ब्रॉड गेज

१) एकेरी

निरंक

२) दुहेरी

निरंक

३) तिहेरी व अधिक

निरंक

२) मीटर गेज

२०८

३) नॅरो गेज

निरंक

रूग्ण रेल्वेमार्ग

२०८

आधार :- भारतीय आगगाडीचे वेळापत्रक

नांदेड जिल्हयातील तातुकांनिहाय रेल्वे स्थानकांची तातुकावर यादी
(३१.३.१९९२ या दिवसाची)

अ.क्र.	तातुका	रेल्वे स्थानकाचे नांव	रेल्वेचा प्रकार	रेल्वे क्षेत्राचा विभाग
१	२	३	४	५
१)	नांदेड	१) नांदेड	मिटर गेज	दक्षिणमध्य रेल्वे
		२) वानेगांव	—	—
		३) लिंबगांव	—	—
		४) मुगट	—	—
		५) पाथण्ड	—	—
		६) मुदखोड	—	—
२)	हदगांव	१) हदगांव रोड	—	—
		२) जलगांव	—	—
		३) हिमायतनगर	—	—
		४) जिरोणा	—	—
३)	किनवट	१) किनवट	—	—
		२) सहस्त्राड	—	—
		३) माहिंबा	—	—
		४) धानोरा	—	—
		५) सावरी	—	—
		६) बोधा रोड	—	—
		७) अंबाडी	—	—
४)	भोकर	१) भोकर	—	—
		२) शिवाकगांव	—	—
		३) शरेलगांव	—	—
		४) पेठउमरी	—	—
		५) जांभळी	—	—
		६) बिबारी	—	—
		७) धोरबन	—	—
		८) देवठाणा	—	—
५)	बिलोली	१) धार्माबाद	—	—
		२) समराळा	—	—
		३) करखोली	—	—
		४) बोलसा	—	—
६)	देगपूर	—	—	—
७)	मुरवेड	—	—	—
८)	कंधार	—	—	—

आधार - रेल्वे वेळापत्रकाचे प्रकाश

नांदेड जिल्ह्यातील प्रकार व.पृष्ठभागानुसार रस्त्यांची लांबी ३१-३-१९९२ या वर्षाअखेर
(लांबी कि.मी.मध्ये)

अ. क्र.	वर्गीकरण	बिगर सार्वजनिक बांधाकाम	नगरपालिका रस्ते जिल्हा-परिषद	रस्ते एकूण	नगरपालिका हद्दीतील रस्ते
१	३	३	४	५	६
<u>प्रकारानुसार</u>					
१)	राष्ट्रीय महामार्ग	-	-	-	-
२)	अ) प्रमुखा राज्य महामार्ग	२८४*१३	-	२८४*१३	-
	ब) इतर राज्य महामार्ग	९६०*७६	२६*००	९८६*७६	४०*९०
३)	प्रमुखा जिल्हा रस्ते	७००*२५	९२५*२१	१६२५*४६	०*५०
४)	इतर जिल्हा रस्ते	२९*६०	८०६*९६	८३६*५६	१*४०
५)	छोडयातील रस्ते (योजनांतर्गत)	४४३*७६	३०२७*०७	३४७०*८३	-
६)	इतर (योजनांतर्गत)	-	-	-	-
एकूण :-		२४१८*५०	४७८५*२४	७२०३*७४	४२*८०
<u>पृष्ठभागानुसार</u>					
७)	सिमेंट कॅम्ब्रीट	-	-	-	-
८)	डांबरी	१३३७*९१	१७२*९५	१५१०*८६	४२*८०
९)	छाडीचे/पक्का रस्ता	९२१*३९	३८५२*७४	४७७४*१३	-
१०)	इतर माल वायसन जेले	१५९*२०	७५९*५५	९१८*७५	-
११)	इतर	-	-	-	-
एकूण :-		२४१८*५०	४७८५*२४	७२०३*७४	४२*८०

आधार :- १) अधीक्षक अभियंता, सार्वजनिक बांधाकाम मंडळ, नांदेड.
२) कार्यकारी अभियंता, (बांधाकाम), जिल्हा परिषद, नांदेड.
३) नांदेड जिल्ह्यातील सर्व नगर परिषदा.

नांदेड जिल्ह्यातील वापरात असलेल्या मोटार वाहनांची संख्या
३१ मार्च, १९९२ या वर्षाअखेर

अ.क्र.	बाब	संख्या
१	२	३
१)	मोटार सायकली, स्कूटर्स, मोपेड इत्यादी	२१,०१२
२)	मोटारी, जीप्स, स्टेझान वॅगन	१,३००
३)	टॅक्सी कॅब्स	४६
४)	<u>स्वयंपालित रिक्शा</u>	
	१) छाजगी	१७७
	२) सार्वजनिक (टॅक्सी)	९१६
५)	<u>स्टेज कोरजेस</u>	
	१) डिझेलवर चालणा-या	४१७
	२) पेट्रोलवर चालणा-या	-
	३) डिझेलवर चालणा-या कॉन्ट्रॅक्टर कोरजेस	०२
६)	<u>मालमोटारी</u>	
	अ) <u>छाजगी वाहने</u>	
	१) डिझेलवर चालणा-या	१२८
	२) पेट्रोलवर चालणा-या	-
	ब) <u>सार्वजनिक वाहने</u>	
	१) डिझेलवर चालणा-या	२,०४०
	२) पेट्रोलवर चालणा-या	-
७)	सगणावाहिका	१७
८)	शाळेच्या बसेस	०९
९)	छाजगी सेवा देणारी वाहने (अनुदान)	०५
१०)	जोडवाहने (ट्रॅलर)	८८०
११)	ट्रॅक्टर्स	९०६
१२)	इतर	०३
	सूकूण :-	२७,८५८

आधार :- प्रादेशिक परिवहन अधिकाारी, औरंगाबाद

नांदेड जिल्ह्यातील महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन मंडळाची (प्रवासी) वाहतूक आकडेवारी, १९९१-९२ या वर्षाकरिता

अ. क्र.	उपक्रमाचे नाव	वर्षा-अखोरीस मार्गाची संख्या	मार्गाची लांबी (कि.मी.)	मार्गाची सरासरी लांबी (कि.मी.)	वर्षातील अस्तित्वात असलेल्या बसगाड्यांची संख्या	रस्त्यावर धावणा-या बसगाड्यांची दैनिक सरासरी संख्या	प्रवाशांची दैनिक सरासरी वाहतूकीचे व्षांत मिळालेले उत्पन्न (रु.हजारात)	दर प्रवाशा-मागे मिळालेले सरासरी उत्प (पैशामध्ये)	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	
१)	महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ नांदेड विभाग	४९५	३४,७७०	७०.२४	४१५	३६९	१.९७	३१,४७,०३	४३८

आधार :- विभाग नियंत्रक, महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ, नांदेड

नांदेड जिल्ह्यातील महत्त्वाच्या रस्त्यांवरील वाहतूक गणना डिसेंबर, १९९० या वर्षाकरिता

अ.	गणना स्थानाचे ठिकाण	पृष्ठ- भाग	रस्त्याची रुंदी	जलद गती वाहने मोटारी बस माल मोटार	मंद गती वाहने सायकल इतर	एकूण	जनावरा- कडून ओ- टले जाणारे	एकूण	एकूण	एकूण	एकूण	एकूण	
क्र.	लांबी कि.मी. छोडे	जा प्रकार	मीटर	जीप्स व कॅन्स	गाड्या मोटारी	सायकल व स्कूटर्स	जनावरा- कडून ओ- टले जाणारे	एकूण	एकूण	एकूण	एकूण	एकूण	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४
मुंबई-अहमदनगर-नांदेड-जगदलपूर मुख्य राज्य महामार्ग क्र. २													
१)	०/०	लोहा	हॉबरी	३*७०	८१	७१	१४५	८९	३८६	६८	१७७	-	२४५
२)	४३८/०	दाभाडजवळ	"	५*५०	२०५	६५	५७३	२९०	११३३	६०	२०८	३	२७१
३)	४७३/०	उम्रीजवळ	"	३*७०	६४	३२	३४४	८७	५२७	१०४	२०८	४	३१६
४)	४९७/०	राहटीजवळ	"	५*५०	७३	२८	४१५	७३	५८९	८१७	६६	०	८८३
रत्नागिरी-सोलापूर-नागपूर रस्ता राज्य महामार्ग क्र. ३													
१)	३८७/०	मालेगांव	हॉबरी	५*५०	२२९	१८२	५४४	१४९	११०४	७६	५८	०	१३४
२)	३५२/८००	सोनेखोड	"	५*५०	३६७	२१९	३९२	२२६	१२०४	१०८	११५	६३	२८६
३)	३१७/४००	वारंगा अर्धापूर	"	५*५०	४२१	२३३	१५५९	६२१	२८३४	४०	३६१	२	४०३
४)	२७०/२००	हदगांव	"	५*५०	२२७	१५७	५०२	४१६	१३०२	१८१	५८५	४३	८०९
औरंगाबाद-नांदेड-हैदराबाद रस्ता राज्य महामार्ग क्र. ६													
१)	४३५/०	मंडाला (बु.)	हॉबरी	५*५०	१२५	६४	८५९	२१०	१२५८	८	२३७	३	२४८
२)	२७१/०	धानेगांव(जंभान)	"	५*५०	८५०	३५६	२४०२	७६७	४३७५	७१	३६२	७८	५११
३)	२२७/८००	नरसी	"	५*५०	६३१	१२५	१७५७	५१७	३०३०	५१७	६१०	२९	११५६
४)	१९६/०	देगलूर	"	५*५०	२५९	२३५	७७५	३८२	१६५१	२६३	७९४	२८	१०८५

(पुढे चालू.....)

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४
शहापूर-संगमनेर-शोभांव-माजलगांव-प्राथी-पूणा-नांदेड-मुळोड-धार्माबाद रस्ता राज्य महामार्ग क्र०४४													
१)	२/६००	वाडी (बु०)	डांबरी	३*७०	९७०	११९	५८०	१४७०	३१३९	१३०	३०४२	१९०	३३६
२)	०/०	मुळोड	"	३*७०	१०८	१०	१५३	१७८	४४९	-	-	-	-
३)	२/२००	गोरधा	डांबरी	३*७०	३२	११	१८३	७९	३०४	४२४	१८९	-	६१
४)	७/४००	येढाला	डांबरी	३*७०	६१	१३	५३	१२१	२४८	३५६	५२४	-	८८
पूणापूर-उदगीर रस्ता राज्य महामार्ग क्र०१६८													
१)	२५/७२०	मुळगाबाद	डांबरी	३*७०	६१	३४	९६	४७	२३८	९४	१०	०	१०
२)	०/०	देगलूर नाका	"	३*७०	१७५	११४	२२७	३१९	८३५	११०	११०	०	१३६५
नांदेड-सिल्लोड-देऊगांव-राजा-लोणार-वाशिम-पुसद-महागांव-सारखाणी-मांडवी ते जिल्हा हद्द राज्य महामार्ग क्र०१८३													
१)	१२/८००	वनोला	डांबरी	३*७०	१३२	४	२४१	९५	४७४	२५३	१३०	०	३८
२)	२/८००	देहली फाटा	"	३*७०	१३८	२७	२८१	७१	५१७	५४०	१५०	०	६९
३)	२२/०	मांडवी	"	३*७०	११५	४४	३७०	७८	६०७	६९९	१५७	०	८५
४)	३३/०	पिंपळगांव (सरहद्दीजवळ)	"	३*७०	५८	२०	३५८	५१	४८७	८३३	६३	०	८९
जातूर-अर्धापूर-तामसा-निर्मल रस्ता राज्य महामार्ग क्र०२२०													
१)	८/०	लोणो (बु०)	डांबरी	३*७०	२५८	५२	२६७	२६२	८३९	१६४	५२०	७	६९
२)	३२/०	तामसा	"	३*७०	१५८	५४	१२१	२१८	५५१	३४९	६०४	७	९६
३)	२२/४००	करंजी	"	३*७०	३३	२३	५१	२७	१३४	५१	६२	०	११
४)	४५/०	इस्ताभपूर	"	३*७०	१०५	५३	१५५	१०७	४२०	८५	११५	-	२०

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४
कंधार-जांब-उदगीर रस्ता राज्य महामार्ग क्र०२२२													
१)	०/०	फुलवेल	डांबरी	३*७०	२६	१३	२२	१९	८०	४३	३५	०	
लोहा-कंधार-मुळोड-खानापूर-कार्ता रस्ता राज्य महामार्ग क्र०२२३													
१)	११/६००	कंधार बस स्टॅण्डजवळ	डांबरी	३*७०	२४६	१६६	८८	१७५	६७५	२८	११०	०	
२)	३५/८००	कमलवाडीजवळ	—	३*७०	१३६	३९	१३५	१२४	४३४	७६	१०८	०	
३)	०/०	मुळोड नरसी	—	३*७०	१६६	१४९	३३९	१४१	७९५	२८४	२५८	०	
४)	०/०	रस्त्याच्या जंक्शन खानापूर जवळ	—	३*७०	४४	५३	१३०	६४	२९४	३६१	२८२	०	
नांदेड-कोवठा-मुळोड-मुकरमाबाद-औराद रस्ता राज्य महामार्ग क्र०२२४													
१)	२१/०	उस्माननगर	डांबरी	३*७०	३७	३५	७६	७५	२२३	१६५	१८०	०	
२)	१७/७००	कोवठा जंक्शन	—	३*७०	४१	१०	४२	६२	१५५	११७	११३	१	२
३)	२०/०	बारली	—	३*७०	४९	३३	२२१	१५९	४६२	१०१	१२३	०	
४)	२४/०	वडार	—	३*७०	३७	२३	५२	३७	१४९	९४	९०	०	
गिरास-ताजिबंद-मुळोड-नरसी-बिलोली रस्ता राज्य महामार्ग क्र०२२५													
१)	०/१००	जांबजवळ	डांबरी	५*५०	१५१	६१	२९१	१०९	६१२	१४३	६१	—	
२)	०/०	नरसी	—	५*५०	५००	३२२	१४३८	४४४	२७०४	३१२	४९२	१८८	
३)	८०/८००	लोहगांव फाटा	—	५*५०	३६२	१०२	१३८८	२६४	२०१६	१३५	४८१	३५	
४)	६६/४००	बिलोली	—	५*५०	४०४	२७०	१११२	४८३	२२६९	४८२	७२१	४३०	१
खारखोड-हानेगांव ते जिल्हा हद्दोपर्यंतचा रस्ता राज्य महामार्ग क्र०२२६													
१)	७/२००	मरखोल	डांबरी	३*७०	४७	४६	५४	४७	१९४	७५	७१	१	

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४
आदमपूर-बिलोली-धामाबाद-मुधाळ रस्ता राज्य महामार्ग क्र०२२७													
१)	उ०ना०	बादरजवळ	डांबरी	३*७०	३४८	१२	६९०	३५८	१४०८	७४३	५४०	३५६	१६३
२)	३/१००	अजापुरजवळ	—	३*७०	४६३	६०	५८३	४११	१५१७	६४२	१२००	—	१८४
३)	२१/२००	धामाबादजवळ	—	३*७०	२६०	३७	२७०	२२४	७९१	२२९	४४७	४१	७१
४)	२३/४००	जिल्हा हद्द	—	३*७०	८३	२३	११७	४४२	६५२	२६५	१२०२	१६३	१६३
उमरी-बलेगांव-नायगांव रस्ता राज्य महामार्ग क्र०२२८													
१)	९/२००	बलेगांव फाटा	डांबरी	३*७०	३५	१०	४५	५६	१४६	२७७	१६९	—	४४
२)	१५/४००	शोलगांव	—	३*७०	२३	०	१९	१२३	१६५	२९३	३३४	१३	६४
हदगांव-कारेगांव-उमरी-लोहगांव रस्ता राज्य महामार्ग क्र०२२९													
१)	१०/०	डोरलीजवळ	डांबरी	३*७०	५०	१७	७५	४५	१८७	५१	७४	०	१२
२)	५६/६००	धानोराजवळ	—	३*७०	७९	२०	१९७	७५	३७१	२१९	२२३	—	४४
३)	उ०ना०	हस्तापूर फाटा	—	३*७०	७७	४२	४७७	१६९	७६५	३६५	४४७	—	८१
४)	५३/०	कारेगांव जवळ	—	३*७०	८२	४४	१९९	१०७	४३२	१५६	१९२	०	३४
५)	८०/८००	लोहगांव	—	५*५०	१३३	२७	२९७	८०	५३७	११९	१३१	०	२५

(पुढे चालू.....)

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४
मुळोद-शोकर-क्लिवट-सारखाणी-माहूर रस्ता राज्य महामार्ग क्र० २३०													
१)	१/०	शोकर जंक्शन	डांबरी	५*५०	११६	३७	३५७	१५१	६६१	२०९	४३४	०	६४
२)	३/०	पेटका	"	५*५०	१२	४	४९	३०	९५	११५	२४९	१	३६
३)	५५/६००	हिमायत नगर	"	५*५०	१२३	२९	२६८	८६	५०६	२५९	३४७	०	६०
४)	८३/०	पिछाली जंक्	"	५*५०	७१	४३	२४५	११८	४७७	४४२	६३	०	५०
५)	१२०/०	सारखाणी	"	५*५०	१४३	४१	२४०	७४	४९८	९१	१३२	—	२२
६)	४८/२००	माहूर	"	५*५०	१३२	१२८	१९६	१५६	६१२	१३७	२४६	—	४१
पिछाली बोट रस्ता राज्य महामार्ग क्र० २३१													
१)	१७/२००	पातोडा	डांबरी	३*७०	८	१८	५६	२४	१०६	३२७	२०	—	३४
आर्वी-वर्धा-वासगांव-रालेगांव-घाटंजी-पारवा-मांडवी रस्ता राज्य महामार्ग क्र० २५७													
१)	६/६००	जिल्हा हद्द	डांबरी	३*७०	८८	४९	५४३	७६	७५६	५३१	१०६	०	६३
२. राष्ट्रीय महामार्ग													

आधार :- संगोथान अधिकारी, (सांख्यिकी), बांधकाम विभाग, मुंबई

नांदेड जिल्ह्यातील पोस्ट, तारघारे व दूरध्वनी सेवा, रेडिओ, दूरदर्शन संघ यांची आकडेवारी सन १९९१-९२ या वर्षाकरिता

अ. क्र.	पोस्टांची संख्या	तार-घारांची संख्या	पत्र-पेट्यांची संख्या	नियमित आस्थापनेवरील पोस्टमन-ची संख्या	नियमित आस्थापने व्यतिरिक्त पोस्टमनची संख्या	दूर-ध्वनीची संख्या	पोस्टाची सुविधा असलेल्या गरवांची संख्या	ग्रामीण रेडिओ कि-भागाने बसविलेल्या संवाची संख्या	शासनाने वाटप केलेले दूरदर्शन संवाची संख्या
१	२	३	४	५(अ)	५(ब)	६	७	८	९

१) ४५१ ३४ ९८२ ७९ निरंक ६,४११ ४३७ निरंक ३८

टिप :- १) अधीक्षक डाकघार, नांदेड विभाग, नांदेड यांनी कळविले आहे की, त्यांच्या छात्यातील सर्व पोस्टमन हे नियमित आस्थापनेवरीलच आहेत. म्हणून ५(ब) स्तरातील माहिती निरंक समजण्यात यावी.

आधार :- १) अधीक्षक डाकघार, नांदेड विभाग, नांदेड.
 २) दूर संचार जिल्हा अधिकारी, नांदेड.
 ३) तंत्र सहायक, उप-विभागीय कार्यालय, ग्रामीण ध्वनीक्षोपण, नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील स्थानिक संस्थांचे उत्पन्न व खर्च १९९१-९२ या वर्षाकरिता

(समये लाखा)

बाब	ग्राम पंचायत	जिल्हा परिषद	नगर परिषद
१	२	३	४
संख्या	१२९७	१	१३
अ) <u>प्राप्ती</u>			
१) सुरुवातीची शिल्लक	४४	२	१५९
२) अनुदान व वर्गणी	५३	५२८८	२८९
३) चालू वर्षातील उत्पन्न	११०	४१६४	९२९
एकूण प्राप्ती :-	२०७	९४५४	१३९७
ब) <u>खर्च</u>			
१) चालू वर्षातील खर्च	१५३	९४५३	१२८०
२) अखेरची शिल्लक	३४	१	११७
एकूण खर्च :-	२०७	९४५४	१३९७

आधार :- (१) अय मुख्य कार्यकारी अधिकारी, (पंचायत), जिल्हा परिषद, नांदेड.
 (२) मुख्य लेखा व वित्त अधिकारी, जिल्हा परिषद, नांदेड.
 (३) मुख्याधिकारी, नगर परिषदा, जिल्हा नांदेड.

नांदेड जिल्हयातील ग्राम पंचायतींचे उत्पन्न व भाय १९९१-९२ वर्षाकरिता.

(रुपये हजारत)

अ. क्र.	पंचायत समिती	ग्राम पंचायती व ग्राम-पंचायतीची सख्या	सुरुवाती-शी शिल्लक	उत्पन्न									
				सहाय्यक अनुदान प्रासकीय इतर	अंदाजित इतर	अंदाजित	देणागी	कर	शुल्क	इतर	एकूण (५ ते ११)	एकूण (४ + १२)	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	
<u>जिल्हा बेरीज</u>			१,२९७	४४,४६	५३,२५	-	१,८२	५,४८	८२,१०	-	१९,४५	१,६२,१०	२,०६,९
<u>तालुका</u>													
१)	नांदेड	१६०	५,२४	३,१९	-	२०	१,५३	१४,०१	-	२,३६	२१,४९	२६,८	
२)	हदगांव	१५२	१०,१९	५,४५	-	२७	४८	८,४३	-	३,४०	१४,०३	२८,२	
३)	किनवट	१९५	७,०१	३,७९	-	१,३०	७३	१०,०७	-	२,९१	१८,८०	२५,८	
४)	भोकर	१२७	४,३४	७,४३	-	२	६८	११,१९	-	१,५७	२०,८९	२५,२	
५)	बिलोली	१९८	८,४५	९,४३	-	२	७९	१२,८४	-	६,९५	३०,०३	३८,६	
६)	देगलूर	९०	२,९२	५,१५	-	-	८	६,९३	-	३९	१२,५५	१५,६	
७)	मुळोड	१२३	३,८१	८,०१	-	१	३०	५,४५	-	१,५९	१५,३६	१९,१	
८)	कंटार	२३२	२,५०	१०,८०	-	-	६९	१३,१८	-	२८	२४,९५	२७,६	

(पुढे चालू.....)

अ. सं.	पंचायत	अखीरपी	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५
क्र. सं.	सीमिती	शिल्लक	आरोग्य सेवा	सार्वजनिक बांधावाम	सामाजिक आणि नैतिकवृद्धी	प्रशासन	समाज कल्याण	पशुधनावे संवर्धन	जमीन इतरसंपत्ती	एकूण (१५ ते २२)	एकूण (२३ ते २४)	एकूण (२५ ते २६)	एकूण (२७ ते २८)	एकूण (२९ ते ३०)
	जिल्हा वेरीज		३३,९९	३५,१७	६६,१०	१०,७०	५६,३५	२,८५	२,८५	१,९२	१,९२	१,९२	१,९२	१,९२
	तालुका													
१)	चिंचेड		३,९९	४,८९	९,७९	७९	९,३२	७९	७९	७९	७९	७९	७९	७९
२)	हदगांव		७,२५	८,३३	८,४६	२,६२	८,८७	४५	२	२४	२०,९९	२८,२४	२८,२४	२८,२४
३)	किनवट		४,११	३,८१	९,९२	१,३६	६,१६	१७	२९	२१,७१	२५,८१	२५,८१	२५,८१	२५,८१
४)	झोकर		४,२५	३,३८	८,२७	७८	८,५६	२	२	८,२०,९८	८,२५,२३	८,२५,२३	८,२५,२३	८,२५,२३
५)	बिलोली		६,४०	५,७५	१४,५२	१,९१	८,८५	१,१०	१,८०	१,१०	१,१०	१,१०	१,१०	१,१०
६)	देगवूर		२,५७	४,०८	३,११	१,१२	४,४८	१०	१०	१,१२	१,१२	१,१२	१,१२	१,१२
७)	मुळोड		२,८१	३,६५	६,४७	८३	४,०६	१४	१४	३,६५	३,६५	३,६५	३,६५	३,६५
८)	ळंजार		२,६९	५,६६	५,६७	१,२९	१०,०५	१०	१०	५,६६	५,६६	५,६६	५,६६	५,६६

आधार :- वर मुख्य कार्यकारी अधिकारी, (पंचायत), जिल्हा परिषद, चिंचेड

नांदेड जिल्हा परिषदेचे बाबवार उत्पन्न व खर्च १९९०-९१, १९९१-९२
व १९९२-९३ या वर्षांकरिता.

(समये हजारात)

अ.क्र.	लेखा शिर्षक	१९९०-९१	१९९१-९२	१९९२-९३
१	२	प्रत्यक्ष	सुधारित	अंदाजित
		३	४	५
जमा				
१) स्वनिर्मित उत्पन्न				
	अ) स्थानिक उपकर सुदंक्र शुल्कासह	१,१३,०४	५२,५५	५१,००
	ब) शिक्षण	९,५५	१४,८०	१५,३१
	क) कृषि	१२	३	२६
	ड) इमारती व दळणाकण	१८,६३	१५,३२	१५,९१
	इ) इतर	१,३२,४२	९९,०८	७४,२५
	एकूण :-	२,७३,७६	१,८१,७८	१,५६,७३
२) शासकीय अनुदाने				
	अ) सहेतुक अनुदाने	२९,७६,२७	३९,९१,३७	३६,४२,८७
	ब) आस्थापना अनुदाने	५,२४,७२	६,२६,७४	६,२०,४८
	क) योजनांतर्गत योजनेसाठी अनुदान	४,३४,७४	५,९९,०८	४,२३,३४
	ड) इतर	३०,०५	७०,९४	७,६९,०२
	इ) वजा (-) मागील वर्षात जादा दिलेल्या अनुदानाची वसुली	-	-	-
	एकूण शासकीय अनुदाने :-	३९,६५,७८	५२,८८,१३	५४,५१,७१
३) कर्जे				
	अ) कर्जे व अग्रिम	१,३९,४१	२९,१७	८९
	ब) ठेवी व अग्रिम	६,६७,७६	५,५३,३३	२,७७,३३
	क) वित्त प्रेषाण	२९,१४,५२	३४,००,००	३४,००,००
	ड) इतर	-	-	-
	एकूण (अ ते ड) :-	३७,२१,६९	३९,८२,५०	३६,७८,२२
	आरंभीची शिाल्लक :-	१,३५,५३	१,७३	१,१५
	एकंदर एकूण जमा :-	८०,९६,७६	९४,५४,१४	९२,८७,८१

(सुटे चालू.....)

१	२	३	४	५
<u>खर्च</u>				
अ) सामान्य प्रशासन	५,७७,६३	६,२८,२८	६,२१,४२	
ब) शिक्षा	२४,६२,७९	३२,५६,२३	३०,०९,५८	
क) वैधकीय	३,०१,८९	३,३९,२५	४,५०,४४	
ड) कृषि	१०,२८	१३,७१	८९,१०	
इ) पशुसंरक्षण	९०,४७	१,०३,५५	८९,०१	
ज) इमारती व द्वाणद्वण	५,३६,४६	५,६९,१८	४,९०,५३	
झ) समाज कल्याण	१,५४,३४	१,९८,४६	२,७३,५८	
म) सिंचन	१,८४,५०	२,८८,३३	३,०७,०१	
य) इतर	२,०१,६२	७३,६५	२,७५,००	
सकूण (अ ते य) :-	४५,१९,९८	५४,७०,६४	५६,०५,६७	
<u>कुल</u>				
अ) जे व अग्रिम	२,८९	२९,०२	२,५०	
ब) ठेवी व अग्रिम	५,१५,६५	५,५३,३३	२,७७,३३	
क) वित्त प्रेषण	२९,१४,५२	३४,००,००	३४,००,००	
सकूण (अ ते क) :-	३४,३३,०६	३९,८२,३५	३६,७९,८३	
अखोरची शिाल्लक :-	१,४३,७३	१,१५	२,३१	
सकंदर सकूण (खर्च + अखोरची शिाल्लक)	८०,९६,७६	९४,५४,१४	९२,८७,८१	

आधार :- मुख्य लेखा व वित्त अधिकारी, जिल्हा परिषद, नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील नगरपालिका उत्पन्न व खर्च १९९१-९२ या वर्षाकोरता (समये हजाराला)

क्र.सं.	नगर परिषद	सुखा	उत्पन्न	खर्च	उत्पन्न	खर्च	उत्पन्न	खर्च	उत्पन्न	खर्च	
०१	नांदेड	४१७४	१२४०१	४०१९५	१२५४०	१०२८	५३७६३	३१४०	६९३६	५६२३०	८०४०८
०२	मुदोड	४६५२	१३३६८	३८३६	६६०	१७५८	१०६०	२१६०३	२३६	२५३६	२५०८
०३	वाडीगा	४५३३	१४५६८	४५३२	४६३	४५५३	१०१५	५१६०	४३०	४३०	३५७५
०४	हदगाव	१४९०	१०३१	२५३	३२४	१	१२९८	६१	६१	३२५४	३९४४
०५	किंवट	२७५५	९६५	१५५२	३०१	१८५४	५१३	३५३२	६६	६६	२६४१
०६	खण्डी	१३५५	१२६३	१०७६	२१९	६९१	२९	५२	५२	२०८५	३४४०
०७	निंबोली	३४०२९२	३४०२९	३४०२	६१०२	१५	७९६	१०	१०	३८९६	२१८८
०८	धामाबि नंदे	२१९६	१६६०	१६०२	२५२	२९८	२१५२	—	१४३६	५२४८	७४४७
०९	कुंदलवाडी	२१३३	१५६१	१२५	१२५	११	११	११	११	१२६४	१४७७
१०	देगुण	३०७७	३३४६	३०६	३०६	१६	३२८८	६८	३५३८	४७७०	११४८४
११	मुळोड	६७०	१०७१	१५२८	३६	२७३	२०३७	—	११८	७१९६	४८६६
१२	गोडा	३७३	१०७१	७३१	११८	७२	९२१	७२	१११	२१७५	२५४८
१३	कंटार	६४७	१८९४	४४५	४४५	५०	१९५८	५१	१५००	५५०३	६०५०

(सुद्धे चालू.....)

क्र. नं.	नगर परिषदों के नाम	अडोरेची जिल्हा	सामान्य प्रशासन	करवसूली	सार्वजनिक सुरक्षा	सार्वजनिक आरोग्य व सोयी	सार्वजनिक बांधकाम	शिक्षण	इतर	एकूण (१५ ते २१)	एकूण (२२)
१	२	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३
	जिल्हा एकूण	११७२७	१०३७१	१५१६७	५८३४	४८०९८	२०७६८	२९५७	२४७५४	१२७९४९	१३९६७५
	नगर परिषदां										
०१*	नांदेड	६८९	६३३२	८२२०	२७६०	३१९३७	१२३८५	१७०३	१६३८२	७९७१९	८०७०८
०२*	मुदकोड	३९०	२०१	१९६	१०३	१४५४	२४६	—	११८	३३१८	२७०८
०३*	वाघागाव	९४०	४११	४०६	५६	७२३	३६	—	९०३	२५३५	३४७५
०४*	हदगांव	१०५०	१६७	४९३	६६	१३९०	५२	२९	६९७	२८९४	३९४५
०५*	किंवट	३३३३	५३६	८२७	८४९	१८५४	६११	६५	१५६६	६३०८	९६४९
०६*	उमरी	६६०	२७०	२२१	२९३	१२०७	३१५	२०	४५४	२७८०	३४४०
०७*	बिलोली	१२८	४५२	२६६	५७	५०४	३७८	३४८	१५५	२०६०	२१८८
०८*	धार्माबाद	१५५९	३७५	८३६	२०२	२०३६	१२००	९३	११४७	५८८८	७४४५
०९*	कुंठावाडी	८५	२२३	२१५	९१	४८३	३३७	—	४३	१३९२	१४७७
१०*	देवपुर	१५९७	४५८	१४५२	१०११	१०२९७	१६४१	४९५	१८५२	९८८७	११४८९
११*	मुळोड	३२७	३५८	५२०	१५४	१०८५	१८१३	१४५	४६४	४५३९	४८६९
१२*	लोडा	१६२	२०४	२७२	८४	५७५	११३८	१४	९९	३३८६	२५४८
१३*	कांठार	८०७	३८४	१२४३	१०८	११८७३	६१६	१४५	८७७	५२४३	६०५०

आधार :- नांदेड जिल्ह्यातील सर्व नगर परिषदां

नांदेड जिल्ह्यातील नगर परिषद क्षेत्रातील इमारतींची वापरानुसार संख्या व त्यांचे निवासेतर उपयोग असणा-या इमारती अथवा त्यांच्या भागांमध्ये चालणा-या उद्योग/व्यवसाय संबंधी माहिती १९८३-८४ वर्षाकरिता.

अ. क्र.	तपशील	नगर परिषद												
		नांदेड	मुखोड	हदगांव	किनवट	उमरी	बिलोली	कोंडल-वाडी	धार्माबाद	देगलूर	मुखोड	कंधार	जिल्हा बेरीज	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	
<u>इमारतीच्या वापरानुसार संख्या</u>														
१	निवासी	१७४५६	१७४६	१२८५	२१९६	८८३	९७८	२०३९	२४९०	२७२७	२०७०	१५६२	३५४२२	
२	निवासेतर	२९४१	३९०	१८४	४५२	१८४	२५९	३५०	४५८	६३१	३९५	७३२	६९७६	
३	मिश्र	२११७	५३	४०	९९	१२२	१६२	१०७	२९९	२३५	१३८	६२	३४३४	
४	स्कूण	२२५१४	२१८९	१५०९	२७४७	११८९	१३९९	२४८६	३२४७	३५९३	२६०३	२३५६	४५८३२	
<u>निवासेतर इमारतीमध्ये चालणारे महत्त्वाचे उद्योग व्यवसाय</u>														
१	पिठाची गिरणी	१३३	८	६	१४	६	१०	१५	११	२०	१८	१७	२५८	
२	बेकरी	३४	१	१	—	—	—	—	—	४	—	—	४०	
३	बर्फाचा कारखाना	७	—	१	—	—	१	—	१	१	—	१	१२	
४	शिवायण काम	३४०	१४	११	१३	८	१५	१७	१०	३५	११	३४	५०८	
५	घाोंगड्या तयार करणे	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
६	बुसठ काम	१६	१	२	७	१	१०	११	१४	४	४	४	७४	
७	प्रिंटिंग प्रेस, बुक बाईंडिंग, झेरॉक्स सेंटर, टायपिंग करणे	७५	१	२	३	—	१	—	१	४	४	२	९३	

(घुटे चालू.....)

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४
८०	साबुन धुलाई पाकर कारखाना:	३	-	-	-	३	-	-	-	-	-	-	५
९०	टाईल्स सिमेंट किंवा दगडी जाती बनविणे.	७	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	७
१००	लेटा काम	३	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	३
११०	सोनार काम	४८	२	३	६	४	३	३	८	११	१०	१०	१०८
१२०	गॅस विक्री	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
१३०	डेअरी	६६	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	६६
१४०	पानपट्टी दुकान	२४६	२२	१९	३२	२१	२५	२५	५२	३०	३३	३०	५३५
१५०	धान्य व किराणा दुकान	८९५	४५	३८	७४	४६	३०	४३	८६	११८	९६	८९	१,५६०
१६०	दाखे दुकान	३८	७	२	६	३	३	२	१०	६	४	३	८४
१७०	फळे व भाजीपाला दुकान	३४	८	८	६	४	१०	८	२१	१३	४	१६	१३१
१८०	कापड दुकान	२५३	१३	१६	३१	२५	१४	२०	३५	५२	३२	४४	५३७
१९०	जनरल स्टोअर्स (कटलरी	१८७	७	१०	१७	८	६	९	१८	२५	६	१२	३०५
२००	औषधी दुकान (दुकान)	६४	२	७	६	४	३	३	४	८	४	१०	११५
२१०	पेट्रोल पंप	५	-	-	-	-	-	-	२	१	-	-	८
२२०	फुले व हार तसेच इतर सामान विक्री.	२१	-	-	-	-	-	१	-	२	-	२	२६
२३०	मोटारी व मोटर सायकली विक्री.	२	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	२
२४०	हॉटेल व लॉज	४०७	२४	१९	४७	२५	२३	२६	५३	८९	३९	५६	८०८
२५०	वसतिगृह	६	१	२	२	२	२	२	२	२	४	७	३२

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४
२६	गोदाम	१५८	२८	१७	१२	१०	२८	२६	१५	२	३७	७	३२०
२७	सायकली व गॅसबत्त्या भाड्याने देणे	१२८	७	५	९	४	१०	५	६	१६	४	३	१९७
२८	वैधकीय सेवा	१८	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	१८
२९	गुराचा दवाखाना	१	२	१	२	१	२	१	१	२	२	१	१६
३०	दवाखाना	१८५	८	८	१९	११	७	९	१३	२२	११	१२	३०५
३१	सिनेमा, नाट्यगृह वगैरे	१०	१	१	३	१	१	१	२	२	१	२	२५
३२	वाचनालय, व्यायाम शाळा, इतर छोट्याची केंद्रे (बँड पार्टी वगैरे)	३६	३	३	३	१	४	१	५	८	४	५	७१
३३	फोटो स्टुडिओ	१४	—	१	३	—	२	—	३	४	४	३	१३
३४	सलून	८९	७	६	८	८	६	५	८	१७	६	१३	१५३
३५	लॉड्डी	९२	३	५	५	६	५	४	६	१०	३	५	१६४
३६	इलेक्ट्रीशियन	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
एकूण :-		३६२१	३१५	१९४	३२८	२०३	२०१	२३७	३८७	५०५	३४४	३८७	६६२२

आधार :- अर्जा व सांख्यिकी सांलनालय, मुंबई.

**नांदेड जिल्ह्यातील विविध विकास शीर्षाखालील झालेला योजना
अंतर्गत खर्च १९९१-९२ या वर्षाकरिता:**

(समये हजारत)

अ.क्र.	विकास शीर्ष	वर्ष
		१९९१-९२
१	२	३
१)	कृषि व सव्जन सेवा *	७६,६९
२)	ग्रामीण विकास	२४,५३,०९
३)	लघु पाटबंधारे व पुर नियंत्रण	९५,५६
४)	विपुल विकास	४४,२८
५)	उद्योग व खाणकाम	५१,३५
६)	वाहतूक व दळणवळण	९१,५७
७)	सामाजिक व सांस्कृतिक सेवा	१,४५,७८
८)	आरोग्य सेवा	१६,४३
९)	पाणी पुरवठा, गृहनिर्माण व नगर विकास	३,५६,६२
१०)	मागास वर्गीयांचे कल्याण	४५,७९
११)	कामगार व कामगार कल्याण	४,९४
१२)	समाज कल्याण व योजना	११,३३
एकूण सामान्य योजना :-		३३,९३,३३

आधार :- जिल्हा नियोजन अधिकारी, नांदेड

नांदेड जिल्हा योजनेखालील महत्त्वाची भौतिक साधने १९९१-९२ या वर्षाकरिता.

अ. क्र.	विकास शीर्ष	विकास उपशीर्ष	बाब	परिमाण	भौतिक साधने
१	३	३	४	५	६

अ) सामान्य योजना

१) कृषि व संलग्न सेवा

१) पिक-संर्धान

१) सध्या कापूस कार्यक्रम अकारे संख्या
२) अल्प भा-धारकांना कोरड-मिनीकोट
वाहू जमिनीत निविष्टासंच स्वरूपा
पुरीवणे.

अकारे संख्या
मिनीकोट
स्वरूपा

१५५०
२९३०

३) तेलबिया उत्पादन कार्यक्रम

अ) जिवाणू संर्धाक फ.
ब) प्राने गुंडाळणारी अळी
क) करडई, मांघा

हेक्टर
-"
-"

१४७०
१०१६
१३१३

४) मागासवर्गीय नवबौद्धांना दारिद्र्य रेषेवर आणण्यासाठी विक्री सहाय्य.

लाभधारक संख्या

२७७

२) फलो-त्पादन

५) बागायती रोपण्याचे अळकीकरण योजना

कलमे/रोपे संख्या

२५७९९६

६) गावठी बोर, आंबा व काजू झाडांचे सुधारित जातीत सांठार करणे.

आंबा व बोर झाडे

१८०४२

३) पशु-संर्धान

७) तोंडाच्या व पायाच्या रोगावर नियंत्रण ठेवणेसाठी अर्धासहाय्य.

लसीच्या मात्रा

२०२७०

८) संकीरित कालवडी जोपासण्यासाठी अर्धासहाय्य (दुग्धकार्यक्रम)

कालवडी संख्या

५६५

४) दुग्धा-व्यवसाय

९) दुग्धा उत्पादक/दुग्धा व्यवसाय विकास वि.संस्था/संघा/महासंघा यांना अर्धासहाय्य.

संस्था संख्या

६३

१०) भाकड, गाभाण म्हशींचा पुरवठा

म्हशी संख्या

११

५) मत्स्य-व्यवसाय

११) मत्स्यबीज उत्पादन क्षेत्राची स्थापना

मत्स्यबीज उत्पादन

९७०६७

१२) मच्छीमार युवकांना प्रशिक्षण

उमेदवार संख्या

४०

१३) मच्छीमार सडकारी संस्थांचा विकास

संस्था संख्या

९

१४) मच्छीमारांना विभा हप्ता भारण्यासाठी अनुदान

सभासद संख्या

६४५

(पुढे चालू.....)

१	२	३	४	५	६
	६) वने	१५) औद्योगिक व व्यापारी उपयोग- साठी लागूमा-या व झाडा- च्या जातीच्या लागवडीची योजना	हेक्टर		२५९
	७) सहकार	१६) लहान शेतक-यांना व्याजाकरिता अर्हासहाय्य	रु.मासद संख्या		२३७
		१७) मागासवर्गीय व नवबौद्धांना व्याजाकरिता अर्हासहाय्य	-"-		२९
		१८) आदिवासी, अनुसूचित जाती/ जमाती/नवबौद्धा यांना सहकारी साखर कारखान्याचे भाग छारेदीसाठी अर्हासहाय्य	-"-		१५०
	१९	१९) अनुसूचित जाती/नवबौद्धांना गरजा पुरविण्यासाठी कर्ज	-"-		१७०
२) ग्रामीण विकास	८) रका- टिमक ग्रामीण विकास कार्यक्रम	२०) लाभार्थी	संख्या		४५१०
३) पाटबंधारे व पूर नियंत्रण	९) अय्यास्वी विहीरी- ना अनुदान	२१) अय्यास्वी विहीरी	संख्या		४५
	१०) आयाकट विकास	२२) विकास कामे	संख्या		६९
४) सामाजिक व सामूहिक सेवा	११) सामान्य शिक्षण	२३) प्राथमिक शाळेत बालवाड्या सुरू करणे.	बालवाड्या संख्या		९५८
		२४) ९ ते १४ वयोगटातील मुलांसाठी आकृतिबंध बाह्यशिक्षणकार्यक्रम	केंद्र संख्या		५८
		२५) प्राथमिक शाळातून मुस्तकपेढ्या उघाडणे.	संघ संख्या		१४३२७
		२६) १२ वी पर्यंतच्या मुलींना मोफत शिक्षण	लाभार्थी संख्या		८९२२०
	१२) क्रीडा व शुचक कल्याण	२७) व्यायाम शाळेचा विकास	व्यायाम शाळा संख्या		११

१	२	३	४	५	६
	१३) तांत्रिक शिक्षण	२८) २ स्तरावरील व्यावसायिक आणि रा.वि.शैक्षणिक धोरणांतर्गत किमान कौशल्यवाचक आधारित अभ्यासक्रम		विद्यार्थी संख्या	६०
	१४) पाणी पुरवठा व स्वच्छता	२९) न्हाणे पाणीपुरवठा (छास जाय)		नळयोजना	७
		३०) जी.एस.डी.ए.चा नीलका छाणण्याचा कार्यक्रम		विहीर संख्या	४३
		३१) विहीरी बांधणे (साधे उपाय)		--	४
	१५) गृह-निर्माण	३२) छोडयातील गावठाण्याचा विस्तार व धारबांधणीसाठी जागांची तरतूद		गांवे संख्या	६९
	१६) मागास-वर्गीयांचे कल्याण	३३) मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना शिक्षण शुल्क व परीक्षा शुल्क देणे.		विद्यार्थी संख्या	३०३०
		३४) मागासवर्गीयांना मंगलौरी कौले व जी.आय.श्रीट्स व गवती छपरे बदलण्यासाठी व्यक्तीगत अर्थीक सहाय्य.		लाभार्थी संख्या	८१
	१७) कामगार व कामगार कल्याण	३५) संजय गांधी स्वावलंबन योजना		लाभार्थी संख्या	५६१
	१८) पोषण	३६) शालेय आहार कार्यक्रम		--	३७५००
ब) आदिवासी उपयोजना	१) पीक-संवर्धन	१) दारिद्र्य रेषेच्यावर आणण्यासाठी आदिवासींना सहाय्य देण्याची योजना उभाच्या लागवडीचा समावेश		लाभार्थी संख्या	८०
१) कृषि व सलग्न सेवा	२) पत्तो-त्पादन	२) गावठी बोर, अंबा व काजू झाडांचे सुधारित जातीत संतार करणे.		अंबा, बोर झाडे संख्या	२९५१
	३) पशुसंवर्धन	३) तोंडाचे व पायांचे रोगावर नियंत्रण ठेवण्यासाठी अर्थसहाय्य		लसीच्या मात्रा संख्या	७०४०

१	२	३	४	५	६
		४) दुग्धा- व्यवसाय	४) भाकड गाय व म्हशींचा पुरवठा	म्हशी संख्या	७
		५) मत्स्य- व्यवसाय	५) अवरुद्ध पाण्यातील मत्स्य संदर्शन	मत्स्योत्पादन संवयन लक्षाब्जोड	५०५ १३*४७
			६) मच्छीमारांना विमा हप्ता भरण्यासाठी अनुदान	सभासद संख्या	२३*४ २७७
		६) के	७) औद्योगिक व व्यापारी उप-योगासाठी लागणा-या वन-झाडांच्या जातीच्या लागवडीची उपयोजना	हेक्टर	२८३
		७) सहकार	८) श्रीरक्षे छारेदीसाठी ७ वर्षा मुदतीचे बिनव्याजी कर्ज जन-जाती क्षेत्रातील आदि-सहकारी संसहाय्य	सभासद संख्या	१०८
२) ग्रामीण विकास		८) शकालिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम	९) लाभार्थी	संख्या	६८०
३) विधुत विकास		९) सामान्य विकास	१०) धारगुती दिवे ११) औद्योगिक दिवे १२) रस्ता दिवे १३) शोती पंप	संख्या — — —	३७९ १० ५० ५५
४) सामाजिक व सामुहिक सेवा		१०) सामान्य शिक्षण	१४) प्राथमिक शाळा बाल-वाड्या सुरु करणे १५) प्राथमिक शाळातून पुस्तक-पेट्या उघाडणे १६) आदिवासी विद्यार्थ्यांना विधावेतन	संख्या संख्या लाभार्थी संख्या	२९ २०८*५ ११९४
		११) पाणी-पुरवठा व स्वच्छता	१७) जी.एस.डी.ए. चानलिका विहीरी छाणण्याचा कार्यक्रम	अ) विहीरी ब) गावे	६ ६
		१२) मागास-वर्गीयांचे कल्याण	१८) आदिवासी विद्यार्थ्यांना शिक्षण शुल्क व परीक्षा शुल्क देणे	विद्यार्थी संख्या	५८
			१९) अनुसूचित जमातीकरिता विधुत पंप उभारवणे	लाभार्थी संख्या	१६
			२०) आदिवासींना मंगलौरी कौले जी.आय.शोर्ट्स व गक्ती उपरे बदलण्यासाठी आर्थिक सहाय्य	लाभार्थी संख्या	२००
		१३) पेंशेबाण	२१) शालेय आहार कार्यक्रम (दुमारेचे जेवण)	लाभार्थी संख्या	२३५०

आधार :- जिल्हा नियोजन अधिकारी, नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील रोजगार हमी योजना या विषयी माहिती सन १९९१-९२ या वर्षाकीरता.
(समये व मनुष्य दिवस हजार)

अ. क्र.	जिल्हा	कामाचा प्रकार	नियोजित कामाची संख्या	भंगुर केलेल्या कामाची संख्या	सुरु केलेल्या कामाची संख्या	पूर्ण केलेल्या कामाची संख्या	मध्येच बंद पडलेल्या कामाची संख्या	कामासाठी केलेली तरतूद	कामावर झालेला एकूण खर्च	रोजगार निर्मिती (मनुष्य दिवस)
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
१	नांदेड	सिंचन	१३९	१५५	५०	२४	४४०	२,८४,५४	१,७५,७१	९,१३
		कृषि	२७३	२११	३८२	४८	४५०	१,२०,६७	५,६४,८९	२८,६३
		सार्वजनिक बांधकामे	५७७	१०८	८६	५६	७८६	२,२९,७५	६,०७,१२	२६,५४
		वनिकरण	१३२	१९५	६९	१२	७१	१,०३,३६	३,८८,८६	१७,३२
		एकूण :-	१,१२१	६६९	५८७	१४०	१,७४७	७,३८,३२	१७,३६,५८	८१,६२

टिप :- तालुकावार माहिती उपलब्ध नाही.

आधार :- अजिंठा जिल्हाधिकारी, रोजगार हमी योजना, नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील रोजगार हमी योजनेखाली घेतलेली कामे,
त्यावरील रोजगार व खर्च १९९१-९२ या वर्षाकीरता.

अ.क्र.	महिना	खर्च (समये लाखात)	मनुष्य दिवस (संख्या)	रोजगार हमी योजनेखालील कामांचो संख्या	
१	२	प्रत्यक्षा	संचित	४	६
०१	एप्रिल १९९१	३०.५८	३०.५८	१,४९,७६१	३६५
०२	मे १९९१	१३९.३६	१६९.९४	७,१४,७५२	५१०
०३	जून १९९१	१७९.४१	३४९.३५	८,७४,६२०	५७७
०४	जुलै १९९१	८९.६०	४३८.९५	४,०८,४६२	४४७
०५	ऑगस्ट १९९१	९०.९४	५२९.८९	४,९६,०४२	४२७
०६	सप्टेंबर १९९१	८७.७७	६१७.६६	४,१५,५११	४४१
०७	ऑक्टोबर १९९१	६८.१५	६८५.८१	३,४३,३२४	४२९
०८	नोव्हेंबर १९९१	१०९.४२	७९५.३३	५,२८,१२७	५३६
०९	डिसेंबर १९९१	१९६.००	९९१.२३	९,७३,७९४	७११
१०	जानेवारी १९९२	१४६.५८	११३७.८१	६,८६,९८९	६०६
११	फेब्रुवारी १९९२	२०३.५७	१३४१.३८	९,२७,३९९	७४७
१२	मार्च १९९२	३९५.२१	१७३६.५९	१६,४३,११९	९०५
एकूण :-		१७३६.५९	xxx	८१,६१,९०७	xxx

आधार :- उप जिल्हाधिकारी, रोजगार हमी योजना, नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील पिण्याच्या पाण्याच्या सोयी व टंचाई संबंधी केलेली उपाय योजना १९९१-९२ या वर्षा करिता.

अ. क्र.	तालुका	सकूण गावांची संख्या (१९८१ च्या जनगणनेनुसार)	गावांखालील वस्त्यांची संख्या	बारा महिने पुरेसे पाणी उपलब्ध असलेल्या गावांची संख्या	त्याखालील वाड्या/वस्त्यांची संख्या	पिण्याच्या पाण्याची टंचाई असलेली गावे व त्यासाठी केलेली उपाय योजना	टंचाई पुरवठा होणा-या गावांची संख्या	गावातील वाड्या/वस्त्यांची संख्या	टंचाई संख्येची संख्या
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
१	नांदेड	१९६	२०	१७२	१९	-	१	१	१
२	हदगांव	१९७	७४	१५३	६८	५	६	६	६
३	किनवट	२४४	१३५	१६१	१२७	११	८	८	८
४	भोकर	१३७	६४	३४	१२	३५	३०	३६	३६
५	बिलोली	२३३	१३	१०२	१२	२२	१	१५	१५
६	देगलूर	१०७	१६	३२	४	१३	१२	१४	१४
७	मुखोड	१३५	२६८	२५	१०४	२०	२९	२२	२२
८	कंधार	२३२	१७८	४५	५७	६४	६६	५२	५२
जिल्हा सकूण :-		१४८१	७६८	७२४	४०३	१७०	१४३	१३४	१३४

(पुढे चालू)

अ. क्र.	ताजुका	पिण्याच्या पाण्याची टंचाई असलेली गावे व त्यासाठी केलेली उपाय योजना					
		बैलगाडीने पुरवठा होणा-या			इतर साधनांनी पुरवठा होणा-या		
१	२	गावांची संख्या	त्याव्हातील वाड्या/वस्त्यांची संख्या	बैलगाडीची संख्या	गावांचो संख्या	गावातील वाड्या/वस्त्यांची संख्या	साधन
१	२	१०	११	१२	१३	१४	१५
१	नांदेड	-	-	-	२४	-	विहीरी
२	हदगांव	-	-	-	३१	-	चलमा
३	क्लिपट	-	-	-	७२	-	विहीरी
४	भाोकर	-	१	२	५८	३१	चलमा व वि
५	बिलोली	-	-	-	१०९	-	विहीरी
६	देगलूर	-	-	-	६२	-	विहीरी
७	मुळोड	-	५	५	१००	१३०	विहीरी
८	ळंठार	-	५	५	१२३	५०	चलमा व वि
जिल्हा एकूण :-		-	११	१२	५८७	२११	-

आधार :- कार्य कारी अभियंता, लघु पाटबंधारे विभाग, जिल्हा परिषद, नांदेड.

१	२	३	४	५	६	७	८
५) बिलोलीनां देड शिजलहाली व किचरिया पण्डरुठ्या सोको व ह्याई संव्हारी केलेली ११९१-९२ या वर्षा करिता							
	२) साळ	४,१००	२) बाजरी				
३३	३) रब्बी ज्वारी	२,६००	३) मूका	१,२००	३) वाड्या/वस्त्यांची	२०५	३) टंकची संख्या
३३	४) गहू	४	४) वाड्या	३०	४) संख्या	२०५	४) टंकची संख्या
३३	५) रब्बी ज्वारी	४,२,०००	५) मूका	३०	५) संख्या	२०५	५) टंकची संख्या
३३	६) रब्बी ज्वारी	४,२,०००	६) मूका	३०	६) संख्या	२०५	६) टंकची संख्या
३३	७) रब्बी ज्वारी	४,२,०००	७) मूका	३०	७) संख्या	२०५	७) टंकची संख्या
३३	८) रब्बी ज्वारी	४,२,०००	८) मूका	३०	८) संख्या	२०५	८) टंकची संख्या
३३	९) रब्बी ज्वारी	४,२,०००	९) मूका	३०	९) संख्या	२०५	९) टंकची संख्या
३३	१०) रब्बी ज्वारी	४,२,०००	१०) मूका	३०	१०) संख्या	२०५	१०) टंकची संख्या
३३	११) रब्बी ज्वारी	४,२,०००	११) मूका	३०	११) संख्या	२०५	११) टंकची संख्या
३३	१२) रब्बी ज्वारी	४,२,०००	१२) मूका	३०	१२) संख्या	२०५	१२) टंकची संख्या
३३	१३) रब्बी ज्वारी	४,२,०००	१३) मूका	३०	१३) संख्या	२०५	१३) टंकची संख्या
३३	१४) रब्बी ज्वारी	४,२,०००	१४) मूका	३०	१४) संख्या	२०५	१४) टंकची संख्या
३३	१५) रब्बी ज्वारी	४,२,०००	१५) मूका	३०	१५) संख्या	२०५	१५) टंकची संख्या
३३	१६) रब्बी ज्वारी	४,२,०००	१६) मूका	३०	१६) संख्या	२०५	१६) टंकची संख्या
३३	१७) रब्बी ज्वारी	४,२,०००	१७) मूका	३०	१७) संख्या	२०५	१७) टंकची संख्या
३३	१८) रब्बी ज्वारी	४,२,०००	१८) मूका	३०	१८) संख्या	२०५	१८) टंकची संख्या
३३	१९) रब्बी ज्वारी	४,२,०००	१९) मूका	३०	१९) संख्या	२०५	१९) टंकची संख्या
३३	२०) रब्बी ज्वारी	४,२,०००	२०) मूका	३०	२०) संख्या	२०५	२०) टंकची संख्या

आधारी :- कृषि विकास अधिकारी, जिल्हा परिषद, नांदेड

4) बिलोली	१) खारीमज्जारी	१,२००	२) खारीमज्जारी	१,२००
	२) साक	१,१००	३) बाजरी	१,१००
	३) रबी ज्वारी	१,२००	४) मका	१,२००
	४) गहू	१,२००		
5) देवदर	१) खारीमज्जारी	१,०००	२) खारीमज्जारी	१,०००
	२) साक	१,०००	३) बाजरी	१,०००
	३) रबी ज्वारी	१,०००	४) मका	१,०००
	४) गहू	१,०००		
6) मुखोड	१) खारीमज्जारी	१,०००	२) खारीमज्जारी	१,०००
	२) साक	१,०००	३) बाजरी	१,०००
	३) रबी ज्वारी	१,०००	४) मका	१,०००
	४) गहू	१,०००		
7) कटार	१) खारीमज्जारी	१,०००	२) खारीमज्जारी	१,०००
	२) साक	१,०००	३) बाजरी	१,०००
	३) रबी ज्वारी	१,०००	४) मका	१,०००
	४) गहू	१,०००		
8) बरौली	१) खारीमज्जारी	१,०००	२) खारीमज्जारी	१,०००
	२) साक	१,०००	३) बाजरी	१,०००
	३) रबी ज्वारी	१,०००	४) मका	१,०००
	४) गहू	१,०००		

आधार :- कृषि विकास अधिकारी, जिल्हा परिषद, नांदेड

नांदेड जिल्ह्यातील रासायनिक छातांचे वाटप सन १९९१-९२ या वर्षाकरिता.

अ.क्र.	तालुका	रासायनिक छातांचे वाटप (मेट्रिक टनात)	एकूण	
१	२	नियंत्रित संस्थांकडून	छात्रांगी संस्थांकडून	
१	नांदेड	३,४९६	६,३४४	९,८४०
२	खोशामुठ	२,९९५	५,८२२	८,८१७
३	खिखट	२,७७६	५,१५६	७,९३२
४	जोकर	३,१०३	५,७६५	८,८६८
५	विलोली	३,१०३	५,७६५	८,८६८
६	देवगुहा	३,१०३	५,७६५	८,८६८
७	मुढी	३,१०३	५,७६५	८,८६८
८	हंभर	३,१०३	५,७६५	८,८६८
९	एकूण	३९,४६३	७९,७२६	१,१९,१८९

नांदेड जिल्ह्यातील साखार कारखाने वर्षा १९९१-९२ या वर्षाकरिता

अ.क्र.	तालुका	साखार कारखान्याचे नांव	सहकारी/खाजगी	गळित क्षमता (मेट्रिक टन) प्रति दिन	प्रत्यक्षात झालेले गाळण (मेट्रिक टन)	साखारेचे उत्पादन (मेट्रिक टन)
१	२	३	४	५	६	७
१)	बिडोली	गोदावरी मनार सहकारी साखार कारखाना लिमिटेड, शंकरनगर	सहकारी	१,२५०	२,८२,०९७	३०,९७७
२)	व्हडार	कळंबूर सहकारी साखार कारखाना लिमिटेड, कळंबूर	सहकारी	१,२५०	२,५६,१९९	२७,५९८
३)	शोकर	शोकर सहकारी साखार कारखाना लिमिटेड, वाघातवाडा	सहकारी	१,२५०	१,५८,२३०	१६,२७५

आधार :- प्रादेशिक सह-संचालक, (साखार), नांदेड

जाणकार :- प्रादेशिक सह-संचालक, (साखार), नांदेड

नांदेड जिल्ह्यातील दुग्ध संस्थांची संख्या

वर्ष :- १९९१-९२

दुग्ध संस्थांचे नांव/ इतर संस्थांचे नांव	दुग्ध सहाकारी संस्थांची संख्या	एकूण सभासदांची संख्या	गोळा केलेले दुग्ध एकूण दुग्ध (००० लिटर)	प्रतिदिन सरासरी (००० लिटर)	श्रीतगुंडांची संख्या	श्रीतगुंडांची क्षमता (००० लिटरसमूह)
१	२	३	४	५	६	७
१) नांदेड जिल्हा दुग्ध उत्पादक व पुरवठा संस्था म; नांदेड	६४२	३५२११	१२४३५	३४	७	११६

आधार :- सहायक निबंधक, सहाकारी संस्था (दुग्ध), नांदेड

नांदेड जिल्ह्यातील अवर्षाणा प्रवण कार्यक्रमाची प्रगति दर्शविण्यासाठी तक्ता १९९१-९२ या वर्षाकरिता

जिल्ह्यात या कार्यक्रमांतर्गत निवडलेल्या तालुक्यांची संख्या

- १) केंद्रिय पुरस्कृत
- २) राज्य पुरस्कृत
- ३) सकुण

अ. क्र.	विकास शीर्ष	अपलब्ध झालेली आर्थिक तरतूद (सं.लाखात)	झालेला खर्च (सं.लाखात)	खर्चाची टक्केवारी	भौतिक साध्याचा तपशील बाब	साध्याचा तपशील परिमाण	लक्ष्य	साध्य	साध्य टक्केवारी
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०

नि रं क

टिप :- जिल्ह्यात असा कार्यक्रम नाही.

आधार :- प्रकल्प संचालक, जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा, नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील सांख्यिक आणीकबासी विकास कार्यक्रमाची प्रगति,
त्यावरील तरतूद व खर्च. १९९१-९२

या कार्यक्रमाखाली असणा-या	१) ता.गुऱ्यांची संख्या	= १
	२) गावांची संख्या	= १८५
	३) एकूण लोकसंख्या	= १,९८,९९९
	(१९८१ च्या जनगणनेप्रमाणे)	
	४) अनुसूचित जमातीची लोकसंख्या	= ५०,६०३
	(१९८१ च्या जनगणनेप्रमाणे)	

अ.क्र.	विकास शीर्ष	१९९१-९२		(समये हजारत) खर्चाची तरतूदीशी टक्केवारी
		तरतूद	खर्च	
१	२	३	४	५
(अ)	१) कृषि व संलग्न सेवा	२९,९९	३०,१०	१००.६४
	२) ग्रामीण विकास	५,८०,६५	४,६६,५०	९५.१०
	३) पाटबंधारे व पुरवियंत्रण	२१,०५	१८,१६	८६.१९
	४) विधुत विकास	१६,८४	१८,४०	१०९.२६
	५) उद्योग व खाणाकाम	३,१०	३,१०	१००.००
	६) वाहतूक व दळणवळण	१,०५,१५	१,०४,०९	९८.९९
	७) शिक्षण, क्रीडा, कला व संस्कृती	२३,२२	१७,७८	७६.५७
	८) आरोग्य सेवा	५,००	६,६२	१३२.४०
	९) पाणी पुरवठा, गृह निर्माण व नगर विकास	५३,३७	४३,३०	९९.८४
	१०) माहिती व प्रसिद्धी	-	-	-
	११) मागासवर्गीयांचे कल्याण	५२,११	५१,९३	९९.६५
	१२) कामगार व कामगार कल्याण	-	-	-
	१३) समाज कल्याण व पोषण	२५	२०	८०.००
	एकूण :-	७,८०,६६	७,६०,३८	९७.४०
(ब)	साडा योजनेखालील	७,५४	७,७३	१०२.५२
(क)	न्युक्लिअस जेट	४,६१	७,६१	१००.००

आधार :- जिल्हा नियोजन अधिकारी, नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील वीस कलमी कार्यक्रम १९९१-९२ या वर्षाकरिता

कलमी क्रमांक	बाब	परिमाण	उद्दिष्ट	साध्य
१	२	३	४	५
१०	<u>दारिद्र्याविरुद्धा संघर्ष</u>			
	अ) एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम लाभधारक		४४८०	४५१०
	ब) जवाहर रोजगार म्कार्यक्रम	मनुष्यदिन लाखात	२१.६८	२६.२६
	क) लघु उद्योग नोंदणी	संख्या	४५०	४८२
७	<u>छोड्यांना पिण्याचे पाणी पुरविणे</u>			
	अ) छोड्यांना पिण्याचे पाणी पुरविणे	छोड्यांची संख्या	१७४	२१२
	ब) लोकसंख्या (अ.जी., अ.ज. व इतर)	लोकसंख्या	-	९७७८१
८	<u>सर्वांसाठी आरोग्य</u>			
	अ) मुलांची रोग प्रतिकार शक्ती वाढविणे	संख्या	१८४९२०	१८०७२१
९	<u>दोन मुले हे प्रमाण</u>			
	अ) कुटुंब नियोजन शास्त्राक्रिया	संख्या	१७०००	१५६८१
	ब) सममूल्य शास्त्राक्रिया	संख्या	६११७०	५०४१५
११	<u>अनु.जाती/जमातींना न्याय</u>			
	अ) अनु.जातीच्या कुटुंबांना अर्धसहाय्य लाभधारक		६३५४	६२९५
	ब) अनु.जमातीच्या कुटुंबांना अर्धसहाय्य लाभधारक		२९९८	४६११
१२	<u>सर्वांसाठी गृहनिर्माण</u>			
	अ) इंदिरा आवास योजना	संख्या	२९१	२७१
१५	<u>गलिच्छ वस्ती सुधारणा</u>			
	अ) गलिच्छ वस्ती सुधारणा	लोकसंख्या	३५००	४०००
१६	<u>वनोकरणासाठी नवीन धोरण</u>			
	अ) झाडे लावणे	लाखात	९९.८०	१११.७९
	ब) झाडे लावणे	हेक्टर	४६७४	६८६८
१९	<u>ग्रामीण वीज पुरवठा</u>			
	अ) पंच संघांचे विद्युतीकरण	संख्या	१८००	२७४०
	ब) सुधारीत घुली	संख्या	३५००	३८००
	क) बायो गॅस जसविणे	संख्या	६००	६०४

आधार :- जिल्हा नियोजन अधिकारी, नांदेड

नांदेड जिल्ह्यातील विशेष घटक योजना १९९१-९२ या वर्षाकरिता

अ.क्र.	मुख्य विकास शीर्ष	उपलब्ध झालेली आर्थिक तरतूद (रु. लाखात)	झालेला खर्च (रु. लाखात)	खर्चाची टक्केवारी
१	२	३	४	५
१)	कृषि व उत्पन्न सेवा	२२.२५	१५.६४	७० %
२)	ग्रामीण विकासाकरिता विशेष कार्यक्रम	७८.३०	९१.०८	११६ %
३)	पाटबंधारे व पुरनियंत्रण	४८.५०	३८.३६	७९ %
४)	विधुत विकास	१९.००	१९.०५	१०० %
५)	रथोग	२.९०	२.९०	१०० %
६)	वाहतूक व दळणावळ	२६.४४	१३.६१	५१ %
७)	सामाजिक व सामूहिक सेवा	३.१२	२.७७	८९ %
८)	विशेष केंद्रिय सहाय्य	८९.१७	८७.६४	९८ %
एकूण :-		२८९.६८	२७१.०५	९४ %

आधार :- जिल्हा समाज कल्याण आधिकारी, नांदेड.

नांदेड जिल्हयाचा स्थांनिक विकास कार्यक्रम संदर्भा वर्षा १९९१-९२

(समये हजारात)

अ. विधानसभेचे मतदार संघाचा संदर्भाचे मंजूर तरतूद	मंजूर तरतूद	संख्येची (अपूर्ण) कामे: संदर्भा वर्षातील नवीन कामे	संख्येची	संख्येची	संख्येची	संख्येची
१	२	३	४	५	६	७
१. नांदेड	२०,००	१३	१५	३०	२६,६५	१५,१८
२. मुदखोड	२०,००	१०	१६	२६	२५,००	१६,९६
३. कंधार	२०,००	१२	१०	२२	२५,३२	१४,२१
४. मुखोड	२०,००	१३	१६	२९	२९,३०	१४,७६
५. बिलोली	२०,००	४	४०	४४	३१,९०	१५,२४
६. धोकर	२०,००	४	२२	२६	२९,१५	१९,६२
७. किंवट	२०,००	३	१५	२०	२८,१०	१४,१८
८. हदगांव	२०,००	७	१४	२१	२५,३३	१५,३५
सकूण :-	१,६०,००	६६	१५२	२१८	२,२६,७५	१,३१,५०

आधार :- जिल्हा नियोजन अधिकारी, नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील निवडक शेतीमालांच्या सरासरी किंमत, १९९१-९२ या वर्षाकरिता

(प्रती किंवाटल, मूल्य समयामध्ये)

अ. क्र.	मालाचे वर्णन	प्रकार	जुलै ९१	ऑगस्ट ९१	सप्टेंबर ९१	ऑक्टो- ९१	नोव्हेंबर ९१	डिसेंबर ९१	जाने- वारी ९२	फेब्रुवारी ९२	मार्च ९२	एप्रिल ९२	मे ९२	जून ९२	वर्षाची सरासरी
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६
१	गहू	शारबती	३४०	३६२	३५६	३८८	३९९	४३६	४५७	४७५	४६७	४९२	५०७	५०७	४३२
		२१८९	३२५	३६०	३६३	३७०	३९९	४३८	-	-	४७०	४६७	-	४६९	४०७
२	ज्वारी	पांढरी	४१३	४०४	४३४	४४६	५२४	५७३	५०२	४८४	५०७	५३२	५२८	५३८	४९०
३		संकीरत	२२०	२२१	२४८	२६५	३३६	३५५	३५३	३६५	३९६	४१०	४५७	४६७	३४१
		पिवळी	२६८	२२०	२९०	३८३	३६७	३७४	४०५	३८१	४४०	४५५	-	-	३५८
३	बाजरी	लोकल	१९३	३००	२२१	४००	३००	४२१	४१९	४१३	४००	३५०	४०६	-	३४८
४	मका	-	-	-	३७६	३६६	४०२	३७०	३३८	३६४	३६४	३७०	३५१	३६९	३६७
५	तूर	-	१०४१	१११९	१०५७	१०२४	१००७	१०११	९८२	९६८	९८६	१०१२	१०१९	१०६१	१०२४
६	उडीद	-	६५८	७१४	७२७	७१९	७२२	७१९	७०९	७३८	७२३	७३१	८२६	७८३	७३१
७	चना	-	६२१	६६९	६५१	६१४	६०२	६३१	५७१	५९५	६०९	६३८	६२३	६१२	६३०
८	सुग	-	६२६	६६०	७४०	८००	८००	७७३	८३०	८३९	८८८	१००१	१०५४	१०५६	८३९
९	गुठ	-	४३८	४८८	४४९	५०५	४१८	४१२	४०३	३८७	३८९	४१२	४७०	४६६	४३६
१०	सुर्यफूल	-	१०७०	११४१	१०२८	९६४	१०४४	१०४६	१०६९	९८२	९८४	९७४	९४६	९७०	१०१८
११	भुईसुग	-	१०७५	११८४	११४९	११७२	११८६	११२६	१०८४	१११२	१०६२	१०६५	९७०	९७८	१०९७
१२	करडई	-	९९६	१०५०	१०२५	९५०	९७५	-	१००५	-	८११	८००	८६८	-	९४२
१३	जवस	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१०६७	-	-	-	१०६७
१४	तीळ	-	१२११	९३२	१२३४	१६०९	१५८३	१३९२	१५७३	१५२८	१५४३	१५६८	१४९६	१४८०	१६२९

आधार :- नांदेड जिल्ह्यातील सर्व कृषि उत्पन्न बाजार समित्या

जिल्हा नांदेड मुख्यालयाच्या ठिकाणाचे महत्त्वाच्या सरासरी किरकोळ किंमती १९११ वर्षाकरिता

(मुल्य ०.०० रूपात)

जु- मालाचे गुणवत्ता पोर- क्रमांक वर्णन व प्रकार याण				मासिक सरासरी किरकोळ किंमती													
विषयी धोडक्यात विवरण				जाने	फेब्रु	मार्च	एप्रिल	मे	जून	जूलि	ऑगस्ट	सप्टेंबर	ऑक्टो- बर	नोव्हेंबर	डिसेंबर	वर्षाची सरासरी	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	
०१	तांदुळ उत्तम बीपीटीकिलो			७.३७	८.००	८.००	७.३७	७.५०	७.८७	८.००	८.४०	८.५०	९.००	८.८०	९.६२	८.३०	
०२	तांदुळ हलका हंसा			४.५०	५.००	५.००	४.७५	४.८४	५.००	५.००	५.००	५.२५	५.५०	५.६०	६.२५	५.१४	
०३	तांदुळ मध्यम मसुरा			५.५०	६.००	६.००	५.६२	५.५०	५.८७	६.००	६.५०	६.५०	७.००	७.३०	७.८७	६.३०	
०४	गडू उत्तम शारबती-			४.५७	५.००	४.३७	४.००	४.०४	४.२३	४.२५	४.४७	४.६०	४.६०	५.२८	५.८७	४.६०	
०५	गडू हलका लाल			३.५०	४.६०	४.०५	३.७२	३.५६	३.८०	३.८०	४.०१	४.३६	४.४०	४.७५	५.३६	४.२२	
०६	ज्वारी पांढरी टाळी-			३.५०	३.८०	३.७२	४.१८	४.२५	४.३१	४.५०	४.७०	५.३८	५.७०	६.४८	७.३०	४.८२	
०७	ज्वारी संकरित नंबर १-			२.३५	२.५०	२.५०	२.५७	२.७६	३.०५	३.२०	३.३७	३.४५	३.६५	३.७५	४.१५	३.११	
०८	जागरी लोळ			३.००	३.००	३.००	३.००	३.००	३.००	३.१८	३.२५	४.२५	३.७५	३.५०	४.८२	३.४५	
३. डाळी																	
०९	हरभारा अड्डालोळ-			८.२५	८.००	७.८०	७.५०	७.१०	७.१०	७.१०	७.००	७.२५	७.५०	७.२०	७.८७	७.५१	
१०	हरभारा डाळ लोळ-			९.८७	९.८०	९.३०	८.८७	९.००	९.५०	९.५०	९.४४	९.५०	९.००	९.०५	९.००	९.३२	
११	तूर डाळ			१५.७५	१५.००	१५.००	१५.००	१५.००	१६.००	१७.३७	१८.००	१८.२५	१९.००	१७.४०	१७.००	१६.५६	
१२	उडीद डाळ			१२.००	१२.००	११.६०	११.५०	११.२०	१२.७५	१३.००	१३.५०	१३.५०	१३.५०	१२.८०	१२.६२	१२.५६	
१३	मूग डाळ			११.५०	११.५०	११.५०	११.३७	११.५०	११.८७	१२.००	१२.००	११.१३	१२.००	११.७०	१३.००	११.७६	
१४	मसूर डाळ			१२.८७	१३.५०	११.८०	१०.१२	१०.२०	११.३७	११.५०	१३.००	१३.१३	१३.००	१२.३०	१२.५०	१२.११	

(पुढे चालू...)

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७
साखार व गूळ																
१५*	साखार डी-ग्रेड	किलो	८*१५	८*२०	७*७६	८*००	८*६४	८*६३	८*७६	८*७०	८*४८	८*१०	८*४०	८*०५	८*३२	
१६*	गूळ	लोकल	-	४*६२	४*५०	४*५०	४*००	४*१०	५*१२	५*५०	५*६०	६*७५	६*५०	५*९०	५*३७	५*२१
तेल व छानिणे																
१७*	भुईपुगाचे तेल	लोकल	-	३९*७५	३८*६२	३७*७०	३६*३७	३५*८०	३५*७५	३६*५०	३८*५०	३८*५०	३९*००	३९*६०	३९*००	३७*९०
१८*	पामतेल(स्वधादु)	-	-	१६*००	उ*ना*	उ*ना*	२१*००	२१*००	२१*००	२१*००	२१*००	उ*ना*	ब*ना*	उ*ना*	उ*ना*	२०*१५
१९*	कनस्पती तूप	डालडा	-	४०*२५	४१*००	४०*८०	३९*००	३८*८०	४२*००	४२*००	४२*००	४३*२५	४३*५०	४८*००	४७*७५	४२*३०
२०*	दुधा शुद्धा	लोकल लिटर	६*००	६*००	६*००	६*००	६*००	६*००	६*००	६*००	६*००	६*००	७*००	७*००	७*००	६*२५
मास, मासे व मसाले																
२१*	मास बक-याचे	लोकल किलो	४४*००	४४*००	४३*६०	४१*००	४०*००	४०*००	४०*००	४४*००	४४*००	४४*००	४४*००	४४*००	४४*००	४२*७५
२२*	मासे	-	-	२४*००	२०*००	२०*००	२०*००	२०*००	२०*००	२०*००	२०*००	२०*००	२०*००	२०*००	२०*००	२०*३०
२३*	अंडी सुधारित	-	डझान	९*००	९*००	९*००	९*००	९*००	१२*००	१२*००	१२*००	१२*००	१२*००	१२*००	१२*००	१०*७५
२४*	मोठ पादरे	-	किलो	१*००	१*२०	१*२०	१*२०	१*२०	१*२०	१*२०	१*२०	१*२०	१*२०	१*२०	१*२०	१*१६
२५*	करुद पोलीशा	-	-	११*००	१२*००	१४*००	१६*००	१६*००	१९*००	२०*००	१८*४०	२१*००	२४*००	२४*८०	२४*००	१८*३०
२६*	कांडी पिरची सुको	-	-	१५*००	२०*००	२०*८०	२३*५०	२४*००	२९*००	३०*००	३४*००	४३*७५	५०*००	४५*६०	४०*५०	३१*३०
भाजीमाला व फळे																
२७*	बटाटे	लोकल किलो	४*००	४*००	३*६०	३*००	३*२०	४*००	४*००	४*००	४*००	४*००	४*००	५*१०	४*४५	३*९८
२८*	कांदे	-	-	६*२५	४*५०	३*००	३*५०	२*८०	२*४७	३*३७	५*२०	६*००	५*००	४*००	१*८७	३*९५
२९*	केळी	-	डझान	१*५०	२*००	२*८०	३*००	३*००	४*००	४*००	४*००	३*७५	३*००	३*००	३*००	३*०९
पेये																
३०*	पह्या	सीटीसी	किलो	५६*००	५६*००	५६*००	५६*००	५६*००	५६*००	५६*००	५६*००	५६*००	५६*००	५६*००	५६*००	५६*००
३१*	कांफी	पूड साधनी	१०० ग्रॅम	४*४०	४*३०	४०४०	४*४०	४*७२	६*००	६*००	६*००	६*००	६*००	६*००	६*००	५*३६

(पुढे चालू.....)

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७
जडणा, वीज व दिवाबत्ती																
३२	रॉकेल चावी छाप	लिटर	३.००	३.००	३.००	३.००	३.००	३.००	३.००	३.००	३.००	३.००	३.००	३.००	३.००	३.००
३३	कोजा लोकल	४०००	१२०.००	१२०.००	१२०.००	१२०.००	१२०.००	१२०.००	१२०.००	१२०.००	१२०.००	१२०.००	१२०.००	१२०.००	१२०.००	१२०.००
३४	काडीपेटी चावी छाप	१ नग	०.२५	०.२५	०.२५	०.२५	०.२५	०.२५	०.२५	०.२५	०.२५	०.२५	०.२५	०.२५	०.२५	०.२५
३५	जंजळ लाकूड धावडा	४०००	५०.००	५०.००	५०.००	५०.००	५०.००	५०.००	५०.००	५०.००	५०.००	५०.००	५०.००	५०.००	५०.००	५०.००
३६	साडी	जेतपुर	१ नग	५८.००	५८.००	५८.००	५८.००	५८.००	५८.००	५८.००	५८.००	५८.००	५८.००	५८.००	५८.००	५८.००
३७	सद-याचे कापड	सुती मोटर	२६.४०	२६.४०	२६.४०	२६.४०	२६.४०	२६.४०	२६.४०	२६.४०	२६.४०	२६.४०	२६.४०	२६.४०	२६.४०	२६.४०
३८	टेरीकॉट शार्ट	टेरी	८४.२५	८५.००	८५.००	८८.५५	९०.००	९०.००	९०.००	९०.००	९०.००	९०.००	९०.००	९०.००	९०.००	८८.५८
(२१ वर्गाच्या कॅट तस्मासाठी)																
३९	पोलक्याचे कापड	२ x २	मीटर	३०.००	३०.००	३०.००	३०.००	३०.००	३०.००	३०.००	३०.००	३०.००	३०.००	३०.००	३०.००	३०.००
४०	पांढरा सुती शार्ट	सुती	१	४३.५५	४५.००	४५.००	४५.००	४५.००	४५.००	४५.००	४५.००	४५.००	४५.००	४५.००	४५.००	४५.००
(२१ वर्गाच्या नग तस्मासाठी)																
४१	पितळ	किलो	१३.००	१५.००	१५.००	१५.००	१५.००	१५.००	१५.००	१५.००	१५.००	१५.००	१५.००	१५.००	१५.००	१५.००
४२	स्टीलची	"	८५.००	८५.००	८९.००	९०.००	९०.००	९०.००	९०.००	९०.००	९०.००	९०.००	९०.००	९०.००	९०.००	९०.००

(पुढे चालू . . . . .)

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	
<u>वापरातील</u>																	
<u>संकीर्ण वस्तू</u>																	
४३	धुण्याचा	५०१	२५०	गॅम्बे	८*००	८*००	८*००	८*००	८*००	८*००	८*००	८*००	८*५०	१०*००	१०*००	८*३८	
साबण		बार २ नग															
४४	अंगाचा	लवस	१	नग	४*५०	४*५०	४*५०	४*५०	४*५०	४*५०	४*५०	४*५०	४*८०	४*८०	४*८०	४*६०	
साबण																	
४५	पान आकडा	मध्यम	१००	नग	३*००	३*००	३*८०	४*००	४*००	४*००	४*००	४*००	४*००	४*००	४*००	३*८२	
४६	सुमारी	भारडी	किलो	७०*००	७०*००	७०*८०	८१*७५	८४*००	८०*००	८०*००	८४*००	८८*७५	९०*००	९४*००	९९*००	८२*६०	
४७	तबाखू	लोकल	"	२०*००	२०*००	२०*००	२०*००	२०*००	२०*००	२०*००	२०*००	२०*००	२०*००	२०*००	२०*००	२०*००	
४८	सिगारेट	ब्रिस्टल	१०	नग	४*२५	४*२५	४*४५	४*५०	४*५०	४*५०	५*००	५*००	५*००	५*००	५*००	४*७०	
४९	रिड्डी	७ नंबर	२५	नग	१*७५	१*७५	१*७५	१*७५	१*७५	१*७५	१*७५	१*७५	१*२०	२*००	२*००	१*८३	
५०	केशतेल	गोदरेज	१	बाटली	१०*७५	१०*७५	१०*७५	१०*७५	१०*७५	१०*७५	१०*७५	१०*७५	१०*७५	१०*७५	१०*७५	१०*७५	
५१	टुयापेस्ट	कोलगेट	१	ट्यूब	९*८०	९*८०	११*२०	१०*६०	१०*४०	१०*४०	१०*४०	१०*४०	१०*८०	१०*८०	१०*८५	११*४५	१०*५८
		१००		गॅम													

टिप :- वरील वस्तुंच्या किंमती जिल्हयाच्या ठिकाणच्या ठराविक दुकानातूनच गोळा केलेल्या आहेत व प्रत्येक वस्तुंच्या किंमतीची सरासरी पूर्णतः प्रतिनिधित्व दर्शविणारी नसली तरीही माहिती त्या वस्तुंच्या किंमतीतील बदलांचा कल दर्शविण्यासाठी उपयुक्त ठरू शकेल.

आधार :- जिल्हा सांख्यिकी अधिकारी, नांदेड.

नांदेड केंद्रातील कामगारांचे ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक

पायाभूत वर्ष :- १९८२

अ.क्र.	महिना	वर्ष	अन्न	पान, सुपारी, तंबोळू इत्यादी	इंधन व दिवाबत्ती	घारे	कापड, बिछाना व पादत्राणे	संकीर्ण	संस्थाधारण निर्देशांक
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
१)	एप्रिल	१९९१	२०९	२७५	२७६	१६५	१८५	२३०	२१३
२)	मे	१९९१	२१६	२७८	२७६	१६५	१८९	२३२	२१८
३)	जून	१९९१	२२२	२९६	२७६	१६५	१८९	२३२	२२२
४)	जुलै	१९९१	२२७	३०४	२७६	१६७	१८९	२३४	२२६
५)	ऑगस्ट	१९९१	२३५	३१६	२७४	१६७	१८९	२३४	२३१
६)	सप्टेंबर	१९९१	२४१	३११	२७४	१६७	१९०	२३८	२३५
७)	ऑक्टोबर	१९९१	२४५	३०८	२७४	१६७	१९०	२४०	२३८
८)	नोव्हेंबर	१९९१	२५१	३०७	२७४	१६७	१९०	२४४	२४२
९)	डिसेंबर	१९९१	२५५	३११	२७४	१६७	२१२	२४५	२४७
१०)	जानेवारी	१९९२	२५५	३१३	२७४	१७२	२१२	२४८	२४८
११)	फेब्रुवारी	१९९२	२५३	३१४	२७५	१७२	२१२	२४८	२४७
१२)	मार्च	१९९२	२५०	३१८	२७५	१७२	२१४	२४८	२४५
वार्षिक सरासरी :-			२३८	३०४	२७५	१६८	१९७	२३९	२३४

आधार :- कामगार आपुस्त यांचे कार्यालय, मुंबई.

नांदेड जिल्ह्यातील पोलीस दलाची एकूण संख्या १९९१-९२ या वर्णांकितता

अ.क्र.	बाब	संख्या
१	२	३
१)	पोलीस दलाची संख्या	
अ)	पोलीस उप महा निरीक्षक (द.१-१)	-
ब)	अधीक्षक	३
क)	सहायक अधीक्षक	-
ड)	उप अधीक्षक	५५
इ)	निरीक्षक	१५
ई)	उप निरीक्षक	१७७
फ)	जमादार	८३
फ)	हवालदार	३७६
घ)	धामाई	१,३९५
एकूण पोलीस दलाची संख्या :-		१,९५३
२)	पोलीस ठाणे	३२
३)	आऊट पोस्ट	२१
४)	सब पोस्ट	३
५)	लॉक व अप्प	३३
६)	पोलीस ठाणे, आऊट पोस्ट व सब पोस्ट आदींची सोय असलेली गावे व शहरे	५५
७)	पोलीस दलाचा एकूण खर्च (सर्वे ला. खर्च)	४,२६.२८

आचार :- जिल्हा पोलीस अधीक्षक, नांदेड

नांदेड जिल्ह्यातील गुन्ह्यासंबंधीची आठवेवारी सन १९९१-९२ या वर्षाकरिता

अ. क्र.	गुन्ह्याचे प्रकार	प्रकरणांची संख्या	चौकशी चालू असलेली प्रकरणे	मागील वर्षाची कोर्टात चालू असलेली प्रकरणे	न्यायालयात यात चौकशी करण्यासाठी प्रविष्ट केलेली प्रकरणे	न्यायालयाने काढून टाकलेली शिक्षा दिलेली व जामीन दिल्यासह निका- लात काढलेली प्रकरणे	निर्दोष म्हणून सोडलेली प्रकरणे	दोषी असलेली प्रकरणे	वर्षाचे शेवटी न्यायालयातील प्रकरणे
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
१)	दंडालमात्र गुन्ह्यात मदत करणे	-	-	-	-	-	-	-	-
२)	दंडालमात्र गुन्ह्याबाबत कट भारणे	-	-	-	-	-	-	-	-
३)	सार्वजनिक शांतता, सुरक्षितता व न्याय या बाबतचे गुन्हे	२७२	५१	५९६	२१०	४३	१३२	७	६२५
४)	व्यक्तिविषयक गंभीर गुन्हे	१७४३	१७१	२७२९	१६०९	४२९	७४०	८२	३०८७
५)	व्यक्ति आणि मालमत्ता विषयक किंवा फक्त मालमत्ता विषयक गंभीर गुन्हे	२६१	१३४	८०१	३७१	१२	१९६	२४	९४०
६)	व्यक्ति विषयक किरकोळ गुन्हे	९६	१०	४१४	८३	४०४०	१००	६	३५१
७)	मालमत्ता विषयक किरकोळ गुन्हे	१४५०	१४४	११०२	५४४	३८	३२०	६८	१२२०
८)	वर न नोंदलेले इंडियन पीनल कोड खालील इतर गुन्हे	५७२	६१	६८२	५१०	४०	२८२	९०	७८०
एकूण (१ ते ८)		५०९४	५७१	६३२४	३३२७	६०१	१७७०	३७७	७००३
९)	वर नपूद न केलेले इतर गुन्हे								
अ)	विशेष किंवा स्थानिक कायदाखालील दंडालमात्र गुन्हे	२५०९	८३६	१८८०	२१७३	२	९५०	४७०	२६३१
ब)	बी.एच.आ.आर. १९४७ या कायदाखालील गुन्हे	-	-	३	-	-	-	-	-
एकूण (१ ते ९) :-		७६०३	१४०७	८२०७	५५००	६०३	२७२०	७४७	९६३४

आधार :- जिल्हा पोलीस अधीक्षक, नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील तुरुंगात दाखल केलेले गुन्हेगार, १९९१-९२ या वर्षाकरिता.

अ.क्र.	बाब	१९९१-९२		
		पुरुष	स्त्रिया	एकूण
१	२	३	४	५
१)	रेल्वे अधिनियम	५०	५	५५
२)	मुंबई पोलीस अधिनियम	४७५	२५	५००
३)	मुंबई दाख्खंदी अधिनियम	६५०	२५	६७५
४)	क्रिमिनल प्रोसीजर कोड अधिनियम	१७५	२	१७७
५)	घारफोडी व चोरी	५२५	१०	५३५
६)	छोटे दस्तऐवज व फसवणूक	१५	—	१५
७)	छून	४२५	२८	४५३
८)	डाके व दरोडे	२००	—	२००
९)	हत्या व दुखापत करणे	—	—	—
१०)	पुस्त लावून पळवणे व बलात्कार करणे	२५	—	२५
११)	लष्करी गुन्हे	—	—	—
१२)	इतर गुन्हे	१६५	१८	१८३
एकूण :-		२,७०५	१२३	२,८२८

आधार :- अधीक्षक, नांदेड जिल्हा कारागृह, नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील तुसगाव दाखल झालेल्या गुन्हेगारांचे व्योमटानुसार व शैक्षणिक पात्रतेनुसार वर्गीकरण, १९९१-९२ या वर्षाकरिता.

अ.क्र.	बाब	१९९१-९२		
		पुरुष	स्त्रिया	एकूण
१	२	३	४	५
१)	<u>१८ वर्षाखालील</u>			
	१.१ अध्याक्षित	१५	-	१५
	१.२ अध्याक्षित, फक्त वाचता येणारे	१०	-	१०
	१.३ वाचता व लिहीता येणारे	५०	-	५०
२)	<u>१८ ते २१ वर्षा</u>			
	२.१ अध्याक्षित	२००	२०	२२०
	२.२ अध्याक्षित, फक्त वाचता येणारे	१२५	-	१२५
	२.३ वाचता व लिहीता येणारे	३००	-	३००
३)	<u>२२ ते ३० वर्षा</u>			
	३.१ अध्याक्षित	३०५	५०	३५५
	३.२ अध्याक्षित, फक्त वाचता येणारे	२२५	१०	२३५
	३.३ वाचता व लिहीता येणारे	३२०	१५	४०५
४)	<u>३१ ते ४० वर्षा</u>			
	४.१ अध्याक्षित	३२५	१५	३४०
	४.२ अध्याक्षित, फक्त वाचता येणारे	३१५	-	३१५
	४.३ वाचता व लिहीता येणारे	२१५	-	२१५
५)	<u>४१ ते ६० वर्षा</u>			
	५.१ अध्याक्षित	१३५	१०	१४५
	५.२ अध्याक्षित, फक्त लिहीता येणारे	५०	-	५०
	५.३ वाचता व लिहीता येणारे	४५	-	४५
६)	<u>६१ वर्षांवरील</u>			
	६.१ अध्याक्षित	७५	३	७८
	६.२ अध्याक्षित, फक्त वाचता येणारे	१२	-	१२
	६.३ वाचता व लिहीता येणारे	१३	-	१३
७)	<u>एकूण</u>			
	७.१ अध्याक्षित वाचता	१,०५५	२८	१,१५३
	७.२ अध्याक्षित, फक्त वाचता येणारे	६३७	१०	६४७
	७.३ वाचता व लिहीता येणारे	१,०१३	१५	१,०२८

आधार :- अध्याक्षक, नांदेड जिल्हा कारागृह, नांदेड.

नांदेड जिल्हातील दिवाणी व फौजदारी न्यायालयातील निकालात काढलेली कामे १९९१ या वर्षाकीरता

वर्ष	दिवाणी				फौजदारी			
	मूळ		अपिल		मूळ		अपिल	
१	२	३	४	५	६	७	८	९
	नियमित	संकीर्ण	नियमित	संकीर्ण	नियमित	संकीर्ण	नियमित	संकीर्ण
१९९१	५,६१७	२,१७७	२९७ ^५	४२६	६,९१९	६,७६९	९६०	१०८

टिप :- जिल्हा दंडाधिकारी व कार्यकारी दंडाधिकारी यांनी ज्या प्रकरणावर निर्णय दिला आहे अशा प्रकरणाचा समावेश नाही.

आधार :- जिल्हा व सत्र न्यायाधीशा, नांदेड.

नांदेड जिल्हयातील बँक कार्यालय, वर्गीकृत बँका यांचो संख्या, त्यांच्या ठेवी व कर्जे ३१ मार्च, १९९२ रोजीचे.

अ. क्र.	जिल्हा/ताबुका	बँकांचो कार्यालये असलेली गावे व शाहरे	बँकेतील कर्मचा-यांची संख्या	वर्गीकृत बँका (संख्या)	बँकांचो कार्यालये (संख्या)	वर्गीकृत बँकांच्या ठेवी (लाखा रुपये)	वर्गीकृत बँकांच्या आगावू रकम्पा (लाखा रुपये)	सहकारी बँका	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	
	जिल्हा वेरीज		१४२	८९०	१६	६८	१३११०.४५	६२८३.६६	१५८
१.	नांदेड		२१	५२२	१६	२७	उपलब्ध नाही	उपलब्ध नाही	३७
२.	हदगांव		१६	४०	३	५			१६
३.	क्लिवट		१४	५७	२	६			१२
४.	धार्गेकर		१२	३५	४	७			११
५.	बिलोली		३०	९१	४	९			३२
६.	देगलूर		११	६४	४	५			११
७.	मुखोड		११	२९	२	३			१४
८.	व्हंजार		२७	५२	५	६			२८

टिप :- रकाना क्रमांक ४ ची माहिती मार्गदर्शी बँक अधिकारी यांना बराच माठपुरावा करूनसुद्धा प्राप्त झाली नाही, म्हणून सदरील माहिती जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, राष्ट्रीय उत्पन्न शाखेतून संकलित केली असून ही माहिती कमी जास्त होण्याचे शक्यता आहे.

आधार :- मार्गदर्शी बँक अधिकारी, नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील ३१ मार्च, १९९२ रोजी दालू असलेल्या संयुक्त भांडवली संस्था

रोजोची भागाद्वारे पर्यादित केलेल्या "हर्ष"द्वारे आणि स्कूण नफा" स्कूण संस्था तत्त्वावर काम न करणा-या र्घाटनेद्वारे पर्यादित असलेल्या संस्था

	सार्वजनिक	खाजगी	सार्वजनिक	खाजगी	
१.	२	३	४	५	६

३१ मार्च, १९९२   ८   ८४   १   -   ९३

आधार :- कंमनी व्यवहार खाते, उद्योग मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली.

नांदेड जिल्ह्यातील उत्तरविलेल्या विमा पत्रांच्यो संख्या व विम्याची रक्कम १९९१-९२ वर्णांकरीता.

अ.क्र.	बाब	परिमपण	वर्ष
			१९९१-९२
१	२	३	४
१	शाखा	संख्या	४
२	उत्तरविलेली विमापत्रो	संख्या	१८,३३५
३	व्यापगत विमापत्रो	संख्या	६४०
४	विम्याची रक्कम	(हजार सय्यात)	५५,०७,११

आधार :- व्यवस्थापक, भारतीय जीवन विमा निगम, शाखा नांदेड, तारासिंग मार्केट, नांदेड, भोकर आणि देगलूर.

नांदेड जिल्हयातील चित्रपट गृहाविषयी आकडेवारी १९९१-९२ या वर्षाकरीता.

अ. क्र.	जिल्हा/तालुका	पिढीडओ केंद्राची संख्या	कायम स्वस्माची चित्रपट गृहे संख्या	प्रत्येक खोळासाठी असलेली आसन क्षमता	फिरती चित्रपट गृहे संख्या	प्रत्येक खोळासाठी असलेली आसन क्षमता	कूल केलेला करमणू कर (समये लाखा)
१	२	३	४	५	६	७	८
	जिल्हा बेरीज तालुका	८९	२१	१३,९३८	११	१,४५०	७८.७८
१)	नांदेड	२१	८	६,३७७	२	३००	६३.०३
२)	हदगाव	८	१	६९३	३	३००	१.३०
३)	किनवट	९	२	१,२९१	५	५००	१.८१
४)	भाकर	४	२	६७९	१	३५०	१.३०
५)	बिलोली	२२	४	२,४६९	-	-	४.०७
६)	देगवूर	६	२	१,४५८	-	-	५.६६
७)	मुळोड	७	१	७०७	-	-	०.७९
८)	वंधार	१२	१	३३४	-	-	०.८२

आधार :- जिल्हा दंडाधिकारी, नांदेड.

नांदेड जिल्हयातील गोळा केलेली अल्पबचत, गुंतवणूक व छातेदारांची संख्या.

(समये लाखात)

अ. क्र.	योजना	१९९१-९२ अखोरीस एकूण छातेदारांची संख्या	१९९०-९१ मधील गुंतवणूक टोळी	मधील नक्त	१९९१-९२ मधील गुंतवणूक टोळी	नक्त
१	२	३	४	५	६	७
१)	टपाल कार्यालय, बचत छाते	१०१२	२४४००३ (-)	११०४२	३६१०१५ (+)	९००२३
२)	संचित मुदत ठेव	-	९०९७ (-)	११०३३	८०३७ (-)	६०९०
३)	पुनरावर्ती ठेव	६१०२४	५८९०९९ (+)	१८७०३१	७२४०३७ (+)	१५८०५९
४)	समयबद्ध ठेव (१, २, ३ व ५ वर्षीय)	००२८	४४०१४ (+)	११००४	१२००२२ (+)	७८०३१
५)	सार्वजनिक भाविष्य निर्वाह निधी (टपाल छाते)	००७९	१०३९ (+)	१०३५	१०८३ (+)	१०७३
६)	सार्वजनिक भाविष्य निर्वाह निधी (स्टेट बँक)	-	३४०१८ (+)	२९०४५	३८०८२ (+)	३४०५३
७)	राष्ट्रीय बचत प्रमाणपत्रे (२ ते ७ वी मालिका)	-	- (-)	१२२०८०	- (-)	१५५०९७
८)	इंदिरा विकास पत्रे	-	१७८०३१ (+)	१७८०३१	२०४०५९ (+)	११६०२२
९)	किसान विकास पत्रे	-	३४००७८ (+)	३३९००२	३४२०७६ (+)	३२७०४९
१०)	मासिक ग्राप्ती योजना	००१७	५५०८० (+)	५१०६५	४४०५२ (+)	३३०७८
११)	राष्ट्रीय बचत योजना १९८७	००९१	१३९०९३ (+)	१३९०५५	१५७०३० (+)	१५६०१९
१२)	सामाजिक सुरक्षा प्रमाणपत्रे	-	-	-	-	-
१३)	इतर सर्वयोजना	-	- (-)	१००२८	- (-)	००१०
१४)	राष्ट्रीय बचत प्रमाणपत्रे (आठवी मालिका)	-	१६१००७ (+)	१६१००७	१८६००२ (+)	१८६००२
एकूण :-		६४०५१	१७९९०५९ (+)	१५२०९२	२१८९०८५ (+)	१०२००१२

टीप :- नांदेड जिल्हयाचे १९९१-९२ या वर्षाचे नक्त अल्पबचत गुंतवणूकीचे उद्दोष्ट ८५००० लक्षात.

आपत्ता :- सहाय्यक संचालक, अल्पबचत, नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील तालुका निहाय गोडा केलेला जमीन मंडसूल १९९१-९२ या वर्षाकरिता.

अ. क्र.	जिल्हा/तालुका	जमीन मंडसूलाची शक्यतात मागणी (पूर्वीच्या वर्षाची जमा रक्कम सोडून)	शक्यतात जमीन मंडसूलाची बाकी (अधिकृत)	शक्यतात मंडसूलाची टाकणी स्कूण मागणी (३+४)	सूट	निलंबित वसूली	वसूली पात्र प्रत्यक्षा वसूली	(समये हजारात) खातेदारांची संख्या	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	
	जिल्हा बेरीज तालुका	१०,७९	४६,६८	५७,४७	१०,७९	-	४६,६८	१,३८	३,६७,४९६
१*	नांदेड	१,६५	२,३८	४,०५	१,६७	-	२,३८	७४	३७,९०६
२*	हदगांव	१,४६	३,७४	५,२०	१,४६	-	३,७४	१५	५३,७०४
३*	किनवट	५७	७७	१,३४	५७	-	७७	१३	३६,३५९
४*	भोकर	८९	२,७१	३,६०	८९	-	२,७१	-	३३,८६०
५*	बिलोली	२,८९	१३,४६	१६,३५	२,८९	-	१३,४६	१२	६२,९७५
६*	देगलूर	९०	४,०३	४,९३	९०	-	४,०३	११	३१,०५०
७*	मुडोड	६५	७,३१	७,९६	६५	-	७,३१	४	४५,१३१
८*	कंधार	१,७६	१२,२८	१४,०४	१,७६	-	१२,२८	२	६९,५७४

आधार :- जिल्हाधिकारी कार्यालय, नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील तालुकावार आश्राने आणि छापलेली व प्रकाशित केलेली वर्तमानपत्रे आणि नियतकालिके, ३१ मार्च, १९६२

अ. क्र.	जिल्हा/पुढणा- तालुका	संख्या	दैनिके						साप्ताहिके			
			मराठी	हिंदी	इंग्रजी	इतर	एकूण	मराठी	हिंदी	इंग्रजी	इतर	एकूण
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
	जिल्हा क्षेत्रीय तालुका	१६९	३६	१	-	५	४२	१०२	४	-	१८	१२४
१)	नांदेड	११७	३५	१	-	५	४१	८१	४	-	१७	१०२
२)	डदगांव	६	-	-	-	-	-	२	-	-	-	२
३)	बिनवट	१०	१	-	-	-	१	४	-	-	-	५
४)	धोकर	५	-	-	-	-	-	२	-	-	-	२
५)	बिलगेली	११	-	-	-	-	-	३	-	-	-	३
६)	देमलूर	७	-	-	-	-	-	४	-	-	१	५
७)	मुळोड	५	-	-	-	-	-	२	-	-	-	२
८)	बंजार	८	-	-	-	-	-	६	-	-	-	६

(गुढे चालू.....)

अ. जिल्हा/ क. तालुका	छापलेली व प्रकाशित केलेली वर्तमानपत्रे व नियतकालिके										
	पाश्चिमे			मासिके							
	मराठी	हिंदी	इंग्रजी	इतर	सकुण	मराठी	हिंदी	इंग्रजी	इतर	सकुण	
१	२	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३
<u>जिल्हा बेरोज</u>	३	-	-	-	-	३	७	-	-	१	८
<u>तालुका</u>											
१) नांदेड	३	-	-	-	-	३	७	-	-	१	८
२) हदगांव	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
३) कानवट	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
४) भोकर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
५) त्रिलोली	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
६) देगलूर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
७) सुखोड	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
८) कंटार	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

आधार :- जिल्हाधिकारी कार्यालय, नांदेड

नांदेड जिल्ह्यातील स्वस्त धान्य दुकानांना पुरविलेले तांदूळ, गहू व साखार १९९१-९२ या वर्षाकरिता
(आकडे "००" टनांमध्ये)

तांदूळ			गहू			साखार			नियमित/रास्त धान्य वाटप (संख्या)
जिल्हा मुख्यालय	जिल्ह्यातील इतर ठिकाणे	एकूण (१+२)	जिल्हा मुख्यालय	जिल्ह्यातील इतर ठिकाणे	एकूण (४+५)	जिल्हा मुख्यालय	जिल्ह्यातील इतर ठिकाणे	एकूण (७+८)	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
७	४,८	५,५	२,५	१५,०	१७,५	२,७	७,७	१०,४	१,८१४

आधार :- जिल्हा पुरवठा अधिकारी, नांदेड

नांदेड जिल्ह्यातील मागणी व वसुली केलेले धान्य १९९१-९२ वर्षाकरिता:

क्र.सं.	वसुली केलेले धान्य (१९९१-९२)	मागणी (१९९१-९२)	अंतर	वसुली केलेले धान्य (१९९१-९२)	मागणी (१९९१-९२)	अंतर
१	६०'०८'३०'३३	६३'६६'४'१८'६४	३'५८'१३'४५	६०'०८'३०'३३	६३'६६'४'१८'६४	३'५८'१३'४५
२	६०'०८'३०'३३	६३'६६'४'१८'६४	३'५८'१३'४५	६०'०८'३०'३३	६३'६६'४'१८'६४	३'५८'१३'४५
३	६०'०८'३०'३३	६३'६६'४'१८'६४	३'५८'१३'४५	६०'०८'३०'३३	६३'६६'४'१८'६४	३'५८'१३'४५
४	६०'०८'३०'३३	६३'६६'४'१८'६४	३'५८'१३'४५	६०'०८'३०'३३	६३'६६'४'१८'६४	३'५८'१३'४५
५	६०'०८'३०'३३	६३'६६'४'१८'६४	३'५८'१३'४५	६०'०८'३०'३३	६३'६६'४'१८'६४	३'५८'१३'४५
६	६०'०८'३०'३३	६३'६६'४'१८'६४	३'५८'१३'४५	६०'०८'३०'३३	६३'६६'४'१८'६४	३'५८'१३'४५
७	६०'०८'३०'३३	६३'६६'४'१८'६४	३'५८'१३'४५	६०'०८'३०'३३	६३'६६'४'१८'६४	३'५८'१३'४५
८	६०'०८'३०'३३	६३'६६'४'१८'६४	३'५८'१३'४५	६०'०८'३०'३३	६३'६६'४'१८'६४	३'५८'१३'४५
९	६०'०८'३०'३३	६३'६६'४'१८'६४	३'५८'१३'४५	६०'०८'३०'३३	६३'६६'४'१८'६४	३'५८'१३'४५
१०	६०'०८'३०'३३	६३'६६'४'१८'६४	३'५८'१३'४५	६०'०८'३०'३३	६३'६६'४'१८'६४	३'५८'१३'४५

निरंक

१) ६०'०८'३०'३३	६३'६६'४'१८'६४	३'५८'१३'४५	२) ६०'०८'३०'३३	६३'६६'४'१८'६४	३'५८'१३'४५
३) ६०'०८'३०'३३	६३'६६'४'१८'६४	३'५८'१३'४५	४) ६०'०८'३०'३३	६३'६६'४'१८'६४	३'५८'१३'४५

क्र.सं.	आधार	जिल्हा सपुरवठा अधिकाऱ्याचे, नांदेड	क्र.सं.	आधार	जिल्हा सपुरवठा अधिकाऱ्याचे, नांदेड
१	६०'०८'३०'३३	६३'६६'४'१८'६४	२	६०'०८'३०'३३	६३'६६'४'१८'६४
३	६०'०८'३०'३३	६३'६६'४'१८'६४	४	६०'०८'३०'३३	६३'६६'४'१८'६४

तखता क्रमांक १५*७

नांदेड जिल्ह्यातील १९२१ मधील लोकसभा निवडणूक व १९९० मधील विधानसभा निवडणूक यासंबंधी आकडेवारी

अ. क्र.	मतदार संघाचे नांव	एकूण मतदारांची संख्या	मतदान केलेल्या मतदारांची संख्या			एकूण मतदारांच्या संख्येची झालेल्या मतदानाची टक्केवारी
			पुरुषा	स्त्रिया	एकूण	
१	२	३	४	५	६	७
१)	लोकसभा, नोव्हेंबर, १९९१, ३०- नांदेड	१०,८२,३१६	३,००,१६८	१,९९,९५४	५,००,१२२	४६*२०
२)	विधान सभा, फेब्रुवारी, १९९०	१०,८२,३१६	३,००,१६८	१,९९,९५४	५,००,१२२	४६*२०
१)	१६८ - किल्लट	१,३७,४२१	४८,५४४	४२,००२	९०,५८६	६६*०६
२)	१६९ - हदगाव	१,५२,८८१	५५,४८७	४८,७६५	१,०४,२५२	६८*१९
३)	१७० - नांदेड	२,२७,८०६	७७,५९५	६२,६२८	१,४०,२२३	६१*५५
४)	१७१ - मुळोड	१,६१,३३२	६०,०९९	४९,४४७	१,०९,५४६	६७*९०
५)	१७३ - जोकर	१,४८,५३६	५२,२७२	४५,८५९	९८,१३१	६६*०६
६)	१७३ - बिलोली	१,९४,२१६	६९,२३९	५९,०८४	१,२८,३२३	६६*०७
७)	१७४ - मुळोड	१,७४,७७९	५४,७५८	४२,३२९	९७,०८७	५५*६४
८)	१७५ - कटार	१,५३,२३१	५८,५८०	४८,७२६	१,०७,३०६	६१*९३
एकूण विधानसभा		१३,६९,९२२	४,७६,८१४	३,९८,८४०	८,७५,६५४	६३*९१

(मुळे चालू.....)

अ. क्र.	मतदार संघाचे नांव	पक्षावार मते मिळालेल्यांची संख्या						
		भारतीय कम्युनिस्ट पार्टी	बहुजन समाज पार्टी	राष्ट्रीय काँग्रेस (आय)	शेतकरी कामगार पक्ष	मुस्लिम लीग	भारतीय रिपब्लिकन पार्टी	स्वतंत्र
१	२	८	९	१०	११	१२	१३	१४
१)	लोकमान्य नोव्हेंबर १९२१ ३० नांदेड	-	७,०६७	२,५१,०२१	-	-	-	३३,७३३
	सूचना :-	-	७,०६७	२,५१,०२१	-	-	-	३३,७३३
२)	विधानसभा फेब्रुवारी १९२०							
१)	१६८ - कानवट	४६,७७२	२७०	२८,२५८	-	-	-	३,०६२
२)	१६९ - उदगांव	-	१८४	३१,७३९	-	-	१८,९३६	१५,७१४
३)	१७० - नांदेड	-	२१६	३३,२७०	-	१२,८३२	२५,२०५	५,६७४
४)	१७१ - मुढोड	-	-	३१,४०३	-	-	-	३०,८२९
५)	१७२ - धोकर	-	७,३१७	२२,८३८	-	-	-	३९,१४८
६)	१७३ - बिलवेली	-	५६५	७५,५१२	-	-	-	५,६७१
७)	१७४ - मुढोड	-	१,०२८	४०,१००	-	-	४,०९६	२६,३४८
८)	१७५ - कटार	-	१,२७१	१९,६५०	३०,१९५	-	-	३२,२३५
	सूचना विधानसभा	४६,७७२	१०,८२१	२,८२,७७०	३०,१९५	१२,८३२	४८,२३७	१,५८,३५८

(पुढे वाचू.....)

क्र. सं.	आधार संघाचे नांव	पक्षावार मते मिळालेल्यांची संख्या				
		राष्ट्रीय काँग्रेस (एत) १५	जनता दल १६	भारतीय जनता पक्षा १७	दुसऱ्या पार्टी १८	शिवापत्तेना १९
१)	लोक्सा ना वॉर्डर १९९१ ३०-नांदेड	-	८१,०५२	-	-	१,१८,६५९
	एकूण	-	८१,०५२	-	-	१,१८,६५९
२)	विधानसभा फेब्रुवारी १९९०					
१)	१६८ - निवट	८४२	-	-	-	१०,२०२
२)	१६९ - उदगाव	१,१०२	८,९०८	२५,४४९	-	-
३)	१५० - नांदेड	४८०	११,८९४	-	२५३	४८,६४५
४)	१५१ - युद्धोड	-	२०,०६१	२३,५५५	५५१	-
५)	१५२ - सोकर	-	६,११९	-	५४	२०,३५१
६)	१५३ - बिलोली	-	३५,६१२	-	२२४	८,१२७
७)	१५४ - मुखोड	-	२,५१४	-	-	२१,०५९
८)	१५५ - चंभार	-	-	-	१५२	२१,८१५
	एकूण विधानसभा	२,४२४	८५,१०८	४९,२०६	१,५१४	१,२०,१९९

आधार :- जिल्हाधिकारी (निवडणूक शाखा), नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील अधिकाारी प्रवासी यांचेसाठी असलेल्या बंगल्याची
ताळुकावार यादी ३१.३.१९९२ या दिवशीची

अ. क्र.	ताळुका	बंगल्याचे नांव व पत्ता
१	२	३
१) नांदेड	१)	सार्वजनिक बांधाकाम विश्राम भावन, स्नेह नगर, नांदेड.
	२)	पाटबंधारे डाक बंगला, नांदेड
	३)	शासकीय विश्राम गृह, वसरणी
	४)	शासकीय वन विश्रामगृह, वजिराबाद, नांदेड.
	५)	सार्वजनिक बांधाकाम विश्राम गृह, स्नेह नगर, नांदेड
	६)	सार्वजनिक बांधाकाम विश्राम गृह, मुळोड
	७)	विभागीय कार्यालय, विश्रामगृह, रा.प. नांदेड
	८)	मध्यवर्ती बस स्थानक विश्रामगृह, रा.प. नांदेड
	९)	पाटबंधारे विश्रामगृह, अंतरजन, ता.जि. नांदेड
२) हदगांव	१)	शासकीय विश्रामगृह, हदगांव
	२)	शासकीय विश्राम गृह, तामसा
	३)	शासकीय विश्रामगृह, सिबदरा
	४)	शासकीय विश्रामगृह, हिमालयनगर
	५)	शासकीय विश्रामगृह, शंबाळा
	६)	उर्वेनगंगा प्रकल्प विश्रामगृह, हदगांव
	७)	जिल्हा परिषद लघुपाटबंधारे विश्रामगृह, हदगांव
३) किनवट	१)	शासकीय विश्राम गृह, माहूर
	२)	शासकीय विश्राम गृह, मांडवी
	३)	जिल्हा परिषद विश्राम गृह, किनवट
	४)	मध्यम प्रकल्प विभाग, निरीक्षण डाकबंगला, गोकुंदा
	५)	वन विश्राम गृह, किनवट
	६)	वन विश्राम गृह, राजगड
	७)	वन विश्राम गृह, माहूर
	८)	वन विश्राम गृह, सावरी
	९)	वन विश्राम गृह, जलधारा
	१०)	शासकीय विश्राम गृह, किनवट
	११)	मध्यवर्ती बस स्थानक, रा.प. किनवट
	१२)	मध्यवर्ती बस स्थानक, रा.प. माहूर
४) भोकर	१)	शासकीय विश्राम गृह, भोकर
	२)	शासकीय विश्राम गृह, उमरी
	३)	शासकीय विश्राम गृह, किनी
	४)	शासकीय विश्राम गृह, सावरी

१	२	३
५) बिलोली	१) शासकीय विग्राम गृह, बिलोली २) शासकीय विग्राम गृह, धर्माबाद ३) शासकीय विग्राम गृह, कोडलवाडी ४) शासकीय विग्राम गृह, नरसी ५) शासकीय विग्राम गृह, नायगांव ६) जिल्हा परिषद विग्राम गृह, बिलोली ७) पाटबंधारे डाक बंगला, नायगांव ८) पाटबंधारे विग्राम गृह, छातगांव ९) जि.प. स्टीअर शोड विग्राम गृह, धर्माबाद १०) नगर पालिका विग्राम गृह, धर्माबाद ११) मध्यम प्रकल्प विग्राम गृह, निरोक्षण डाक बंगला, क्हाडा	
६) देगलूर	१) जिल्हा परिषद विग्राम गृह, नरंगल २) शासकीय विग्राम गृह, देगलूर ३) पाटबंधारे विग्राम गृह, करडखोड	
७) मुखोड	१) शासकीय विग्राम गृह, मुखोड २) पाटबंधारे विग्राम गृह, कुंदाडा ३) शासकीय विग्राम गृह, मुद्राबाद ४) जिल्हा परिषद विग्राम गृह, मुद्राबाद	
८) कंधार	१) शासकीय विग्राम गृह, कंधार २) शासकीय विग्राम गृह, सोनखोड ३) शासकीय विग्राम गृह, पाडेगांव ४) शासकीय विग्राम गृह, लोहा ५) पाटबंधारे विग्राम गृह, बास्क ६) महासिंगी प्रकल्प विग्राम गृह, कॅम्प बोडका ७) महासिंगी प्रकल्प विग्राम गृह, कॅम्प कंधार ८) नगर पालिका विग्राम गृह, लोहा ९) मध्यम प्रकल्प विग्राम, निरोक्षण डाक बंगला, जानामुरी	

टिप :- १) नांदेड जिल्ह्यातील एकही एम.डी.डी.सी.चा डाकबंगला/निरोक्षण डाक बंगला, विग्राम गृह नाही. (२) नगर परिषद, धर्माबाद व लोहा येथे विग्राम गृह असून जिल्ह्यातील इतर नगर परिषदेचे विग्राम गृह नाहीत.

आधार :- १) कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, नांदेड.
२) कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, भाकर.
३) कार्यकारी अभियंता, नांदेड पाटबंधारे मंडळ, नांदेड.
४) कार्यकारी अभियंता, मध्यम प्रकल्प विभाग, नांदेड.
५) कार्यकारी अभियंता, बांधकाम विभाग, जि.प., नांदेड.
६) उप वन संरक्षक, नांदेड.
७) विभाग नियंत्रक, महाराष्ट्र राज्य परिवहन मंडळ, नांदेड.
८) मुख्याधिकारी, नगर परिषद, धर्माबाद आणि लोहा.

नदिनागिराजपाल निवृत्त निदेशांशिक

क्र.	वर्ग	परिमाण	संख्या वर्ष									
			१९५०-५१	१९६०-६१	१९७०-७१	१९८०-८१	१९८५-८६	१९८८-८९	१९८९-९०	१९९०-९१	१९९१	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	
१.	क्षेत्रफल व लोकसंख्या		१९५१	१९६१	१९७१	१९८१					१९९१	
१)	क्षेत्रफल	चौ. कि. मी.	१०,३३३	१०,३३३	१०,४२२	१०,५०२	-	-	-	-	१०,५२८	
२)	लोकसंख्या	"०००" संख्या	८,८४	१०,८०	१३,९८	१७,४९	-	-	-	-	२३,२६	
३)	लोकसंख्येची भौगोलिक घनता प्रति चौ. कि. मी. मागे	संख्या	८५	१०४	१३३	१६६	-	-	-	-	२२७	
४)	सकून व जंगलरांशची शोतकरी व शोतपत्र कोटो मिकुमी टकमारी	उना	७१	७२	७२	७३	-	-	-	-	उना	
२.	छात्र व जलसंपन											
१)	जंगलव्याप्त क्षेत्र	हजार हेक्टर उना		७९	८०	८०	उना	९८	९८	उना	उना	
२)	लागवडी लागू क्षेत्र	"-"-" उना		८,५१	८,३२	८,३६	उना	८,४०	८,४०	उना	उना	
३)	शोतीलाय करणारे सहा माणसामागे लागवडी लागू क्षेत्र	हेक्टर उना		१,९०	२,१०	१,५०	उना	१,५३	१,५३	उना	उना	
४)	लागवडी खालील सकून क्षेत्र	हजार हेक्टर उना		७,०६	७,४५	७,७०	उना	७,२४	७,८४	उना	उना	
५)	निव्वड कसले क्षेत्र	"-"-" उना		६,९०	७,१२	७,२८	उना	६,६०	७,३७	उना	उना	
अ)	अन्नधान्य खालील	"-"-" उना		४,५१	४,५०	४,८९	उना	३,७०	३,८५	उना	उना	
ब)	जसांखालील क्षेत्र	"-"-" उना		३	४	५	उना	९	१०	उना	उना	
क)	भुईमुगाचे खालील क्षेत्र	"-"-" उना		१८	२७	१५	उना	७	६	उना	उना	
ड)	कापसाखालील क्षेत्र	"-"-" उना		१,८९	१,९६	२,०८	उना	२,६८	२,८०	उना	उना	

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
६) निष्क लागवडीखालील हेक्टर उ.ना.	१*५३	१*८०	१*३०	उ.ना.	१*२०	१*३५	उ.ना.	उ.			
एका शोतीविषयी काम करणारे दर शोतपुरा-मागे शोतखरोसह निष्क लागवडीखालील क्षेत्र (१९६१, ७१ व ८१ ज.गणनेप्रमाणे).											
७) निष्क लागवडीखालील टक्केवारी क्षेत्राशी स्कापेक्षा अधिद्वेषा लागवडीखालील क्षेत्रा-ची टक्केवारी उ.ना.	२*२६	४*६०	५*०९	उ.ना.	१०*२१	६*४५	उ.ना.	उ.			
८) स्कूण ओलिताखालील हजार हेक्टर क्षेत्र उ.ना.	१०	२७	४०	उ.ना.	४७	४७	उ.ना.	उ.			
९) स्कूण ओलिताखालील टक्केवारी क्षेत्राची स्कूण लागवडीखालील क्षेत्राशी टक्केवारी उ.ना.	१*४८	३*६०	५*३८	उ.ना.	६*४६	५*९८	उ.ना.	उ.			
१०) निष्क ओलिताखालील हजार हेक्टर क्षेत्र उ.ना.	८	२६	२९	उ.ना.	३०	३२	उ.ना.	उ.			
११) कालव्याने भिजणारे क्षेत्र -- उ.ना.	--	--	८	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.	
१२) विडीरीने भिजणारे क्षेत्र -- उ.ना.	--	७	१४	१२	उ.ना.	१३	१३	उ.ना.	उ.		
१३) इतर साधनांनी भिजणारे क्षेत्र -- उ.ना.	--	१	४	१७	उ.ना.	१७	१९	उ.ना.	उ.		
१४) खालीलप्रमाणे ओलिताखालील क्षेत्र -- उ.ना.	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
अ) अन्नधान्ये हजार हेक्टर उ.ना.	४	१४	२१	उ.ना.	२१	२४	उ.ना.	उ.			

तद्वला क्रमांक १५०९ (चालू);

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
	ब) जस	हजार हेक्टर	उना	३	४	४	उना	७	८	उना	उना
	क) भुईपुंग	" "	उना	-	-	५	उना	६	४	उना	उना
	ड) फ्ले व भाजीपाला	" "	उना	उना	उना	उना	उना	५	४	उना	उना
	ई) कापूस	" "	उना	उना	-	१	उना	६	६	उना	उना
२)	<u>मृदसंधारणाची कामे</u>										
१)	बांधाबांदिस्तोळातील क्षेत्र	हजार हेक्टर	-	१.३७	-	-	-	-	-	-	-
२)	मसजीळातील क्षेत्र	" "	-	-	-	-	-	-	-	-	-
३)	सुधारित बांधा घाललेले क्षेत्र	" "	-	-	-	-	-	-	-	-	-
३)	<u>कृषि विषयक अवजारे</u>										
१)	खंभार नांगर	संख्या	१९५६	१९६१	१९६६	१९७२	१९७८	१९८३	१९८७	-	-
अ)	लाकंडी	" "	८७,३३२	८३,४७५	७९,७१३	७९,३९८	८५,३७४	९०,६३६	१०४,८३१	-	-
ब)	लोखंडी	" "	३,५७०	४,४५०	३,६२८	५,०४०	६,१२९	४,७०१	१४,५५३	-	-
२)	सिंचनाकरिता तेलावर चालणारे पंप	" "	२००	६३६	१,०४७	१,५३०	१,१७०	५९१	१८३३	-	-
३)	सिंचनाकरिता विधुतपंप	" "	६	३०	३४२	३,५४३	७,७१५	११,६६६	१६,८७०	-	-
४)	<u>जसाचे परक</u>										
अ)	प्रयत्तीवर चालणारे	संख्या	२८	१०१	१५४	७२	१६३	२०७	१३८	-	-
ब)	बैलाच्या मदतीने चालणारे	" "	३२६	४४५	३००	६७	९१	७०	९१	-	-
५)	<u>पशुधान</u>										
१)	स्कूण पशुधान	संख्या हजाराला	९,२४	१०,००	९,९२	९,६०	११,१६	११,८८	१३,९१	-	-
२)	तीन वर्गावरील स्का बैलजोडीमागे निव्वळ क्षेत्र	हेक्टर	६.६२	६.३८	६.१३	६.९९	६.३६	६.४६	६.५०	-	-
३)	स्कूण कोबड्या	संख्या हजाराला	९६	१,६०	८७	१,४५	२,४८	२,८३	३,३३	-	-

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
६. नोंदणीकृत कारखाने म							१९८७	१९८८	१९८९	१९९०	१९९१
कर्मचारी											
१)	चालू कारखाने	संख्या	४४	४२	४२	६९	११०	१३६	१३८	१३३	२०६
२)	कामगारांची दैनिक सरासरी	"	७५२९	६०१५	५९१३	८१०२	८०३७	८४१०	९०५२	९३५३	७१४७
३)	एक लाख लोकसंख्येमागे नोंदणीकृत कारखान्यात मजुरांची संख्या (१९५१, ६१, ७१, ८१ च्या जनगणनेप्रमाणे)	"	८५२	५५७	४२३	५७९	४५९	४८१	५१७	५३५	४०९
७. विदुत्त											
१)	उत्पादन क्षमता तासामध्ये	०.९६५	१.७८२	-	-	-	-	-	-	-	-
२)	वापर किलोवॅट	०.८८६	१.६१२	२५.४६६	३९.१९५	१०४.०६७	१४८.३७१	२४३.६६८	८२१.६७	८९७.९२	
३)	विधुतीकरण संख्या	१	४	११	११	१२	१३	१३	१३	१३	
४)	विधुतीकरण झालेली गावे	"	-	४४५	१२८१	१४८१	१४८१	१४८१	१४८१	१४८१	
८. सहकार संस्था											
अ)	कृषि सहकारी पतसंस्था	संख्या	८१९	८९०	९५३	९५९	९५५	९५५	९५६	९७५	९७७
ब)	कृषि बिगर पतसंस्था	" उ.ना.	११	१७२	३४३	५५९	५७१	६९१	७५७	७८६	
क)	बिगर शोती आणि बिगर पतसंस्था	" उ.ना.	७३	३४३	७३०	१५२३	१४३९	१४९४	१५९७	१६७०	

(पुढे चालू...)

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
२)	<u>संघात</u>										
अ)	कृषि सहकारी पतसंस्था संख्या	७७५२८	४७१३७	१०१०८९	२११४०४	२५३०४८	२८६५३८	३२२४२७	३३४६५९	३३९८६७	
ब)	कृषि बिगर पतसंस्था --	उ.ना.	४२५१	१९०८८	४७७७४	२७६३८	३११३८	३५५०२	३९६१५	३६८९०	
क)	बिगर शोती आणि पत --	उ.ना.	८१२७	२९४७८	६४८८८	१११४८३	११४२८४	११५५६१	११८४८६	११९०५५	
३)	<u>छोटे भांडवल</u>										
अ)	कृषि सहकारी स. हजारत पतसंस्था	२९२५	९९११	१०२५३९	३९६५४९	१२८६४४०	१८२३५६९	२९९९६२७	२९६३६८५	२५११४०	
ब)	कृषि बिगर पतसंस्था --	उ.ना.	१५४६	४७१६९	४८०८७	७७२६	५४०२	२२२३०२	५७९०	६०८२	
क)	बिगर शोती आणि पत संस्था --	उ.ना.	२०३९	१७२५८	१०७३९०	२१७६२९	२६४०५४	२६७९८१	३१२८७७	३७४०५८	
४)	<u>दिलेले कर्ज</u>										
अ)	कृषि सहकारी पतसंस्था --	उ.ना.	८२५६	११३३६३	३७४९३६	१४६६५६३	१३४५६४०	२४२५८८३	६५९७४२	२८४०९५	
ब)	कृषि बिगर पत संस्था --	उ.ना.	-	-	-	-	-	-	-	-	
क)	बिगर शोती आणि पत संस्था --	उ.ना.	१२६	१४११	११६२५	-	-	-	-	-	
५)	<u>शिक्षण : (प्राथमिक)</u>										
अ)	संस्था संख्या	४०३	९८३	१५८६	१७०९	१८०५	१८६१	१९००	२०३४	१९००	
ब)	विद्यार्थी हजारत	२२	६१	११७	१८०	२८०	३००	३२७	३५४	३२७	
क)	शिक्षक संख्या	८८८	१७२३	४१५५	४९७६	६०८१	६८३६	७३७५	७८१०	७३८५	
६)	<u>माध्यमिक व उच्च माध्यमिक</u>										
अ)	संस्था संख्या	८	५६	१५३	१५५	२५१	२५८	२६५	२८९	२६५	
ब)	विद्यार्थी हजारत	४	१४	४७	६४	११०	१२१	१३१	१४०	१३१	
क)	शिक्षक संख्या	१७५	६२३	२१३४	२५७९	३३७६	३३८०	३९०२	४१७०	३९०४	

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
३)	महाविधालये										
	अ) संस्था	संख्या	१	३	९	१५	१३	१३	१३	२५	१५
	ब) विभागी	हजारत	उ.ना.	१	६	१०	१७	२०	२०	१८	२२
	क) शिक्षाक	संख्या	उ.ना.	५३	१८४	५०७	६५६	६७३	६७३	६७३	७२९
४)	साक्षरतेपी आळ्हेवारी		१९६१	१९७१	१९८१				१९९१ (अस्थाई)		
	(१९६१, १९७१ व १९८१										
	च्या लोकांमध्ये प्रमाणे)										
	अ) पुरुष	टकुळेवाढी	३४*८३	३४*६४	४२*३९				३८*६७		
	ब) स्त्रिया	"	५*१६	१०*३६	१५*६४				५१*८२		
	क) एकूण	"	१५*१४	२२*७८	२९*०४				२४*५९		
१०)	वैयकीय व आरोग्य सेवा										
	१) दवाखाने	संख्या	७	१३	२८	८४	५४	५९	५९	६०	६०
	२) रुग्णालये	"	१	२	३	२	१२	१२	१३	१३	१३
	३) प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	"	-	६	५१	१३	३५२	५२	५२	५८	५८
	४) छाटा	"	८२	१८४	३६२	७४१	१०८२	११५४	१३०२	१३०६	१३१९
	५) एक लाख लोकांमध्येमागे	संख्या	९	१७	२६	५३	६२	६६	७४	७५	७५
	छाटांची संख्या (१९५१,										
	१९६१, १९७१ व १९८१										
	च्या जनगणने प्रमाणे)										
	६) उपचार केलेले रुग्ण										
	अ) बाह्य रुग्ण	हजारत उ.ना.	६८९	६०८	७८२	१८४७	१५०९	१६६१	१६७६	१६१८	
	ब) आंतर रुग्ण	" उ.ना.	६४	३८	१७६	२१३	२११	२३४	२४०	२४४	
	७) जन्माचा दर	दर हजारी उ.ना.	उ.ना.	२१*७०	उ.ना.	१७*२९	१८*३४	१७*९२			
	८) मृत्यूचा दर	" " उ.ना.	उ.ना.	८*०	उ.ना.	४*८८	५*२३	४*२७			

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
११) परिवहन आणि											
द्रव्य कृण											
१)	रस्त्यांची लांबी	कि.मी.	२५४	४००	१८११	५२३२	६६७०	६७२०	६९५६	७०९२	७२०४
	बिगर न.पा.रस्ते										
२)	१०० चौ.कि.मी.मागे -"		२४*५८	३८*७१	१७२*०१	५३*६३	६६*५१	६३*९८	६६*२३	६७*५२	६८*५९
	रस्त्यांची लांबी										
	(१९५१, १९६१, १९७१										
	व १९८१ च्या जन-										
	गणने प्रमाणे)										
३)	स्क लाहल लोकसंख्येमागे -"		२८*७५	३७*०५	१२९*५६	४०२*५१	३८१*२८	३८४*१४	३९७*६३	४०५*४१	४११*८१
	रस्त्यांची लांबी (१९५१,										
	१९६१, १९७१ व १९८१										
	च्या जन गणने प्रमाणे)										
४)	स्कूण रेल्वेमार्गांची लांबी -"		२०८	२०८	२०८	२०८	२०८	२०८	२०८	२०८	२०८
५)	हाकधारांची संख्या	संख्या	१०८	२०१	२९०	३९१	४१५	४१७	४१८	४४३	४५१
६)	तारधारांची संख्या	संख्या	२	६	१८	२१	२७	२७	२७	३४	३४
स्थानिक संस्था											
१)	पंचायत समित्या	संख्या	-	८	८	८	८	८	८	८	८
२)	ग्राम पंचायत	-"	-	१०४८	१०७२	११२१	११४५	१२२९	१२९८	१२९७	१२९७
३)	नगर पालिका	-"	१०	११	११	११	१२	१३	१३	१३	१३
संकीर्ण											
१)	बँक कार्यालय,	संख्या	६	१६	१४९	१६९	२३१	२३२	२५८	२७९	२८९
	(सर्व बँका ३१ मार्च)										

टिप :- उ.ना. = उपलब्ध नाही, आधार :- अर्थ व सांख्यिकी विभाग, मुंबई.